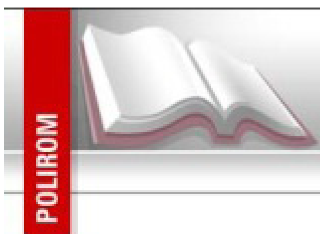
Gheorghe CRĂCIUN

Fiction-Ltd

Femei albastre

POLIROM

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-2872-8
ISBN PDF: 978-973-46-2873-5
ISBN print: 978-973-46-2639-7

Coperta: Laurenţiu Midvichi
Pe copertă: © Shutterstock.com

elefant.ro

GHEORGHE CRĂCIUN (1950-2007), prozator, eseist, teoretician literar şi editor, unul dintre reprezentanţii de marcă ai postmodernismului românesc, a absolvit Facultatea de Filologie din Bucureşti şi a fost profesor la Facultatea de Litere a Universităţii „Transilvania” din Braşov şi director editorial la Editura Paralela 45. A publicat romane – *Acte originale/Copii legalizate* (1982), *Compunere cu paralele inegale* (1988), tradus în limba franceză de Odile Serre şi publicat în 2001, cu titlul *Composition aux parallèles inégales*, la Editura Maurice Nadeau, însoţit de o consistentă prefaţă, semnată de Serge Fauchereau, *Frumoasa fără corp* (1993), *Pupa russa* (2004) –, volume de eseuri, teorie literară şi publicistică, precum şi volumul de proză scurtă, desene şi fotografii *Mecanica fluidului* (2003). Este prezent în numeroase antologii de proză, între care *Desant ’83* (1983), *The Phantom Church and Other Stories from Romania* (1996), *Romanian Fiction of the ’80s and ’90s* (1999). A primit Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din România (1983), Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995, 2003), premiul ASPRO pentru cea mai bună carte de critică

Un roman inedit

O frază ce poartă semnătura inconfundabilă a lui Wittgenstein, citată de Gheorghe Crăciun în *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la* Pupa russa *(1993-2000)*, poate figura ca moto al romanului de faţă: „Indicibilul (ceea ce mie mi se pare plin de mister şi nu-l pot exprima) – scria Wittgenstein – formează poate fundalul pe care ceea ce pot să exprim capătă semnificaţie". *Femei albastre*, romanul la care Gheorghe Crăciun lucra cînd s-a stins, este în mod esenţial o explorare a indicibilului, a pluralităţii obiectelor şi limbajului, o investigaţie narativă a stărilor de spirit, a sentimentelor, gîndurilor şi dramelor ce definesc existenţa umană. Într-un interviu publicat în 2005, în revista *Astra*, Crăciun menţionează, vorbind despre *Femei albastre*, preocuparea sa pentru indicibil şi se descrie ca fiind „un prozator care încearcă să aibă în vedere acele lucruri despre care aparent nu se poate vorbi decît în poezie şi în eseistica de idei. În ceea ce-l priveşte pe cititor, important nu mi se pare să-i spui o poveste care să-l ţină cu sufletul la gură – adaugă el –, ci să-l copleşeşti cu intermitenţele şi detaliile nevăzute ale existenţei, să-i arăţi neobişnuitul din obişnuit, prospeţimea a ceea ce pare banal, caracterul hipnotic al stărilor diurne, infinita metafizică a gesturilor şi senzaţiilor celor mai mărunte. *Femei albastre* nu se îndepărtează în nici un fel de aceste deziderate, în ciuda scenariului său epic destul de spectaculos".

Scriitorul continuă, în acest ultim roman, un demers evident încă de la prima sa carte, *Acte originale, copii legalizate*, omniprezent în *Compunere cu paralele inegale* şi desăvîrşit în *Frumoasa fără corp* şi în *Pupa russa*: acela al reprezentării sinestezice a lumii, dublate de ceea tot el indica, în interviul amintit mai sus, ca fiind un „periplu erotic". Unul dintre cei mai subtili comentatori ai prozei lui Gheorghe Crăciun, Virgil Podoabă, semnala, de altfel, modul în care autorul imaginează dragostea, în *Frumoasa fără corp* (şi nu numai), ca „epifanie a simţurilor" şi formă de cunoaştere.

La fel ca şi *Pupa russa*, despre care prozatorul nota, într-o însemnare de jurnal, că „nu este un roman narativ", pentru că „nu urmăreşte un destin, ci simptomele şi devenirea unui caz individual"[1], *Femei albastre* înregistrează, cu

acuitate, o complexă (şi complicată) simptomatologie a pierderii şi regăsirii de sine. Roman al sensibilităţii masculine hipertrofiate, ce spune povestea unor succesive îndrăgostiri şi dezamăgiri, pe fundalul tranziţiei post-comuniste, *Femei albastre* este, înainte de toate, o naraţiune centrată pe capacitatea exploratorie a simţurilor: polifoniile simţurilor, ca şi polifoniile limbajului reflectînd, în viziunea lui Gheorghe Crăciun, polifoniile vieţii. Scriitorul, aidoma naratorului său din *Femei albastre* – un eu lipsit de nume, a cărui existenţă prinde contur în relaţie cu celelalte personaje –, este un vînător, unul interesat să „vîneze" viaţa de zi cu zi, în cele mai mici detalii: „Îmi plac poveştile cu oameni adevăraţi. Viaţa te obligă să vezi destinul ascuns în măruntaiele ei. Eşti în stare sau nu eşti în stare. Restul e piele", mărturiseşte eroul romanului de faţă. De aici, din această dorinţă obsesivă de a surprinde realitatea existenţei umane în concreteţea sa elementară, vine şi interesul prozatorului pentru reprezentarea narativă a senzorialităţii, pentru forjarea unui limbaj capabil să exprime ceea ce Virginia Woolf numea, într-un tulburător eseu din 1926, „On Being Ill", „the daily drama of the body"[2], drama cotidiană a trupului. Un trup a cărui solitudine fundamentală e la fel de acută în suferinţă, ca şi în dragoste – ambele forme de „explorare pînă la capăt", două ipostaze majore ale procesului de ficţionalizare a propriei existenţe, operaţiune frecventă la marii prozatori preocupaţi să experimenteze posibilităţile multiple ale metamorfozelor unui eu polimorf[3]. O însemnare din *Trupul ştie mai mult* este relevantă pentru preocuparea lui Gheorghe Crăciun pentru relativitatea frontierelor dintre ficţiune şi scriitura diaristică: „Ca natură, în ficţiune sînt mai adevărat. Asta simt. Pentru că ficţiunea are nevoie de un eu polimorf. Jurnalul e monovalent. Îţi restrînge posibilul, îţi anulează eul posibil. Te îngustează, şi astfel ajungi să te concentrezi numai asupra rănilor tale"[4]. Ficţiunea devine, astfel, spaţiul predilect pentru în-scenarea unui număr considerabil de variante ale sinelui, imposibil de prins în jurnal. Vieţii cotidiene îi este aplicat, sistematic, un „tratament fabulatoriu", în virtutea căruia trecerile de la real la imaginar şi de la amintire la proză se petrec aproape insesizabil, în mare viteză.

Secvenţa din biroul lui Dani Carada, personaj episodic, dar foarte puternic, din *Femei albastre*, e semnificativă pentru modul preponderent vizual în care autorul îşi concepe personajele şi evenimentele. Fotografiat insistent, din mai multe unghiuri, „prins" de obiectivul aparatului pe care jurnalista îl mînuieşte cu dexteritate şi „transferat" apoi, în momentul în care fotografia apare pe prima pagină a revistei conduse de Dani, într-*o imagine*, percepută ca fiind un chip străin, personajul-narator descoperă, ca din întîmplare, un nou ritm al scriiturii: „Deşi cred că deja inventez şi trec de la amintire la proză. Ţac, alt

macaz, o altă linie. Aşa se întîmplă întotdeauna cu scrisul, simţi nevoia să schimbi macazul. Ţac, altă fotografie. Privirea confuză a celui care încearcă să se acomodeze cu noua distanţă. De cîţiva ani buni încoace mă tot acomodam. Confuzia din mintea mea creştea. Gata, ştiam că se terminase cu vechea mea pereche de ochelari. Trebuie să scriu repede, tot mai repede. Aşa cum face Dani fotografii. Azi în New York, mîine la Cracovia, poimîine în redacţia de pe bulevardul Magheru. Îmi cumpărasem un laptop şi începusem să descopăr viteza. Repede şi tăios. Scurt şi precis". Descoperirea vitezei se produce într-un moment în care naratorul mărturiseşte, nu fără o umbră de regret: „mă simţeam din ce în ce mai ameninţat de propria mea lentoare". Scrisul încet, întors anume asupra mecanismelor scriiturii şi asupra articulaţiilor limbajului, caracterizat prin lentoare, specific primelor trei romane ale lui Gheorghe Crăciun, e înlocuit în *Femei albastre* printr-o scriitură alertă, o „aglutinare de rupturi"[5] menită să redea dinamica flotantă a situaţiilor de viaţă. Convins că „lumea e descriptibilă, nu narabilă" şi că „întîmplarea e un accident produs în întinderea imaginilor" – şi ea „un obiect pur descriptibil"[6] –, prozatorul surprinde în acest ultim roman punctele de contact şi suprapunerile inevitabile între ficţiune şi viaţă, între trecut şi prezent. La fel ca aparatul de fotografiat al lui Dani Carada, mereu în mişcare, mereu căutîndu-şi un unghi potrivit, altul de fiecare dată, care să surprindă o ipostază grăitoare a obiectului fixat, vocea naratorului se mişcă dintr-un punct în altul, de la o situaţie la alta, cu aceeaşi febrilitate cu care explorează „sutele de ipostaze ale naturii feminine ascunse straturi-straturi în orice femeie adevărată". Şi sînt, într-adevăr, multe femeile „disecate" de privirea scormonitoare a personajului-narator. Amestec inedit de Don Juan şi de Don Quijote, naratorul din *Femei albastre* este, în fond, un „vînător de imagini", avid în egală măsură de real şi de iluzia realului, preocupat să „transfere" situaţii de viaţă în registru ficţional. Privirea lui are aceeaşi capacitate atribuită, în *Frumoasa fără corp*, oglinzii sferice a Ioanei Jighira, oglinda ce absoarbe chipurile oamenilor, transformîndu-le nu doar în „umbre", ci şi în „urme". Pasiunea scriitorului pentru fotografie – şi există, în arhiva Crăciun, nenumărate fotografii făcute de el de-a lungul timpului, unele publicate în *Mecanica fluidului*, altele rămase încă inedite –, precum şi paginile eseistice consacrate fotografiei *şi* cinematografului stau mărturie pentru preocuparea sa constantă de a imprima naraţiunii tendinţele realismului fotografic. O spune el însuşi, de altfel, explicit, în *Mecanica fluidului*: „Decupajul ferm şi încadrarea de multe ori abruptă a faptelor în povestire, insolitul şi pregnanţa obţinute prin izolarea imaginilor în contextul lor specific, evidenţierea amănuntului revelator, schimbarea succesivă a distanţei faţă de

obiect, ruperea în detalii a unui cadru dat, montajul de elemente disparate, toate acestea sînt cîştiguri ale prozei, dar nu în puţine situaţii şi ale poeziei, despre care nu se poate vorbi în absenţa unei conştiinţe a realului reprezentat fotografic“[7]. Această „conştiinţă a realului reprezentat fotografic“ devine, în *Femei albastre*, o conştiinţă a realului reprezentat şi, mai ales, interpretat cinematografic.

Privirea are şi aici, ca în toate scrierile precedente ale lui Crăciun, un rol major – privirea care alunecă asupra lumii exterioare, dublată permanent de privirea interioară, capabilă să scruteze fiinţa în profunzimea ei temporală şi corporală, relevînd astfel nebănuite nuanţe ale sinelui şi ale realităţii exterioare. Privind îndelung una dintre fotografiile ce o înfăţişează pe Nicole Kidman, mai bine zis personajul interpretat de actriţă în *Dogville*, naratorul remarcă, desigur, privirea acesteia, „o privire aruncată departe, într-un fel de depărtare interioară, o privire care atinge un obiect sau o fiinţă şi se întoarce la sine împreună cu toată lumina prin care a trecut“. S-ar spune că o astfel de privire are capacitatea de a vedea ceea ce se află dincolo de aparenţe, transformînd obiectele imediate, vizibile pentru ochi, în obiecte mentale, ce pot fi percepute doar cu mintea. O descoperire de acest fel face naratorul însuşi, în momentul în care îşi mărturiseşte, în *Femei albastre*, foamea de concret, nevoia irepresibilă „de a vedea mai mult, de a mări imaginea pînă la insuportabil“, într-o mereu reluată tentativă de a transforma informaţiile percepute prin intermediul simţurilor în lumi de sine stătătoare. „De fapt, mărturiseşte naratorul din acest ultim roman, eu nu vreau niciodată să înţeleg lumea, eu vreau să înţeleg lumea din capul meu. Lumea ascunsă în degetele ochilor mei şi lumea ascunsă în unghiile pumnului strîns în buzunar.“ Este şi aceasta o temă wittgensteiniană, de vreme ce accentul cade, la Crăciun ca şi la Wittgenstein, pe *experienţa percepţiei*, pe modul în care obiectele lumii exterioare, efemere şi disparate, devin obiecte mentale. Fraza lui Gheorghe Crăciun, citată mai sus, menţionează afinitatea structurală dintre *a vedea* – nu doar cu ochii, ci cu toate simţurile şi, în plus, cu ochii minţii – şi *a înţelege*, a experimenta, adică sensul cuvintelor ce exprimă nu lumea, ci viziunea subiectivă a lumii, reprezentată în orice naraţiune.

Una dintre obsesiile lui Gheorghe Crăciun, recurentă în întreaga sa operă, este aceea de a „povesti detaliul“, convins că „descrierea la care te invită aparatul de fotografiat este de fapt un alt fel de naraţiune“[8], o naraţiune marcată de „o foarte acută foame de concreteţe“, la fel de evidentă în acest ultim roman ca şi în cele anterioare. Deosebirea majoră este însă una de ritm, mult mai alert în *Femei albastre* decît în cărţile de pînă acum, poate şi pentru că, fără să renunţe la imagine ca mijloc de investigare a pliurilor realului, accentul cade

aici pe rapiditatea cu care imaginile se succedă în secvenţa cinematografică. Altfel spus, Gheorghe Crăciun a parcurs, în proza sa, drumul de la imaginea statică, surprinsă de aparatul de fotografiat (care întîrzie îndelung asupra detaliului, care măreşte şi apropie obiectele pentru a scoate la lumină structura lor de adîncime), la dinamismul caleidoscopic al aparatului de filmat, ce creează iluzia mişcării. Aidoma naratorului, autorul romanului „ştie că cele mai frumoase poveşti sînt poveştile vieţii şi că aparatul de filmat e un hoţ care fură imagini şi le îndeasă în traista scenariului, amestecînd peisaje şi fizionomii, hainele acoperite de noroi ale soldaţilor morţi şi buruienile unei grădini parăginite, irizaţiile de petromax ale unei ferestre în care bate ploaia şi transpiraţia unei frunţi pămîntii, cai şi arme, ceşti de cafea şi pete de zăpadă, fotografii sepia şi împrejmuiri de buşteni. Şi el ştie că în spatele vieţii se află istoria şi că oamenii obişnuiţi nu-şi dau întotdeauna seama de asta“. De altfel, în *Femei albastre*, ca şi în *Pupa russa*, Crăciun proiectează destinele personajelor sale pe fundalul unor evenimente istorice majore, a căror intruziune în vieţile acestora are consecinţe dintre cele mai dramatice. Istoria nu curge undeva, în afara măruntelor existenţe umane, fluxul ei nu e unul paralel, ci, dimpotrivă, influenţează şi modelează, necruţător şi impasibil, devenirea cotidiană a oamenilor obişnuiţi. Performanţa pe care o reuşeşte Gheorghe Crăciun în ultimele sale romane este de a integra firesc în pasta densă a ficţiunii sale episoade din istoria noastră recentă, conferindu-le acestora o adîncime narativă ce le sporeşte capacitatea de semnificare. Căci, dincolo de individualitatea fiecărui destin în parte, personajele acestea sînt „urme“ pe pînza unor vremuri mişcătoare, rotiţe anonime în marele mecanism al Istoriei.

Cititor asiduu al lui Wittgenstein, pe care îl citează frecvent în eseurile sale, Crăciun caută să descifreze misterul eternului feminin, dar şi pe acela al „eului“[9], mister amplificat de limbajul care ascunde în aceeaşi măsură în care dezvăluie. „Nimic din ceea ce se poate vedea cu ochiul liber nu-mi poate fi inaccesibil, am constatat asta de nenumărate ori“, mărturiseşte naratorul la un moment dat, vorbind despre obiceiul său de a „scociorî“ cu privirea orizontul, în căutarea unor noi provocări (vezi pagina 57, în ediţia de faţă). Aş fi tentată să spun că, în viziunea lui Gheorghe Crăciun, influenţată evident de gîndirea lui Wittgenstein, eul narator, ca şi eul filozofic descris de filozoful austriac, nu este o parte a lumii narate, ci graniţa însăşi a acestei lumi[10], una instituită prin intermediul limbajului, despre care tot Wittgenstein nota că *„graniţele limbajului meu* semnifică graniţele lumii mele“[11].

Diferenţa pe care o instituie Wittgenstein între cele două utilizări ale pronumelui „eu“ – una în care cuvîntul „eu“ indică dimensiunea obiectuală (cu

referire precisă la corporalitate şi la trăsăturile sale caracteristice), cealaltă în care „eu“ e folosit ca subiect (cînd se referă la stări de spirit, la procese mentale sau la senzaţii: eu văd, gîndesc, simt etc.) – corespunde distincţiei între eul narat şi eul narator. Conceput ca o confesiune ficţională a unui eu care trăieşte totul „ca pe o halucinaţie, ca pe un vis palpitant în care nu mai există rău şi bine, azi şi mîine, căldură şi frig“, un eu predispus să privească „totul ca pe un vis monstruos, seducător şi atroce, în care nu mai exişti decît tu“ (tu, cititor ipocrit, „*mon semblable, mon frère*“!), romanul lui Gheorghe Crăciun ia naştere la intersecţia tensionată dintre ficţiune şi autobiografie, dintre trecut şi prezent, dintre eul narat şi eul narator, aflate într-o permanentă interdependenţă. Observaţia pe care rememorarea evenimentelor din decembrie 1989 i-o prilejuieşte naratorului – „toţi voiam să înlocuim fosta noastră fiinţă cu altă fiinţă“ – semnalizează profunda criză de identitate pe care o traversează atît naratorul, cît şi personajele relatării sale, pendulînd frenetic între planuri ontologice distincte, migrînd din viaţa cotidiană în ficţiune şi dinspre pelicula cinematografică înspre lumea reală, dinspre trecut spre prezent şi din prezent, mai departe, spre teritoriile ascunse ale imaginarului narativ.

Tema scrisului ca „operaţie de îmblînzire a cuvintelor“, precum şi „dorinţa furibundă de a transfera viaţa în ficţiune, de a renunţa la vechile filtre“ revin în romanul de faţă, chiar dacă, în *Femei albastre*, dimensiunea metadiscursivă, atît de pregnantă în volumele anterioare, este mult diminuată, abia sugerată în notaţii răzleţe, risipite în text.

Chiar şi „neterminat“, romanul de faţă – poate cel mai camilpetrescian dintre toate scrierile autorului – are toate atributele specifice prozei lui Gheorghe Crăciun: arhitectură narativă atent elaborată, subtilitate şi inteligenţă analitică şi, nu în ultimul rînd, o turnură impecabilă a frazei. Cu multă vervă şi autoironie discretă, *Femei albastre* spune povestea unui personaj aflat în căutarea propriului destin, predispus să-şi retrăiască poveştile de dragoste *d'antan* cu o intensitate ce pare absentă din existenţa sa actuală. Suspendat între trecut şi prezent – căruia îi conferă adîncime prin succesive întoarceri în trecut şi proiecţii în imaginar –, personajul lui Gheorghe Crăciun este extrem de viu, mişcîndu-se cu dezinvoltură într-o lume asaltată de imagini: fotografii ale unor femei reale, dar inaccesibile (cum e Nicole Kidman), chipuri de femei iubite cîndva sau doar întrezărite (în realitate sau în vis), cadre de film ce se suprapun periculos peste secvenţe din realitatea imediată, toate întipărite în memoria naratorului.

*

În computerul lui Gheorghe Crăciun, într-un folder intitulat „blue_s“, există două fişiere cu titlul „Femei albastre“ – unul, modificat ultima oară în 8 mai 2005, are 261 de pagini şi, pe pagina de gardă, o singură menţiune, cea a datei – 2004; celălalt, modificat în 27 iulie 2006, poartă menţiunea „roman ok“, are subtitlul „Femei din gama sensiblu. Femei albastre, dinţi tociţi“ şi doar 242 de pagini. Explicaţia celor două subtitluri apare în penultima menţiune a unor posibile evoluţii epice: „După întoarcerea de la Bruxelles, criză de anxietate. Naratorul intră într-o farmacie Sensiblu să cumpere aspacardin şi calciu. Revista *Blu* pe care o răsfoieşte. O tipă care seamănă în acelaşi timp cu Ada şi Nicole. Consideraţii despre femeile sensiblu. Cuvîntul prezentat ca logo“. Probabil că, dacă nu s-ar fi stins atît de repede, Gheorghe Crăciun ar fi continuat să lucreze la acest roman, pînă s-ar fi hotărît să-l dea publicităţii. Aşa s-a întîmplat cu *Pupa russa*, care, între 2000 şi 2004 (anul apariţiei) are mai multe variante „ok“, în computer şi în „arhiva de hîrtie“, fiecare dintre ele datată exact. Cîteva capitole din *Femei albastre* – intitulat, iniţial, *Blue(s)* – au fost publicate, între 2004 şi 2006, în presa culturală: e vorba de revistele *Vatra*, *Observator cultural* şi *Tomis*, de suplimentul *Bucureştiul cultural* şi, probabil, de ziarul *Ziua* (există, în folderul „blue_s“, două fişiere ce conţin fragmente de roman, intitulate „proza_ZIUA_ok.doc“). În acelaşi folder apar şi fişiere cu pasaje inexistente în corpul romanului, pe care autorul fie intenţiona să le introducă ulterior în text, fie le-a scos pentru a le modifica ulterior. Ultimele două pagini, reproduse în ediţia de faţă, conţin posibile dezvoltări ale poveştilor personajelor. Cu excepţia ultimelor două paragrafe, ce apar doar în varianta din 2006 – care a stat la baza prezentei ediţii –, toate celelalte se regăsesc şi în fişierul din 2005. Nu ştiu dacă, în timp, revenind asupra romanului, Gheorghe Crăciun ar fi renunţat la unele dintre capitolele schiţate aici sau, dimpotrivă, le-ar fi extins şi, poate, ar fi adăugat şi altele noi. Procesul de creaţie nu se încheie decît, eventual, în momentul apariţiei unei cărţi şi, în unele cazuri, nici măcar atunci. Dar aşa cum este acum, *Femei albastre* are toate elementele necesare unei poveşti cu final deschis.

Cuvîntul scriitorului

Despre *Femei albastre*, Gheorghe Crăciun a vorbit, de altfel, şi în cîteva

dintre interviurile pe care le-a dat în intervalul scurs de la apariţia romanului *Pupa russa* pînă la dispariţia sa prematură. Întrebat despre proiectele sale literare, el răspundea, într-un interviu din 2006, pentru revista *Bucovina literară*:

> Nu prea îmi place să vorbesc despre proiectele mele. Dar, pentru că am apucat deja să public unele secvenţe din romanul *Femei albastre*, voi spune că acest roman neterminat încă e ultima mea carte de proză. Nu mă grăbesc s-o termin, probabil nici nu cred prea mult în ea. E o carte prin care am încercat să mă relaxez, în care nu m-am implicat, care de la un punct încolo a ajuns să mă agaseze. Acum am abandonat totul şi încerc să pun la punct cîteva cărţi de critică şi eseistică rezultate din intervenţiile mele în presa culturală a ultimilor ani.

În februarie 2005, vorbind despre romanul la care lucra, într-un interviu publicat în revista *Vatra*, sublinia cîteva dintre trăsăturile specifice ale acestuia, în raport cu volumele anterioare:

> Nu ştiu dacă romanul se poate povesti, pentru că el e scris în manieră confesivă, în baza unor rememorări comentate şi prin circumscriere de experienţe directe. Personajul principal e un bărbat (o voce anonimă) care încearcă atît o autoradiografie existenţială, cît şi alcătuirea unor fişe de caz pentru cei cu care intră în contact. Nu face lucrul acesta de pe poziţia unui observator neimplicat, ci pentru că viaţa lui e prinsă într-un păienjeniş de relaţii dispersive. Dominant e elementul feminin. Unul din personajele cărţii e, de pildă, Nicole Kidman. Ea reprezintă latura fantasmatică, irealizabilă a dorinţei. Altă femeie, mult mai tangibilă şi care joacă un rol important în universul cărţii, e Ada, o tînără specialistă în drept din România, a cărei existenţă se află (prin voinţa personajului narator) în raport de omologie cu Ada Monroe din filmul *Could Mountain*. Se adaugă ziariste, funcţionare, femei de ocazie, numite Ondina, Dani, Adriana, Mia etc. Există, fireşte, şi personaje masculine cu care, fireşte, naratorul intră în competiţie şi în conflict. Modul său de viaţă dă impresia unui soi de donjuanism accidental, neasumat. Un fel de Păcală postmodern e sasul Roland, plecat în Austria imediat după 1990, trecut în scurtă vreme în categoria şomerilor şi repede transformat într-un filozof al relativismului nihilist. Spre deosebire de el, Alain şi Teacher, alte două personaje de prim-plan, sînt pragmatici în faţa vieţii şi neputincioşi în faţa seducţiei feminine. Ada joacă în carte rolul femeii fatale. Naratorul e un profitor al fatalităţilor vieţii. Printre altele, el e şi un fost revoluţionar decembrist fără carnet, condiţie care-i asigură o anume detaşare în raport cu ceea ce-l înconjoară. Finalul cărţii evoluează spre o intrigă poliţistă (Teacher, expert în drept al UE, dispare cu ocazia unei deplasări la Bruxelles).

> Două personaje, un cuplu, pornesc în căutarea lui. Aşa văd lucrurile acum. Am ajuns cu scrierea romanului în acest punct. Ca şi celelalte romane ale mele, şi acesta e focalizat asupra erosului, cu nu puţine deschideri spre erotism, senzualitate şi explorare somatică. E aspectul care mă preocupă cel mai mult. Pentru mine, indiferent că epicul îţi aparţine sau nu, el rămîne o schemă, un schelet. Normal ar fi ca un romancier să ştie de la bun început conformaţia scheletului căruia încearcă să-i insufle viaţă şi apoi să îmbrace totul în carne. Or, eu nu procedez aşa. Nu sînt în stare. Construiesc o parte din schelet şi mă grăbesc imediat să o ascund sub un înveliş de muşchi, nervi, vase de sînge, epitelii şi materiale textile. Chiar şi în această situaţie mereu mă întorc înapoi pentru permanente ajustări şi reechilibrări ale materiei. O fac şi în funcţie de nuanţa dominantă de lumină în care se scaldă acest corp incomplet al textului. De data aceasta mă preocupă albastrul, cu toată simbolistica sa, iar urmele prezenţei lui se risipesc prin toate interstiţiile construcţiei. În funcţie de dozajele culorii, în timp ce scriu se modifică şi unele părţi ale subiectului.

Reflecţiile prozatorului sînt foarte importante pentru înţelegerea modului în care îşi proiecta cărţile. Redau, în continuare, un alt pasaj din interviul publicat în *Vatra*, în 2005, cu atît mai important acum, cu cît romanul s-a oprit într-un punct din care ar fi fost posibile o multitudine de evoluţii epice:

> Deşi confesiunea personajului meu se desfăşoară sub forma unor fragmente scrise direct la calculator, încerc cît pot să-mi feresc textul de abstracţiune şi teorie. Ceea ce nu înseamnă că între timpul enunţării şi cel al enunţului nu apar falii, contradicţii, disimetrii pe care scriitura le conştientizează şi încearcă să le rezolve. Fără gravitate însă, pe linia unei anume dezabuzări. Cu un anume dezgust în faţa implacabilului. Începe să-mi fie aproape clar că personajul-narator din acest roman nu crede în ceea ce face. El vrea să vorbească despre ceea ce i se întîmplă, n-are cu cine şi atunci scrie. Fără pretenţii sau aspiraţii de scriitor, chiar dacă două-trei personaje din mediul său îl iau în serios şi încearcă să-l promoveze, să-i construiască o imagine publică. El e mai degrabă un prizonier egoist al propriilor sale voluptăţi, reale şi imaginare. E fascinat de implicaţiile sublime (în sens propriu) ale tranzitoriului, dar şi de grotescul şi absurdul mediului cotidian de viaţă, românesc sau occidental. Am încercat să construiesc acest tip de personaj, parţial oblomovian, parţial camusian, parţial ieşit de sub mantaua lui Holban, tocmai pentru că nu mă lasă deloc indiferent publicul căruia mă adresez. Într-un anume fel acest bărbat anonim e o identitate dislocată, devenită astfel după evenimentele din decembrie ’89. Caută plăcerea acolo unde ea se iveşte din întîmplare, se autoanalizează fără a reuşi să se înţeleagă, nu refuză beneficiile hazardului, alunecă spre amoralitate, încearcă să se situeze pe un aliniament de

viaţă care să-i permită o viziune integratoare şi totalizantă asupra lucrurilor, practicînd reducţia sensurilor la nivelul simţului comun. E un cinic de nevoie şi un hedonist fără ideologie. Cred că el seamănă cu mulţi compatrioţi de-ai noştri din această Românie a tranziţiei şi posttranziţiei. Sper ca unii dintre ei să devină şi cititorii acestei cărţi.

Şi tot aici, Gheorghe Crăciun precizează contextul în care a apărut şi s-a materializat ideea romanului *Femei albastre*:

După ce am terminat *Pupa russa* şi am avut norocul unei burse de creaţie în străinătate, am început să scriu o carte mai uşoară, prin care aş fi vrut să mă destind, inclusiv stilistic. Aveam în minte un discurs masculin pe un ton şmecheresc, deşi superior intelectual, care să înainteze în pagină fără nici un fel de calcul compoziţional, în funcţie de dispoziţiile mele de moment. Aşa am început să scriu *Femei albastre* – carte care în prima ei variantă s-a numit *Blue(s)*. Totul a fost declanşat de o fotografie cu Nicole Kidman văzută într-un ziar austriac. Am descoperit însă că nu pot să scriu un roman simplu şi liniar. Problema a fost aceea că multă vreme, timp de zeci de pagini, n-am reuşit să mă stabilesc într-o convenţie care să-mi fie şi mie clară. Textul evolua în zigzag de la autobiografie la autoficţiune şi ficţiune. În cele din urmă am ales ficţiunea şi totul a trebuit remodelat. Nu sînt nici acum mulţumit de configuraţia nouă a textului. Una dintre carenţele scrisului meu se află la acest nivel al lipsei de curaj în a construi ficţiuni. Discursul la persoana I e extraordinar de autarhic şi el suge nepermis de multă substanţă din biografia ta de autor. E greu să te aperi de aşa ceva. În primele mele cărţi – care formează un triptic construit în jurul a două personaje recurente, Vlad Ştefan şi Octavian Costin – acest conflict între biografie şi ficţiune s-a rezolvat mai uşor, şi asta din două motive. Explorările în limbaj şi căutarea unor soluţii narative noi m-au îndepărtat într-o oarecare măsură de aspectele ontologice ale scrisului. Dincolo de asta, personaje amintite mai înainte şi-au putut disputa cu egală îndreptăţire sensibilitatea şi istoria fiinţei mele de autor, permiţîndu-mi un grad de ficţionalizare destul de confortabil. În *Femei albastre* pornesc de la rolurile unei actriţe văzute doar pe ecran şi de la un personaj întruchipat de ea pentru a inventa o femeie reală în lumea iluzorie a textului. Aici, nimic special, lucrurile merg bine. Complicaţiile apar în planul celui care povesteşte. Personajul narator (un admirator al lui Nicole Kidman, ceea ce spune totul despre limitele orizontului său de viaţă) nu seamănă în principiu cu mine şi de cîte ori descopăr că el seamănă totuşi cu mine asta mă enervează. N-am mai trecut printr-o astfel de situaţie, am parte în continuare de multe blocaje, dar mă bucur în acelaşi timp şi de faptul că am găsit o tensiune stimulativă, oricît de neplăcută ar fi ea. Nu ştiu dacă această carte va fi mai bună decît celelalte, dar ea

mă obligă la o experienţă nouă şi asta mi se pare deocamdată de ajuns.

Carmen Muşat

1. Însemnare manuscrisă, reprodusă în *Pupa russa*, ediţia a II-a, augmentată, Bucureşti, Editura Art, 2007, p. 473.
2. Scris la cererea lui T.S. Eliot, pentru primul număr al revistei iniţiate şi conduse de el, *The New Criterion*, articolul Virginiei Woolf avea să fie ulterior rescris de mai multe ori, ultima versiune, cea din 1930, publicată de Hogarth Press în 250 de exemplare, cu puţin timp înaintea morţii autoarei, fiind cea mai cunoscută. De altfel, această versiune este şi cea tradusă în limba română, cu titlul „Despre boală ca stare de spirit“, în volumul Virginia Woolf, *Eseuri alese. Arta lecturii*, traducere de Monica Pillat, Editura RAO, Bucureşti, 2005.
3. Posibilitate enunţată şi de Virginia Woolf, în eseul citat: „…nu-i nici un rău să alegem, să trăim iar şi iar, cînd ca bărbat, cînd ca femeie, cînd căpitan pe mare, cînd doamnă la Curte, cînd împărat, cînd nevastă de fermier, în oraşe somptuoase sau în îndepărtate ţinuturi mlăştinoase, pe vremea lui Pericle sau Arthur, a lui Carol cel Mare sau a lui George al IV-lea – să trăim şi să tot trăim, spre a duce la bun sfîrşit vieţile embrionare care ne bîntuie în frageda tinereţe pînă cînd eul nostru le reprimă“, ed. cit., p. 165.
4. *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la* Pupa russa *(1993-2000)*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006, p. 222.
5. „Viaţa e o aglutinare de rupturi – scrie Gheorghe Crăciun în *Trupul ştie mai mult*. Iată prin urmare ipoteza unui Dumnezeu pervers, care concepe viaţa ca pe o continuă fragmentare şi construieşte profunzimea umană pe contradicţiile cele mai flagrante. E aici o teleologie fără scăpare, ce ne împinge în schizofrenie şi ne cere să acceptăm această condiţie ca pe o stare de normalitate“ (ed. cit., p. 217).
6. *Trupul ştie mai mult*, ed. cit., p. 206.
7. *Mecanica fluidului*, Editura Cartier, Chişinău, 2003, p. 149.
8. *Ibidem*, p. 150.
9. „The I, the I is what is deeply misterious“, scria Wittgenstein în însemnările sale. Vezi L. Wittgenstein, *Notebooks, 1914-1916*. Eds. G.H. von Wright and G.E. M. Anscombe, trans. G.E.M. Anscombe. Oxford: Blackwell, 1979, p. 80.
10. „Există, aşadar, în mod real un sens în care în filozofie se poate vorbi despre eu într-un mod nepsihologic. Eul pătrunde în filozofie prin aceea că «lumea este lumea mea». Eul filozofic nu este omul, nu este corpul omenesc sau sufletul omenesc, despre care tratează psihologia, ci subiectul metafizic, graniţa lumii – nu o parte a lumii“, scrie Wittgenstein în *Tractatus logico-philosophicus*, 5.641, traducere din germană de Mircea Flonta şi Mircea Dumitru, Editura Humanitas, Bucureşti, 2012, p. 169.
11. *Ibidem*, 5.6, p. 167.

Partea I

Nu mi-au plăcut niciodată actriţele de film. Orice frumuseţe de celuloid mă lasă rece. Cu Nicole Kidman a fost altceva. Figura ei de femeiuţă fragilă, sălbatică şi voluntară m-a cucerit imediat, a devenit în timp un fel de obsesie. Mi se întîmplă, de pildă, să-mi cadă în mînă vreo revistă colorată cu vipuri feminine la modă şi să mă surprind răsfoind-o grăbit căutînd-o pe frumoasa Nicole. „Nicoleta aia a ta…“, zice Ondina, şi mă priveşte cu o mutră dezamăgită, superioară. Bine, n-are decît! Pentru că de cele mai multe ori n-o găsesc pe Nicoleta aia a mea şi mă reîntorc la preocupările mele cît se poate de liniştit. N-a fost să fie, poate altă dată. Şi uit.

În urmă cu vreo două săptămîni, aici, la Welk, pe malul Dunării, am văzut într-un ziar două fotografii. În prima dintre ele, Nicole poartă o bluză albă, texturată şi moale, legată pe sub guler cu o enormă lavalieră aurie de mătase cu franjuri. Blonda cîrlionţată din fotografie pare o femeie fără gît. Autorul fotografiei încercase să decupeze figura actriţei printr-un mic racursi, plasîndu-şi aparatul undeva la înălţimea genunchilor ei, dar ratase efectul. Descopeream portretul unei tinere femei ambiţioase, cu fruntea largă şi rotundă, căzută pe gînduri, zîmbindu-şi sieşi cu buzele strînse, pe jumătate rigide, fără pic de senzualitate. Neîndemînaticul fotograf îi anulase gîtul şi-i scosese prea mult în evidenţă pometţii. O transformase fără să vrea într-o blondină cît se poate de comună. Doar că în mintea ei dormea ascuns drăcuşorul nu ştiu cărei frivole răzbunări. Cel puţin, asta înţelegeam studiindu-i privirea.

Nu-mi plac femeile cu pometţii largi, rotunzi, ca nişte promontorii osoase de care pare să se lege în secret toată conformaţia feţei. Obrajii astfel croiţi mă fac să mă gîndesc la bătrîneţe. Şi dacă mă atrage ceva în frumuseţea anglo-saxonă, atunci e vorba de cazurile atipice, în care oasele obrajilor nu sînt nici teşite nici rotunde, dar suficient de evidente pentru a marca misterul unei figuri voluntare. „Speculaţii, *my dear*, speculaţii!..“, m-ar taxa imediat Ondina şi zău că ar avea dreptate. Cine poate să iasă din propria lui piele? De cîte ori mă prinde cu mîţa în sac, Ondina zîmbeşte ironic, sardonic. Ştiu că nu-i plac sclifoselile. Ştie că-i dau dreptate.

În cea de-a doua fotografie blonda Nicole e îmbrăcată într-o rochie albastră cu gulerul transparent, mare şi ascuţit, brodat cu flori. Gîtul ei gol e aplecat spre

dreapta, într-o poză de amărăciune visătoare. S-o tot priveşti şi să nu te mai saturi. Să vrei să ţi se împînzească şi ţie ochii de ceaţa din mintea ei. Să te chinui să înţelegi ce naiba e în depărtarea aia paralizantă. Şi să nu descoperi nimic. Apoi am aflat că fotografiile în discuţie reproduceau două cadre din filmul *Cold Mountain*. Starul australian, fosta nevastă a lui Tom Cruise, joacă în această peliculă rolul unei tinere femei care se numeşte pur şi simplu Ada. Ada Monroe, fiica unui pastor de ţară.

Cînd am citit numele Ada, am simţit cum mi se chirceşte inima şi m-am grăbit să-mi torn un pahar de vin. Povestea mea cu Ada nu s-a terminat încă. N-am cum să mi-o scot din memorie. Vibrează în organele mele obosite. Se expandează în firele de păr, îmi colorează unghiile şi epiderma, cutreieră împreună cu mine străduţele vechi, cenuşii, lustruite cu grijă, pe care pot vedea din cînd în cînd oameni singuri şi eleganţi. Ies la plimbare şi fantasma Adei îmi invadează memoria. Parfumul ei, pielea ei, carnea ei satinată de vrăjitoare cu buze reci. Am venit în acest orăşel din Austria şi ca să fug de această poveste. Da, o poveste bizară, bezmetică, uşor copilărească, în care m-am lăsat tîrît ca sub efectul unui drog, fără nici un sentiment de vinovăţie.

Am capul gol de gînduri şi trăiesc pentru prima dată sentimentul că sînt un om rătăcit în timp. Umblu prin cameră ca un leopard jigărit într-o cuşcă. Descopăr că mi-a amorţit un picior, că mi se zbate o pleoapă. De cîte ori îmi arunc ochii pe geam, muşchii gîtului mi se încordează inexplicabil. Acoperişuri roşii şi fum. Cer şi copaci scheletici, bătrîni. Zăpadă şi soare. Noi doi îmbrăţişaţi într-o zi de duminică, aplecaţi peste apa mîloasă a Dîmboviţei, parapetul metalic al podului, fulgii albi de ninsoare, apusul, depărtarea, vîjîitul maşinilor. Buzele ei de gheaţă roşie, roşie-vînătă. Iată de ce, cînd văd în faţa mea, pe masa de lucru, oglinda neagră a monitorului, simt cum mă furnică degetele şi mi se umflă plămînii de o emoţie grea. Senzaţia că mintea mi-ar putea zbura oricînd din cap. Senzaţia de carne fluidă.

Coincidenţa numelor fusese ca o lovitură de pumn în plină figură. Priveam fotografia din ziar. O hîrtie gălbuie, subţire, de proastă calitate. Culoarea rochiei mă atrăsese nu doar prin intensitatea ei rece, ci şi prin fierbinţeala adormitoare pe care mi-o răspîndea în pielea capului. Era seară şi mă despărţisem de Roland. Duceam în braţe o sticlă împachetată la repezeală într-un ziar vechi. Am intrat şi am aprins lumina. Am pus sticla pe masă şi am rămas cu ziarul în mînă. Mi-am tras un scaun în mijloc, cît mai aproape de plafoniera din tavan. Camera mi se părea prea înaltă, lumina prea slabă. Era seara tîrziu şi ochelarii mei de vedere se dovedeau deodată mult prea întunecaţi. Ţineam ziarul deschis pe genunchi şi-i netezeam aiurea, cu dosul palmei, paginile mototolite. Apoi am început să-l răsfoiesc.

Am ezitat în faţa plăcerii de a contempla în voie chipul extrem de atrăgător al femeii în rochie albastră. Mă deranja puterea redusă a lentilelor. Alunecam în acel gol din stomac care mă făcuse să tremur de o teribilă senzaţie de hipoglicemie în noaptea în care am văzut-o pe Nicole beată sau drogată, abia ascunsă de o bluziţă subţire şi de chiloţii albi care-i scoteau în evidenţă picioarele kilometrice. „Nicoleta aia a ta, cu picioare de barză…“, ricana cîteodată Ondina.

Nicoleta aia a mea vorbea, fuma, se fîţîia nervoasă printr-o încăpere cu lumina aprinsă în care se afla Tom Cruise, partenerul ei din film. Un papiţoi cu cărare pe mijloc şi părul în ochi. Nu mi-a plăcut niciodată de el. Păi nici ţie nu-

ţi place, te enervează, observam eu. Şi Ondina era de acord. Iar insul ăsta, doctorul ăsta îmbrăcat la costum, cu figura duplicitară şi calmă, era obligat s-o asculte şi s-o privească nedumerit. Soţia lui trebuia să ţină un speech, să pună întrebări scormonitoare, să rînjească, să strige, să explodeze în rîs, să-l facă praf pe mincinosul din faţa ei care o înşelase cu nu se ştie cine, vreo pipiţă de lux.

Cred însă că am încurcat filmul cu o altă peliculă. Ţin minte că atunci, cînd am văzut-o pe Nicole în bikinii ei fini prin care aproape că-i puteam ghici pata întunecată a părului pubian era noapte de-a binelea. Mă trezisem din somn, cu ochii înfipţi în televizor. Lîngă mine dormea Ondina. N-o auzeam că respiră, vedeam doar plapuma care ne acoperea pe amîndoi ridicată şi coborîtă egal. Am luat-o în braţe şi am început s-o mîngîi încet, grijuliu, cu pupilele lipite hipnotic de lumina ecranului. Discuţia celor doi soţi mă atrăgea. Trupul pe jumătate dezbrăcat al femeii blonde, cu gesturile lui uşoare şi somnambulice, stîrnea în mine un fel de plăcere otrăvită, insuportabilă. O contemplam încîntat, ca pe o mică sălbăticiune prizonieră care ştie că nu-şi merită soarta. Devenisem suporterul ei şi o urmăream cum punctează. Dorinţa de a mă iubi cu Ondina mă curenta. Dar într-un fel mă şi bucuram să-i aud respiraţia uşoară, împăcată, străină de mine.

Televizorul mergea înainte, iar femeia de pe ecran devenise o creatură monstruos de adevărată care se mişca vorbind prin faţa mea, pregătită pentru nu ştiu ce nebunie. Poate că totul ar fi trebuit să se termine cu o scenă de strip-tease. Nu mai puteam fi atent la ceea ce se întîmpla în încăpere. E posibil (îmi dau seama acum) ca subiectul filmului să se fi sedimentat în memoria mea destul de confuz. Însă Nicole pare anume făcută pentru rolul femeii care nu se lasă niciodată înfrîntă şi-i aduce pe ceilalţi la paroxism. Are o privire limpede şi tăioasă, de fiinţă pe care n-o poţi minţi. Trupul ei de adolescentă, de domnişoară frivolă ce pare să nu se fi culcat niciodată cu vreun bărbat, te scoate din minţi. Gesturile ei nervoase, degetele ei subţiri, pulpele şi coapsele ei prelungi te omoară. Are probabil o piele roz, foarte sensibilă la soare şi vînt, o piele prin care trece tot timpul curentul electric al unei sensibilităţi ultragiate.

Dar acela era un simplu film. În filmul acela Nicole e o actriţă şi nu o femeie. E inutil să mă mint. Mi-au plăcut de cînd mă ştiu actriţele, însă tocmai faptul că ele sînt emanaţiile unor roluri şi nu nişte prezenţe feminine tangibile, în carne şi oase, îmi cenzurează această plăcere şi o face să semene mai degrabă cu indiferenţa şi suferinţa. O indiferenţă mascată, perfect cunoscută de toţi bărbaţii. O suferinţă secretă, cu atît mai primejdioasă cînd tangibilul ţi se oferă ca un pahar de whisky înainte de un mare ospăţ.

Există însă şi petreceri reci, frugale, cu băuturi abia scoase din frigider care te fac să sughiţi. Pe colega mea Ada am atins-o fără nici un fel de premeditare. Prima dată pur şi simplu oficial, în ziua cînd ne-am cunoscut şi ne-am strîns mîinile în sala de protocol a firmei. Era iarnă ca şi acum. Am văzut imediat că Ada Comenschi îşi vopseşte părul, mi-am dat seama că obişnuinţa asta a ei de a se vopsi era un moft. Pletele-i zburlite, roşcate aveau o lucire metalică. Fruntea acoperită de breton m-a descumpănit. Părea o şcolăriţă, o ţigancă, o fetişcană crudă, incomplet dezvoltată. Tenul ei măsliniu îmi sugera ceva din fadoarea fructelor cu pieliţa prea uscată. Ochii ei de cafea nu arătau nimic din umezeala lor voluptuoasă de mai tîrziu. Cînd i-am strîns palma în palma mea, am văzut că nu poartă manichiură. Faptul mi s-a părut de o stridenţă revoltătoare. Buzele puternic rujate cu un roşu sîngeriu, uşor hepatic, şi unghiile tăiate direct în carne. Deschisă, dar tăcută, retractilă, însă oricum aceasta fusese doar cunoştinţa noastră şi ea era o nouă angajată în prima ei zi de serviciu. Nu-mi aduc aminte dacă se şi parfumase. Cred că da.

Nu mai ştiu exact cum a fost. Grupul de mironosiţe agresiv-simpatice pe care Alain tocmai le angajase, într-un elan managerial destul de riscant, în cabinetul nostru de avocatură era prea mare şi prea divers. La început, mi-a fost greu să individualizez fiecare prezenţă. Pe atunci, Stela, de pildă, era încă o puştoaică, cu un trup incert, aproape famelic, în acelaşi timp de băiat şi de fată, ce nu părea să mai aibă vreo şansă de a-şi găsi altă formă. Purta părul drept, lăsat pe umeri, era îmbrăcată în blugi şi avea sînii atît de minusculi, că-ţi venea să te întrebi de ce dracu' îşi mai pune sutien pe sub bluza aia a ei lipsită de orice farmec cumpărată de la magazinele *Les plus bas prix*. Era înaltă, osoasă, cuminte, avea o privire ascultătoare, inexpresivă, de oiţă, şi-şi acoperea buzele cu un fel de ruj rozaliu, strălucitor, care te ţinea la distanţă.

O altă nouă angajată era Iasmina, o blondă, prognată, cu dantura strîmbă şi cenuşie, ca de mic animal rozător. Nimic mai spălăcit pe lumea asta decît pielea, părul şi culoarea irişilor ei verzi. Avea un mers smucit, de fiinţă pe care totul o deranjează, şi vorbea repede, neglijent, transformînd cuvintele într-un fel de rumeguş sticlos. Era respingătoare şi ea ştia asta. Uneori devenea obraznică. Nu-mi plăcea să discut cu ea. Prezenţa ei stîrnea în mine un fel de milă agresivă pe care nu mi-o puteam reprima.

N-are rost să mai vorbesc şi despre celelalte, despre Cora, Adriana, Codruţa, Viky. Nu ştiu cum se va termina totul. Nu-mi dau încă seama ce rol va juca întîmplarea în faptul că am fugit aici ca un laş. De cînd am ajuns la Welk, m-am tot învîrtit ca un cîine în jurul cozii. În primele zile simţeam nevoia să fac ceva şi nu ştiam ce. Încă mai credeam în puterea mea de a împinge cu doi-trei paşi înainte spectrul acestei teze de doctorat. Ei bine, puterea asta nu există. E 11 dimineaţa şi eu abia m-am sculat din pat. Nu mi-am băut cafeaua, nu mi-am făcut duşul. Am să intru în baie şi am să stau acolo o jumătate de oră. Şi după asta?

După asta cai verzi pe pereţi, plictiseală, prostii. Să mă înfund în biblioteca de documente şi manuscrise a Institutului? Asta am făcut ieri şi mi-a fost bine. Astăzi ideea nu mă atrage deloc. E prea frumos afară. Şi apoi, chiar şi fără să fac nimic, tot aş simţi că pierd ceva esenţial. Cu cîteva zile în urmă, am intrat în magazinul „Pagro“ din apropiere şi mi-am cumpărat hîrtie de desen şi pixuri cu vîrf ceramic. Poate nişte crochiuri cu clădiri medievale şi dealuri acoperite cu

viţă de vie. Crochiuri, pe dracu'! Prefer să mă prefac că am treabă, să pîndesc o întîmplare oricît de minoră care să mă scoată din această stare *morne*. Morozitate, aş putea spune cu un cuvînt preţios.

În general, aici sufăr de morozitate şi tocmai de aceea încerc să mă ţin de un mic ritual cotidian. Intru în sala cu fişiere şi caut fără nici o tragere de inimă bibliografia pentru doctorat. *Oh, God*, totul e atît de insipid! De cele mai multe ori sfîrşesc prin a mă opri la fondul documentar. Aleg la întîmplare vreun codex de legi medievale sau vreo culegere de acte, documente, decizii, depoziţii de la procese, sentinţe de condamnare la moarte. Pot citi două-trei ore, latina juridică începe să-mi devină din ce în ce mai accesibilă şi nu s-ar spune că nu trec uneori şi prin reale momente de delectare. O lume îngropată în hîrtii faţă de care simt o atracţie inexplicabilă.

M-aş putea întreba, de pildă, cum era să trăieşti într-un oraş ca acesta în urmă cu cinci-şase sute de ani? Şi atunci, ca şi acum, oamenii veneau pe lume, se căsătoreau, făceau copii, îşi dădeau obştescul sfîrşit, se luptau între ei pentru putere şi bani. Comiteau fărădelegi, furau fete şi cai, oi şi vite, se dădeau în judecată, se împăcau sau se ucideau cu furie la vreo petrecere. Bărbaţii beau pînă cădeau în şanţuri, muierile îşi dădeau fustele peste cap, cerşetorii se milogeau pe la colţurile străzilor mirosind a fîn şi lături, baronesele se scăldau în lapte de iapă şi aşa mai departe. Toţi aveau sărbătorile lor, locurile lor de chef, dorinţele lor nemărturisite şi îndreptarele lor de viaţă. Unii deschideau birturi, cariere de piatră, afaceri cu păcură şi sare, ateliere de tîmplărie, mori de apă, distilerii de rachiu şi mine de cărbune. Alţii construiau case, sicrie, biserici, trăsuri, bărci cu pînze, arme şi unelte agricole. Tăiau stejari şi fagi din pădure, îi încărcau în corăbii şi porneau cu ei la vale, pe firul Dunării, pînă la intrarea în Ungaria. Sau mai departe, spre ţinuturile româneşti peste care stăpînea contele Dracula, spaima saşilor braşoveni. Unii erau dogari, alţii dulgheri, alţii spiţeri, unii construiau roate de căruţă, alţii creşteau cai. Negustorii aduceau de la cîmpie grîu şi brutarii coceau pîinea. Credeau în Dumnezeu, în farmece, în Diavol, în amulete, în păpuşile de ceară străpunse cu acul, în otrăvuri şi leacuri băbeşti. Îşi creşteau copiii, îşi îngropau părinţii, aveau familii numeroase, mureau de tineri, cu crucea pe piept.

Dar ce naiba m-a apucat? Cîteodată descopăr în mine porniri fabulatorii imposibil de stăpînit. Stau cu Ondina la măsuţa noastră de pe balcon, ne bem cafeaua şi deodată pleosc! un bolovan care se scufundă neauzit în apa tulbure a autismului melancolic. „Iar te-ai cufundat în nouri?…", mă trezeşte ea la realitate ca o mămică grijulie. Şi eu revin buimac la ceea ce mă înconjoară, fac figura unui pisoi zgribulit care abia a deschis ochii. Ondina are întotdeauna

dreptate. Însă partea proastă a lucrurilor e că aici n-am văzut deocamdată nici o femeie care să-mi atragă atenţia. E ca şi cum femeile nici n-ar vrea să se lase văzute.

Roland are o altă părere. După el, specimenele feminine ale acestor locuri sînt nişte fiinţe extrem de disponibile. Şi asta tocmai pentru că le lipseşte acel „vino-ncoace“ de care România nu duce lipsă. Sînt prezente, fac totul ca să fie prezente, dar n-au şarm, n-au căldură, stau prost cu feromonii. Aşa că pur şi simplu nu le vezi. „Chestie de îmbătrînire biologică prematură“, îmi spune Roland. „Acum sînt la modă sîrboaicele, româncele, rusoaicele. Pe astea le ocheşti imediat!“

Eram la el în vizită, jucam şeptic, vorbeam nimicuri şi apucasem să-i spun că m-ar tenta să gătesc nişte spaghetti *à l'italienne*, cu coajă rasă de lămîie şi parmezan. Atunci Roland s-a sculat de pe scaun şi a luat din cămară o sticlă. „Uite, e pentru tine, de la sursă, ulei extra! Însă grecoaicele nu mi-au plăcut, domnule, sînt mici şi îndesate, plus că majoritatea sînt vopsite, am văzut o mulţime de blonde, şi nu merge, la tenul lor nu ţine, sînt ca dracu'…“ A cotrobăit o vreme prin debara şi pînă la urmă a împachetat sticla într-un ziar: „Sînt curios ce-ţi iese. Să mă chemi şi pe mine să gust!“.

Şi iat-o deodată în faţa mea pe Nicole Kidman. Cu părul ei cel blond, aproape cînepiu, ondulat şi rebel, cu gîtul ei subţire şi puternic, pe care pot distinge nervura groasă a arterei jugulare. Iat-o aici pe vulpiţa asta cu nas obraznic care priveşte într-o parte, pe lîngă trunchiul unui copac, îmbrăcată într-o rochie care-i subţiază ameţitor talia, abia lăsînd să se ghicească forma sînilor. Iată privirea ei aruncată pe sub gene, sprîncenele ei pronunţate, deschise ca nişte aripi de fluture, faţa ei plină, buza de jos răsfrîntă, nasul obraznic, părul zburlit de vînt, şuviţa subţire de pe frunte, părul ei strîns într-o coadă groasă care-i acoperă ceafa, şi urechea ei dreaptă, dezgolită, lipită de încheietura maxilarului, urechea ei de care atîrnă mănunchiul lung de fire al unui cercel de aur.

Am pus ziarul într-un dosar şi l-am aruncat pe etajeră. E prea mult, nu mai vreau. Tremur cu dinţii strînşi, deschid aparatul de radio şi încerc să fac pe indiferentul. Ce caraghios! Ada Comenschi n-a rămas în România. Ada e peste tot şi mă urmăreşte nevăzută din aer. Mirosul amărui al trupului ei îmi împînzeşte mintea. Vocea ei mi s-a impregnat în memorie ca fumul în haine. Şi obiceiul acela al ei de a-şi strecura din cînd în cînd o mînă în păr şi de a mă privi resemnată, întrebătoare, cu ochii ficşi. Ce voia de la mine?

Am încercat s-o uit şi nu pot. E o prostie, nu sînt în stare. La început trăiam

un fel de muzică. Fusese o victorie rapidă, neaşteptată, de care nu puteam să nu mă bucur. Ada era a mea şi mie prea puţin îmi păsa de sufletul ei. O învinsesem şi gata. Eram nedumerit. La vîrsta mea pasiunile încep să-mi pară ridicole. Dar e şi nespus de greu să afli ce vor cu adevărat femeile. Sentimentele lor îşi bat joc de cunoştinţele noastre. Psihologii fac pe deştepţii degeaba. Eu unul nu i-am crezut niciodată.

Îmi plac bărbaţii în vîrstă care se îndrăgostesc de femei tinere. Ştiu că asta nu ţine nici de voinţă, nici de curaj. Dar ei îmi plac tocmai prin puterea lor de a nu se lăsa îngropaţi în zgură, în pleavă, în praful cenuşiu, unsuros, mărunt ca o mătreaţă, al vîrstei. E adevărat că unii fac pe grozavii şi se dau în stambă pe unde apucă. Pun laba pe cîte o pipiţă pimpantă, cu frustrări de copil nefericit care şi-a găsit, în sfîrşit, o împlinire de moment, şi se afişează cu ea peste tot, pe la teatre, pe la restaurante, pe la prietenii burlaci, pînă şi pe la susţineri de doctorate.

Tipii ăştia mi se par cu totul neinteresanţi, ba chiar îmi inspiră un fel de milă, pentru că nu-şi dau seama cît sînt de stupizi. Mie îmi plac bărbaţii discreţi, cărunţii cu feţe de sfinx, fizionomiile ridate asociate cu tunsori băieţeşti, bărbaţii de vîrsta a doua cu preferinţe pentru cămăşile scumpe, în culori pastel, călcate impecabil, cu dungă pe mîneci. Poartă în ei o resemnare de oţel, dincolo de care n-ar trebui să se afle decît concentratul pur al unei experienţe intelectuale curate ca aerul rarefiat. Te privesc de la o distanţă astronomică, cu îngăduinţă şi răceală, iau act de faptul că, la rîndul tău, eşti un bărbat ca şi ei, chiar dacă mai puţin dezabuzat şi vindecat de toate.

Însă asta e tot, această privire îngăduitoare, această răceală penetrantă ca un frig de decembrie fără zăpadă. N-au nevoie de admiraţia sau devoţiunea ta. Nu mai au timp pentru asta. Sîngele le fierbe încă în vene, e aproape incandescent, şi bătrîneţea se apropie de ei cu paşi repezi de gumă. Nu mai au vanităţi, nu mai vor să cîştige războaie. Privirea lor, care a sfărîmat de mult toate aparenţele şi a patinat destulă vreme pe coaja subţire a lucrurilor, ştie acum să se odihnească pe formele exterioare fără să dea nimic de bănuit. Ei au văzut şi au spus, ei s-au întors înapoi în lumea noastră profană şi pot fi oricînd întrebaţi. Sînt nişte filozofi ai profesiei lor, ceea ce-i absolvă de toate.

Unul dintre aceşti indivizi este Teacher, decanul cabinetului nostru de avocatură. Înalt, subţire, tăcut, imperturbabil, distant, cu părul blond aranjat într-o parte pînă la ultimul fir, profesorul e un ochelarist rasat, care nu poartă verighetă, în ciuda evidentei armonii care domneşte între el şi viforoasa-i soţie de origine transilvană. Aşa mi-l amintesc chiar de la prima noastră întîlnire, deşi de atunci au trecut aproape douăzeci de ani. Şi-a păstrat elasticitatea mersului, ţinuta dreaptă a umerilor, aura de eleganţă tinerească a oricărui gest. E

în continuare un englez. Se poartă ca un englez supermanierat. E drept, nu mai are părul la fel de bogat, pe pielea gîtului i-au apărut zbîrcituri, însă fularele lui de mătase purtate pe sub gulerul cămăşii nu par deloc nişte subterfugii ale bătrîneţii. Le arborează cu nonşalanţă, ca pe nişte semne ale aderenţei sale la noua libertate vestimentară de după căderea comunismului. Pare să fi decis în sfîrşit să se lase în voia unor mai vechi înclinaţii boeme. Pînă şi culorile sacourilor lui schimbate zilnic au devenit mai vesele. De multe ori vestimentaţia lui te lasă perplex. Nu atît prin aspect, cît prin intenţia vădită de a masca esenţa unei vîrste prin accesoriile alteia.

Da, iubitul meu Roland, Teacher ăsta chiar e un tip. Imposibil să nu-ţi atragă atenţia, imposibil să nu cazi în admiraţia lui. Ada Comenschi, cel puţin, n-a rezistat. La început, cînd se afla foarte aproape de el, încerca să-şi ţină respiraţia, pentru a nu-i simţi parfumul de tabac al hainelor şi răcoarea mentolată ce părea să emane din părul lui atît de exact pieptănat. Evita să-l privească şi prefera să-l asculte. Vocea lui granulată îi înfiora pielea. Respiraţia ei cu lungi întreruperi o dădea de gol. Teacher se oprea din vorbit şi o privea lung, insistent, pînă cînd ea nu mai avea ce face şi-şi ridica pleoapele.

„Încercam să-i înfrunt strălucirea irişilor şi simţeam că leşin. Nu ştia că mai am puţin şi leşin, de aceea mă fixa insistent. Eram de fiecare dată singuri acolo, la el în birou, cu transperantele trase. Ştii, el suferă de o mică fotofobie…“ Dar aceasta e o mărturisire pe care Ada mi-a făcut-o mult mai tîrziu, în după-amiezele noastre de pur amor sexual, stînd unul lîngă altul cu faţa în sus, prăbuşiţi în pat, epuizaţi de încleştare şi de căldura toridă a bine-cunoscutei veri bucureştene. Vezi, Roland, n-am nici un interes să prezint lucrurile într-o lumină defavorabilă. Defavorabilă cui, la urma urmelor? Care e rolul jucat de mine în această poveste? Şi de ce aş fi eu neapărat personajul cel bun?

Într-o sîmbătă dimineaţa, cînd practic la cabinet nu se lucrează, Teacher a apărut ca din senin, mai destins decît de obicei, însă foarte grăbit, îmbrăcat într-un superb costum de blugi. Pleca într-o excursie împreună cu o delegaţie de străini veniţi în România la nu ştiu ce simpozion. Eram în faţa calculatorului şi „făceam curăţenie“ prin documente şi foldere. Mă delectam cu *sound*-urile unei vechi formaţii de rock, Uriah Heep. Muzicieni nervoşi şi sensibili, mai ales organistul şi solistul vocal. Le ştiu pe din afară muzica mai bine decît îmi ştiu studenţia, o perioadă a vieţii mele aproape de neimaginat fără *feeling*-ul şi ritmurile acestor băieţi de ispravă. Muzica lor curată, impetuoasă, bine făcută, fără obişnuitele explozii de visceralitate zgomotoasă ale trupelor *hard*, era tocmai potrivită pentru ceea ce făceam. Ştergeam şi rearanjam documente, le mutam dintr-o arhivă într-alta, eram hotărît să termin cît mai repede acea

operaţie igienică şi aşa prea mult amînată.

I-am văzut costumul de blugi şi m-am enervat imediat. Prea îi dădea un aer tineresc şi aproape distrat. Prea mă simţeam anulat de lipsa lui de griji. Trecuse doar ca să-şi vadă mesajele e-mail, aştepta un răspuns important, n-a stat decît cinci-şase minute, dar el pleca şi eu rămîneam.

Mă uitam cu invidie la costumul care-i venea ca turnat şi mă întrebam de unde naiba şi l-o fi adus, din Germania sau din Elveţia, din Franţa sau din Italia? N-avea deloc culoarea obişnuită a costumului clasic, de fermier adevărat. Nici culoarea şi nici tăietura. Materialul părea mai pufos şi mai moale. Cusăturile nu erau marcate cu tradiţionala aţă galbenă, buzunarele pantalonilor erau altfel rotunjite, geaca avea revere scurte şi înguste, numai bune pentru a pune în evidenţă o cravată subţire de piele neagră, exact cravata pe care el o purta atunci la gît.

A zăbovit o vreme în hol pentru a-şi xeroxa nişte foi. Uşa de la biroul meu rămăsese deschisă şi culoarea hainelor lui mi se scurgea în colţul ochiului vie şi catifelată ca flacăra de la aragaz. Un albastru pe care mi-l aminteam din unele picturi ale lui Van Gogh. Aşa că minutele treceau şi eu mă enervam şi mai tare. Mai bine spus, n-aveam nici un motiv să iau în serios legătura dintre pictorul meu preferat şi costumul lui de blugi. Dar în momentul în care el a închis uşa, am dat muzica la maximum şi m-am trîntit ca un bolovan pe canapea. Nu mai aveam chef de nimic, nici măcar să beau o bere pe terasa restaurantului de la colţ. Nici măcar să mă gîndesc la Ada şi la vestimentaţiile ei aiuritor de rafinate, pe care de cele mai multe ori, la serviciu, încercam să nu le bag în seamă. Mi-am acoperit faţa cu palmele şi m-am trezit că plîng. Nu înţeleg nici acum de ce.

Pînă la urmă n-am mai rezistat şi am început să-i spun lui Roland cîte ceva despre toată povestea asta. Acum stau în camera mea de sub acoperişul Institutului şi scriu. Îndeletnicirea începe să-mi placă. Poate că n-am primit chiar degeaba acest stipendiu al statului austriac. Din păcate, calculatorul pe care mi l-au pus la dispoziţie gazdele mele n-are şi un program pentru diacritice. Ceea ce nu mă deranjează prea tare. Lipsa diacriticelor, vreau să spun.

Văd însă că pe tastatură au fost lipite cu scotch bucăţele de hîrtie cu semne alfabetice ceheşti. Aşa le-am găsit, aşa le-am lăsat. Nu m-am gîndit prea mult la rostul lor. Adevărul e că, de cîte ori le văd, literele astea caligrafice, scrise de mînă şi acoperind cîteva taste periferice, îmi fac bine, mai ales că aparţin unei fete. Ursula Rukova, o tînără absolventă de Drept din Cehia, ultimul oaspete al camerei, a stat aici mai bine de o jumătate de an şi a studiat în arhivele de legi ale Imperiului. Fire din părul ei cel blond şi lung încă mai apar prin colţurile camerei atunci cînd fac curăţenie. Urme ale trecerii ei pe aici care mă fac să-mi bată inima ceva mai tare, mă aruncă în tot soiul de fantezii.

Mi-ar fi plăcut s-o cunosc. În general, îmi place să cunosc cît mai multe femei şi cît mai diferite. Îmi plac ciudăţeniile femeilor, îmi place felul lor de a-şi croşeta cu discreţie viaţa. Spiritul lor de prevedere mă înduioşează, deşi părul care le cade la pieptănat le dă de gol. Ursula, de pildă, a plecat de acasă luînd cu ea nu doar trusa de igienă intimă, ci şi un soft cu diacritice ceheşti. Poate că un bărbat, în locul ei, nu s-ar fi gîndit neapărat la aşa ceva. Mie, de pildă, mi-a lipsit precauţia de a veni aici înarmat cu stupidele noastre virgule şi căciuliţe. De fapt, abia acum descopăr cît sîntem noi românii de marginali şi de încuiaţi, îmbrobodiţi în noaptea consoanelor şi vocalelor noastre, în ă-urile noastre arhaice, în ţ-urile noastre stridente şi provinciale.

Noi bîjbîim, şuşotim, ţîţîim de frică şi nerăbdare, iar istoria trece pe lîngă noi ca o doamnă elegantă şi inaccesibilă. Din cîte am auzit, românii s-ar asemăna cu portughezii, şi ei la fel de prăpăstioşi şi speriaţi de lumină ca şi noi. Nu ştiu, nu prea m-a interesat problema asta. N-am cunoscut niciodată un portughez în carne şi oase. Dar e sigur că faţă de francezi, de exemplu, pe care i-am auzit vorbind la ei acasă, pe stradă, prin metrou şi prin bistrouri, noi, românii, sîntem mai guturali, deşi nu exagerat de guturali.

Cu cine să ne comparăm, cu nordicii? Nu, între daci şi vikingi au existat diferenţe enorme. Dacii n-au fost nişte oameni ai mării. Ei nu fumau pipă. Vikingii nu cunoşteau vinul de struguri şi mămăliga de mei. Ei construiau corăbii, bărci, case de piatră, trăiau într-o lume de frînghii, fiorduri, furtuni, paloşe, pînze, năvoade, nisipuri negre şi neguri albe. Iar romanii n-au devenit celebri ca infanterişti? Romanii au fost un fel de *globe-trotteri* bolnavi de claustrofobie, abia trăgîndu-şi sufletul de greutatea armelor din dotare. Şi tunsorile lor Cicero, şi sandalele lor prăfuite, de pifani incurabili? Uite că şi noi, românii, sîntem un popor de pifani! Batem ca proştii drumurile noastre deal-vale, deal-vale, înconjuraţi de behăitul oilor, învăluiţi în colb, lătraţi de cîini, rupţi de sete şi limba noastră traforează peisajul, unduieşte împreună cu noi. Cu abrazivitatea ei milenară putem toci şi munţii, darmite trotuarele de lux ale Europei!

Stau aici într-o mansardă austriacă şi urechile mele romane fac exerciţii de adaptare la mediul teuton. Oriunde te-ai afla, eşti tot timpul scăldat într-o melasă de diferenţe sonore. Acum aparatul de radio este deschis şi aerul e inundat de un şuvoi dulceag de cuvinte neînţelese. Un fel de muzică vorbită, pieptănată. Ascultată la radio, la buletinele de ştiri, austriaca mi se pare o limbă mai cîntată decît germana. E mai subţire, mai înaltă, mai calmă? Ceva de genul ăsta, dar şi un fel de afectare, un fel de. Sigur că nu-mi pot da seama. Numai viaţa de aici mă va ajuta să-mi dau seama.

Viaţa? Dar lumea asta pare cu totul lipsită de viaţă. Pe stradă abia dacă zăreşti vreo siluetă interesantă, cu mîini şi picioare care se mişcă. Aici nu prea auzi oameni vorbind. Gazdele mele, Melinda, secretara, Kraus, directorul Institutului, şi Andreas, şeful cabinetului de documentare, sporovăiesc între ei pe nemţeşte, dar de cîte ori apar eu, trec pe engleză. E o dovadă de bună creştere, desigur, cum tot o dovadă de bună creştere e şi să saluţi orice persoană întîlnită pe coridoarele Institutului, zîmbind apoi de cîte ori o reîntîlneşti. Pînă te doare gura de atîta amabilitate. Da, am intrat într-o ţară în care n-am văzut încă nici o fiinţă umană cu dinţi lipsă. Numai danturi etanşe, perfecte, televizive. Aici oricine are motive de rîs poate să rîdă fără jenă. Deşi nimeni n-o face.

Nu mă consider un tip orgolios. Uneori stau prostit în loc şi mă uit la mine ca la un fel de papă-lapte bun la toate. Cred că sînt un bărbat lipsit de ambiţii, deşi felul în care mă văd ceilalţi nu mi-a fost niciodată indiferent. Sînt genul care nu suportă să fie călcat pe coadă. Mai ales relaţiile mele cu Alain sînt în măsură să-mi arate aproape zilnic pînă unde merge capacitatea mea de rezistenţă. Nu suport unele gesturi, sînt cuvinte care-mi repugnă, cinismul afişat al prietenului meu mă lasă cu gura căscată. Vreau cîteodată să spun ceva şi parcă nu mai am aer. Simt că aş întîmpina dificultăţi la articularea cuvintelor. Aşa că tac şi înghit şoarecele mort al neputinţei mele de a avea o replică tăioasă, scîrboasă, irefutabilă. Lipsa mea de spontaneitate în înfruntările directe mă crispează. Nu pot să vorbesc urît, nu pot să fiu rău, egoismul meu vital e o formă de generozitate.

Dar ce ar fi putut să înţeleagă Ada din toate acestea? Mă uitam la ea cum se dezbracă, eram fascinat de gesturile mecanice ale degetelor, de detaşarea placidă a mîinilor ei care se răsuceau încet spre spate pentru a-şi descheia sutienul. O priveam în tăcere şi voiam s-o văd cît mai repede goală. Se obişnuise cu privirea mea. Trăgea în jos nici repede, nici încet fermoarul fustei şi picioarele i se ridicau fără nici cea mai mică diferenţă de încordare musculară, la aceeaşi înălţime a genunchilor, în aceeaşi cîtime de timp, pentru a face din fusta aceea *pasată* o bucată oarecare de stofă, fără formă şi rost, ridicat, de pe covor şi aruncat, pe scaun. Coapsele ei, picioarele ei lungi, cu gleznele nu foarte bine şlefuite, extrase din acea ascunzătoare străvezie şi înfundate goale în aer. Ştiam că nu era vorba de resemnare în gesturile ei, ştiam că Ada e o femeie pudică. Ea îmi făcea un cadou şi eu n-aveam nici un motiv să fac nazuri faţă de modul în care mi-l făcea. Descopeream placiditatea dispreţuitoare a tălpilor ei trecute peste bariera fustei. Nu era în stare de mai mult, înţelegeam asta. Avea nevoie pur şi simplu de un bărbat. Prin minte îmi trecea şi această penibilă descoperire, dar mi s-ar fi părut o măgărie s-o analizez. Voisem oare altceva? Sau ar fi trebuit să-i spun ceva care s-o jignească, ceva de genul: „Ştii ce mi se pare aiurea la tine, faptul că te dezbraci ca o curvă de lux cu orgoliul rănit. Curvele măcar o fac pe bani…“. Dar de ce să-i spun aşa ceva, cînd ea rămînea în chiloţi şi-mi încăleca coapsele, lipindu-şi buzele reci de buzele mele? Ştia să sărute, dar poate că avea nevoie de acele atingeri doar pentru a se dezmorţi şi a

uita ce face.

Ca să nu mai vorbesc de palmele mele plimbate peste omoplaţii ei înfriguraţi şi care nu primeau nici un răspuns. Nu-mi respingea nici un gest, era a mea. Numai că între noi rămînea tot timpul acelaşi ecran nevăzut. Trupul ei părea învelit într-o peliculă de indiferenţă. Şi atunci mă simţeam obligat să mă gîndesc la mulţimea nesfîrşită de bărbaţi nefericiţi căzuţi în limbă după cîte o femeie şi care sînt în stare să facă orice nebunie pentru a o avea şi pentru a se bucura mai departe de năpasta acelei posesiuni. Trebuie s-o răsfeţe, s-o supună, s-o supravegheze cu acea intensitate dementă care să le arate că ea le aparţine, că ea le distruge liniştea şi viaţa, dar că ei merită să li se întîmple aşa ceva şi să devină astfel nişte eroi.

Alături de Ada Comenschi n-am visat niciodată la această postură de erou. N-aveam nici chef, nici energie. Dar mai ales nu voiam să par în ochii mei un gogoman. Bref, în relaţia mea cu ea m-am purtat ca un somnambul rănit din neatenţie cu propriul cuţit. Cred că am venit aici, la Welk, şi pentru a mă trezi din somnambulism şi a-mi studia pe îndelete rana. Poate şi cu speranţa obscură că timpul va trece cu totul altfel, într-o formă care să mă izbăvească de vanitate şi de ruşine. Ce-mi lipseşte, de fapt? Ondina e a mea. Pe ea nu mai trebuie s-o cuceresc, pe ea trebuie s-o păstrez. Uneori mă uit cu milă la resemnarea acestei fiinţe extraordinare, dar ştiu că nu pot face mai mult. Poate că nici n-o merit. Mă întreb dacă sînt doar un imoral sau şi un mic ticălos lipsit de scrupule. Ceea ce mă irită e faptul că n-am fost în stare s-o cuceresc şi pe Ada. Mă gîndesc la ce s-a întîmplat între noi şi nu pot să accept că Ada mi-a cedat fără să mă dorească. Nu înţeleg de ce a făcut-o. Şi faptul ăsta mă înnebuneşte.

Iar în 21 decembrie pe la prînz eram cu toţii în cabinetul juridic şi ne uitam la televizor. Eu, Liviu, Mia, Otilia, Barbu, dar şi Gorgan, şmecherul ăla de secretar de partid. Că situaţia era urîtă de tot. De aproape o săptămînă era aşa. Păi, toată România asculta Europa Liberă, toţi ştiam ce se întîmpla la Timişoara, dar oricît de mult ne-am fi gîndit la un deznodămînt care să arunce totul în aer, nu prea aveam curajul să ne vorbim deschis. Începusem, în schimb, domnule Kraus, aproape fără să ne dăm seama, să ne privim cu mai multă atenţie. Cred că în acele zile am exersat mult jocul privirilor şi am făcut progrese remarcabile în citirea fizionomiilor celor care mă înconjurau. Am putut, de pildă, să văd atunci toate implicaţiile imponderabile ale gesturilor prin care comunicau Mia şi Barbu, colegii mei, cu care eram prieten. Mia era traducătoare de italiană, Barbu ocupa un post de grafician în serviciul de imprimerie. Birourile lor se aflau uşă-n uşă. Ieşeau împreună pe coridor, la o ţigară, îşi povesteau filme, schimbau între ei reviste italieneşti şi nemţeşti (pentru că Barbu avea o mătuşă în Germania), toată lumea bănuia că sînt cuplaţi, deşi nimeni n-a putut trece vreodată de acest stadiu, al bănuielii. Îşi jucau extraordinar rolurile, îmbrăcînd totul (priviri, rîsete, bîlbîieli) într-o perfectă pojghiţă de colegialitate. Însă în acele zile de decembrie am avut deodată toate semnele că relaţia lor era adevărată. Nu se mai puteau preface, se temeau unul pentru celălalt, gesturile lor se transformau cu repeziciune în izbucniri de tandreţe şi îngrijorare, vorbele lor căpătaseră alte accente, scoţînd la iveală inflexiuni ale vocilor pe care numai adevărata intimitate dintre un bărbat şi o femeie le poate justifica.

Fără acele zile în care la Timişoara se trăgea pe străzi, în timp ce postul naţional de radio transmitea o sufocantă muzică simfonică care-ţi vîra frica în oase, n-aş fi ştiut vreodată cît de bine pot fi ascunse iubirile clandestine ale colegilor de serviciu. Mă înţelegi, Herr Andreas? Într-un anume fel, Barbu semăna cu Teacher, altfel nici nu mi-aş fi amintit acum de el. Barbu putea să-şi tragă oricînd peste faţă, dacă era nevoie, palida mască de ceară a gravităţii. Părea dotat cu o infinită răbdare şi stăpînire de sine. Îl văzusem de cîteva ori pus în situaţii mai mult decît incomode, acuzat, de pildă, de un politruc, în plină şedinţă de partid, de sabotarea economiei naţionale (proiecte întîrziate, nepredate la timp etc.). Nu-i tremurase nici măcar un deget. Nici o picătură de

sudoare pe frunte. O stare de spirit aproape identică cu aceea afişată de Teacher în înfruntările sale directe cu Alain. Spatele relaxat şi privirea plictisită trimisă înainte, pe geam, spre zidurile negre ale halelor. Ăsta era Barbu, dragă Melinda şi dragul meu Roland. La fel, nici cel mai mic tremur al glasului atunci cînd se întîlnea cu Mia pe coridor, nici o privire scăpată de sub control. Rîdea şi glumea cu ea la fel cum făcea cu toate femeile din secţia noastră. Era dincolo de orice bănuială. Pînă într-o zi, cînd nu mai ştiu cine, poate Iulian excursionistul, cel care bătea ţara-n lung şi-n lat pe motocicleta lui cu ataş, a venit cu vestea că a dat nas în nas cu Mia şi Barbu într-un motel din nordul ţării şi că amîndoi se uitaseră la el ca prin sticlă, atît erau de posedaţi. Unii l-au crezut pe Iulian, alţii nu. În orice caz, nenumăraţii aspiranţi la farmecele Miei, cei care purtau clipă de clipă pe buze eterna întrebare „Bă, cine o fute pe asta?“, au devenit destul de repede mai rezervaţi.

Cît despre momentul în care pe balconul Comitetului Central de la care vorbea Ceauşescu au început să se vadă feţele neliniştite ale celor care-l însoţeau (în stînga lui era nevastă-sa, Elena) şi în spatele lor să se mişte draperiile întunecate, dezvăluind un mic fragment dintr-o nouă treaptă a istoriei (nu voi uita niciodată faţa descompusă de nedumerire şi privirea speriată, rătăcită a micului dictator cu căciulă de astrahan care simţise că i-a venit ceasul), ceea ce l-a făcut pe Gorgan, şeful nostru de BOB, să ia repede de pe birou fotografia standard cu sceptrul prezidenţial şi tricolorul tras în diagonală peste piept şi s-o izbească de duşumea, urlînd ca nebunul „Asta a fost!“, vreau să spun că în momentul acela mi s-a părut normal ca Barbu s-o cuprindă pe Mia în braţe şi să-i sărute speriat, ca înaintea unei despărţiri fatale, creştetul blond de scandinavă. Dar numai în acel moment în care totul putea fi scuzat.

Fusese, domnule Kraus, mai mult decît o stare nervoasă imposibil de controlat. Iubirea lor ieşise la suprafaţă ca aburul fierbinte dintr-un cazan sub presiune care cedează. Toată lumea rămăsese cu gura căscată şi toţi se prefăceau că scena oferită de cei doi nu-i surprinde deloc. Transmisia directă a cuvîntării lui Ceauşescu fusese întreruptă, nu înainte însă de a se auzi cum în piaţă încep ţipetele, fluierăturile, strigătele celor aduşi acolo cu forţa. Gorgan s-a repezit la aparatul de radio în speranţa unor ştiri de ultima oră, însă acolo muzica devenise de-a dreptul funebră.

Adevărul e că nu prea ştiam ce să facem. Treceam cu toţii printr-o extraordinară stare de incertitudine, muream de frică şi de nerăbdare, iar privirile ne rămăseseră fixate prosteşte pe braţele lui Barbu care o strîngea pe Mia la piept, lipindu-i faţa de veşnicul lui sacou în carouri, ca pentru a-i apăra ochii de nu ştiu ce înfiorătoare privelişte. Braţele lui Barbu tremurau. Aveam în

faţă un stupefiant grup statuar, reprezentând un tată şi o fiică, aşa mi-au rămas în memorie cei doi. Poate am să par un exaltat, dar de cîte ori mi-i amintesc îmbrăţişaţi în acea situaţie, mă cuprinde o satisfacţie inexplicabilă. Cu Barbu am fost prieten şi faptul că el a ştiut să ascundă atît de bine secretul iubirii lui pentru o femeie care mă atrăgea şi pe mine (ceea ce i-am mărturisit de nenumărate ori) nu m-a făcut să-l dispreţuiesc sau să-l şterg de pe lista apropiaţilor mei. M-am gîndit mult la această extraordinară capacitate de disimulare a lui Barbu şi în cele din urmă i-am dat dreptate. Trecerea timpului mi-a făcut apoi cadou un bizar sentiment de bucurie.

De unde bucuria asta, habar n-am. Barbu e un individ destul de comun. E departe de anvergura lui Teacher, de aerul lui de imperturbabilă superioritate. E un tip tare, dar el nu ştie şi poate nici nu vrea să-şi transforme această tărie în poză, în mijloc de seducţie. Nu caută să-i intimideze pe cei din jur, nu face nimic pentru a-şi dovedi calităţile dominante. Se mulţumeşte cu ce are, nu vrea mai mult, e stăpînul unui teritoriu pe care şi-l apără. E un om cinstit şi curajos, crede-mă, Roland, de aceea s-a şi căsătorit cu Mia, care e mai tînără decît el cu douăzeci de ani. O iubeşte şi gata. Restul nu-l mai interesează.

Pe cînd spaţiul de preferinţă al lui Teacher e tocmai acest rest enorm de viaţă socială, fojgăind de femei adevărate şi curvuliţe ieftine, pe care el, cu farmecul lui de mascul intelectualizat, reuşeşte să-l administreze cu o măiestrie inegalabilă. Îşi cunoaşte prea bine interesele, şi asta în toate planurile vieţii, pentru a nu rămîne un simplu rentier al micului său ducat profesional.

Teacher e o personalitate recunoscută, iar această condiţie nu-i displace deloc. Gesturile lui nu se discută. Relaţiile lui cu ceilalţi sînt motivate de raţiuni superioare care n-au nevoie de explicaţii. Femeile care-i stau aproape ajung să-l viseze în somn. E cenzorul nimicniciei lor de fiinţe care-şi poartă sub vintre stigmatul cîrlionţat al păcatului. E micul lor idol de carne şi gheaţă. Iată de ce Teacher a fost tot timpul dincolo de orice bănuială. Ce a făcut el în ziua de 21 decembrie şi în zilele care au urmat a rămas pentru toată lumea care-l cunoaşte o întrebare lipsită de sens. Doar nu era să iasă în stradă şi să ţipe împreună cu mulţimea aia dezlănţuită. Oricum, glasul lui nu s-ar fi auzit. Şi ce să caute el la televiziune, în brambureala aia de nedescris de după fuga lui Ceauşescu? Poate că el a stat acasă, în biroul lui cu storurile trase, şi s-a gîndit că începe o nouă lume, în care va avea un rol important de jucat.

Sau poate că, scumpul meu Roland, evenimentele l-au surprins în patul vreunei admiratoare care pînă atunci îi frecventase cu asiduitate cursurile, melancolică şi fără speranţă. Domnişoara putea fi, de pildă, o studentă care locuia în gazdă, într-o încăpere cochetă, cu intrare separată, aşa încît Teacher n-

ar fi avut de ce să-şi facă griji. Situaţia devenise teribil de tulbure, iar clipa trebuia trăită cu toată intensitatea, pentru că, nu-i aşa? niciodată nu se ştie ce va fi mîine.

Prin urmare, Teacher a dat acasă un telefon pentru a-şi linişti familia că trebuie să-şi piardă noaptea în nu ştiu ce birou al guvernului provizoriu, care deja emitea comunicate pentru ţară, şi a rămas la ea. Da, Melinda, cred că aşa a făcut. Şi-a pus în ordine gîndurile, a examinat la rece situaţia creată, apoi a asigurat-o pe tînăra lui admiratoare că soarta fostului preşedinte al României era pecetluită. Puteau să facă dragoste pe îndelete, fără să ţină seama de ştirile isterice de la televizor. Pentru că omul e menit să gîndească şi să se bucure de viaţă în orice circumstanţă. Ceea ce frumoasa studentă a înţeles imediat.

Nu sînt oare şi uşor schizofren? Dacă las deoparte relaţia mea cu Ondina (care a ajuns în ultima vreme la o formulă aproape maritală), sînt un bărbat care se zbate între alte două femei. Una e blondă şi cealaltă brunetă. Una e în viaţa mea o stafie de celuloid, cealaltă a fost pînă nu demult o prezenţă de fiecare zi. De fapt, pînă acum singura legătură dintre Nicole Kidman şi Ada Comenschi e această nuanţă de albastru descoperită în fotografia din ziar. Dacă aş fi pictor sau profesor de desen, aş putea probabil să precizez cum se numeşte acest albastru. În orice caz, nu poate fi vorba de *cyano* sau de albastrul lucrărilor lui Yves Klein (tip care – în paranteză fie spus – îmi place teribil de mult). Pentru mine, care sînt un neiniţiat în lumea culorilor, rochia în care am văzut-o pe Ada în ziua cînd am cunoscut-o avea culoarea aprinsă şi blîndă a florilor de genţiană cultivate în grădină. Bănuiesc totuşi că fenomenul e rar. La piaţă n-am văzut niciodată ţigănci care să vîndă astfel de flori. N-au de unde să le procure. Mai mult ca sigur, nici nu le cunosc.

Dar uite cum se leagă lucrurile! Zici să nu crezi în semne… Genţiana sălbatică face o floare mică, de un albastru întunecat, aproape violet. Cu mai mulţi ani în urmă, într-o primăvară, după ce terminasem de încheiat toate socotelile cu fosta mea nevastă şi mă retrăsesem pentru o vreme la ţară, ieşisem pe cîmpul din apropierea casei părinteşti, dincolo de cantonul părăsit. Pur şi simplu simţeam nevoia de aer. Privisem de mii de ori acel cîmp, îl străbătusem cu pasul, în copilărie strînsesem de pe el cartofi sau spice de grîu, păzisem acolo caii, tîrîsem după mine pînă în capul locului unde se aflau zilierii angajaţi de bunicul Simion damigeana cu apă. Deasupra cîmpului, un brîu de dealuri sau mai degrabă un lat povîrniş care împarte pămînturile satului în alte două cîmpuri, cel de sus şi cel de jos. Pe locurile coborîtoare dintre ele creşte iarbă. Dar şi tufe de măceş şi păducel, aluni şi mărăcini. Acelaşi peisaj de zeci de ani.

M-am oprit acolo, atras de vegetaţia care abia începea să crească. Era o lumină crudă, saturată, bătea un vînt rece, uscat. Am văzut pîlcul de genţiane la marginea unei tufe de alun. Culoarea lor tactilă, vîrtoasă m-a curentat. Era ceva cu totul neobişuit pentru privirea mea desensibilizată de cenuşiul oraşului în care trăisem pînă atunci, cîteva pete chimice, strident de umede şi dense, de parcă cineva ar fi spart fără să vrea acolo o sticlă cu tuş violet. O vreme nici nu mi-am putut da seama ce fel de flori sînt. Le vedeam pentru prima dată. Ştiam

că fac un sacrilegiu, dar am scos briceagul din buzunar şi am desprins o plantă cu rădăcină cu tot. Mai făcusem astfel de încercări cu ghioceii din şaua mare a Bucegilor şi reuşisem. Rondul de flori din curtea casei părinteşti e presărat şi acum cu ghiocei care înfloresc primăvara de trei ori mai mari decît fraţii lor sălbatici.

Am pus genţiana mea în pămînt într-un loc mai adăpostit şi am încercuit-o cu cîteva beţe pentru a nu fi confundată cu vreo buruiană. I-am spus mamei să aibă grijă de ea atunci cînd sapă rondul, iar în primăvara următoare am rămas uluit să descopăr cupa ei prelungă şi cărnoasă de un albastru intens. Domesticită astfel, floarea îşi schimbase culoarea. Petalele ei absorbeau mai multă lumină. Planta creştea destinsă, împăcată cu noul loc de viaţă. Sălbăticia ei cromatică nu dispăruse cu totul, se retrăsese parcă într-un fel de somn, gata la orice primejdie să-şi scoată în faţa ochilor mei ghearele violete.

Aşa şi cu costumaţia de epocă a blondei Nicole în *Cold Mountain*. Aşa şi cu rochia Adei. Participam cu toţii la o întîlnire de protocol şi fetele se adunaseră, ca de fiecare dată, în formaţia lor strînsă, de vrăbiuţe nedumerite, adoptînd o solemnitate de nevoie. Într-un fel, acest refuz al lor de a se individualiza mi se părea amuzant. Cultivau un fel de spirit gregar în acelaşi timp autoprotector şi ironic. Formau un grup, le plăcea să rîdă în grup, ca nişte proaste. Refuzau să se maturizeze, deşi fiecare luată în parte avea orgolii de profesionistă. Ada le domina de departe. Era cea mai fragilă dintre ele, avea mersul cel mai puţin format, mai avea pînă să devină femeie. Dar nu mai era nici o fată oarecare de douăzeci şi trei de ani.

Cam la o lună după angajarea ei la firmă, timp în care schimbase în fiecare săptămînă aproape matematic două-trei perechi de blugi şi cinci-şase bluze, pentru a o lua în săptămîna următoare de la început cu aceleaşi haine, Ada a început să-şi arboreze vestimentaţiile. Nu părea deloc conştientă de reacţiile pe care le provoca în jur. În profunzimea firii ei nu se modificase nimic, deşi astfel îmbrăcată, în ţinute de mare rafinament, devenise o altă femeie. Întîi mi-a trecut prin cap ideea că s-o fi cuplat cu vreun tip mai în vîrstă şi plin de bani. Totuşi, hainele de pe ea nu erau noi. Se vedea că le mai purtase, se vedea că e vorba de o întreagă garderobă cît se poate de studiată şi purtînd marca feminităţii ei.

Rochia albastră era probabil şi cea mai simplă rochie a Adei. Îi venea ca turnată, mulîndu-i-se cu naturaleţe pe toate rotunjimile corpului. Nu avea mîneci şi-i lăsa tot gîtul dezgolit pînă la jumătatea sternului. Abia aşa am putut observa că braţele Adei nu mai erau de mult braţele neîmplinite ale unei fete. Umerii i se reliefau plini şi catifelaţi, carnea ei dezgolită nu mai avea nimic posomorît şi răsfăţa privirii mele o netezime dulce, densă, proaspătă. Strînsă

tare pe corp pînă deasupra coapselor, rochia devenea deodată bogată, largă, lăsînd să se ghicească, mai mult ca o promisiune, arcuirea feselor. Purta ciorapi de culoarea pielii bine bronzate. Se fardase în aceeaşi culoare, aproape imperceptibil diferită de epiderma umerilor. Arăta ca o gagică brun-roşcată din filmele franţuzeşti de artă. Cît despre pantofiorii ei cu toc, n-o mai văzusem niciodată pe Ada să se mişte atît de voluptuos, de exact, de ameţitor. Pantofii aveau exact culoarea rochiei, ceea ce mi se părea imposibil în România acelui moment, caracterizată de o ofertă de produse vestimentare destul de precară. Am privit-o tot timpul, pînă cînd mi-am dat seama că nu mă mai suporta şi o cuprinde neliniştea. Vedea bine că nu mă uitam la ea aşa cum se uită de obicei un bărbat la o femeie şi tocmai faptul acesta o descumpănea. Nu cred că era obişnuită cu admiraţia dezinteresată, n-avea încă atîta cap să vadă în ochii unui bărbat şi altceva decît pura pornire lubrică. Îşi arunca cu nepăsare în jur privirile ei superioare de regină, dar mereu trăgea cu coada ochiului spre mine, nu ştia cum să facă să mă avertizeze că ar prefera s-o las în pace.

Urmăream micile ei zbateri cu un amuzament superior. De cînd o iubesc pe Ondina şi dragostea noastră s-a transformat într-un fel de bucurie calmă care nu mai ia în seamă măruntele neplăceri ale vieţii, mi-e mult mai uşor în relaţiile mele cu femeile. Altădată privirea mea se grăbea să împingă sub pielea lor seringi întregi de metafizică. Mereu mă temeam să nu le simplific ca fiinţe. Făceam totul pentru a slăbi cît mai mult curenţii subconştienţi ai comportamentului meu falocratic. Mi-era teamă că nu sînt în stare să le văd în toată măreţia şi tragismul procreativ al condiţiei lor. Mi-era teamă ca urîţenia sau lipsa de farmec a unora dintre ele să nu facă din mine o brută imprudentă, gata să le minimalizeze misterul. Cu teama asta am rămas şi acum. Şi tocmai teama asta mă face să mă uit la Nicole ca la o femeie reală, posibilă doar în film, în veci inabordabilă.

N-am însă de ce să mă plîng, acum ar trebui să declar că sînt un bărbat aproape fericit. Imunizat, în orice caz. Contradicţiile vieţii nu mă mai sperie ca altădată. Răul de existenţă mă încearcă din ce în ce mai rar. Cred că Ondina m-a lecuit de toate. Altă explicaţie n-am. O iubesc atît de mult şi atît de egal, încît uneori, ore întregi, uit că ea există. Dar e ca atunci cînd, prins cu nu ştiu ce ocupaţie care nu mai suportă amînare, uit că mă doare un rinichi sau vertebrele cervicale. O uit pe Ondina ca şi cum mi-aş uita bolile, conştient însă de faptul că această femeie şi aceste boli aparţin organismului meu, metabolismului meu de om sănătos. Dacă metabolismul merge înainte, totul este ok. Nu trebuie însă să scapi din vedere că timpul e scurt. Iată de ce eu unul încep să nu mai am răbdare cu femeile. Le văd, le simt parfumul, le mîngîi cu privirea rotunjimile

pulpelor, le apreciez în gînd îngustimea minunii lor genitale şi le las în pace. Mi le fac adică prietene. Ajung să vorbesc cu ele tot felul de porcării cu cea mai mare naturaleţe din lume. Unele cuvinte sînt atît de vulgare, că nu îndrăznesc să le pronunţ în faţa Ondinei.

Ar mai trebui poate să spun că albastrul e culoarea preferată şi a Ondinei, nu doar a subalternei mele de la birou. Dar la Ondina e pe bune, cum se zice. Poartă cercei albaştri, inele cu piatră albastră, ciorapi albaştri, pulovere, fuste, genţi, eşarfe, agrafe. Aceeaşi culoare şi în fardul de pleoape. Îmi place de ea. Însă în ziua cînd am văzut-o cu unghiile albastre, n-am mai rezistat şi i-am spus că exagerează. „De ce?“ m-a întrebat ea. „Pentru că ce-i prea mult nu-i sănătos“, i-am răspuns. Nu cred că m-a înţeles, dar şi-a şters imediat unghiile pentru a-mi arăta cît de supusă poate să fie. Adică să-mi fie. E aici o nuanţă.

Pentru Ada, în schimb, albastrul acelei zile care mi-a marcat atît de tare sensibilitatea vizuală a fost probabil o alegere întîmplătoare. Aşa mi-a şi rămas în memorie. Ca o culoare care uneori i se potriveşte de minune. Şi totuşi, ce i se potriveşte ei de fapt? Ondina e născută în zodia peştilor, e o femeie de apă, de privit în oglindă, de pus în rama de porţelan a unei căzi. Ondina se spală tot timpul ca o pisică. Se găteşte, se aranjează, se dă cu creme şi loţiuni, îşi lustruieşte fără încetare pielea şi tot nu e mulţumită. Despre Ada nu ştiu nimic. Şi Nicole? De ce blonda Nicole iese atît de bine în evidenţă în acelaşi albastru de genţiană? N-are nimic dintr-o femeie-floare, nu cred că moare după miresmele vegetaţiei şi viaţa în natură, n-are o piele atît de palidă încît, pentru a da frumuseţii ei de adolescentă obraznică un aer de-a dreptul fatal, să prefere culorile închise, aristocratice, proprii acelor misterioase personaje feminine din palatele renascentiste cu ziduri roşcate de piatră poroasă.

Pînă să ajung aici, la Welk, în acest *kindergarten* al oamenilor în toată firea, m-am mulţumit s-o urmăresc pe Nicole Kidman ca pe oricare altă actriţă de top, doar că avînd pentru ea o simpatie cu totul specială. Altfel, nu-i cunosc viaţa, n-am devenit încă un fan mort de curiozitate al capriciilor ei. Fanatismele nu sînt de mine, nu mi se potrivesc. Mi-e imposibil să înţeleg subtilele resorturi ale adoraţiei. Deşi poate că ar trebui să devin mai atent, mai puţin egoist, mai uman. Şi să nu mai trăiesc cu senzaţia că sînt un fir de sîrmă oţelită legănată de vînt, o membrană de aluminiu vibrînd sub darabana picăturilor de ploaie. Nu sînt un mizantrop şi nici măcar un cinic. Nu sînt o natură placidă, cu înclinaţii spre lene şi nepăsare. Sînt un om care ştie să sufere. Totuşi, superficialitatea mea e reală şi de multe ori mi se face ruşine de uşurinţa cu care trec peste unele lucruri care ulterior se dovedesc esenţiale pentru viaţa mea. Exact situaţia de

faţă.

Nu-mi place să zbor cu avionul. Mi-e atît de frică, stau în scaun atît de încordat, că mi-e imposibil să mă bucur cu adevărat de senzaţia lucrurilor privite de la mare înălţime. Cînd avionul e deasupra norilor, pot închide liniştit ochii, aşteptînd cu răbdare momentul paharului servit în zbor. De obicei aleg whisky şi nu las niciodată paharul neumplut şi a doua oară. Stewardesele sînt amabile. Alcoolul e un fel de analgezic. Măruntului meu suflet îi place să înoate în apa rece şi amorţitoare a extractului de malţ scoţian. Dacă însă ziua e luminoasă şi pot privi pe geam întinderea pămîntului de dedesubt, am senzaţia de abis. Formele şi culorile mă atrag, dar depărtarea de la care le văd aproape că mă face să vomit. E vorba de privirea în jos, care preface totul în albastru, galben, negru şi cenuşiu.

Cînd avionul trece pe deasupra munţilor, cum s-a întîmplat în timpul zborului meu de la Bucureşti la Viena, totul devine mult mai suportabil. Depărtarea privită pe orizontală nu mă sperie, ea e întotdeauna o sursă de melancolie. Crestele acoperite de zăpadă sînt ca nişte pilote de puf. Mi s-a întîmplat de multe ori să stau culcat vara în iarbă, cu mîinile sub cap, şi să privesc cerul. N-am ameţit niciodată, n-am avut niciodată acea senzaţie de scufundare în sus de care am citit prin cărţi. Cerul privit de jos, pe verticală, nu-mi spune mare lucru, nici măcar noaptea. Poate doar senzaţia că pămîntul se mişcă odată cu mine, dedesubtul întinderii devoratoare a bolţii, şi o uşoară stare de greaţă, ca atunci cînd ai mîncat prea mult şi aştepţi ca metabolismul organismului să revină la ritmurile lui obişnuite.

N-am, după cum se vede, simţul metafizicii cerului, nu-mi place să călătoresc prin aer, în general nu-mi plac riscurile care mă pun de la bun început în postura de fiinţă anulată. Poza romantică a geniului căţărat în vîrful unei stînci mi s-a părut întotdeauna o chestie de un sinistru prost gust. Ce are în fond prisma piscului cu prefectura sufletului? Sufletul meu e un rahat, o lipitoare somnoroasă şi fără minte, o picătură bezmetică de mercur argintiu. Simţirea mea are nevoie de valori suportabile. Sufletul e mereu dornic de relaxare. Nu mi-e frică de infinit pentru că refuz să mi-l reprezint. Curajul meu e de altă natură. Îmi place să înfrunt lucrurile pe măsura mea. Pentru asta ne e dată viaţa, ca să arătăm cine sîntem. A, că pot privi cerul prin telescop şi îi pot număra stelele, asta e cu totul altceva. Într-o atare îndeletnicire metafizica este exclusă.

Cel puţin număratul stelelor nu te poate face să te simţi vierme.

Deşi unii iubesc această condiţie de vierme. E vorba de poeţi. Nu există printre ei nici măcar unul care să nu găsească în lumea înconjurătoare o cauză metafizică numai bună să-i reveleze măreţia drumului spre moarte. Pe mine acest drum nu mă interesează. Mie mi-au plăcut întotdeauna drumurile terestre, oricît de lungi şi de obositoare, care duc între picioarele femeilor. E adevărat că uneori aceste drumuri s-au dovedit foarte scurte şi dezamăgitoare. Dar eu iubesc banalitatea vieţii. Nu plictiseala, ci banalitatea ei. Toate minunile existenţei mele se află aici. Pe această orizontală melancolică, viguroasă şi foarte palpabilă, înfiptă în gaura orizontului.

De cîte ori m-am îndrăgostit de o femeie, am conştientizat că asta s-a întîmplat datorită melancoliei privirii mele aruncate în depărtare. De melancolie nu pot scăpa, nu e o stare care să vină la comandă. Aşa s-a întîmplat cu Ondina, pe care prima dată am văzut-o la o petrecere de adolescenţi, rătăcită în mulţime, aferată şi foarte neliniştită. Era foarte departe de mine şi n-aveam cum să mă apropii de ea, pentru că mă aflam acolo din pură întîmplare, căutîndu-mi un prieten profesor. Dar nu ştiu cum, chiar depărtarea aceea m-a stîrnit. Oriunde m-aş afla, după o vreme, cînd m-am obişnuit deja cu locul, privirea mea începe să scociorască orizontul. De acolo pot să apară sau primejdia, sau fericirea. Iată de ce îmi plac aruncătorii de suliţi şi trăgătorii la ţintă. Nimic din ceea ce se poate vedea cu ochiul liber nu-mi poate fi inaccesibil, am constatat asta de nenumărate ori. Cazul Ada m-a convins încă o dată. Sînt, prin urmare, destul de liniştit şi nu prea ştiu ce să fac cu liniştea asta.

N-am fost mereu aşa. În ziua în care Melania mi-a spus că vrea să mă părăsească, am făcut o criză romantică, mi s-au întunecat ochii şi am simţit cum pielea capului începe să-mi ardă ca spălată cu acid. Din fericire, îmi lipsea acel pisc singuratic şi îngrozitor de sublim pe care mai întîi să rămîn paralizat în meditaţie, de pe care apoi să mă arunc în gol. Aveam o părere atît de bună despre mine, mă consideram un bărbat atît de demn de respect, mi se părea că sînt un mascul atît de rar, încît am rămas pur şi simplu cu gura căscată în faţa ei, ca unul care şi-a pierdut darul vorbirii. Soţia mea a rîs mulţumită (doar mi-o trăsese, nu?) şi şi-a văzut mai departe de gîndurile ei de libertate. Şi aşa mă suportase prea mult.

Nu m-am căsătorit dintr-un capriciu. Cînd m-am hotărît să o fac, eram deja un bărbat cu capul pe umeri, mă pregătisem de multă vreme pentru această formă de plăcută resemnare. Şi cînd colo? După nici zece ani nevastă-mea mă părăsea ca şi cum decizia ei ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Se

îndrăgostise de unul mai tînăr şi gata. Ne-a fost însă imposibil să discutăm. Melania era mult prea calmă şi eu mult prea nervos. Aşa că am pornit-o razna pe străzi.

Oraşul mă primea indiferent. Ferestrele, balcoanele, intrările în blocuri n-aveau nici o legătură cu mine. Trotuarul era spart. Maşinile scoteau fum. Unii trecători purtau pălării. Frunzele copacilor n-aveau culoare. Faţa mea era albă ca varul nestins. Paşii mei nu mai aparţineau picioarelor mele. Femeile veneau de la piaţă, iar Melania stătea pe divan şi fuma. Nevasta mea mă lovise în plin. O uram şi-o înţelegeam. Mi-era milă de ea şi aş fi vrut s-o recîştig. Mi-era ruşine de mine şi-i admiram curajul. Femeile adevărate sînt rare. Melania era o astfel de creatură. M-aş fi întors la ea, dar mă năpădise dezgustul. Sigur că mi-ar fi trîntit uşa-n nas. Prin nervii mei optici curgea nisipul unor viziuni catastrofice. Unde să dorm, prin parcuri şi săli de aşteptare? Strada mă înghiţea ca pe un *homeless*, mă transforma într-o fiinţă gregară, precară. Strada mă absorbea în mugetul ei uniform, metalic şi bovin.

Încercasem şi eu să-mi trăiesc viaţa, clipa, să prind din zbor cîte un mic moment de fericire. Sigur că încercasem. Nu eram o excepţie. Mă prefăceam că mi-e bine, dar şi simţeam, din cînd în cînd, un fel de jenă, un fel de anulare perpetuă. Simţeam, e drept, că viaţa mea nu contează decît la grămadă, că mi-e ruşine să scriu, cînd trebuia să scriu pe vreo hîrtie oficială, aceste cuvinte imposibile: Republica Socialistă România.

Chestia asta suna ca dracu'. Era un nume de o emfază insuportabilă. Nu mă gîndisem niciodată la mine ca la un individ socialist român. Nu eram un bărbat cu mîini socialiste, nu mă trezeam niciodată astăzi mai socialist decît ieri. Nu beam apă socialistă, nu mîncam pîine socialistă, nu exista nimic socialist în nevoia mea de a urina sau defeca. Ce era aia *socialist*? Dacă la şedinţele noastre de învăţămînt politico-ideologic mi-ar fi pus cineva întrebarea asta, n-aş fi ştiut ce să răspund. Aş fi ridicat din umeri. Aş fi rîs. Toată lumea se prefăcea vorbea repeta reproducea se evidenţia. Eu nu eram în stare. Eu nu eram în stare să fiu un politruc. Eu nu eram un papagal. Nu eram un ventriloc un magnetofon o păpuşă cu mecanismul vorbitor în burtă. Nu eram o oaie pierdută de turmă. Nu eram o găină o curcă un gîscan îndopat cu castane un şoricel pe o sîrmă de circ. Nu eram un palavragiu un gargaragiu un aparatcik. Mai bine mi-aş fi tăiat pielea cu lama decît să ajung un astfel de ins. Mai bine mi-aş fi crestat limba, fruntea, tendoanele. Nu suportam să mint, deşi puteam accepta necesitatea înţeleasă a minciunii. Într-un fel eram un mutilat, dar asta era numai problema mea. Nu suportam să simulez că gîndesc pentru a ajunge să spun un neadevăr conştient. Eram un mutilat al normalităţii. Un handicapat al idealului, un autist.

Acceptam fără prea mari complicaţii minciuna din jur. Minciuna se plimba pe stradă în uniformă, iar eu mă minţeam cu bună ştiinţă. Supravieţuiam, suportam. Eram în stare încă multă vreme să suport.

Mergeam la întîmplare pe străzi şi înţelegeam uluit că lumea lui Ceauşescu era şi lumea mea. Iar lumea aceasta era urîtă. Tocmai această stare de stupefacţie subiectivă mă aducea în situaţia de a vedea această lume stupefiant de obiectivă. Magazinele erau întunecate şi urîte. Blocurile erau cenuşii şi întunecate. Parcurile erau urîte şi murdare. Oamenii erau întunecaţi şi străvezii. Uram această urîţenie murdară. Vitrinele goale erau goale. Mergeam în gol. Mă goleam de mine mergînd. Vedeam ceea ce revedeam. Simţeam ceea ce crezusem că simt deja. Auzeam ceea ce mi se impregnase de mult în auz. Înţelegeam ceea ce nu avusesem chef să înţeleg pîna atunci.

Nu se putea face nimic. Străzile erau prea întortocheate, oamenii prea obosiţi, miliţienii prea graşi. Bancurile noastre erau prea demobilizatoare, băutura noastră prea de proastă calitate, necazurile noastre prea mari. Minţile noastre tulburi. Cuvintele de rumeguş. Picioarele de plumb. Nu mai era nimic de făcut. Nici măcar să vagabondezi. Nici măcar să urli de nedumerire. Nici măcar să-ţi tai un deget şi să-l trimiţi prin poştă la cabinetul secretarului de partid pe judeţ. Aveai în schimb dreptul să divorţezi. Dreptul s-o părăseşti pe Melania. Te puteai folosi de acest drept. Puteai să rămîi singur. Puteai să devii liber. Puteai să-ţi alegi altă cale. Femeile rămîneau mai departe aceleaşi fiinţe generoase şi imposibil de înţeles. Puteai să încerci. Puteai să te reciclezi. Puteai să devii şi tu un om ca oricare altul şi să-ţi bagi pîul în acel enorm vagin care era lumea femeilor din România.

Aşa am şi făcut. Am început să-mi bag instrumentul pe rupte. Pînă cînd nici nu mai ştiam cum le cheamă. Pînă cînd am început să le confund numele şi feţele, fesele şi cefele, strigătele şi strigoii care-mi bîntuiau tot mai des somnul. Pînă cînd mi s-a făcut lehamite de lipsa mea de gust. Pînă cînd mi s-a făcut milă de ele şi căinţa a început să roadă din carnea mea subţiată, fibroasă, epuizată de performanţe. Apoi destinul mi-a scos-o în cale pe Ondina şi viaţa mea s-a schimbat.

Nu însă şi năravurile mele în raport cu femeile. În scurtă vreme, la cîteva luni de la angajarea ei la firmă, a venit şi ziua în care am simţit nevoia să-i ating Adei mîna şi s-o fac să înţeleagă faptul că atingerea mea fusese intenţionată. Atingerea întîmplătoare şi atingerea intenţionată. La dracu', e aici o întreagă istorie a luptei dintre barbarie şi civilizaţie! Cred că în aceste două moduri de atingere se joacă de cînd lumea marele spectacol al dragostei şi al seducţiei. Nu toţi bărbaţii înţeleg asta. Cei mai mulţi dintre ei mizează pe efectul unei atingeri întîmplătoare, aşteptînd un răspuns în aceeaşi notă. De obicei răspunsurile vin. Multe relaţii erotice se nasc astfel, ca şi cum un bărbat şi o femeie şi-ar fi atins fără să vrea trupurile, constatînd imediat că trupurile acestea se atrag.

Sigur, mai există şi jocul, mimarea acestei responsabilităţi, şi acesta a fost sensul gestului meu din acea zi. Atingerea mea era un test. Devenisem un bărbat pervers care încerca să descopere care erau disponibilităţile unei femei fără prea mare experienţă. Felul în care o priveam pe Ada de cîte ori aveam ocazia o zăpăcise cu totul. Pur şi simplu nu înţelegea ce vreau. Era cu siguranţă în stare să priceapă faptul că nu orice privire masculină e o formă de explorare a unor eventualităţi sexuale, dar îi era greu să accepte că asta era în realitate situaţia.

Care era cu adevărat situaţia n-aş fi putut nici eu să spun. Ada era o femeie frumoasă, o femeie vie, cu o frumuseţe schimbătoare, şi asta mă ţinea într-o stare de continuă alertă, dar ştiam în acelaşi timp că depinde numai de mine ca ea să devină obiectul unei pasiuni nimicitoare. Sînt sigur că nu s-ar fi opus. O priveam şi mă întrebam dacă mai eram în stare de aşa ceva. O priveam şi încercam să aflu ceva despre nebunia ascunsă în carnea ei de ciocolată cu lapte, acea nebunie pe care nici ea nu şi-ar mai fi putut-o stăpîni la un moment dat. Vedeam atît de bine că Ada nu e o femeie liberă, că sentimentele ei se împrăştie în nişte direcţii necunoscute, că viaţa ei interioară se compunea din frustrări şi interdicţii pe care singură şi le impunea. Vedeam prea bine că Ada e o femeie care nu se poate lăsa iubită decît prin admiraţie, că ea vrea ori totul, ori nimic. Ambiţioasă cum era, îşi dăduse probabil seama că nu e în stare de mari performanţe intelectuale sau de altă natură şi aştepta ca viaţa să o răsplătească cu o iubire totală. Totală ca-n filme.

Aşa încît, în momentul cînd ea mi-a pus pe birou un dosar la care lucrase

mai multe zile – îmi amintesc şi acum faţa ei ofilită de oboseală, cu pleoapele vineţii, pentru că în ziua aceea purta albastru (nu însă aceeaşi rochie) şi îşi machiase şi ochii într-o culoare asemănătoare cu petalele bleu cretoase de toporaşi –, i-am atins mîna şi mi-am ridicat privirea spre gura ei. I-am văzut tremurul scurt, mirat, speriat al buzelor, ridicarea genelor, pielea răsfrîntă peste curbura globului ocular, sclerotica albă şi strălucitoare. Am privit-o intens, dar parcă am simţit totul şi cu vîrfurile coastelor, cu mucoasele calde ale plămînilor, pentru că ea nu-şi retrăsese mîna, pentru că mîna ei aştepta.

Degetele mele au început să se mişte cu mare încentineală pe dosul palmei ei, care încă mai ţinea dosarul. Nu era o mîngîiere, ci un fel de bîjbîială în căutarea unui sens care să ducă iniţiativa mea mai departe şi să facă mai limpede caracterul intenţionat al gestului. M-am oprit pe încheietura mîinii şi aşteptam să simt măcar o zvîcnire, o căldură care să-mi spună dacă trebuie să i-o cuprind sau nu. Dar mîna ei era placidă şi în continuare nedumerită pentru că mîngîierea mea nu-i spusese încă nimic. Poate că era vorba, ca şi pînă atunci, doar de o simplă explorare estetică, transferată în registru tactil. Degeaba aş fi aşteptat ca ea să-mi răspundă, ca mîna ei să se întoarcă cu palma în sus şi să se lipească de palma mea.

Atunci mi-am amintit de unghii, de senzaţia de contrarietate pe care mi-o provocau de fiecare dată unghiile ei fără vîrfuri, tăiate din carne, cu buricele degetelor înroşite, ca după o muncă epuizantă de dactilografă. Mi-am retras mîna pînă cînd degetele ei au alunecat între degetele mele făcute mănunchi şi am început să-i mîngîi unghiile într-o parte şi alta, mecanic, ca şi cum aş fi vrut să-i alin o durere, ca şi cum aş fi vrut s-o încurajez şi s-o cert în acelaşi timp.

Totul se simplificase, devenise aproape banal. „De ce nu-ţi laşi unghiile să crească? Ţi-ar sta bine, să ştii!“ „Pentru că şi aşa sînt o femeie cu gheare. Şi nu-mi place. Dar asta e natura mea“, mi-a răspuns şi şi-a retras mîna ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ca şi cum toată fîstîceala aia a noastră care durase mai mult de un minut s-ar fi petrecut în vis. „Mai aveţi astăzi treabă cu mine? Aş vrea să plec.“ Ce puteam face decît să ridic nedumerit din umeri. Nu se aşteptase la un gest atît de confuz. Cîteva secunde m-a privit întrebătoare, indecisă. Mi s-a părut chiar că pot distinge pe buzele ei o umbră de zîmbet. Apoi mi-a întors spatele şi a ieşit.

Nu-mi place să tac. Nu-mi plac pozele mele cu buzele strînse. Nu-mi plac aşa-numitele momente de linişte interioară. Mie-mi place să vorbesc, să mă ascult, să strălucesc ca un bulgăre de gheaţă înconjurat de pulberea sticloasă a cuvintelor. De cînd mă ştiu, mi-au plăcut şerpii, mi-a plăcut inteligenţa din ochii cobrei, îmi place fixitatea interiorizată a pupilei. Mă fascinează neclintirea pleoapelor, muşchii încremeniţi ai gurii, starea de aşteptare binevoitoare a cuvintelor celuilalt marcată de uşoara curbare a sprîncenelor. Mă tulbură mai ales chipurile imobile, cu pielea tînără, în care se acumulează tăcerea placidă de dinaintea furtunii. Tu vorbeşti şi priveşti, ştii bine că vorbele tale sînt auzite doar pe jumătate, pe sfert, că ele curg în urechile celuilalt ca bucăţelele mărunte de fruct dintr-un lichid energizant. Şi deodată faţa lui explodează în zeci de mişcări simultane. Inevitabilul s-a declanşat. El vorbeşte şi tu îl urmăreşti impasibil, ca un expert în revoluţii tectonice.

La liceul în care, pînă în urmă cu zece ani, am fost profesor, toată lumea se uita la mine ca la un fenomen atipic. Dar şi ca la un ins suspect. Prea eram liber la gură, prea făceam bancuri. Şi totuşi, le plăcea retorica mea, le plăcea sobrietatea gesturilor mele ample şi liniştitoare în care se afla depozitată doar o parte din deşteptăciunea mea. Cuvintele mele nu reuşeau să transmită totul şi asta făcea impresie. În clasă, de cele mai multe ori stăteam la catedră, cu foile în faţă. Le scoteam din servietă şi mi le aşezam sub ochi ca pe nişte adjuvante neglijabile.

Nu voiam să fac pe prestidigitatorul, nu-mi înconjuram obiectele care mă însoţeau (ceasul de buzunar, stiloul cu peniţă de aur primit cîndva de la o iubită care acum s-a stabilit în America, cutia de piele a ochelarilor) cu gesturile vrăjitoreşti ale celui care ştie că de blîndeţea lor depinde buna desfăşurare a trucului pe care vrea să-l arate. Obiectele mi-erau indiferente le purtam cu mine de nevoie, mă puteam lipsi oricînd de ele, mai ales de foile bătute la maşină pe care-mi aşternusem lecţia. Asta făcea impresie, vedeam figurile topite ale fetelor, le surprindeam aranjîndu-şi cordeluţele, trăgîndu-şi cît mai mult sarafanele deasupra genunchilor, luînd în mînă instrumentele de scris ca nişte soldaţi gata de atac. Începea o chestie serioasă.

Lăsam un lung moment de pauză şi tot nu mă hotăram să vorbesc, mă desprindeam cu greu de privirea mea somnoroasă, de pielea plictisită, dar

proaspătă a feţei mele de ins interesant şi-mi exersam în gînd supleţea muşchilor, mişcările degetelor. Corpul trebuia să vorbească odată cu mine. Orice altă strategie ar fi dus la apariţia unei polilogii de robot, monotonă şi enervantă. Din momentul în care începeam să vorbesc, elevele mă ascultau transpuse, convinse, cu ochii strălucind de atenţie. Le debitam cele mai mari banalităţi din lume, dar vocea mea făcea totul şi ele nu-şi dădeau seama.

Acum ştiu că vocea îmbătrîneşte odată cu mine. Oboselile şi resemnările mele se depozitează fără să vreau în materia ei sonoră. Ştiu asta. Ştiu şi cum trebuie să rîd, să hohotesc să-mi revărs mirările şi revoltele în interjecţii pentru a falsifica aparenţele. O prelungire a unei vechi strategii. Pentru că bătrîneţea e ca o boală, e un sindrom de care începi să te molipseşti încet-încet încă de pe la treizeci de ani. Mă irită îngrozitor să-i aud pe bărbaţii care au apucat să facă devreme copii cum se laudă că peste cîţiva ani vor fi nişte bunici tineri. În general, oamenii se aşază pe la casele lor pentru a îmbătrîni frumos. Merg ca şi înainte la petreceri, se întîlnesc cu prietenii, fac din cînd în cînd cîte o partidă de baschet sau tenis, dar au devenit deja mai prudenţi, mai vulgari şi mai gomoşi. Le e frică de bătrîneţe şi sfîrşesc prin a o accepta împăcaţi. Vocea îi trădează întotdeauna: cînd rîd, cînd se ceartă, cînd înjură, cînd se pomenesc tam-nesam făcînd complimente unei femei.

Dar ce complimente să fac eu aici, în acest oraş atît de vechi şi de aseptic? Şi mai ales cui? Manechinelor din vitrine, caselor medievale cu pereţii pictaţi în *sfumatto*, gardianului din turnul de sticlă al puşcăriei sau gălăgioaselor raţe cafenii rămase la iernat pe un canal subţire al Dunării şi auzite noapte de noapte, prin fereastra deschisă a camerei, de cîte ori trece prin zona lor cineva, vreun amator singuratic de aer curat? Unii locuitori ai oraşului sînt plini de ciudăţenii. Aleargă plini de disperare pe fîşia de asfalt de pe malul stîng al apei, cu faţa chinuită şi transpirată, îmbrăcaţi în nişte costume de trening cu porţiuni fosforescente care-mi aduc aminte de protagoniştii concursurilor de *ski jumping*. Unii aleargă, dar alţii merg, e un nou tip de jogging, după modelul concurenţilor de marş, mai puţin beţele, pentru că într-o seară, pe stradă, am văzut un tip între două vîrste îmbrăcat într-un fel de uniformă de camuflaj fosforescentă înaintînd cu picioarele şi mîinile ţepene, ca un paralitic. Noroc cu beţele în care se sprijinea, pe care le arunca în faţă cu atîta hotărîre, de parcă ar fi vrut să găurească cu ele asfaltul. Şi ce asfalt, tare ca piatra vulcanică! Individul nu deranja pe nimeni, îşi luase toate măsurile de siguranţă şi disloca aerul ca un enorm licurici cu mers mecanic. Eu mă oprisem în loc şi mă uitam la el ca un român care nu e în stare să-şi controleze stupoarea.

Plăcerea nu e deloc un simplu moft. Cît despre plăcerea pe care i-o poţi oferi celuilalt, aici lucrurile sînt şi mai complicate. La început, cu Ondina nu ştiam niciodată pînă unde pot merge. Exista în stările ei de abandon şi satisfacţie sexuală şi ceva care aproape mă speria. N-am studiat problema sensibilităţii feminine în dragoste. N-am citit cărţi despre asta, vreau să spun. M-am mulţumit întotdeauna cu propria-mi experienţă, ghidat probabil în subconştient de ideea că bucuria sexuală trebuie să fie naturală, să fie adică rezultatul unor căutări şi descoperiri reciproce. Aşa am ajuns să descopăr că orgasmul Ondinei scotea întotdeauna la suprafaţa chipului ei şi o componentă letală sau, mai degrabă, cataleptică. O vedeam cum începe să-şi muşte buzele uscate, asprite şi subţiate de un fel de suferinţă zîmbitoare care mie-mi era inaccesibilă. Îi descopeream faţa albită ca înaintea unui leşin şi trăsăturile devenite rigide, străine. Stăteam deasupra ei sprijinit în palme şi mă împingeam din ce în ce mai repede spre străfundurile sexului ei insuficient umectat, neprimitor şi aspru. Voiam să-mi recîştig energia iniţială şi urmăream fericit cum intram şi ieşeam din cupa de genţiană cu petale groase, albastre şi liliachii, a ruşinii ei femeieşti.

Nu trebuia să-mi imaginez culoarea, îi cunoşteam toate nuanţele, pentru că de multe ori nu mai înduram s-o văd chinuindu-se în senzaţia de vertij şi uscăciune care-i cerea să-şi plimbe din ce în ce mai des limba peste buze şi mă smulgeam din încleştare pentru a-i arunca brusc picioarele peste umerii mei coborîţi şi a-mi înfunda faţa, gura şi limba în văgăuna tivită de lucirea aţîţătoare a părului pubian. Încercam astfel s-o liniştesc, îi mîngîiam cu bărbia clitorisul şi pielea friguroasă de pe interiorul coapselor, îmi plimbam încet degetele peste tendoanele ei crispate, tremurătoare. Dacă îmi ridicam capul şi-i priveam, peste palma deschisă care i se apropia de sînii umflaţi, faţa tînără de femeie transfigurată care se chinuie să ajungă la un Dumnezeu numai al ei şi nu reuşeşte, descopeream aceeaşi culoare a obrajilor, neliniştitor de palidă, dar visătoare. Starea ei de la început nu mai avea aceeaşi intensitate, dar asta însemna o plăcere sau o durere neterminată de care ea nu dorea să se despartă. Aşa că reveneam cu şi mai multă îndîrjire, într-un fel de sălbăticie a asaltului, uşurat mult acum de umezeala cu care limba mea îi învăluise labiile turgescente. Şi poate că totul ar fi fost mai simplu de suportat şi elanul meu s-ar

fi consumat nestingherit dacă nu i-aş fi văzut maxilarele încordate, dacă nu i-aş fi auzit dinţii scrîşnind.

Mintea mi-era răvăşită de plăcerea a ceea ce făceam şi pe lîngă instinctul de a o proteja, ştiam că înmugureşte în mine şi instinctul de a o ucide. Creierul mi se tulbura ca o apă amestecată cu mîl, degetele mi se încordau nerăbdătoare. Dar nu ajungeam niciodată nici măcar la intenţia unui gest. Îi scormoneam mai departe despicătura înfierbîntată, ambiţionat să mă topesc cît mai mult în această mişcare de dus-întors. O priveam, o vedeam că aşteaptă ceva ce întîrzia să se întîmple, ştiam că-i făceam rău, dar ea avea nevoie de răul acela, asta trebuia să înţeleg. Ochii ei închişi, fruntea ei boltită şi rece, sprîncenele ei desenate deasupra ochilor cu creionul gros al unei mîini îngheţate mă umpleau de o teamă nelămurită.

Aş fi putut continua să-i frec la nesfîrşit pereţii genitali, cu aceeaşi stranie putere negrăbită în nici un fel de presimţirea climaxului, însă gemetele ei reţinute, înfundate, de fiinţă agresată, obişnuită să-şi cenzureze reacţiile exterioare, mă crispau pînă la dorinţa de a mă lăsa să cad peste trupul ei întins, lipindu-mi buzele de artera ei jugulară şi închizînd ochii. O lăsam să se liniştească, dar între timp sexul ei îşi pierduse supleţea de la început, pereţii vaginului ei granulos se apropiaseră unul de altul ca un furtun contractat de frig. Şi atunci îi redescopeream gura uscată, dinţii reci, şi mă repezeam asupra ei cu furie, încercînd să-i mîngîi gingiile cu învelişul buzelor, s-o oblig să mă lase să-i pipăi cu vîrful limbii partea din spate a molarilor de sus, nervura boltei palatale. De cele mai multe ori nu reuşeam, pentru că ea îşi întorcea capul, oferind gurii mele bărbia sau un obraz, dar îmi trăgea mîinile peste sînii ei brusc moleşiţi, la fel de mari, însă lipsiţi de viaţă, expurgaţi de sînge, palizi şi cu sfîrcurile îngropate în piele.

Ştiam că trebuie să-i retrezesc din răceala tanathică a ciudatului ei orgasm neconsumat pînă la capăt vîrfurile zmeurii ale mameloanelor, frecîndu-le între degete, strîngîndu-le între unghii pînă deveneau tari, înalte, înţepătoare, roşii de-a binelea şi furnicîndu-mi pielea ca frunza de mentă. Îşi mişca cu neruşinare capul înfipt în pernă pentru a-mi oferi gîtul ei lung şi alb ca o burtă de peşte. Făcea toate acestea ca un fel de fiinţă fără sex, ca şi cum actul nostru de dragoste ar fi trebuit să se împlinească doar în aceste mîngîieri şi săruturi. Îi plăcea să-mi plimb vîrful limbii peste pielea ei nerăbdătoare, înfrigurată, peste încheietura ascuţită a maxilarelor şi cochilia urechii, îi plăcea să-i sărut tîmplele, îi simţeam înfiorările, tremurul amorţit al pielii şi asta mă stîrnea încă o dată şi mă scotea din starea de semianestezie în care căzusem.

Abandonat în acest ritual intermediar al săruturilor, cîteodată membrul meu

zăvorît înăuntrul căldurii ei umede începea să-şi piardă duritatea. Îl simţeam mic, chircit, resemnat, aproape străin de mine, dar mîna ei se strecura speriată în jos, între picioarele depărtate, să-i pipăie rădăcina de muşchi, să mi-l mîngîie şi să mi-l răsucească în fel şi chip, pentru a-şi regăsi astfel şi propria-i piele, partea interioară a coapselor. Se lăsa răpită de acea dublă mîngîiere, a falusului meu şi a inghinalelor ei, şi simţeam cum obrajii i se îmbujorează, îi surprindeam tresăltările esofagului şi-i vedeam brusca lucire a ochilor. Erau nespus de luminoşi şi parcă privirea ei se contopea cu lumina din jur. Cred că nici nu mă vedea. Atunci declanşam atacul final, o furtună necruţătoare, scurtă şi violentă, urmată de o năucitoare întindere de linişte.

Nu ne vorbeam aproape deloc în timp ce făceam dragoste şi am rămas cu obiceiul ăsta pînă azi. Întotdeauna mi s-a părut că suferim amîndoi de o anume jenă de a vorbi, mai ales atunci cînd trupurile noastre se zbat înlănţuite. Ne călărim unul pe altul şi ne înţelegem din priviri, din gesturi, din tremurul muşchilor şi părul zburlit al pielii. Ne acceptăm reciproc dorinţele, plăcerile pentru că somnambulismul nostru e o formă de mîntuire şi tot ceea ce facem noi în intimitate e de o mare inocenţă, de o mare naturaleţe. Cel mult, mi se poate întîmpla ca Ondina să-mi reamintească de zonele ei erogene de care am uitat şi să-mi îndrepte acolo palmele. Atunci o mîngîi pierdut, împăcat, bucuros că-i e bine în braţele mele. Îi sărut pleoapele ca unui copil. Ondina este liniştea mea, linia mea de normalitate. Mi-e ca un fel de soră. Parcă am avea acelaşi sînge. Viaţa mea fără ea mi s-ar părea imposibilă.

Ce caut eu aici? Uneori zac ore în şir pe pat încercînd să rememorez trecutul apropiat. Analizez lucrurile, caut explicaţii. Fac ce fac şi mă întorc la oamenii din imediata mea apropiere. Trăiesc aici, dar mă gîndesc la lumea mea de acasă. Constat că aversiunea faţă de prietenul meu Alain creşte pe zi ce trece. N-ar trebui să văd în asta un semn de neputinţă? Alain e mai tînăr decît mine şi mai plin de energie. De altfel, ideea cabinetului nostru privat de avocatură îi aparţine. E un tip care ştie să rişte. S-a zbătut enorm şi a reuşit. E tare ca un taur. E şi bine făcut, un individ care rupe cîntarul. Zice că doarme doar trei-patru ore pe noapte şi-l cred. E în stare, i se citeşte asta pe faţă, în pungile cenuşii de sub ochi, în nevoia continuă de a da peste cap cîte un pahar de whisky energizant. O face des şi fără măsură. L-am văzut în nenumărate situaţii. A fost însurat de trei ori. Cine l-ar suporta? Şi-a făcut viaţa harcea-parcea şi tot nu se lasă. De o vreme încoace se îmbracă tot mai elegant, a început să-şi joace gesturile, rigidităţile cuvenite de şef. Uneori o face şi-n faţa mea, ceea ce-mi stîrneşte un rîs interior de-a dreptul nevrotic. Nu-şi dă seama că mă enervează. Se vede că presimţirea bătrîneţii l-a luat pe nepregătite.

Iar felul în care segmentează el planurile vieţii mă stupefiază. Dacă-i place o femeie, mai întîi o ironizează pentru a-i arăta cît de deştept e, apoi, după alte cîteva replici, face ce face şi-i atinge ca din întîmplare umerii, talia, fesele. Rîde zgomotos şi dezlănţuit ca un afacerist analfabet mulţumit de situaţia la care a ajuns. Povesteşte bancuri porcoase şi vocea lui capătă gîjîieli de babă proxenetă. E sfătos şi le ştie pe toate. Dar cine i-ar putea contesta inteligenţa? În orice caz, nu eu. Are o minte brici, ce-i a lui e a lui, chiar dacă unii l-ar putea confunda cu un jucător de *kick-boxing*. Se tunde în fiecare săptămînă, are un păr sîrmos şi des, negru încă, se bărbiereşte cu grijă şi se parfumează, cînd stă la birou îşi aranjează mereu haina, trăgînd-o în jos de revere, îşi încrucişează picioarele sub scaun şi vorbeşte pînă te apucă ameţeala. El înţelege tot, a aflat tot, ştie tot şi oamenii care le ştiu pe toate nu mai sînt atenţi la modulaţii, tonalităţi, accente, pauze, formulări. La ei totul e nepremeditat. Regia lor se reduce la inflexiunea trufaşă, vag ameninţătoare a vocii şi cam atît.

Alain e uşor graseiat, dar graseierea vocii lui pare un defect achiziţionat în timp. Botezat Alain, după numele unui străbunic al lui care a luptat pe baricadele Comunei din Paris şi care în momentul în care s-a declanşat teroarea

iacobină a fugit undeva în Estul Europei, prietenul meu e un bucureştean tipic, un palavragiu care, paradoxal, cu franceza se descurcă greu, pentru că nu-i plac conjugările, nici accentele grave, nici nazalizarea consoanelor. Dacă pleacă în Franţa (şi o face destul de des, ca unul care ştie că Parisul e buricul lumii), îşi ia întotdeauna cu el şoferul şi interpretul (de obicei o studentă pimpantă şi fără prejudecăţi cu care se culcă din cînd în cînd). Crede că asta face impresie. Şi ce dacă-l costă? Nu se poate plînge de lipsa banilor, îi face praf cu o uşurinţă demnă de invidiat. Zice că se răzbună. De fapt, nici el nu ştie prea bine pe ce se răzbună.

Eu sînt altfel croit. Între mine şi Alain e o diferenţă ca de la cer la pămînt. În raport cu pragmatismul lui, eu sînt un aerian. Stau prost cu simţul măsurii şi sînt gata să mă lansez în tot soiul de chestii fără să mă gîndesc la consecinţe. În copilărie am cîntat în corul şcolii şi vocea mea, chiar dacă falsă, se auzea întotdeauna cel mai tare. Cîntam de mă dureau plămînii. Luasem foarte în serios obligaţia de a cînta. Pînă la urmă, profesorul de muzică m-a dat definitiv afară. Stricam treaba. Adevărul e că aveam o voce piţigăiată şi, ca prostul, eram mîndru de piţigăiala mea. Urlam din toate puterile şi pe terenul de fotbal. Nu suportam nedreptatea, golurile anulate după îndelungi parlamentări. Ce te răţoieşti, bă, aşa, morţii mă-tii?, striga ameninţător cîte un vlăjgan mult mai mare decît mine şi eu nu înţelegeam de ce-l deranjează atît de tare felul meu de a vorbi.

Eram deja adolescent şi mi-era aproape ruşine să vorbesc pentru că ajunsesem peste noapte posesorul unei voci ridicol de străine, cînd am descoperit că lumea cuvintelor e o lume de şmirghel, de sticlă sau de catifea. Atunci am început să observ diferitele calităţi şi texturi ale catifelei. Eram student şi toate fetele din jurul meu ciripeau. Asta era senzaţia mea permanentă. Un continuu aer de primăvară, cu păsărele care sporovăiesc gureşe. În rest, zgomot de fond, mormăituri academice, monotonie, nimic nu se lipea de mine. Ştiam că nu sînt făcut pentru Facultatea de Drept, dar mergeam înainte din inerţie. N-aveam încredere într-o vocaţie a mea specială pentru ceva.

Eram student în anul I şi printre bolboroselile profesorilor mei am început la un moment dat să disting o voce care m-a făcut să deschid tare urechile. Cursurile mă plictiseau, unii conferenţiari îşi citeau prelegerile urmărind pînă şi despărţirea în silabe a textului de pe hîrtie. Alţii făceau circ şi-şi modulau vocile crescătoare sau descrescătoare ca nişte preoţi fără amvon. Moda Călinescu nu trecuse încă. Nimeni nu se mai speria de vocile cîntate, nici de gesturile ample şi solemne care te făceau să te gîndeşti la George Vraca recitînd din Eminescu.

Zidurile de gheaţă ale moralei şi conduitei staliniste începeau să se topească. Profesorii începeau să-şi aducă aminte de vechea lor demnitate de fiinţe burgheze de seră. Îşi controlau tot mai atent expresia. Erau timizi, dar deveneau ei înşişi. Fiecare după puteri. Cei mai mulţi după gesturi şi voce. De aici şi acea aspră monotonie care bolborosea în urechile mele de tînăr cu pieptul puternic.

În seara în care am auzit prima dată vocea lui, am tresărit. Picoteam, mîzgăleam cu pixul pe o cutie de chibrituri forme aiurea. Şi brusc am ridicat capul şi am început să mă uit la el cu mai mare atenţie. Aici trebuie să fac o mică paranteză. De obicei noi nu-i vedem pe cei din faţa noastră, nu le memorăm chipul. Îi identificăm după cu totul alte trăsături, după gesturi, după haine, după conformaţia trupului sau culoarea părului şi a feţei. De aceea ni se întîmplă de multe ori să nu mai recunoaştem imediat persoane cu care nu ne-am văzut o lungă perioadă de timp. Pentru a vedea cu adevărat pe cineva, trebuie să fii curentat. Există ceva în fiinţa lui, în felul lui de a fi care face să treacă prin tine un flux de atracţie. În general, noi spunem că e vorba de simpatie. Dar e mai mult decît atît. Cu femeia aceea care ţi-a săgetat privirea ai vrea să petreci o noapte de dragoste şi asta ţi-ar ajunge toată viaţa, cu bărbatul acela a cărui prezenţă ţi-a învolburat sîngele de admiraţie ai vrea să fii prieten. *And so on.*

Aşa că am ridicat capul şi am început încetul cu încetul să-l privesc. Nu mă grăbeam. Timpul îmi stătea înainte şi oricum vocea lui îmi plăcea. Stătea pe scaun, cu pieptul uşor aplecat peste suprafaţa catedrei, şi ţinea între degete nişte foicele, nişte bucăţi de hîrtie înguste de care părea să se despartă cu mare greutate. De la distanţa la care mă aflam nu puteam să-i văd scrisul, mic şi dezordonat probabil, cu aliniate marcate de liniuţe grăbite ca nişte puncte abia atinse de hîrtie şi cu cuvinte prescurtate, aproape ilizibile, tot mai mărunte spre capătul rîndului. Tot ce avea el acolo erau nişte idei. Probabil că nişte idei pe care nu apucase să le clarifice îndeajuns şi pe care avea curajul să le limpezească în faţa noastră, transformîndu-şi ezitările în certitudini.

Multe dintre colegele mele, mai ales cele din primele rînduri de bănci, scriau de zor. Nu mai prididea să umple foile caietelor studenţeşti cu afirmaţiile lui. Scriau atît de repede şi cu atîta pasiune, încît le simţeai teama de a încerca să şi înţeleagă ceea ce scriau. Uneori îşi întorceau disperate capetele la stînga sau la dreapta. Ce-a spus? Ce-a spus? Dar răspunsurile celor din jur nu puteau fi decît aproximative. Nimeni n-ar fi putut să reformuleze exact acea afirmaţie a lui care conţinea în sine propria-i negaţie. Era uluitor ce se întîmpla. Chiar îşi bătea joc de noi sau mă aflam în faţa unui om extraordinar de adevărat, care venea în faţa noastră pentru a ne arăta cum se gîndeşte, cum se naşte gîndirea, cum gîndurile au o logică ciudată care le face să se nege unul pe

altul, cum logica nu foloseşte la nimic?

Însă felul acela al lui de a-şi frunzări hîrtiuţele, de a le scoate una de sub alta şi de a le reordona, parcă fără să ştie ce face, părea o simplă joacă, pentru că în tot acest timp vocea lui înainta la fel de seducătoare prin aerul amorţit al amfiteatrului şi pe buzele lui uscate zîmbetul întîrzia să apară. Îşi privea în tăcere hîrtiuţele şi apoi ridica pe neaşteptate capul, ca şi cum ar fi descoperit brusc, fără s-o dorească neapărat, ce avea să spună. Vocea lui îşi articula mersul înainte din mici zvîcniri, prin reluări ale unor cuvinte abia pronunţate, de parcă n-ar fi avut suficientă încredere în ele, oprindu-se din cînd în cînd în loc, lăsînd în aer o tensiune viitoare, un spaţiu gol şi tensionat pe care tot ea avea să-l umple la un moment dat. Îi urmăreai demonstraţia şi descopereai uluit că tocmai ai trecut peste o groapă de sens pe care mintea lui o astupase provizoriu cu un material antiderapant destul de rezistent, în care puteai avea toată încrederea.

Teacher cultiva în faţa noastră îndoiala metodică, însă la el totul era intuiţie, poezie a gîndului ivit în inconsistenţa prezentului şi lăsat aşa să îngheţe, fără nici o responsabilitate, în urechile noastre, sub forma unui adevăr paradoxal. N-avea pic de spirit pedagogic, n-avea nici un fel de claritate imediată în ceea ce afirma, nu-l interesa probabil dacă se face înţeles sau nu, de vreme ce nici el nu venea acolo, în faţa noastră, înarmat cu nişte adevăruri repetabile, a căror fadoare ne-ar fi adormit pe toţi pentru tot anul. Urmărindu-i gesturile şi figura, ascultîndu-i vocea şi încercînd să descopăr dincolo de modulaţiile acesteia existenţa unor adevăruri ascunse care i-ar fi permis să joace în faţa noastră un fel de teatru al autenticităţii instituite ad-hoc, mi-am dat seama că farmecul lui avea ceva din nebunia calmă a unui posedat. Aşa m-a cucerit.

După consumarea revelaţiei cu hîrtiuţele lui Teacher, am început să vin cu regularitate la cursuri şi să nu mă mai retrag în ultimele rînduri de bănci. Am început să-mi iau notiţe, descoperind că deşi eram foarte atent, nu reuşeam să notez pe foile mele mai nimic. Nu vedeam rostul unor astfel de notiţe. Ceea ce le stupefia pe colegele mele, care erau convinse că în tot ceea ce spunea profesorul exista un rost. Dacă ele nu-l vedeau imediat, asta era pentru că disciplina pe care ne-o preda el, Dreptul internaţional, era cu totul nouă şi lor le lipseau cele mai elementare noţiuni. Sau şi mai simplu, dacă nu vedeau acest rost, înseamnă că ele erau nişte proaste. Dar numai nişte proaste de moment, pentru că din cauza asta se hotărîseră să facă o facultate, ca să-şi depăşească prostia (pe care ele o confundau cu ignoranţa, deşi n-aveam nici un chef să le explic ce greşeală făceau).

În general le dădeam dreptate colegelor mele. Mergeam cu ele la cafea, le ascultam bîrfele, le cunoşteam iubiţii şi pretendenţii, le împrumutam cu bani, încercam să le oblojesc sufletele rănite de deziluzii, le susţineam cauza şi eu eram întotdeauna primul care se repezea să afirme că toţi bărbaţii din lume sînt nişte porci. Îmi plăcea jocul lor de-a ghicitul în dicţionar, vedeam în distracţia asta o încercare meritorie de a-şi proba inteligenţa şi imaginaţia, chiar dovedeau talent în premoniţiile lor şi rîdeau tot timpul ca nişte apucate.

Rîdeam şi eu împreună cu ele. Ce mă costa, în fond? Nu era mai bine să am o viaţă uşoară, lipsită de inutile contradicţii, şi să mă fac simpatizat de toată lumea? De cîte ori mi se ivea ocazia, eram o mină de bunăvoinţă, m-aş fi putut culca cu oricare dintre ele şi uneori o şi făceam. Ele ştiau prea bine că sînt un tip ciudat, care nu pune suflet în nimic, şi atunci bunăvoinţa mea era răsplătită cît se poate de camaradereşte, ca într-o joacă de prieteni.

Cred că de aici a pornit totul, de la această nouă poziţie a mea, de măgar între oi. Teacher începuse să mă remarce, nu prea înţelegea ce e cu mine acolo, în mijlocul fetelor, alături de cei doi-trei tocilari cu feţe încruntate şi frunţi înguste, predestinaţi la o carieră de procurori. Uneori mi se părea că se uită la mine anume şi-mi aruncă priviri întrebătoare. De cîte ori mătura cu privirea populaţia amfiteatrului, ochii lui se opreau măcar o fracţiune de secundă asupra mea. Părea să se împiedice de capul meu pletos şi de nasul meu coroiat, ar fi vrut să se oprească şi să se uite mai bine, dar n-avea timp sau poate că o atare

ocupaţie nu merita.

Oricum, eu eram gata să-i răspund. Ştiam că întîlnirea mea cu el e iminentă şi de aceea mă mulţumeam să-i ascult mai departe vocea cu inflexiuni cerebrale, vocea lui compusă din propoziţii şi din tăceri, care n-avea nevoie pentru a deveni seducătoare decît de gîndirea lui vie şi necontrafăcută, riscant de sigură. Vocea lui mă făcea să mă simt mai deştept. Descopeream că puterea de atracţie a unui om se află mai degrabă în felul lui de a vorbi decît în ceea ce el spune efectiv. Mi-am dat seama de asta chiar în ziua în care, la terminarea cursului, l-am întîlnit în hol, gata să plece acasă, şi el s-a uitat la mine cîntărindu-mă, dîndu-mi răgazul să apreciez bine importanţa acelui moment, pentru a-mi spune simplu, ca unui vechi prieten: „Ce faci, ai timp, nu vii la o cafea?“.

Acum, după atîţia ani, nici nu mai ştiu ce să înţeleg. Trec peste faptul că lumea oamenilor, oricît de cunoscuţi ţi-ar fi ei, e la fel de complicată ca o junglă braziliană împînzită de triburi sălbatice. Însă în noua lui calitate de expert al cabinetului nostru de avocatură, Teacher mă descumpăneşte teribil. Are un aer atît de ermetic, încît de cîte ori îl văd, îngheţ. Derutant e puţin spus. Comportamentul lui mă dizolvă. Toate vechile noastre relaţii şi complicităţi par uitate de mult. Afişează un aer de vedetă ce pare să fi intrat în fiinţa lui ca rîia în piele. Confundă firma noastră cu universitatea şi atitudinea ex cathedra, însă n-ai cum să-i reproşezi aşa ceva. S-ar declara jignit, te-ar trece imediat în categoria suspecţilor şi s-ar uita la tine pe sub sprîncene. Ştie că e intangibil, îşi cunoaşte şi îşi cultivă cota şi în general nu iartă nici o deplasare în străinătate pe la tot soiul de întîlniri internaţionale.

De curînd (chiar cu vreo două luni înainte de plecarea mea la Welk), a fost numit expert al UE în România şi asta pare să fi pus capac la toate. I se ploconesc în faţă secretari de stat şi şefi de partide, iar noi, ceilalţi, muritorii de rînd, am ajuns un fel de pigmei. Ar trebui să devenim o hoardă de adulatori şi nu sîntem în stare. Ne-o arată de cîte ori are ocazia, păstrîndu-şi însă intactă civilitatea. Nu are cum să ne jignească, e prea fin. Dar pe Alain fiţele lui îl scot din minţi. Şi nu doar fiţele, ci şi derogările. Problemele concrete ale biroului îl interesează tot mai puţin. Pentru că ceea ce cîştigă el de pe urma relaţiei cu noi sînt bani de buzunar, de whisky şi ţigări. Nu s-a putut abţine şi i-a spus-o lui Alain în faţă. Ba a mai şi adăugat că el ne face imaginea, că noua lui însărcinare ne-a ridicat nesperat de mult cota. Sînt sigur că n-a plusat. Este exact ceea ce crede. Lucrează împreună cu noi şi asta i se pare de ajuns. În rest, scrie cărţi. Stă acasă, în Bucureşti, sau se retrage la casa lui de vacanţă de la Pasărea şi scrie tratate juridice. Ţara are nevoie de el, ceea ce face el e un fel de sacrificiu de nevoie, a primit o funcţie plătită din afară şi ar trebui să-l doară undeva, numai că el nu şi nu, el e un adevărat patriot – asta ne dă de înţeles. Trece pe la birou cînd are chef (sau timp) nu mai mult de o oră-două, cîteodată nu vine deloc.

Cum-necum, dar Ada i-a devenit un fel de asistentă. Ea îi face corespondenţa pe e-mail, ea îi programează întîlnirile şi de multe ori îi traduce din engleză tot felul de chestii de care el pare să aibă urgentă nevoie. Alain

strînge din dinţi şi mormăie în barbă. Ce să facă? Cît despre Ada, ea se simte onorată ca Teacher s-o pună la treabă. Face pe ea de plăcere, îl admiră, ce mai, o chestie aproape bolnăvicioasă, o chestie solemnă şi gravă, foarte-foarte gravă, puţin cam artificială.

O vreme mi s-a părut că asta e totul. Nu dădeam nici o atenţie faptului că de cîte ori venea la birou, Teacher o convoca imediat la el pe Ada şi rămînea nas în nas cu ea, de cele mai multe ori cu uşa închisă, pînă la plecare. Nu băgam mofturile astea în seamă, îl lăsam să se desfăşoare. Despre multe probleme ale firmei Teacher ar fi trebuit să discute cu mine, dar n-o făcea. Mă lăsa să cred că acesta e un mod al lui special de a-mi acorda încredere. Se deducea de la sine că tot ceea ce făceam eu era bine, nu mai era nevoie şi de implicarea lui. La urma urmelor, rolurile erau roluri. Asta ar fi trebuit să mă flateze, dar nu se întîmpla aşa. Ajunsesem să nu-mi mai văd capul de treburi. Aveam în faţă zeci de dosare de cazuri şi uneori nu mă ridicam de pe scaun ore în şir. Fetele erau săritoare, e adevărat, mai ales Viky, care abia aştepta să joace pe lîngă mine rolul Adei din relaţia ei specială cu Teacher, dar ce încredere poţi avea în nişte stagiare fără experienţă?

Ada era cea mai bună, fără nici o discuţie. De multe ori mă sfătuiam şi eu cu ea. Avea idei, gîndea repede, găsea imediat soluţii. Însă Ada nu era o fiinţă făcută pentru munca de jos. Putea fi generoasă, dar nu-şi trăda niciodată independenţa. Capriciile ei nici nu puteau fi puse la socoteală. Şi apoi eu eram eu, nimic mai mult decît atît. Dacă-i spuneam că am urgentă nevoie de traducerea nu ştiu cărei hîrtii, ea îmi răspundea că e ocupată cu problemele lui Teacher şi că a ajuns să se culce tot pe la două-trei noaptea. N-avea timp pentru mine, nu rămînea niciodată peste program. Mă preţuia poate ca şef. Nu-mi accepta nici glumele, nici măruntele insinuări. O aricioaică. Întotdeauna grăbită, aferată, preocupată, abia aşteptînd să se arunce în viaţa ei personală ca într-un tunel de fugă numai al ei, la care nimeni nu avea acces, nici măcar fetele. Unele dintre ele foste colege.

Toate aveau limba ascuţită. Cora, de pildă, zicea că. Iasmina îşi amintea cum. Nu ştiu care dintre ele jura pe mamă şi întărea spusele celeilalte. Ca studentă, Ada fusese o întreţinută. Aşa povesteau ele. Învîrtea bărbaţii pe degete. Îi ameţea pînă-i plesnea amocul. Le mînca banii şi-i părăsea cu zîmbetul pe buze. Ada era o perversă, o femeie fatală, cu gheare ascuţite de linx. Ada era o profitoare fără scrupule şi plină de nazuri. O prefăcută de mare calibru, o duplicitară sadea. O femeie cu două feţe şi două vieţi de care era bine să te fereşti. Cam asta spunea gura lumii. Iar eu făceam pe surdul.

Pe de altă parte, n-aş putea spune că nu începuse să-mi placă ce vedeam în

jurul meu. Iasmina se hotărîse să-i facă ochi dulci lui Alain. Cora îl vîna cu insistenţă pe Mircea (uite că de el am uitat pînă acum!), ultimul venit în firmă, un băieţaş drăgălaş, inhibat, parfumat, brunet şi cu părul creţ, speriat şi de umbra lui. Adriana tăcea, pîndea, oricum nici ea nu părea să stea degeaba, doar că era tot timpul supărată, în ciuda aurei de linişte pe care o răspîndea în jur. Codruţa n-avea nimic de spus. Era absentă ca un perete alb şi nu puteai şti ce face înapoia ochelarilor ei cu lentile heliomate. Iar Viky exaspera pe toată lumea.

Şi totuşi, Ada avea prea mult *feeling* în ea ca să fie o fată ca oricare alta. De cele mai multe ori privirile ei rămîneau inofensive, imperturbabile, retrase într-un fel de somn al obişnuinţei. Cîteodată ochii ei luceau straniu, obosiţi, plutind în lichidul uleios al unei nopţi albe abia consumate. Era tristă, morocănoasă, răvăşită, golită de energie. Dar oboseala pupilelor ei nu ascundea nimic din zgura translucidă a satisfacţiei erotice. Trupul ei îşi păstra intact parfumul aţîţător al dorinţei. Rămăsese, ca şi cu o zi în urmă, aceeaşi „femeie nefututǎ în căutare de pulă“, cum îmi explica filozofic Alain de cîte ori avea ocazia, aceeaşi femeie mîndră şi mofturoasă, asaltată de porniri autodevoratoare, iar eu nu mai reuşeam să-mi desprind privirea de ea şi o urmăream interzis.

În realitate, Ada îşi pierdea nopţile vorbind, tăcînd şi luptîndu-se cu complexele ei de femeie nu deosebit de inteligentă, dar asta am aflat mult mai tîrziu, la cîteva luni de cînd am cunoscut-o. Pleca de la serviciu, se oprea pentru o oră-două la maică-sa să-şi vadă fetiţa, apoi, pe seară, se întîlnea cu Teacher într-un fel de club privat, cu funcţionare închisă. Cuvîntul „fetiţa“ apăruse de multe ori în intermitentele ei porniri confesive. Multă vreme n-am ştiut prea bine cum să-l interpretez. Întotdeauna era legat de mama ei, de casa de la periferia Bucureştiului în care copilărise. Întîi am crezut că e vorba de o soră a ei mult mai mică. Apoi am descoperit că „fetiţa“ era propriul ei copil. Nu ştiam dacă ea fusese căsătorită sau nu. N-am întrebat-o niciodată nimic, însă în timp am început să fiu tot mai convins că „fetiţa“ e un copil din flori. Relaţiile ei cu Teacher deveneau astfel mai uşor de înţeles. Copilul ei era un stigmat. Ada căuta un bărbat suficient de matur şi de înţelept care să nu-i condamne trecutul. Poate că îl găsise. Nici ea nu ştia.

Teacher ajungea întotdeauna înaintea ei şi o aştepta răbdător, imperial, în faţă cu un pahar de Bourbon aproape neatins. Fuma, urmărea vreun meci de fotbal din campionatele europene, o întîmpina cu gesturi tandre şi îi săruta mîna. Aveau masa lor rezervată într-un mic separeu cu două scaune şi un divan, un televizor şi o săliţă de baie îmbrăcată în oglinzi, cu uşa ascunsă în perete. De multe ori îi povestea cazuri, crime pasionale şi relaţii incestuoase, şi cazurile acestea se transformau în nişte romane extraordinar de palpitante. Cădea într-un fel de contemplaţie visătoare. Se auzea vîjîitul ventilatorului. Apa curgea fîşîind prin pereţi. Se priveau. Nu putea rezista ochilor lui, n-avea curajul să-i înfrunte intensitatea irişilor sau să-şi retragă mîna pe care el i-o cuprindea, peste masă, ca într-un cleşte. Îi săruta unghiile, vîrful degetelor, încheietura subţire în care bătea pulsul ei tulburat. Era din ce în ce mai speriată de pasiunea lui calculată, elegantă, învăluită în cenuşa fierbinte a siguranţei de sine. Îşi plimba alene degetele peste obrajii ei care nu sufereau fardul, îi înconjura cu mîngîieri buzele. Buzele ei erau rujate, degetele lui îi electrizau puful invizibil de sub nări. Ameţea. Nu se putea opune, i se părea că dacă ar fi încercat să se retragă din ceea ce i se întîmpla atunci, ar fi pierdut ceva esenţial din viaţa ei.

În acele nopţi Teacher părea un cu totul alt om decît acela pe care avea să-l

revadă a doua zi la birou. „Nu pot să-ţi spun exact ce se petrece cu el atunci, cum poate fi atît de diferit“ – continua să mi se confeseze Ada – „şi nici nu mă simt în stare să analizez aşa ceva. Eu nu sînt scriitoare şi citesc psihanaliză dintr-o simplă curiozitate. Sînt prizoniera lui, asta e. Da, ai dreptate, cred că mă atrage lumea lui, îmi plac indivizii superiori, dar întîlnirile noastre sînt atît de simple şi de clandestine. Am senzaţia că o tîrîi aşa de o viaţă. Mă oboseşte, m-a obosit de la bun început. Dar e o oboseală care-mi place. De cîte ori nu ne-am certat! Eram studentă şi eu făcusem deja prostia aia, fetiţa era la mama. Nu prea ştiam ce vreau. L-am acceptat, am făcut cu el dragoste. Parcă intrase în mine ceva murdar, un fel de boală. Am stat cu el trei zile într-o garsonieră închiriată şi am fugit. Dar şi el trecea prin nişte remuşcări groaznice, plîngea ca un copil. M-a găsit şi ne-am văzut din nou. Îşi cerea iertare, îmi umplea mîinile de sărutări şi mă ruga să-l primesc înapoi. Doamne, cum puteam să-l părăsesc? Mi-ar fi fost ruşine de mine. Şi cîte nu poate să-mi spună… Mă copleşeşte cu ideile lui, mă face să mă simt un fel de rîmă, un gîndac. E sclipitor, sclipitor! Tu n-ai de unde să ştii, degeaba mă iei peste picior. Bovarismele mele, spui tu? Aura lui de bărbat rasat şi inteligent? Nu ştiu, nu pot să-ţi dau dreptate. El nu e un Don Juan. Nu, nici vorbă! E cald, e teribil de cald şi de neajutorat. Ca să nu mai vorbesc de timiditatea lui! Ne întîlneam acolo, pe Batiştei, într-un subsol. Dar acum gata! Nu mai suport locul ăla. Ştii, se spune că în subsoluri se strînge toată energia negativă. De multe ori, cînd ieşeam afară, mă durea capul. Abia acolo, în faţa lui, descopeream cît sînt de singură, cît de cumplit e să fii singur. Aveam senzaţia că mă aflu cu el undeva la capătul lumii, ruptă de toate obişnuinţele mele, încremenită de presimţirea unei întîmplări implacabile, ca o şopîrlă care aşteaptă să-şi schimbe pielea. Şi că el îmi dă foarte mult curaj, că trebuie să fac asta, să fiu cu el pînă la sfîrşit. Tot timpul îmi spunea că nu mai poate trăi fără mine, că e prima dată în viaţă cînd simte că i se întîmplă aşa ceva, că degeaba încearcă să lupte cu sine, că e un om distrus şi că numai eu mai pot împiedica prăbuşirea lui. Asta îmi spunea acum trei ani, pe cînd eram încă la facultate şi muream de frica părinţilor. Asta îmi spune şi acum, şi e la fel de vinovat, de chinuit. Nu ştie s-o arate, dar sînt convinsă că mă iubeşte. Iar cînd îşi aduce aminte de Silvia, fata lui, plînge în hohote. Urlă că nu mai vrea să mă vadă. Îmi spune că mă urăşte, că i-am distrus familia şi liniştea, că eu sînt de vină şi peste un minut iar îmi sărută mîinile. Mi-e ruşine de Silvia. De cîte ori o văd, îmi vine să intru în pămînt. Da, mi-e ruşine. Am cunoscut-o încă de pe vremea studenţiei. Ştiam că e mai mare decît mine cu doi ani. Pe atunci încă mai aveam puterea să rîd de mine. Dacă m-aş fi căsătorit cu el, ea ar fi devenit fiica mea…“

Şi brusc gura Adei se deschide într-un mic zîmbet de surpriză. Parcă nici ei nu-i vine să creadă ce a spus. Dar ce a spus a spus. E chiar un adevăr, aşa încît buzele ei continuă să se deschidă, se subţiază deasupra corolei albe a dinţilor şi ultimele ei cuvinte îşi fac brusc efectul. Ada rîde, hohoteşte subţire ţinîndu-se cu mîinile de burtă, rîde ca proasta, rîde cum rîdea drogata de Nicole în *Eyes Wide Shut*, a uitat că rolul ei e acela al unei femeiuţe grave şi elegante care trece prin viaţă cu grija să nu se murdărească, să n-o atingă nici măcar un fir de praf. E frumoasă aşa şi ochii ei sclipesc ştrengăreşte. E prea frumoasă ca să nu se nască în mine dorinţa amară de a-mi atinge dinţii de dinţii ei. Înainte ca proteza mea să intre definitiv în lucru, dentistul mi-a ales culoarea. M-a pus să deschid gura, s-a uitat cu atenţie, apoi a început să scoată dintr-o mapă cu buzunare o mulţime de cartonaşe. Nuanţele erau aproape imperceptibile. Unele îţi dădeau impresia de culoare îmbătrînită. Pînă la urmă a găsit ce căuta. Dacă-mi pusesem în sfîrşit dantura la punct şi puteam să par ceva mai tînăr, atunci trebuia să rămîn aşa cum eram, un bărbat de treizeci şi nouă de ani. Teacher avea cu zece ani mai mult şi o dantură perfect lucrată, mai albă decît a mea, poate că de aceea pentru Ada el era un bărbat fără vîrstă. Da, pe lume există şi astfel de femei, care trăiesc şi mor fericite. În orice caz, nu mai puţin decît altele. Nu mai puţin.

Nu mai puţin, fireşte, pentru că eu stăteam în patul Adei gol puşcă şi transpiraţia îmi ţîşnea prin toţi porii. Senzaţia de irealitate a ceea ce mi se întîmpla era astfel şi mai puternică. Din ziua în care simţisem brusc dorinţa de a-mi atinge dinţii mei de plastic de dinţii ei cei adevăraţi nu trecuse mai mult de o lună. Afară era o zi caniculară, cu miros de asfalt, beton, fiare încinse şi praf lînced. Ada dăduse drumul ventilatorului care abia dacă reuşea să mişte aerul din încăpere. Mai degrabă zumzetul lui era acela care ne transmitea o senzaţie de răcoare. Beam bere. Ştiam amîndoi că asta nu foloseşte la nimic, dar beam bere. Frigiderul Adei gemea de sticle puse la răcit. Combina ei muzicală desfăşura la nesfîrşit CD-uri cu Mariah Carey, era acceptabil, mai mult decît acceptabil pentru o asemenea zi, în care ţi se poate întîmpla să te îngrozească gîndul că vei muri prin sufocare. Nu ne atingeam nici măcar cu vîrful unui deget. Orice atingere ar fi devenit o suferinţă în plus.

Apoi Ada s-a sculat din pat şi s-a dus să caute un prosop. Nu-mi mai suporta transpiraţia. Era doar în sutien şi chiloţi, aşa cum rămăsese şi în timp ce am făcut dragoste. Îmi spusese că nu era obişnuită să rămînă goală în faţa unui bărbat şi eu rîsesem de ea. Asta a îndîrjit-o şi mai tare şi pînă la urmă aşa s-a petrecut totul, cu sînii ei smulşi afară, deasupra cupelor sutienului, cu sexul meu vîrît în scoica ei sidefie pe lîngă limba îngustă a chilotului tras într-o parte. Chiar că nu mă aşteptasem la atîta pudoare. I-am strîns şoldurile între palme ca pe două obiecte de porţelan. Iar acum constatam că-i stătea bine în negru. Avea fesele aproape goale, acoperite de o pereche de chiloţi subţiri, de dantelă, foarte înguşti, dar nu tanga, la care nu apucasem să mă uit prea bine pînă atunci. Coapse puternice, bine arcuite şi lungi, însă pe măsură ce coborau în jos, picioarele ei îşi pierdeau supleţea, nu reuşeau să-şi subţieze de ajuns grosimea pentru a-i desena armonios partea inferioară a pulpelor şi a-i scoate în evidenţă maleolele minuscule.

Era un amănunt pe care-l observasem imediat, în ziua în care o cunoscusem. Pantofii ei păreau prea mici pentru nişte picioare atît de puternice. Dar era ca şi cum imperfecţiunea muşchilor ei articulaţi pe tendoanele gleznei ar fi fost doar ceva provizoriu, ceva ce ar fi putut fi oricînd retuşat, şlefuit, cu condiţia ca această femeie să intre pe mîinile tale şi să te ocupi tu de ea, desăvîrşindu-i, cu ştiinţa ta de a o mîngîia şi iubi, formele atît de provocatoare.

Ada intrase în baie de mai multe minute. Bănuiam că se priveşte în oglindă, că a luat sticluţa de parfum în mînă şi ezită dacă s-o deschidă sau nu. I-aş fi simţit fără doar şi poate noul parfum. Ar fi fost o nouă dovadă de frivolitate. Dar de ce atîtea scrupule? Oricum, ea mi se dăruise din frivolitate. Înţelesesem asta de la bun început. Şi poate că în decizia ei avusese un rol şi sentimentul de camaraderie. Făcusem dragoste cu ea, dar fără plăcere. Mă simţisem atît de responsabil de faptul că-i posedam fără nici o pregătire trupul gol şi cuminte, aproape placid, că nu mai reuşisem să ajung la senzaţia de plăcere. Totuşi, nu mă făcusem de ruşine în faţa ei. Îi arătasem că sînt puternic şi rece. Un fel de Teacher mai mic. Îi arătasem că am cu ce. Îi dovedisem că poate avea încredere în mine. Ştia de acum înainte la ce să se aştepte. Dacă ar fi fost pusă vreodată în situaţia de a alege, ştia că trebuie să mă ia şi pe mine în calcul.

Ea încă mai zăbovea în faţa oglinzii, iar eu nu mă gîndeam la Ondina şi la vinovăţia mea faţă de ea, ci la Mia şi Barbu. Îmbrăţişarea lor din ziua în care gura strîmbă a lui Ceauşescu încremenise o clipă pe ecranul televizorului nu-mi mai ieşea din minte. Transmisiunea directă fusese întreruptă, noua istorie începea deja să ne prindă în vîrtejul ei ameţitor şi eu rămăsesem blocat de instinctul de apărare al celor doi. Nu mai aveau nimic de ascuns şi iubirea lor ieşise la suprafaţă într-o clipă, fără nici o precauţie, ştergînd cu violenţă în urmă tot trecutul lor clandestin. Pentru că îi văzusem atunci pe ei, mi-a fost apoi mult mai uşor, dragul meu Kraus, să înţeleg de ce în România un partid de patru milioane de membri a putut să dispară peste noapte. Ca şi cum nimeni n-ar fi spus fraze sforăitoare prin şedinţe, ca şi cum nimeni n-ar fi strigat lozinci la manifestaţii, ca şi cum am fi trăit cu toţii pînă atunci într-o ţară în care nu mai puteam de bine. Ca şi cum relaţia ascunsă dintre Mia şi Barbu ar fi fost o simplă închipuire a unor colegi invidioşi.

Percepeam diferenţele dintre o situaţie şi alta, şi totuşi fuga lui Ceauşescu şi îmbrăţişarea dintre Mia şi Barbu mi se păreau gesturi teribil de asemănătoare, care spuneau enorm de mult despre noi, cei care ne aflam acolo, în încăperea cabinetului juridic al uzinei, şi călcam deja pe cioburile portretului dictatorului pe care Gorgan îl izbise cu atîta furie de duşumea, îmbrăţişîndu-ne, bătîndu-ne bărbăteşte pe spate, ridicînd pumnii strînşi. Asta a fost, domnişoară Melinda, gestul lui ne arătase într-adevăr că gata, se ridicase bariera, puteam să ambreiem motoarele, aveam lumină verde. Din clipa aia încolo fiecare putea să apuce încotro vedea cu ochii, era treaba lui. Ne cunoscusem bine pînă atunci, dar iată că începeau alte reguli, rămîneam singuri şi neajutoraţi. N-aveam decît să ne iubim şi să ne urîm, să ne devorăm unul pe altul şi să ne aruncăm orbeşte în

valurile vijelioase ale oceanului care deja începuse să se reverse pe străzile Bucureştiului. Pe nimeni nu mai interesa asta. N-aveam decît să triumfăm sau să crăpăm. Şansele noastre erau egale, mai mult nici că puteam pretinde. Şi dacă nu eram în stare să pricepem miracolul care se petrecuse, atunci eram nişte proşti. Iată de ce Mia şi Barbu se îmbrăţişaseră cu atîta disperare în faţa noastră. Ei măcar aveau ce să salveze. Erau singurii care ştiau ce au de apărat.

Ada nu se întorcea încă din baie şi gîndurile mele se apropiau cu mare viteză de o descoperire pe care ar fi trebuit s-o fac de mult. Nimeni nu mai era acelaşi. Nici Ondina, nici Alain, nici Teacher, nici eu. Mia şi Barbu nu mai erau nici ei aceiaşi, înlocuind un tip de viaţă cu altul, toţi voiam să înlocuim fosta noastră fiinţă cu altă fiinţă. Toţi căutam să înlocuim vechiul întuneric cu noua lumină şi vechea lumină cu un nou întuneric, dar un întuneric dulce şi parfumat, numai al nostru şi cît mai excitant. Toţi ne tîrîiam prin noua lume românească mai repede sau mai încet, ca nişte gîngănii frumos colorate (magazinele erau pline de haine turceşti!), neobişnuite cu aerul proaspăt al primăverii. Toţi aveam nevoie de altceva, de un alt bărbat sau de o altă femeie, de o maşină nouă, de un televizor adevărat cu cincizeci de canale, de un prăjitor de pîine Phillips, de un set de vase Zepter, de un aparat de fotografiat digital, de gresie importată din Spania, de pereţi de rigips, de geamuri termopan, de altă slujbă şi de altă casă, de mai mulţi bani şi de mai multă libertate. Toţi simţeam nevoia să apărăm ceva, să găsim ceva esenţial care să merite viaţa noastră, bolile noastre, complexele, orgoliile, frustrările, îmbrăţişările, senzorii noştri amorţiţi şi flămînzi. Teacher o găsise pe Ada şi aparent se sacrifica pentru ea. Ada era prea tînără ca să simtă apăsarea trecutului şi se sacrifica şi ea pentru Teacher, căci în mintea ei viaţa era un sacrificiu frumos şi nesfîrşit. Ondina mă iubea, şi dacă ea mă iubea în mintea ei totul căpăta o limpezime desăvîrşită. Alain nu-şi găsise încă prada, prada cea mare, şi păşea înainte sigur de sine, înfiorător de sigur, ca un prinţ bolnav de mizantropie. El juca pe cai mari, mari de tot.

În schimb, eu trădam. Eu nu voiam să mă transform. Mă schimbasem şi eu, deşi nu-mi dorisem aşa ceva. Eu voiam să mă răzbun pe fosta soţie. Voiam să mă răzbun pe mine. Voiam să mă pedepsesc. Voiam să-mi încerc puterea de rezistenţă. Voiam să mă gîndesc în secret la Nicole Kidman. Voiam să nu-mi mai pese şi nu reuşeam. Eu trăiam totul ca pe o halucinaţie, ca pe un vis palpitant în care nu mai există rău şi bine, azi şi mîine, căldură şi frig, eu priveam totul ca pe un vis monstruos, seducător şi atroce, în care nu mai exişti decît tu.

Roland a fost mai întîi un *ausländer* ca oricare altul. De doi ani încoace a devenit cetăţean austriac şi a început să aibă pretenţiile unui cetăţean austriac. De aici drama lui. Nimic nu-l mulţumeşte, se gîndeşte să se întoarcă în România. „Am nevoie de mai mult spaţiu“, îmi spune el. „Ăştia sînt nişte tipi foarte ascunşi, joacă tot timpul teatru, simulează că te acceptă şi te bagă în seamă, dar în realitate n-au nevoie de tine. N-au, de unde să aibă!“

Drama lui Roland vine din faptul că nu se simte recunoscut, că n-are prieteni printre oamenii de aici, că maşina lui e o rablă cumpărată la *second hand*, că de cîte ori intră într-un magazin, se uită imediat la preţurile cele mai ieftine. N-are altă soluţie, cîştigă puţin, îşi calculează fiecare bănuţ. Nici o şansă să devină vreodată un veritabil cetăţean austriac. Stă în casă şi pierde timpul uitîndu-se pe pereţi, nu-i place televizorul, din cînd în cînd ascultă un post de muzică simfonică („Ăştia sînt morţi după muzică, aici nu există o casă mai de Doamne-ajută fără pian! Da, domnule, altă civilizaţie!“), nu iese pe malul Dunării să facă jogging, n-a ajuns încă în situaţia să privească pierdut la şlepurile încărcate cu carburanţi sau cherestea care despică firul apei. Pufăie de necaz şi-şi plimbă cîinele. Noaptea, cînd nu e nimeni pe stradă, iese cu el şi-i dă drumul în vreun părculeţ luminat *a giorno*, cu tufişuri aranjate din foarfecă.

Măcar cîinele să simtă din cînd în cînd că e liber, îşi spune în sinea lui Roland. Pentru că el, ca om, e liber doar teoretic. Nu poate scăpa din lesa condiţiei de fost *ausländer*. Nu poate şi gata, o recunoaşte singur. Îşi macină viaţa cu tot felul de frustrări, dar nu-şi pierde mîndria. În cazul lui mîndria e o chestie constitutivă. Ori mîndrie, ori nimic, pare să spună fiinţa lui prin toţi porii. Iată de ce el s-ar întoarce şi parcă nu s-ar întoarce. „Chestie de identitate“, îmi spune. „Vin, mă, în România şi-mi fac buletin, le fut muma-n cur.“ Nu spune cui. Poate că nici nu ştie. Sau ştie atît de bine, că-i e ruşine să recunoască. „Aici lumea e altfel. La nouă seara străzile sînt pustii. Ăştia se culcă devreme, mă! De luni pînă joi seara nu le mai stă capul la nimic. *Arbeit* şi iar *arbeit*. Şi pe la magazine, nu-i vezi? Toţi calculează. Asta atît, aia atît. Nu vezi ce case? Cum crezi, mă, că se fac? Şi uite-i cum se îmbracă. Fac pe modeştii, dar adevărul e că nici n-au haine ca lumea. Păi se compară ei cu Italia? Nu se compară. Acum a apărut şi moda asta cu haine urîte şi scumpe, cu blugi gata mucegăiţi. Tinerii sînt înnebuniţi. Sute de euro, pe cuvînt. Iar de futut, doar vinerea şi sîmbăta,

joia ies pe la baruri la agăţat, se cunosc, beau ceva, se pipăie pe sub mese şi vinerea şi-o trag prin maşini, în parcări. Te-apucă scîrba, mă! Te-apucă şi nu te mai lasă.“

Roland are într-adevăr o faţă de om scîrbit. Dacă îl iei din scurt, n-are de ce să se plîngă. Dar scîrba lui e continuă, ca o urticarie purulentă. Nici o zi fără o sticlă de vin franţuzesc. „Măcar atît, mă!“ Asta e filozofia lui de prim ajutor. Bea şi fumează. Dă paharul peste cap şi vorbeşte despre fetele lui, pe care le vede destul de rar pentru că proasta de nevastă-sa le-a luat cu ea tocmai la Graz. El nu bea ca toţi românii, din disperare şi inconştienţă, el bea cu măsură. El bea cu năduf şi resemnare. Priveşte paharul cu îngăduinţă, apoi îi face hatîrul de a-l goli. Îşi aprinde o nouă ţigară şi se înfige mai bine în scaun. Ce să facă? Să stea. Trăieşte într-o ţară în care orice ideal e imposibil. Ascultă muzică, îi place Johann Strauss şi Buxtehude, dar îi place şi jazzul, e prieten cu Arion Nicoleanu, trompetistul, care trăieşte la Stuttgart. Cîteodată, seara, cînd nu mai suportă, iese din casă, o apucă în sus pe strada lui cu clădiri medievale şi se opreşte în vîrful dealului, printre spalierele cu viţă-de-vie. De acolo priveşte oraşul, acoperişurile, copacii, apa. „Austria e ţara psihanalizei. Ce, crezi că treaba asta e întîmplătoare? Unii sar de pe poduri, alţii se spînzură-n pivniţă. Uite, de cîţiva ani am început şi eu să am depresii. Da, sînt un depresiv, adică un austriac get-beget. Mi-am pierdut energia, mi-am pierdut plăcerile. Nu mă mai interesează nimic, mă! Ba da, să-mi ajut prietenii. Asta e tot ce mai pot să fac. Mi-e milă de români, mă doare sufletul. Sînt trataţi, săracii, ca nişte ţigani. Pe cînd polonezii, ungurii, sîrbii… Şi gem puşcăriile de ei. Numai că ăştia au imagine, ăştia pică, mă, în picioare. Noi nu. Noi sîntem vopsiţi şi nu ştiu de unde dracu’ vine asta. Încerc să le explic, dar ăştia de pe-aici nici nu vor să audă. Nu-i interesează, domnule! Da’ nimic, mă, nimic! Nici măcar geografia, istoria, nici măcar cît o ceapă degerată. Uite, mi-am adus din România albume cu Moldova, cu Maramureşul, cu Delta şi pe ăştia îi doare în pulă. Nici de futut nu mai sînt buni. Femeile lor, şi majoritatea sînt măritate, dau anunţuri în ziare, fac oferte directe. Te-ai dus la ea acasă şi-ai pîrlit-o. Da, mă, aşa e! Unii trăiesc din asta. Mie mi-e silă. Eu nu mă cobor, eu nu pot. Stau şi observ. Stau şi le studiez frica. Le e frică de noi, de voi, le e frică de estici, de ruşi, tremură nădragii pe ei. Să nu-şi piardă slujbele, mă, să nu le-o iei înainte. Mie mi-au spus pe şleau că sînt prea căpos. De-aia m-au dat afară. M-au dat afară şi mă plătesc. Păi e bine, că mie mi-ajunge! Puţin, da’ îmi ajunge, asta e.“

Roland e un austriac care trăieşte din ajutorul de şomaj. Se scoală, se culcă, mănîncă, pleacă şi vine, bea şi fumează, citeşte şi gîndeşte şi tot nu e bine. Nicăieri nu mai e bine. Ar pleca în Canada, dar ce să facă el în Canada, să

trăiască sub pămînt ca o cîrtiţă? „Am auzit că ăia trăiesc acolo, în oraşele lor subterane, ca nişte cîrtiţe, mă!“ Ar pleca în Australia, dar ce să caute el la dracu-n praznic, oricît de mortale ar fi femeile lor? Mai bine s-ar duce în Italia, dar cine-l mai angajează pe el la cincizeci de ani? În România are pămînt. O să-l cultive. Îşi cumpără mai întîi un cal, apoi o vacă, zece găini, un porc. Îşi cumpără apoi un tractor, o camionetă, îşi construieşte o şură, îşi construieşte o casă modestă, captează un izvor şi-l face să treacă prin mijlocul curţii. E moca! Îşi plantează brazi, paltini, cireşi sălbatici, mesteceni, aluni. Se apucă de cultivat flori. Cumpără o livadă şi se apucă de făcut dulceţuri. Totul bio! Face o crescătorie de struţi sau de iepuri, de fazani sau de bibilici. Foarte la modă în Occident sînt ouăle de prepeliţă. Se pune pe crescut prepeliţe. Îşi face o fazanerie sau nişte depozite frigorifice, o hală de uscat scîndură, un atelier de umplut sifoane. Nu moare el, cum să moară? La o adică îşi face o colibă în pădure şi se retrage acolo, îşi construieşte o moară şi-şi face singur pîine. Se face pustnic. Orice, dar numai în Austria nu. Vrea să îmbătrînească frumos şi liniştit, curat şi cinstit. Vrea să îmbătrînească împăcat. El vrea acasă.

Muzica nu e făcută pentru muşchi. Nici pentru creier. Urechile sînt două găuri subţiri prin care se poate scurge în tine orice, inclusiv muzica. Muzica nu e făcută nici pentru urechi, nici pentru excitarea timpanelor. Ea trezeşte în noi altceva, un organ neidentificabil, ascuns în carnea noastră ca un clitoris vibratil, învelit în miile de senzori ai plăcerii posibile. O priveam pe Ada, încercam să mă agăţ de colţul zîmbetului ei pierdut pe deasupra biroului acoperit cu hîrtii în semiopacitatea ferestrei ce dădea spre curtea interioară. Încercam să înţeleg mai bine ce se întîmpla în momentul acela cu ea şi mă gîndeam la prostii. Eram neserios, dar numai pe jumătate. Prea sexualizam totul. Însă nu puteam să scap de componenta sexuală a acelei voci voalate de dorinţă (Kylie Minogue) cu care fiinţa ei se identifica atunci. Hai, să fi fost Janis Joplin, să fi fost Tina Turner sau Laurie Anderson (cu erotismele ei electrice şi austere de femeie cu carnea de fibră de sticlă), atunci mi-ar fi fost mai uşor să-i accept starea de reverie încordată, faptul că respira mai agitat, ca o fiinţă la pîndă, gata să ia urma prăzii ce i-ar fi trecut întîmplător prin apropiere, gata în acelaşi timp să renunţe.

Ascultam amîndoi muzica. Fizionomia mea exigentă de bărbat care n-avea de gînd să cedeze nimic în faţa vîrstei făcea probabil această pauză de vorbire şi mai apăsătoare. Cunoşteam aceste apăsări ale aerului, aceste tăceri ale urechilor pe care le crea aproape în orice situaţie propria mea prezenţă. Frica de ridicol mă face întotdeauna vivace, dorinţa de a evita momentele de jenă ale unui dialog brusc întrerupt din lipsă de combustibil verbal mă constrînge să vorbesc cu o pasiune pe care trupul meu n-o mai are. Dar Ada îşi încheiase brusc confesiunea, atît de brusc, încît pe buzele mele a apărut doar o senzaţie de uscăciune, nu şi sunetele articulate ale unei remarci de care sufletul ei avea atunci infinită nevoie. Ar fi dorit ca eu să spun cîteva cuvinte de bine despre Teacher, dar eu tăceam, amînam. Şi atunci ea a pornit CD-player-ul.

Poate că muzica e făcută numai şi numai pentru suflet, iar noi nu ştim unde se află sufletul, iar noi nu sîntem în stare să spunem de ce vacile care consumă odată cu furajele lor uscate şi piese simfonice devin brusc mai productive. Noi nu sîntem capabili să explicăm de ce cîteodată muzica pulverizează fiinţa, cum am citit într-o carte. Eu nu spuneam nimic, iar Ada îşi căuta sufletul, simţea în ea un gol şi încerca să-i depisteze locul ascuns. Aşa se explica şi alunecarea ei

în nisipul sonor al melodiei. O, cît i-ar fi plăcut să fie şi ea un fel de Kylie Minogue a acelei după-amieze copleşite de arşiţă, lăsîndu-se în voia propriului *body language*. Ea nu ştia că sufletul e un fel de cavernă ce se deschide instantaneu în plămîn sau în inimă, în creier sau în talpa piciorului tău care o fracţiune de secundă a avut fericirea să-şi reamintească exact iarba înrourată a unui cîmp din copilărie.

Ada nu ştie, ce să ştie Ada, această femeiuşcă frivolă (sigur, sînt cît se poate de rău!), ajunsă mamă la nici douăzeci de ani, obsedată de Hélène Cixous, Maria Bonaparte şi de Luce Irigaray (dar cine mai sînt şi cucoanele astea de care îmi tot vorbeşte ea?), de studiile psihiatrice ale nu ştiu cărui doctor ungur specialist în frigiditatea femeilor tinere de cartier, de Anaïs Nin şi de micuţa japoneză împreună cu care Henry Miller l-a vizitat cîndva, cu puţin înainte de moarte, într-un Paris fără iluzii şi fără splendoare, pe uriaşul Maurice Nadeau, unul dintre ultimii purtători de centură neagră ai suprarealismului european. Ce se întîmplase cu această focoasă japoneză cu ochi înguşti şi tălpişoare de copil, mari cît un buzunar de la haină, care acolo, în acea vizită, găsise de cuviinţă să se arunce de gîtul lui Lawrence Durell, alt invitat al casei, şi să se mozolească cu el în plină lumină, printre obiectele superbe şi negre ale artei africane? Nu erau femeile astea tinere nebune de legat? Şi nu era ea, Ada Comenschi, o astfel de femeie iresponsabilă şi masochistă, care s-a trezit iubind cu ardoare adîncile şanţuri ale inteligenţei săpate de trecerea timpului pe faţa lui uscată de profesor? Îmi făcuse o mulţime de mărturisiri, fără a fi însă în stare şi să-mi explice de ce îl iubeşte, ce o vrăjeşte, ce o sperie. Cînd îmi povestea despre el, îşi pleca pleoapele grele de fard şi, cu privirea abia mijită, întoarsă înăuntru, începea să vorbească încet, cu vocea ei uşor răguşită, purtată înainte prin mici jeturi de energie verbală, lăsînd cîteodată cuvintele să-i moară nu pe buze, ci în fundul gîtului, în şoapte surdinizate care dădeau o notă de seducătoare profunzime acestei deprinderi.

Sînt rău, fireşte, pentru că nu putea fi vorba de o îndeletnicire repetabilă în această impudoare a ei. Ada nu se confesa oricui, însă ceea ce-mi spusese mie mai mărturisise cu siguranţă şi altcuiva, tot un bărbat, eram sigur de asta. Şi dacă eu tăcusem atunci, cînd şi cuvintele ei se opriseră brusc, a fost pentru că n-avusesem curajul să-i pun întrebarea. Ai mai vorbit cu cineva despre asta? atît aş fi întrebat-o, dar cred că mai degrabă mi se făcuse milă de ea şi n-aş fi vrut ca replica mea s-o rănească. Nu merita. Nu exista absolut nici un motiv ca eu să fiu unicul ei confesor. Asta în ciuda faptului că făcuse dragoste cu mine, şi nu pentru prima şi ultima oară. Speriată de ceea ce i se întîmpla în relaţia ei cu Teacher, Ada pornise probabil în căutarea unor repere exterioare şi încerca să

înţeleagă mai bine natura bărbatului matur, disponibilităţile lui, capacitatea lui de a ţine pasul cu mersul ei hotărît şi nervos, punctele lui slabe, incorigibile. Eram unul dintre aceste repere. Devenisem hîrtia ei de turnesol, materialul testului ei cu privire la stranietăţile erosului. Eram de fapt un substitut al lui Teacher, un bărbat de probă, dotat cu toate atributele generice pe care ea simţise nevoia să le pună sub lupă, un fel de pilot de încercare mult mai plin de curaj decît fostul meu maestru, pentru că eu nu avusesem încă ocazia să mă molipsesc de frumuseţea otrăvitoare a celei care mă prinsese în laţ. Ce fericire pe mine! Aveam această revelaţie acum, exact în acel lung moment de tăcere, şi simţeam cu repeziciune că lumina neagră din creierul meu va face aerul care ne înconjura şi mai apăsător, şi mai electric, ca înaintea unei ploi ratate.

Stăteam pe canapeaua de pluş, cu spatele răsturnat în pernele ei detaşabile, şi priveam trupul încremenit al Adei, în picioare şi cu braţele încrucişate sub sîni, profilată din creştet pînă-n tălpi, ca o siluetă în manieră Jugendstil, pe geamul uşii de la balcon. Vocea de catifea bine periată a lui Kylie Minogue îmi îneca timpanele. Distingeam foarte clar chemarea *come and dance me*. Apoi cuvîntul *stone* sau cuvîntul *slow*, în care vibra un fel de expiraţie sexuală şoptită, mentolată, paralizantă. Coapsele lungi ale Adei se lăsau devorate puţin cîte puţin de şarpele acelei melodii aproape obscene. Muşchii ei fremătau într-un tremur ascuns, abia vizibil. Se identifica puţin cîte puţin cu acea melodie excitantă. Îi descoperise ritmul alert şi uitase aproape cu totul de mine.

În august 1990 mă aflam la Paris, în casa unor prieteni români pe care îi vedeam pentru prima dată după fuga lor din România, din urmă cu cîţiva ani. Încă nu divorţasem. Ondina nu exista pe atunci şi nici Ada. Stăteam la o masă încărcată cu fructe exotice, mîncam avocado cu brînză Roquefort, de afară se auzea zgomotul străzii şi era prima dată cînd mă simţeam invadat de sonorităţile unei artere de circulaţie occidentale. Din cînd în cînd, sorbeam dintr-un pahar cu vin roşu, priveam obiectele camerei şi simţeam cum se naşte în mine bucuria stranie a unei lumi necunoscute în care mi-aş fi putut găsi oricînd un loc. Prietenii mei erau reali şi puţin mai bătrîni decît cînd îi văzusem ultima dată în România, apa din sticla de plastic părea albastră, computerul de pe consolă era negru, cremona ferestrei sclipea într-o rază de soare, micul bistrou de la parterul blocului, din care cu puţin înainte îmi cumpărasem un pachet de Gauloise, era şi el un spaţiu cît se poate de material, totul putea fi atins. Totul părea extrem de adevărat şi de sigur. Nici nu-mi doream altceva decît această senzaţie de realitate indubitabilă.

În faţa mea se afla un inginer geolog. Era român ca şi mine, purta barbă şi ochelari şi continua să le povestească prietenilor mei ce făcuseră minerii la Bucureşti în 13-15 iunie. Fusese unul dintre cei care luaseră bătaie pentru nimic. Pur şi simplu trecea pe stradă şi n-avea actele la el. A stat cîteva săptămîni în spital cu două coaste rupte. Da, el chiar o păţise, deşi au existat şi cazuri mai grave. Feţe scăldate în sînge, dinţi zdrobiţi, nasuri sparte, urechi smulse. Mîini strivite cu bîta, spinări învineţite cu ranga. Femei tîrîte de păr şi lovite în cap. Studenţi izbiţi cu cizma în burtă. Inginerul văzuse totul şi-l cuprinsese frica. Atunci s-a hotărît. Unii spuneau că sălbăticia minerilor lăsase şi cadavre pe străzi şi că totul fusese atît de bine muşamalizat de poliţie, încît ziarele n-au putut consemna nimic sigur. Lumea vorbea de zeci de morţi. Văzuţi la morgă, la colţul străzii, în holul Facultăţii de Arhitectură. Prietenii mei erau numai ochi şi urechi. Inginerul se inflamase, îi tremura vocea, i se aprindeau pupilele, vorbea despre clădiri în flăcări, explozii, oameni beţi cu topoare în mîini, tancuri şi tunuri cu apă. Şi despre gospodinele cu flori în mînă, şi despre cei care strigau „Moarte intelectualilor!“, şi despre sînge, pietre, benzină arsă, cauciucuri incendiate, autobuze cu trupe de mascaţi.

Îl urmăream şi eu cu atenţie pentru că pe atunci, în vara lui 1990, eu nu

eram încă un locuitor al Bucureştiului şi n-avusesem cum să trăiesc experienţa pe viu a acelor orori. Dar îl urmăream insensibil şi oarecum plictisit, mă aflam departe de România, ce-mi mai păsa, lumea din care plecasem plutea în ceaţa densă a improbabilului. Nu mă puteam desprinde de vocea lui şi în acelaşi timp mă simţeam conectat la rumoarea indistinctă care urca de afară. Era un fond sonor răcoros şi curat, străpuns din cînd în cînd de sirenele salvărilor şi ale maşinilor de poliţie. Mă încerca un sentiment de siguranţă şi, cu toate acestea, simţeam cum urcă în mine o nelinişte ce nu mai părea să aparţină persoanei mele din acea încăpere cu uşa de la balcon deschisă, ci unei fiinţe inferioare şi primitive, de care în secret mi-era ruşine, o fiinţă apărută acolo din etajele de jos ale lanţului antropologic, încă nedesprinsă cu totul de regnul animal. Chiar dacă nu-mi doream altceva decît normalitatea acelei după-amieze pariziene cu miros de Roquefort şi avocado, cu gust de Côte du Rhône şi parfum de Gauloise, descopeream că nu pot face pe indiferentul şi că-mi vine să urlu de ciudă pentru tot ceea ce se întîmplase. Mi-era ruşine şi nu aveam curajul s-o recunosc.

Problema era că geologul voia să ceară azil politic. Pînă să pună piciorul pe asfaltul Parisului, trecuse printr-un şir întreg de aventuri. Era epuizat şi încordat ca un arc. Pentru el totul era clar. Adică negru. Dar pentru mine? Pentru mine, situaţia era discutabilă, adică deschisă, nu foarte clară. Nu, pentru mine lucrurile nu erau la fel de limpezi şi nici la fel de întunecate. Intenţia lui ne luase pe toţi trei pe nepregătite. Eu nu ştiam ce să zic şi, după cum vedeam, nici prietenii mei nu prea erau în măsură să-l ajute pe inginer. Nu cunoşteau procedurile. Cu ei fusese o altă poveste. Pentru a ajunge în Franţa, stătuseră mai întîi într-un lagăr din Iugoslavia, apoi într-un lagăr din Austria, unde strînseseră ceva bani, prestînd cele mai ignobile munci, şi aşa mai departe. Pe cînd el, geologul, se afla deja la Paris şi poate că cel mai bun lucru era să se deplaseze la prefectura poliţiei. În rest, văzînd şi făcînd, nu se putea să nu reuşească. Şi totuşi, insista inginerul, chiar nu-mi dădeam seama, n-aş fi vrut să-l însoţesc şi eu? Mîine, de pildă? Pentru că el nu mai voia să amîne. Bine, mă bîlbîiam eu, bine, dar eu aveam nişte proiecte, aveam o situaţie confuză cu Melania, nevastă-mea, o maşină abia cumpărată, nişte părinţi bolnavi, nişte prieteni. Eu aveam de gînd să scriu cărţi, eu scrisesem deja un roman poliţist care urma să apară şi mai aveam în cap încă vreo trei subiecte.

Geologul izbucnise în rîs. Minerii omorîseră oameni nevinovaţi care treceau pe stradă şi eu aveam de scris cărţi?! Chiar nu eram în toate minţile? Păi, cărţi se puteau scrie oriunde, şi în Franţa, şi în România, şi în insulele Seychelles, şi în Patagonia. Totul era să ai condiţii. Şi timp. Şi talent. Şi bani ca să nu mori de

foame. Şi o gagică apetisantă ca să nu devii onanist. Şi gustul libertăţii, fireşte. Aici era după el marea problemă, cu libertatea, cu ruperea lanţului. Geologul se inflama şi mai tare. Totuşi, prietenii mei tăceau, nici ei nu păreau să-l aprobe. Aşa că individul mi-a rîs în nas: „Uite cum sînteţi voi, românii, uite cum sînteţi, toată istoria aţi plîns după căpăstru şi ham, dar o să vă muşcaţi pumnii de ciudă! O să vreţi şi n-o să mai puteţi, te asigur! Sînteţi cu toţii laşi, masochişti şi operaţi la creier. De-asta vă meritaţi soarta. Voi şi cu steagul vostru găurit!".

Se supărase rău pe toţi trei şi devenise brusc justiţiar, apatrid. S-a repezit pe uşă fără să ne salute. Ne-am privit, am zîmbit încurcaţi, am ridicat din umeri şi din sprîncene. Nu eram foarte convinşi de reacţia noastră. Vuietul străzii urca pînă la noi la fel de muzical, la fel de anonim. Aerul vălurea pînza lucioasă a perdelei. Din cînd în cînd cîte o voce mai stridentă venită de jos se risipea distinctă în spaţiul încăperii. Oamenii intrau şi ieşeau în bistroul de la parter. Viaţa mergea înainte. Ce se întîmplase, de fapt? Nu se întîmplase nimic. Doar că privirile noastre întrebătoare spuneau altceva.

De atunci au trecut cîţiva ani. Între timp, am revenit de mai multe ori în Franţa, şi ca turist, şi ca avocat, şi de fiecare dată am uitat să-mi întreb prietenii dacă mai ştiu ceva despre acel inginer geolog. De fapt, nu am uitat, mi-a fost ruşine. În seara asta mi-am amintit brusc de el şi m-am gîndit la viaţa mea încă neaşezată, la datoriile neonorate, la amorţeala voinţei, la despărţirea mea de Melania şi la toate celelalte femei. Nu mai sînt profesor de liceu, lucrez într-un cabinet de avocatură şi nu prea cîştig bani, m-am înscris la doctorat, îmi place tot mai mult să scriu. Trăiesc de azi pe mîine, fără a fi un om sărac. Mi-am cumpărat o maşină şi încă plătesc rate, îmi văd rar părinţii şi nu am copii. Trăiesc cu Ondina şi nu-i pot fi fidel. Mă mişc într-o lume bezmetică, alunec împreună cu ea într-o direcţie necunoscută, încerc să fac pe durul şi nu reuşesc.

Partea a II-a

Prima dată am crezut că e fotograf. Aşa l-am şi cunoscut pe Marvin Leach, chiar în primele zile ale instalării mele la Institut: stătea în faţa unei ferestre, pe coridor, şi fotografia puşcăria. Îşi instalase aparatul pe un trepied şi aştepta. Mi-a explicat că doreşte să prindă în obiectiv nu doar zidurile şi turnurile impozante ale clădirii, ci şi un cîrd negru de ciori profilate pe cerul albastru. Găsise unghiul bun, căuta un efect anume. Îşi aprinsese pipa şi nu dădea semne că s-ar grăbi. De fapt, de cîte ori ne întîlnim din întîmplare în biblioteca Institutului sau pur şi simplu pe stradă, el îmi dă impresia stranie că e un ins care nu are nimic de făcut. Poartă tot timpul în spinare un rucsac pe jumătate gol, iar sub braţ o mapă de fotografii. N-am înţeles care e explicaţia prezenţei lui aici, ce fel de cercetări face. Nici nu l-am întrebat, nu-i frumos.

În ziua cînd ne-am cunoscut, m-a invitat la un ceai. Am intrat în atelierul lui cu transperantele trase şi prima imagine care mi-a izbit ochii a fost poarta cea mare a puşcăriei. Geamul prin care o vedeam părea lipit de piatra veche a zidurilor cenuşii. Pe lîngă cele două turnuri laterale ţîşnea în valuri lumina alb-albastră care se agăţa de obiectele camerei. Efectul era incredibil. Între suprafaţa lucitoare a unei tabachere de os, lama îngustă a unui coupe-papier aşezat pe un teanc de albume, gura rotundă a unui ibric de aramă – obiectele pe care le-am recunoscut atunci instantaneu – şi frontispiciul porţii stabilimentului de peste drum, în care se afla încastrat imensul cadran baroc al ceasului public, părea să existe o legătură subtilă de reciprocă absorbţie. Obiectele atelierului lui Marvin ar fi vrut parcă să iasă din cameră, în timp ce rotundul ceasului cu cele două limbi de formă teutonică părea să curgă lent, ca o imagine transfocată, spre transparenţa ferestrei prin care priveam. Nu puteam şti de ce Marvin acoperise toate geamurile şi lăsase liber unul singur. Poate pentru a putea contempla în voie configuraţia obiectului său de studiu. N-am zis nimic, deşi atmosfera aceea a atelierului nu mi se părea deloc firească. Abia peste cîteva zile, rătăcind prin oraşul de sus, prin zona căutată de turişti, am trăit şocul întîlnirii cu imensele fotografii ale lui Marvin panotate pe zidurile medievale. Toate fotografiile aveau un aer kafkian, din care nu lipsea însă şi o uşoară undă de veselie. Cel mai mult m-a surprins să constat că toate spaţiile puşcăriei – curtea, celulele, coridoarele, sala de mese – erau de o curăţenie impecabilă. În rest, nici ţipenie de om. Însă atunci, la prima mea vizită, doar la cîteva secunde

de la intrarea în atelier, el s-a grăbit să aprindă lumina şi să se scuze în engleză: *Sorry! But I work every day…*

Aşa că am băut ceai şi Marvin a început să-mi povestească despre prietena lui din satul de peste deal, bruneta Annelise, a *black-haired woman*. Îmi spunea că în fiecare zi, dimineaţa, după micul dejun, el ia autobuzul şi se duce la ea, în casa veche de piatră cu grinzi de stejar şi acoperiş de ardezie. Are o grădină fantastică, semi-sălbatică, cu plantaţii de peri şi cu o mulţime de stupi de care nu se mai ocupă nimeni, *that is the truth*! Vara e o nebunie acolo. Iar el studiază vegetaţia, umbrele, pînzele de păianjen, muşuroaiele de furnici, picăturile de apă, polenul, florile, pămîntul ud, gărgăriţele. Acum, că era iarnă, îl interesau pietrele, frigul, degradarea lemnului, lumina de la amiază, vîntul, iarba uscată, crengile goale, *all these things*! Da, el face studii pe viu, încearcă să împace meteorologia cu botanica şi sociologia cu psihologia. Are două mari teme: metamorfozele naturii şi privarea de libertate. Aproape nici o legătură între una şi alta, el ştie că e aşa, *but I am an explorer*! Prietena lui austriacă îl consideră puţin cam nebun şi poate tocmai din cauza asta îi place să facă dragoste cu el şi să-i spună tot ce-i trece prin minte. E învăţătoare şi trăieşte singură, n-are nici patruzeci de ani, iubeşte singurătatea, e puţin masochistă, puţin cinică, puţin frivolă, puţin într-o dungă *and very very beautiful*! Bea şi lui nu-i place asta. Uite, dacă doresc, putem ciocni un păhărel cu rachiu de pere, e de la ea. Că în cîte o seară nu mai rezistă singură şi se trezeşte cu ea la atelier, *with a bottle, even two bottles*. Întotdeauna îi aduce cîte ceva. Doarme la el, îi place să facă dragoste cu uşa deschisă, are ceva de exhibiţionistă în ea sau poate că inconştientul ei are tot timpul nevoie de un spaţiu de fugă, aşa că să nu-mi fac griji dacă aud în vreo noapte ceva, sînt ei doi, *she and me, dear collegue, no problems*! Numai că treaba asta cu uşa deschisă îi complică lui un tabiet pe care-l ştie toată lumea din institut, şi cei vechi, şi cei noi, că el, dacă găteşte ceva bun, întotdeauna aşteaptă un oaspete, *a possible friend*. Lasă uşa deschisă, e bine să ştiu şi eu, cunoaşte ca nimeni altul bucătăria popoarelor baltice, a stat acolo mai multe luni, a predat cursuri la Riga, cursuri de fotografie, exact, el e acum la pensie, dar încă mai predă, *a photographer, a sort of freelancer, you see*, a făcut Dreptul şi Artele, e prieten cu directorul, da, am ghicit, vine aici la Welk de cîte ori are ocazia, şi apoi mai e şi Annelise, aşa o cheamă, o iubeşte, el e văduv, el n-are copii, o iubeşte pe austriaca asta şi-i place aici, *wonderful, a good world*!

Cu toate acestea, trec zilnic prin faţa atelierului lui Marvin şi nu găsesc niciodată uşa deschisă. Să fie Marvin un lăudăros care în realitate nu găteşte

nimic şi nu simte nevoia de oaspeţi? Sau programele noastre sînt tot timpul în contratimp? Uneori, noaptea, înainte să adorm, după ce am aerisit şi am închis fereastra camerei, devin foarte atent şi încerc să ascult liniştea. Caut acea senzaţie de linişte în care s-o aud, în sfîrşit, pe Annelise. Nu se întîmplă niciodată nimic. Nici o şoaptă, nici un ecou. Institutul e un paralelipiped compact de întuneric, un imens cavou cu birouri, cărţi, documente, aparate de xerografiat, computere şi oameni care dorm. Nimeni nu face dragoste în acest spaţiu, nici măcar simpaticul Marvin, pensionarul fotograf. Annelise e o fantasmă a unei minţi prea odihnite. Aici totul e inventat şi foarte bine ascuns. Nimeni nu trage apa la WC, nu bate cuie în pereţi, nu ascultă manele.

La Bucureşti, în nopţile în care rămîneam împreună, intram sub plapumă şi o luam pe Ondina în braţe. Era tîrziu şi ne simţeam străini unul de altul. Îi săruam umerii şi-i spuneam noapte bună. Vecinii de deasupra chefuiau. Vocile lor indistincte şi vesele perforau armătura plafonului. Ne perpeleam o vreme în pat, ne linişteam. Ondina adormea prima. După o vreme porneam televizorul şi zapam fără scop. Imaginile mi se perindau prin faţa ochilor ca nişte cărţi de joc aruncate în întuneric. Nu mai puteam să adorm, viaţa secretă a blocului îmi ocupa încet, încet auzul. Robinete deschise şi închise, uşi de dulapuri, pantofi aruncaţi pe parchet, şuşoteli şi ecouri, paşi tîrşîiţi, lovituri în perete, murmure, primul ţipăt. Brusc auzeam primul ţipăt. De fapt îl aşteptam. Undeva, nu ştiu unde, poate dedesubtul nostru, poate în apartamentul alăturat, începea o partidă de sex.

Senzaţie acută de dislocare. Singurătatea e un acid. De cîteva zile încoace Ondina e la Londra la un *training* pentru tinerii jurnalişti (o bursă de care, trebuie să recunosc, i-a făcut rost Alain). Mă sună zilnic la telefon. „Eşti cuminte?“ mă întreabă. „Da, sînt cuminte. Dar tu?“ „Eu?!…“ se scandalizează ea. „Eu nu-mi văd capul de cursuri şi seminarii, am un program de groază, seara cad lată de oboseală.“ Nu mă poate minţi, ar trăda-o vocea. Şi eu ştiu bine asta. Aşa încît continuăm să ne spunem tot felul de nimicuri, ce-am mîncat, ce-am citit, ce-am mai văzut la televizor, cît de rău e să fii singur şi toate celelalte. O situaţie destul de ciudată. Nici unul dintre noi nu e acasă. Ne putem face reciproc de cap. Ceva mai complicat e cu mine, de aceea Ondina nu merge niciodată prea departe cu întrebările. Nu mă întreabă nimic despre femeile din Welk, despre prezenţele feminine din Institut. N-ar suporta să o înşel. Preferă să nu ştie.

Ondina e o femeie extrem de îngăduitoare, care înţelege viaţa ca pe un nesfîrşit lanţ de experienţe noi. De aici vine libertatea mea, din faptul că Ondina crede în nevoia mea de continuă schimbare. E convinsă că bărbaţii sînt nestatornici prin definiţie şi n-ai ce le face. Mă lasă să-mi reîncarc bateriile şi-mi explică naiv că în cele din urmă tot ea are de cîştigat. Pentru Ondina eu trebuie să fiu tot timpul o fiinţă nouă. Nu vrea să mă vadă bătrîn, n-ar accepta să rămîn lîngă ea pentru a mă îneca în alcool. Şi dincolo de asta, în secret, ea simte nevoia să mă protejeze. Ştie că nu mi-a fost bine ca soţ, nu îndrăzneşte să viseze la condiţia de noua mea soţie şi pentru a mă ţine lîngă ea, mă lasă de capul meu. E şi asta o tehnică. Sau e mai mult o chestie de instinct, îmi sondează cu precauţie plăcerile, nu întinde coarda, se retrage, se ascunde în ea şi-mi zîmbeşte, tace şi mă aşteaptă, trage draperiile şi se învăluie în misterul ei feminin de care nu ştiu cît e de conştientă şi, da, îmi face cadouri, mă răzgîie, îmi cumpără brelocuri, curele de ceas din piele adevărată, cămăşi cu gulerul scurt, sticle de băuturi ciudate şi scumpe, cravate, creioane de desen, cutii de halva, CD-uri cu Moody Blues, Aretha Franklin, Jeff Beck, Family, Chick Corea, Ten Years After, Ravi Shankar, Cream, Chicago, Led Zeppelin. Vine de pildă acasă, e seară, îşi pune poşeta pe biroul de lucru, se aruncă în fotoliu şi-şi deschide picioarele în evantai, apoi se uită lung la mine şi-mi spune: „Astăzi ascultăm Led Zeppelin“, iar eu caut două pahare, iau sticla de whisky din

frigider şi torn. „Un deget, ca de obicei?“ o întreb. „Mai bine o unghie“, şi atunci eu simt nevoia să-i iau un deget şi să i-l sărut cît mai ceremonios cu putinţă. După care ascultăm împreună, ca doi oameni legaţi unul de altul fără scăpare, *Sweet Child In Time*.

Scriu aici despre lucruri la care nu m-am gîndit niciodată, pe care nu am avut niciodată curiozitatea să le analizez. Ondina e unul dintre marile mele secrete pe care le ştie toată lumea. Şi totuşi, eu continuu să mă port ca şi cum nimeni n-ar şti nimic. Am evitat să mă afişez cu ea mai ales în faţa apropiaţilor mei. Singurul care ştie ce şi cum e Alain. Nu e cu totul aiurea? Nu e, pe de altă parte, ridicol să mă prefac în sinea mea că Ada nu mă atrage în nici un fel, cînd am făcut deja dragoste cu ea de nenumărate ori şi aş fi oricînd gata s-o fac din nou, oricît mi-ar fi de frică să nu se repete aceeaşi senzaţie neplăcută că ţin în braţe un manechin? Ştiu că Teacher mă consideră un tăntălău, cinstit şi loial. Nu cred acelaşi lucru despre Alain. El mă suspectează continuu şi-mi poartă pică, fie şi pentru faptul că şi lui îi place Ondina. Mi-a spus-o, şi nu o dată. Dacă nu eram eu, era el, s-ar fi dat imediat la ea. Din nefericire pentru prietenul meu Alain, el are o părere mult prea bună despre sine şi crede că pe lume banii sînt totul. În mintea lui relaţiile dintre oameni sînt false de la un cap la altul. În mintea lui toate femeile sînt nişte maimuţe cu pizda roşie de dorinţă, uşor de cumpărat cu oglinjoare, inele, excursii, localuri elegante şi limuzine de lux. Pe cînd eu am ajuns să mă culc cu Ada fără să-mi fac nici un plan. Cui i-ar putea trece prin cap că se poate şi aşa, într-o doară, din ambiţia şi lehamitea unei femei nevrozate? Nici nu îndrăznesc să-mi închipui ce s-ar putea întîmpla dacă cei doi rivali ai mei ar afla asta. M-ar sfîşia pe loc fără nici o remuşcare. Şi ar avea şi de ce.

Totul e atît de inimaginabil, încît nici nu sînt în stare să apreciez proporţiile triumfului meu. Trăiesc de o vreme în acest orăşel din Austria şi mă limitez să reexaminez în memorie caracterele celor doi şi să le pun note proaste. Doi vanitoşi lipsiţi de simţul realităţii. Culmea e că Alain suferă de dorinţa de a fi iubit, fără a înceta să se poarte ca un grobian. Iar atunci cînd i-a cedat o femeie, s-a zis cu ea, devine obiectul lui, preşul pe care-şi şterge el picioarele, maimuţica sexuală căreia el e oricînd gata să-i dea un şut în cur pentru o altă maimuţică cu o fofoloancă mai grasă şi mai nervoasă. Drace, cum am ajuns să vorbesc! Dar simt o plăcere enormă să-l bat aici în cuie pe Alain. O merită. Nu e un tip sportiv, nu e în stare adică de *fair play*. Dar parcă Teacher e altfel? Lipsa de onestitate şi grandomania n-au nici o legătură cu stilul. E diabolic de deştept şi incredibil de egoist. Cert este că nu-mi face nici o plăcere să mă

gîndesc la asta. Eleganţa lui mă dezarmează, e prea subtilă, prea epidermică. O eleganţă impusă dincolo de orice gest, dincolo de hainele lui de cea mai bună calitate. O eleganţă care-l face ridicol, pentru că el e un om în vîrstă şi toate mişcările lui sînt cu o zecime de secundă mai lente decît mişcările mele. Mi-e într-un fel milă de el, dar e vorba de o milă abstractă, provocată mai degrabă de ideea că el e un exemplu viu al faptului că bătrîneţea vine, se instalează, nu ne mai lasă din ghearele ei. Da, mila mea e un fel de sentiment metafizic care pleacă de la un om pentru a ajunge pe negîndite la problema timpului, la abrazivitatea vieţii, la cenuşa pielii noastre de pe care zboară zilnic celule moarte, epitelii microscopice, mirosuri pe care le pot detecta doar cîinii poliţişti.

Aventura mea continua. Timpul trecea şi lucrurile se complicau. Voiam să scap, să uit. Mi-era frică sau poate că pur şi simplu nu mai puteam. Aveam nevoie de un spaţiu de fugă. Speriat de placiditatea tenebroasă a Adei, revoltat tot mai mult de condiţia de înlocuitor pe care ea mi-o acorda cu atîta mărinimie, cîntarul senzualităţii mele începea să încline din ce în ce mai mult spre Adriana. Blonda şi pistruiata Adriana Moraru. De cîte ori rîdea, mi se părea că am în faţă o figură cunoscută de multă vreme. Abia acum îmi dau seama că pometţii ei puternici şi largi mă făceau să mă gîndesc în acelaşi timp la bătrîneţe şi la Nicole Kidman-aşa-cum-nu-mi-place-s-o-văd-cîteodată. Dar Adriana mă liniştea, îmi însenina nervii şi carnea.

Adriana era o fată cu o fizionomie nespus de luminoasă, de la bărbia rotundă, cu gropiţă, la urechile mici, copilăreşti, de care-şi atîrna tot felul de cercei cu forme cabalistice. Şi pielea ei untoasă de mămicuţă. Vocea ei liniştitoare ca laptele cald. Avea ochi albaştri şi mari. Avea degete lungi şi unghii roz. Vara purta sandale fără baretă. Iubea fustele largi. Dacă se întîmpla să se afle undeva, în plină lumină, oricine îi putea zări în soare coapsele zvelte, chiloţii înguşti, cu dantelă. Ei nu-i păsa. Îşi strîngea părul în coc. Nu-şi expunea bustul, nu voia să iasă în faţă şi să cîştige premii. Sîni mari, cu sfîrcuri lungi de viitoare mămică nepricepută. Lasă, că se va descurca ea. N-a murit nimeni din asta. Îşi dorea doi copii. Ştia cum e să fii nevastă şi nu avea nimic de comentat. Se măritase din prostie, ca o gîscă. O făcuse şi gata. Nici n-ai fi bănuit că are un soţ care o neglijează. Nu ajunsese să se masturbeze. Îşi administra în secret pedepse şi recompense. Era mîndră. Îşi respecta condiţia de femeie nefericită. Îi rămăsese fidelă celui cu care se măritase. Trăia lîngă un bolovan cu mîini şi picioare şi-i rămînea credincioasă. Soţul ei o confundase cu. Crezuse că. Şi se izbise de pudoarea ei, de austeritatea ei morală. Dar Adriana era o femeie frumoasă şi el n-ar fi vrut s-o lase din mînă. Nici n-o lăsa. Din cînd în cînd, cîte o buză spartă, cîte un obraz învineţit. Adriana strîngea din dinţi şi nu ceda. Ajunsese să-i placă bătaia. Ajunsese să-şi machieze violent pielea mătăsoasă a chipului. Noroc cu ochelarii de soare. Din cînd în cînd o vedeam la birou ascunsă sub lentilele negre. Aşa am ajuns s-o privesc cu atenţie. Mă contraria.

Într-o zi m-am pomenit vorbindu-i despre Nicole, cu care i-am şi spus că seamănă puţin, şi despre furia ei dintr-o scenă de film, cînd bate un bărbat cu

pantoful. Pur şi simplu îi sparge nasul. Îi sfîşie cu dinţii urechea. O scenă cu adevărat magistrală, care ea singură făcea un Oscar. Ea nu văzuse filmul şi eu nu eram sigur dacă nu cumva confundam încă o dată borcanele. O văzusem pe Nicole într-o astfel de postură sau aş fi vrut s-o văd? Nu-mi dădeam seama. De unde ştiam totuşi cum i se încordează spatele, cum îi zvîcneşte braţul, cum i se împurpurează obrajii de diavoliţă blondă? De unde aveam eu în memorie acea mişcare de lovire repercutată în fese şi gambe, în muşchii ei subţiri ca nişte şerpi cu pielea lucioasă? Adriana habar n-avea. Ea nu mergea la filme.

Cînd în drumurile ei prin oraş întîlnea vreo galerie de artă, intra să se mai răcorească (sau să se mai încălzească dacă era iarnă). Încet-încet descoperise că-i plăceau culorile. N-o interesau subiectele. Nici în viaţă n-o interesau subiectele, ci amintirile. Îi plăceau ingredientele vieţii, culorile anotimpurilor şi lumina, marea şi nisipul, iarba bătută de vînt şi zăpada spulberată. Îi plăceau ochii bărbaţilor, umerii femeilor, pletele copiilor, barba albă a bătrînilor, tapiseriile, agatele, broşele de argint, baticurile colorate, rachetele de tenis, pălăriile din pai de orez. Uneori îşi lega părul blond cu eşarfe. Îşi înşira pe mîna stîngă cîte cinci-şase brăţări de baga, îşi prindea deasupra gleznei unui picior o cureluşă subţire de piele. Atunci de unde venea aerul ei de discreţie? De unde aura ei de femeie inaccesibilă? Alain o socotea o îmbrobodită cu mofturi. Comportamentul ei era prea transparent. Amabilă cu toată lumea, mult prea amabilă. Mult prea colegială. Viky era topită dupa ea. Toate fetele o simpatizau. Cît despre mine, pînă la urmă a trebuit în cîteva rînduri să-i sar în ajutor şi s-o îmbărbătez. Am cucerit-o fără să vreau. Apoi a început să mi se facă milă de abstinenţa ei autoimpusă şi i-am devenit pentru o vreme amant.

E seară, afară fulguie rar. Stau cu Roland la un pahar de vin în camera mea de la Institut. Acum ştiu că una din marile mele greşeli a fost aceea că n-am rămas în Franţa atunci cînd mi s-a oferit ocazia. Poate că mi-a fost teamă de complicaţii. Îi mărturisesc faptul acesta lui Roland, mai mult pentru a-i da apă la moară. În realitate nu ştiu nici acum cum ar fi fost mai bine. Nu ştiu şi nici nu-mi dau prea bine seama ce ar trebui să fac pentru a cîştiga mai mult timp pentru mine. Cabinetul de avocatură a ajuns să-mi mănînce viaţa. Merge mai prost decît mă aşteptam. Nu prea avem clienţi de calibru. Concurenţa e mare. Nu prea cîştigăm banii visaţi. Noua însărcinare primită de Teacher n-a schimbat prea mult lucrurile. Alain încearcă să-mi ridice moralul, spunîndu-mi că trebuie „să mai strîngem puţin din cur“, pentru că nu se poate, sîntem mai buni decît alţii şi pînă la urmă iese soarele şi pe uliţa noastră. Nu-i împărtăşesc deloc optimismul. M-am cam plictisit de dosare şi procese şi am deja prea multe poliţe de plătit pentru a nu mă revolta împotriva acestei condiţii de cal de rasă care trage la plug.

Vezi, Roland, cam asta e. Tu cel puţin ai o viaţă liniştită. Nu înjuri degeaba, dar asta înseamnă că ai măcar timp să reflectezi asupra lucrurilor care te deranjează. Asta îmi vine să-i spun. Dar Roland dă paharul peste cap şi nu zice nimic. Bine, atunci să văd ce-aş mai putea adăuga. Aş mai putea adăuga că în România e isterie. Te uiţi la oamenii de pe stradă şi te sperii. Toţi au priviri încrîncenate, toţi fug după ocazii, toţi caută o pleaşcă. Toţi vor bani pe nimic. Toţi luptă pentru secunda următoare, pentru un loc în faţă, pentru ceva care să-i facă să simtă că n-au murit. Unii îşi fac palate cu piscine, alţii caută prin tomberoane. Nimeni nu stă. Nimeni nu pare sigur de nimic. Unii descarcă lăzi cu roşii din Turcia, alţii maşini cu baxuri de Philip Morris. Unii cerşesc, alţii se îndură să dea. Toţi vor sponsorizări. Toţi pîndesc pe la colţuri. Toţi visează să pună laba pe pasărea cu ouă de aur. Nimeni nu se aşază pe un scaun ca să se aşeze pe scaun. Statul pe scaun e o treabă pasageră. Statul degeaba e un fel de pîndă. Fiecare visează să ţîşnească pe vreo turnantă. Toţi joacă la loto. Toţi şi-ar face agenţii imobiliare, case de schimb, buticuri, tarabe, ateliere de pus etichete pe blugi, frizerii, garaje, garduri, balcoane, tripouri cu biliard, fabrici de lapte şi aracet, internet cafe-uri, covrigării, fabrici de spirt, piscine, terenuri de golf. Toţi vor să facă negoţ cu carne. Fie şi cu carne vie. Fie şi cu propriile organe.

Toţi vor caviar. Toţi vor să bea whisky de calitate. Toţi se simt condamnaţi, nedreptăţiţi, uitaţi de lume, abandonaţi în noroi, îndreptăţiţi să. Toţi vor maşini Mercedes, aventuri, combine muzicale, pantofi cu şpiţ, casete cu femei goale, ceasuri Rolex, ţoale de lux, jacuzzi, petreceri cu lăutari, ţigări scumpe, spaghete şi pizza. Toţi ar vrea să fie italieni, spanioli, nemţi, americani, ruşi înecaţi în şampanie, ţigani specialişti în săbii ninja, sîrbi cu cuţitul în dinţi. Toţi vor să plece şi n-au destul curaj. Toţi vor să dea lovitura. Toţi vor o ţeapă, o ţeavă de puşcă, o tavă cu galbeni, o cutie cu dinamită. Nimeni nu vrea să se întoarcă acasă cu coada între picioare. Cu pantalonii rupţi în cur. Cu adidaşii sparţi în talpă. Mai bine culegător de căpşuni. Mai bine salahor la făcut tenci pentru o casă de vacanţă în Apenini. Fiecare ştie ce vrea şi nimeni n-are cu adevărat condiţii. Ăştia sînt oamenii, asta e ţara. Aşa ne ştie lumea.

Stăm unul în faţa altuia şi tăcem. E cel mai obişnuit lucru din lume. Tăcerea nu-l împiedică pe Roland să bea în continuare şi să nu zică nimic. De fapt, Roland se îndoieşte. Mă priveşte cu neîncredere. Bănuieşte ce-mi trece prin cap, dar îşi închipuie că sînt victima unui puseu pasager. Nici n-ar putea să creadă altceva. Ar înnebuni pe loc. S-ar arunca pe geam cu paharul de vin în mînă. Pentru că în mintea lui Roland România e o speranţă, e o soluţie, e leacul lui din vis. Nu aşa credea el. Nu se poate aşa. În România el are o casă, o mamă şi un cîine legat cu lanţul, el are amintiri şi plăceri pe care nu le poate uita, el are un mormînt de beton în care zace tatăl său mort de cancer şi o bicicletă stricată, o ladă cu caietele de şcoală, o colecţie cu ziarul *Scînteia* şi alta cu revista *Magazin*, o diplomă de la un concurs de alpinism, o potcoavă bătută în peretele casei, un dulap cu sticle goale, un pahar cu flori de colţ uscate, un căpăstru şi o haină de blană mîncată de molii, o pivniţă cu pereţii crăpaţi, o bucată de funie într-un coş de nuiele, o găleată spartă cu urme de var. Toate acestea au rămas în el pe vecie. Nu aşa îşi închipuia el şi eu îi dau dreptate.

Adriana nu era deloc o femeie oarecare. Era o fată melancolică şi visătoare căreia îi plăcea să povestească tot felul de mărunţişuri. Iar eu, aşa cum e convins şi Alain, sînt un tip care ştie să asculte. Cu mine Adriana se simţea bine. Mi-o spunea des. Partidele noastre erotice erau urmate de stări total opuse. Eu tăceam epuizat de energie, cu ceafa înfundată în pernă şi ochii în tavan. Din cînd în cînd îmi simţeam pleoapele atingîndu-se una de alta ca două membrane uscate. Nu fac niciodată excepţie de la regula *post coitum omne creatura triste*. Pe mine dragostea fizică mă aruncă într-un fel de tunel luminos şi paralizat. Adriana, în schimb, era tot timpul veselă, se simţea cumva descătuşată. Va îmbătrîni frumos şi repede, n-am nici o îndoială. Mereu îşi aducea aminte de copilărie, de oamenii care i-au marcat sensibilitatea. Îi plăcea viaţa la ţară. Îi plăceau bătrînii şi oamenii în vîrstă pentru că-i dădeau o senzaţie de siguranţă. Îmi vorbea despre mătuşa ei Veronica, o profesoară de ştiinţele naturii ieşită la pensie de la care a învăţat să iubească florile şi plimbările prin pădure. Mi-l evoca pe Sergiu, vărul ei care desena animale, mai ales cai, un copil care visa să ajungă doctor veterinar, dar care a murit într-o vară la mare la nici doisprezece ani. Amintirile Adrianei erau învăluite într-o ceaţă caldă, amară, strălucitoare şi ei îi plăcea să rătăcească prin această umezeală a memoriei care roade contururile oamenilor şi lucrurilor. Nici eu nu mă comport altfel şi faptul ăsta mă face de obicei să devin foarte atent la cei asemenea mie.

Acum, de pildă, sînt în camera mea austriacă, dar de fapt trăiesc o după-amiază de primăvară, cu soare leşios şi lumină aspră. Stau în patul ei cu ochii închişi. Sînt împăcat, mulţumit, gol de gînduri. Adriana şi-a lipit obrazul de pieptul meu şi povesteşte. Îmi place vocea ei, îmi place ce-mi spune. Nu oricine e un bun povestitor, nu oricine ştie să-şi aleagă cuvintele. Cît despre inflexiunile vocii, ele sînt sau nu sînt ale trupului viu. Adriana e o fiinţă care iubeşte oamenii. Adriana a vrut să se facă actriţă, dar n-a avut noroc. Au copleşit-o emoţiile, a uitat o parte din poezie, ceva de genul ăsta. Şi a picat. Nici n-a avut pe cineva să-i pună o pilă. Dar visul ei a fost Institutul de Teatru, regretă şi acum. Ea se gîndeşte şi acum la un altfel de spaţiu dramatic. Ceva foarte direct şi real. Îi place să imite oamenii. Pe naşul Platon Orzan, unchiul ei din partea mamei, şi-l aminteşte, de pildă, încă de pe vremea cînd abia ajungea cu

creştetul la tăblia mesei. Unchiul ei, Platon (ce nume! mă mir eu în gînd), te cucerea imediat prin felul lui de a fi. Era viu, vorbea ca un om viu, fuma şi bea ca un om viu care ştie să preţuiască fiecare clipă a vieţii. Şi ce rîs vesel şi zgomotos în toată fiinţa lui atunci cînd i se întîmpla să rîdă! O natură dominatoare, îmi explică Adriana. Nimeni nu putea să-l înfrunte, nimeni nu avea chef.

„În faţa lui, tatăl meu devenea deodată un om cuminte, timid, nefiresc de îndatoritor, cu gesturi stîngace. Rîdea şi el cu poftă ascultînd întîmplările unchiului Platon şi-i dădea tot timpul dreptate. Venea la noi în casă rar, de cîteva ori pe an, la sărbători, şi toată casa se lumina. Îşi scotea căciula neagră de oaie şi faţa lui prelungă devenea şi mai osoasă, ochii lui mici şi mai negri. Avea o frunte mult prea albă în comparaţie cu pielea bronzată a obrajilor şi a gîtului, purta părul dat peste cap şi părul lui era tot timpul lipit de creştet de apăsarea căciulii, ştii, aşa, ca o cască de cauciuc. Punea căciula pe masă şi-şi repezea răşchitoarea degetelor în plete. No, bună treabă şi asta! spunea, ce mai faci, *hinule*? *Hinul* era tatăl meu. Deşi nu aştepta să i se răspundă, se uita la mine, uite-o şi pe pacostea asta mică! ce mai faci, mă cochilă, cîţi dinţi mai ai? şi dacă eu încercam să-i zîmbesc şi chiar să mă apropii, atrasă de buna lui dispoziţie, el constata mirat: ptiu, că ai rămas ştirbă, bată-i să-i bată de dinţi! sau ţi i-a furat iepuraşu'? cum cîntaţi voi? iepuraş-drăgălaş a fugit de pe imaş, aşa? chiar aşa? da' parcă vînătorul ce aşteaptă? cum face vînătoru', ia să vedem! şi atunci, cum să-ţi spun? întindea arătătorul spre mine, cu celelalte degete închise în palmă, şi asta mă speria şi mă făcea curioasă, păi vînătorul face pooooc! puşca face bummm! şi scoate fum, poc-poc! bum, bum, bum! te-am prins, gîgîlice, şi eu era deja pe genunchii lui, îmi dai obrazu'? hai dă-mi obrazu' să ţi-l mănînc, ai fost cuminte? ce zice mama? ce zici, *hină* (asta era maică-mea), a fost cuminte? a fost, a fost, naşule, spunea mama, aha, ai fost cuminte, păi atunci ia să vedem noi ce are vînătoru' în tolbă, el are, el are, vînătorul are în tolbă, şi atunci deschidea palma, o bombă! ba nu, o bomboană, o bomboană mare cît o bombă, o vezi ce mare e? e a ta! Şi bomboana aceea fondantă trasă în ciocolată, învelită în hîrtie de staniol, era, crede-mă, cea mai bună bomboană din lume, deşi semăna cu orice bomboană învelită în hîrtie de staniol care se pune în bradul de Crăciun. După care naşul apuca paharul de ţuică şi spunea hai noroc, să trăiţi, *hinilor*, să trăiţi şi să fiţi fericiţi, că viaţa-i scurtă, mă, viaţa-i scurtă, dădea paharul peste cap de parcă ar fi înghiţit un medicament neplăcut şi imediat şi-l mai umplea o dată, lăsîndu-l în aşteptare pe masă. Începeam să mîncăm, pe masă erau farfurii cu felii de caltaboş şi cîrnaţ, un platou cu salată de boeuf, farfurioare cu măsline şi cu mai multe feluri de brînză, un castronaş cu icre, o

tavă cu bucăţi de slănină fiartă în vin şi felii groase de tobă, uite că-mi lasă gura apă cînd îmi amintesc, un borcănaş cu muştar şi altul cu hrean amestecat cu mere rase, mama era o gospodină desăvîrşită, toată lumea mînca, degetele rupeau din pîinea de casă cu coaja groasă, toţi aveam buzele unsuroase şi naşul Platon vorbea cu gura plină: da' voi trebuie să-l ştiţi, *hinilor*, pe nea Ion ăsta a lu' Tănase care face şi iel cărăuşie, că m-am întîlnit astăzi cu iel pă vale şi a-mbătrînit rău săracu' păi la viaţa lui cred şi io că i-a mîncat sănătatea şi puşcăria, ştii, *hinule*, că iel a fost chiabur şi l-a băgat la zdup comuniştii, no, da' cu băiatu ăsta io am făcut războiu, mi-e drag de iel cînd îl văd, păi uite că trăim amîndoi…“

Cam aşa povestea naşul Platon şi Adriana îl imită cu mare talent. Îl mai ascultase şi cu alte ocazii, cînd ea crescuse mare şi el nu-i mai aducea bomboane fondante îmbrăcate în ciocolată şi n-o mai ţinea pe genunchi şi n-o mai alinta şi n-o mai întreba „Ce mai faci, gîgîlice?“. În cîţiva ani îmbătrînise mult, nu mai era la fel de vorbăreţ şi nici la fel de energic, dar rămăsese acelaşi bărbat cuceritor care te convingea imediat că viaţa merită să fie trăită clipă de clipă, dacă se poate cu cît mai multă veselie. „A murit repede şi fără nici un fir de păr alb în cap chiar în toamna plecării mele la liceu, îţi dai seama? L-am văzut cu o săptămînă înainte să moară şi m-am speriat. Trupul i se împuţinase, ochii îi erau duşi în fundul capului, avea braţele subţiri ca de copil, boala îi strivise orice tărie. Zăcea în pat şi mă privea ca o fiinţă de pe altă lume, trecînd prin carnea mea ca prin sticlă. Crede-mă. Mi-era milă de el. Trupul i se pierdea, împuţinat sub o plapumă roşie, şi eu mi-am amintit atunci de pernuţa lui vişinie de pluş pe care se aflau înfipte decoraţiile. Mi le arătase într-o zi şi tot atunci mi-a arătat şi vîrful glonţului pe care l-a purtat toată viaţa în picior, imediat sub fluier, pe partea dreaptă. Glonţul avea un ascuţiş pe care-l puteai pipăi cu degetul prin piele, aproape că îi distingeai culoarea galbenă. Nu-l supărase niciodată şi de aceea nici n-a încercat vreodată să se opereze. Multă vreme, cît am fost mică, pentru mine existenţa glonţului din pulpă era direct legată de cizmele de care naşul nu se despărţea niciodată. Abia mai tîrziu mi-am dat seama că el era un om de modă veche şi că avea o slăbiciune specială pentru cizmele nemţeşti cu şiret, cu care îl vedeai încălţat peste tot, în căruţa trasă de Ghiuri şi Şuri, cei doi armăsari cumpăraţi din *ungurime* cu care făcea cărăuşie, la biserică sau la restaurant, la zilele onomastice ale părinţilor mei. Naşul era un om simplu, dar avea în el şi ceva boieros, poate ai întîlnit şi tu genul acesta de om, de bărbat care se respectă pe sine pentru că respectă munca şi viaţa. Muncea de dimineaţa pînă seara, încărcînd şi descărcînd cîte zece căruţe de

pietriş pe zi. Nu se plîngea niciodată de nimic, înjura cu patimă şi nu-şi bătea niciodată caii. Îi îndemna din gură şi caii îi ştiau mlădierile glasului. Cînd era singur, vorbea cu ei şi-şi alunga plictiseala. Cu prietenii şi cunoscuţii glumea tot timpul, deşi glumele lui erau croite cam din topor. Toţi îl iubeau. Da, toţi îl iubeau“, repetă Adriana, în timp ce o lacrimă mare şi limpede i se rostogoleşte pe obraz. Pe obrazul ei stîng sprijinit de umărul meu drept cu deltoidul bine pronunţat.

Povestea m-a emoţionat şi pe mine. Fac eu pe durul, dar îmi plac poveştile. Îmi plac poveştile cu oameni adevăraţi. Viaţa te obligă să vezi destinul ascuns în măruntaiele ei. Eşti în stare sau nu eşti în stare. Restul e piele. Amănuntele sînt neglijabile. Ce spui tu, Adriana, nu-i aşa că amănuntele sînt neglijabile? Iar Adriana îşi înalţă capul şi mă priveşte. Ochii ei au devenit un microscop de mare putere. Îi simt cum mi se plimbă peste întinderea obrazului, cum se aruncă în adîncimea verde a irişilor mei de leopard îmblînzit, cum urcă peste şaua nasului în sus, spre fruntea pîrjolită de soare, mai tot timpul întunecată. Bine, dar dragostea îţi pretinde şi ea o anume fidelitate, dragostea e şi ea o formă de explorare pînă la capăt, dragostea îţi electrizează privirea. Nu, nimic nu poate fi neglijat pe lumea asta, absolut nimic. Asta îmi dă de înţeles Adriana şi mă sărută pe gură.

E 12 noaptea şi am deschis din nou calculatorul. N-aveam de gînd s-o fac, dar simţeam că o pierd pe Nicole, că nu m-am mai gîndit la ea de zile bune şi că aşa ceva este exclus. N-am reuşit însă să aflu conţinutul articolului însoţit de cele două fotografii, cea cu rochia galbenă şi cea cu rochia albastră. Roland s-a oferit să mi-l traducă. Dar nu voiam să destram un mister de care am nevoie în continuare. I-am cerut un dicţionar german-român, în speranţa că voi reuşi de unul singur ceva. Din păcate, timpul trece atît de repede, iar stările mele de trîndăveală şi autism sînt atît de plăcute.

Am abandonat repede ziarul, lipsit de orice voinţă de a mă chinui cu traducerea pînă la capăt. Cînd eram mai tînăr, pornirile mele masochiste se manifestau cu mai multă vigoare, cu un fel de insistenţă păguboasă de care eram perfect conştient. *Et pour cause*, îmi spuneam şi mergeam mai departe. Îmi plăcea suferinţa, mi se părea probabil că e o stare care merge mînă în mînă cu profunzimea interioară. Astăzi ştiu însă că asta e o mare prostie.

Nicole Kidman e într-adevăr o actriţă care-mi place, dar nu mă simt în stare să fac nu ştiu ce sacrificii pentru ea. Nici să mă deplasez de la un capăt la altul al Bucureştiului pentru a-i devora silueta de celuloid pe ecranul vreunui cinematograf periferic (deşi, pentru a o vedea în *Orele*, a trebuit să fac exact asta). Nu-i urmăresc viaţa, nu-i cunosc biografia, nu m-am dus special la Braşov atunci cînd ea a fost în România pentru a încerca să-i zăresc măcar o clipă silueta coborînd din maşină şi intrînd în holul hotelului unde a stat, Aro parcă, e singurul mai de Doamne-ajută din tot oraşul. Cînd îmi cade în mînă vreo revistă în care-i găsesc pozele, atunci da, mă opresc îndelung şi mă uit la ea cu încîntare şi curiozitate. Simt că pornirile mele spre ea sînt sub nivelul fascinaţiei pe care o încerc. Inerţia e însă mai puternică şi nu fac nimic în plus. Nici măcar imaginaţia nu mi se înfierbîntă prea tare şi nu încerc niciodată să-mi închipui ce face Nicole în viaţa ei particulară. Dar cîte întrebări fără răspuns n-aş putea să-mi pun, cîte n-aş putea să fabulez în legătură cu persoana ei. Zău că mă simt în stare s-o transform într-o eroină de roman.

Acum de pildă, la ora 2 noaptea din Austria, cînd în America e dimineaţă, aş putea să văd mai întîi degetele ei grăbite încheind bareta unei sandale. E în holul casei sale din New York (căci unde în altă parte ar putea ea să locuiască,

doar nu în atît de provinciala Australie?), şi-a tras pe mîneci un sacou de mătase verde, cu ape mate, şi se uită pentru ultima oară în oglindă. A dormit prost ca întotdeauna, dar cosmeticiana ei personală care-i reface imaginea în fiecare dimineaţă, şi-a dat silinţa şi a reuşit. Arată bine, încă arată bine, în ciuda strălucirii obosite a ochilor şi a pudrei de pe obraz. Are o întîlnire cu producătorul filmului în care urmează să joace peste cîteva săptămîni (primele filmări sînt programate pentru începutul primăverii) şi e puţin nervoasă. Simte cum începe să o mănînce pielea palmelor. Coboară grăbită scările casei cu un canin înfipt inconştient în colţul buzei de jos. Se gîndeşte la ce are de spus. Unele condiţii din contract ar trebui reformulate. Avocatul ei va fi şi el acolo, deşi uneori i se pare că reacţiile lui sînt prea încete. N-ar fi mai bine să caute pe altcineva? Simte mirosul trandafirilor albaştri din jardinierele atîrnate pe pereţii holului, îi place aerul răcoros al dimineţii, dar de ce naiba a ajuns să-şi muşte buzele, are prea multe pe cap, uneori simte că nu mai e stăpînă pe ea, nu face destulă mişcare, ar trebui să mărească timpul afectat şedinţelor de gimnastică aerobică, ar trebui să mănînce mai puţină ciocolată şi să treacă pe o altă gamă de sucuri naturale, ar trebui să. Ridică o clipă privirea din pămînt şi bliz bliz bliz bliz bliz, apoi o siluetă fugară sare gardul de fier forjat al grădinii. Nicole ţipă, iar o urmăresc ăştia, unde naiba e bodyguardul?, scoate din poşetă telefonul mobil, fotograful fuge, dar ea nu-l vede, aude pe stradă sirena poliţiei şi renunţă la telefon, sigur că n-are nici o legătură, dar uite cum apare sentimentul de siguranţă, îşi scoate oglinjoara şi se priveşte, vai, cum i s-au crispat buzele, cum i-au îngheţat obrajii, are o figură de moartă, o faţă de păpuşă de porţelan, *puppet*, aşa-i spuneau la şcoală, şi pe ea o enerva teribil să-i audă, trecea printre ei ca o mică prinţesă, toţi spuneau ca are o ţinută sfidătoare, dar ei nu-i păsa, era topită de admiraţie după costumaţia albă şi bine apretată a doctoriţelor, odată s-a lovit la un genunchi, abia mai călca, a fost dusă la spital, îi plăcea mirosul spitalului, îi plăceau şi saloanele de frumuseţe, îi plăceau cinematografele cu aer condiţionat şi scaune pluşate, ar fi fost în stare să vadă şi zece filme pe zi, dar îi plăceau şi prăjiturile cu frişcă, fisticul, crema de zahăr ars, bluza de mohair a profesoarei de anatomie, bicicleta lui Ralf, fiul brutarului de pe strada lor, de cînd n-a mai văzut casa în care a copilărit, ce emoţie brutală care îi pune acelaşi nod în gît! Şi care se repetă tot mai des. Medicul? nu, fără medic de data asta, dar de ce naiba se opreşte şi se uită în jur ca şi cum ar vedea pentru prima dată tot ceea ce o înconjoară? ce se întîmplă cu ea? camera ei cu păpuşi, interdicţia de a alerga şi a sări, mama?… A avut o mamă aspră, de ce nu poate uita? încă doi-trei paşi, mîna pe clanţă, ah, a uitat! sprayul de gură! deschide poarta, zîmbetul cunoscut al şoferului, ce mult îi place maşina asta! Ce

mult îi place să şofeze, nu, ea nu poate, e tot timpul prea concentrată la rolurile ei, uneori parcă şi-ar fi părăsit pielea, parcă ar locui în alt trup, face aşa cîte un gest şi vede ce face de parcă ar fi vorba de mîna altcuiva, atunci cum Dumnezeu să conducă, să se concentreze la toată nebunia asta a traficului, a auzit că noaptea pe nu ştiu ce porţiune dezafectată de autostradă se organizează concursuri de viteză, numai lume bună, actori şi baschetbalişti, jucători de tenis şi tipi înnebuniţi de surf, asta da, aproape că-i îngheaţă inima de plăcere, ştie că are mania vitezei, dar e crispată, iar e crispată, uite cum a pus mîna pe geantă, uite cum mîna ei seamănă cu o gheară. Uite cum! în timp ce morţii ies din locurile unde au fost îngropaţi, nici un firicel de pămînt pe hainele lor, se apropie de treptele casei, bat la uşă, zguduie geamurile, vorbesc, aşteaptă cuviincioşi la intrare, spun că au nevoie de tine, să nu te sperii, să nu mai alergi ca disperata prin casă, Nicole, nu, dragă doamnă, nu vă mai faceţi atîtea griji, spune bătrîna, mama femeii mute, morţii trebuie să trăiască împreună cu viii, ce prostie înspăimîntătoare, ce rol ingrat, şi cum mai smulgea ea draperiile de la geamuri în căutarea fantomelor, iar copiii fugeau prin pădure, tatăl lor întors de pe front sau poate stafia lui, un firicel roşu de sînge în colţul buzelor, apasă pe trăgaci şi curcanul sălbatic se prăbuşeşte în zăpada subţire ca o pudră, ca o pudră de zahăr.

Prima mea întîlnire privată cu Ondina a fost la o terasă cu bere, votcă şi mici de la Muzeul Cărţii. Pe vremea aceea ea lucra la o revistă pentru femei şi ducea o viaţă cît se poate de agitată. Era în căutare de vipuri şi dacă nu le găsea, le inventa. Aşa şi cu mine. Aflase unde lucrez şi voia să-mi ia un scurt interviu pe tema legii drepturilor de autor. Făcuse rost de numărul meu de telefon şi m-a sunat, întrebîndu-mă dacă m-ar deranja să ne întîlnim acolo, la muzeu, unde urma să vină şi binecunoscuta D.C., şefa ei, care, la rîndu-i, voia să mă cunoască mai bine şi care desigur ar fi vrut să afle mai multe în legătură cu această lege. Am acceptat fără să stau prea mult pe gînduri. Locul îmi convenea. Din cînd în cînd îmi place să fac cîte o scurtă baie de atmosferă boemă.

Era seară şi terasa era plină ochi. Prima senzaţie a fost aceea că am greşit locul de întîlnire şi că am nimerit în localul unei autogări. Mese lungi de lemn, păduri de halbe, gălăgie şi vînzoleală. Sus coroanele unite ale cîtorva arţari bătrîni, jos un pietriş ordinar în care, mergînd, ţi se îngropa piciorul. M-am uitat la Ondina, dar ea era ok. Mai fusese acolo şi-i plăcuse. Totul era să ai norocul de a nimeri la o masă la care-şi făceau numerele preferate lunganul de Conti Solcanu sau mititelul de Grozăvescu, americanul de Fredy Macovei sau păienjeniţa de Neli Bădin, care-şi intra în metabolism abia de la o sticlă de votcă în sus. Dar şi aşa, în general, merita. Nu ai în fiecare zi ocazia să vezi un scriitor în carne şi oase. Şi apoi, să fim serioşi, nu ai prea des ocazia să descoperi la o terasă din Bucureşti o lume atît de deşteaptă în continuă fierbere.

Şefa Ondinei nu venise încă. Am început să ne chiorîm pe la mese în căutarea unor locuri libere. Consumatorii se simţeau ca la nuntă. Sau ca la pomană, în mahala, făcîndu-te să-ţi aminteşti filmele lui Kusturica. Lipseau alămurile, lipseau copiii, găinile şi porcii. Lipseau balabustele. Erau, în schimb, destule başoldine artistice. Era şi multă veselie. Tipi care perorau neîntrerupt şi tipe care te haleau din ochi, fără nici o pudoare. Erau eleve de la Liceul de Artă şi autori de reportaje eroice din anii Agnita-Botorca şi Dunăre-Marea Neagră, cu părul alb sau ţeste pleşuve, traducătoare din bulgară cu părul platinat, traducători din germană cu barbă, aspiranţi şi aspirante, rataţi şi genii, fripturişti şi disperaţi metafizici, cuconiţe plăcut rujate şi cîţiva purtători de genţi diplomat

cu ochelarii de soare pe nas. Lume, nu glumă. Să tot alegi, să tot priveşti. Dar pe atunci eu n-aveam ochi decît pentru ea, pentru superba Ondina.

În cele din urmă ne-am aşezat la o masă unde un grup de tineri spuneau bancuri şi rîdeau de mama focului. Ondina purta o bluză crem, fără mîneci, cu despicătură adîncă în faţă, şi eu eram fascinat de promisiunea sînilor ei goi. Cînd se apleca mai mult peste masă, fanta umbroasă care-i despărţea îmi paraliza ochii. Era frumoasă, iar bustul ei făcea toţi banii. Pusese în faţa mea reportofonul şi mă tot întreba dacă să începem sau nu. Dar ce-ar fi trebuit să începem? Interviul. Ţinea în mînă o foaie de hîrtie cu întrebări, dar nu se putea concentra. Ochii ei zburau spre intrarea terasei, reveneau la mine şi mă priveau scurt, cu un fel de neîncredere jenată, pentru ca imediat mai apoi să survoleze rapid celelalte mese ocupate de consumatori de bere, ale căror chipuri nu puteau fi distinse prea bine. Aceeaşi succesiune de mişcări de mai multe ori la rînd. Mă agasa, mă plictisea. Părea o pipiţă cu pretenţii, îngrozitor de superficială. Nu ştiam ce să fac. Şi mai ales nu înţelegeam de ce trebuie să vină şi D.C. pentru ca totul să fie în regulă. Din fericire, n-a trebuit să aşteptăm prea mult, însă impresia că Ondina e o femeiuşcă superficială şi ambiţioasă, eventual bună la pat, a rămas în mine multă vreme. Nici acum n-am încetat să cred că în fiinţa ei se află bine ascunsă o dimensiune frivolă, iresponsabilă, ce m-ar putea oricînd arunca într-o stare de criză. Acesta e şi motivul pentru care relaţiile dintre noi sînt lipsite de orice crispare. Dacă Ondina m-ar părăsi, zău că n-aş şti ce să fac. Aş reuşi în orice caz să evit disperarea. Şi n-ar fi puţin lucru.

Nu m-am gîndit niciodată, aşa cum fac tot mai frecvent o mulţime de indivizi, dacă ziua de 21 decembrie 1989 a rupt sau nu viaţa mea în două. Cert este, dragă Melinda, că am mereu senzaţia unui alt timp, care m-a luat cu el ca un rîu dezlănţuit şi m-a purtat la vale cu o viteză din ce în ce mai mare, izbindu-mă de tot felul de obiecte nou-nouţe, automobile de mare viteză, aragaze poloneze, frigidere şi maşini de spălat asiatice, combine muzicale şi televizoare extraplate, dar şi cabine de duş, vase de plastic, cratiţe de teflon, ghivece cu plante exotice, castroane, capsatoare, computere, creioane mecanice, cutii cu sardine, cartele telefonice. Totuşi, memoria mea nu pare afectată atît de istorie, cît de viaţă. Vreau să spun, dragă Roland, că încercarea de a-mi aminti ce s-a întîmplat în ziua fugii lui Ceauşescu nu mă predispune deloc la nu ştiu ce consideraţii plicticoase despre insuportabilitatea comunismului românesc, ci mă trimite la întîmplări concrete, banale la urma urmelor şi poate nu teribil de semnificative.

Mă aflam prin urmare în faţa unui televizor cu ecranul negru. Nici un fel de explicaţie pentru întreruperea emisiunii. Uitaseră pînă şi această sintagmă bună la toate, „defecţiune tehnică". De fapt trăiam în plină defecţiune tehnică. Sistemul vieţii noastre de pînă atunci suferise o avarie de proporţii, eram năuciţi şi nu ştiam ce să facem mai departe. Mia şi Barbu rămăseseră îmbrăţişaţi. Păreau să stea aşa de cînd lumea. Priveam pe geamurile mari ale biroului. Curtea uzinei se umplea de muncitori în salopete de lucru murdare, pătate de motorină şi vopsele. Printre ei, dragă domnule Kraus, şi bărbaţi în halate albastre, curate, indivizi îmbrăcaţi de plecare, ca la sfîrşitul schimbului, în paltoane şi cu căciulile pe cap, femei cu feţe îngrijorate, cîţiva şefi la cravată, în sacouri, cu mişcări ţepene. Lumina bătea în geamurile groase în care se oglindeau coroanele golaşe ale plopilor. Nu mai ştiu cine deschisese o fereastră şi atunci am auzit vuietul.

Nu mai avusesem niciodată pînă atunci o atît de pronunţată senzaţie că în faţa mea se află o mulţime umană. Dar vuietul acela de voci indistincte, abia reuşind să acopere zgomotul motoarelor din secţii lăsate să funcţioneze în gol, a trecut prin mine ca o undă galvanică de joasă intensitate, ca rîcîitul unui instrument metalic pe o bucată de sticlă. Nu-mi mai găseam rostul acolo, în încăperea strîmtă a biroului. Trebuia să ieşim şi noi afară. Brusc m-am simţit

mai important decît ştiam că sînt şi am fost invadat de o senzaţie de măreţie pe care ştiam că nu o merit. Oare tot ceea ce avea să se întîmple depindea de oamenii aceia din curtea uzinei, pe care în sinea mea îi dispreţuiam? Dar prin ce mă deosebeam eu de ei? Nu făcusem oare parte şi eu din acelaşi mare partid pe care îl înjuram în discuţiile cu prietenii? Nu fusesem şi eu un vierme ca şi ei, un fricos gata să scuipe, într-un moment în care nu l-ar fi văzut nimeni, pe portretul de hîrtie lucioasă al lui Ceauşescu? Acestea erau întrebările la care mă gîndeam atunci, amice Roland, şi neliniştea mea creştea al naibii de repede. Gorgan dispăruse deja şi începînd din acea zi, pînă la începutul lui februarie 1990, cînd s-au lăsat gerurile cele mari, el a fost de negăsit. Apoi, într-o zi l-am descoperit la un post local de televiziune ca purtător de cuvînt al FSN.

Multă vreme am rămas agăţat de micul nostru grup, mişcîndu-mă înainte împreună cu el. Vînzoleala din curtea uzinei creştea, era un fel de mişcare browniană în care se formau din cînd în cînd turbioane de forţe şi direcţii de înaintare, pentru ca brusc totul să se risipească şi oamenii să se oprească nedumeriţi în loc, adăugîndu-se, ca nişte albine rătăcite, altor şi altor roiuri minuscule. Barbu o ţinea pe Mia de mînă. Erau în faţă. Într-adevăr, lor nu le mai păsa, ei aleseseră şi nu mai voiau să dea înapoi. Din cînd în cînd întorceau amîndoi capul să vadă dacă îi mai urmam sau nu. Aş spune acum, iubită Melinda, că un fel de curaj general ne îmbătase pe toţi de dorinţa de a face ceva, ca un gaz care-ţi cuprinde euforic plămînii şi creierul. Mă grăbeam, făceam slalom printre cei opriţi în loc, îmi venea să rîd şi să ţip. Mia şi Barbu erau două personaje din abecedarul meu de clasa întîi. Mă cuprinsese veselia prostului. Nu-mi mai păsa nici mie şi îmi venea să fluier o chestie virilă, corul vînătorilor din *Freischütz*, de pildă. Mia e acasă. Barbu are un arici. Mia îl vede. Ce ai acolo, Barbule? Nu vezi, am un arici! Ce frumos e! Da, e un arici mare. El trăieşte în grădina noastră. Îţi place, Mia? Îmi place. Mia pune mîna pe el. Ariciul se face ghem. Vai, ce m-am speriat! strigă Mia. Ea e o fată cuminte şi harnică.

După care, ca întotdeauna, în abecedarul meu apar mama sau bunicul sau Nicuşor sau Anca şi tot farmecul poveştii se strică. Nu mi-au plăcut niciodată sfîrşiturile bruşte, nemotivate, care lăsau în aer, fără nici o explicaţie, o realitate cu care abia începusem să mă obişnuiesc. Însă în clipa aceea lucrurile stăteau cu totul altfel. Ieşisem pe poarta uzinei şi descoperisem acolo, pe fîşia lată de asfalt care traversa cîmpul, o altă mare de oameni. Istoria ne-o luase deja înainte. Poate de aceea mergeam şi noi mai repede, încercînd să recuperăm decalajul. Ne grăbeam să ieşim din zona deschisă a cîmpului de parcă acolo ne-ar fi putut pîndi o ameninţare imposibil de înfruntat.

Am ajuns la primele blocuri şi vedeam deja femei şi copii care priveau pe ferestre. Unii ieşeau pe uşile blocurilor şi se adăugau grupurilor spontane ce se înşiraseră în marş pe şosea. Mergînd în paralel cu noi pe trotuare, copiii ţipau, alergau, săreau într-un picior, se îmbrînceau şi-şi dădeau ghionturi de parcă urmau să participe la nu ştiu ce petrecere nemaivăzută. Bă Roland, pe cuvînt că atmosfera era incredibilă. N-aş fi putut să spun atunci, imediat, ce anume mă umplea de o teribilă încîntare.

Apoi, peste doar cîteva zile, ziarele străine au început să scrie că, în sfîrşit, mămăliga românească făcuse explozie. Formula m-a jignit pe moment. Formula asta era menită să ne jignească pe toţi şi să ne facă mai patrioţi decît ne-o permitea instinctul nostru de conservare. Dar era o formulă pe care o meritam. Da, Andreas, recunosc, o meritam. Strada pe care mergeam părea plină de o mare de oameni care aflaseră că undeva, la nu ştiu ce magazin, începuse să se distribuie pe gratis mălai.

Dar nu numai mălai. Şi unt, ulei, măsline, salam, pui congelaţi, ciocolată, bere, crenvurşti, carne de viţel, pîine albă, lămîi, cozonaci cu mac, cartofi importaţi din Polonia, marmeladă de caise, votcă rusească, smîntînă, brînză de burduf, portocale, pantofi de piele, televizoare color, aragaze cu patru ochiuri, ciorapi de bumbac, maşini Dacia. Mergeam înainte pe asfaltul unui bulevard flancat de blocuri identice, fără nici o arhitectură, începuse exodul, începuse un *happening* uriaş, cu femei cu obrajii palizi sub căciulile lor pleoştite din material sintetic de proastă calitate, cu bărbaţi neraşi şi cenuşii la faţă şi cu copii zgribuliţi, sălbatici, mişcîndu-şi braţele ca nişte maimuţe dresate, cu miliţieni şi inşi în civil, îmbrăcaţi în canadiene de piele, cu secretari de partid care-şi părăsesc în goană birourile şi nu ştiu unde să fugă, cu bărbaţi de acţiune care pun mîna pe telefon sau pe kalaşnikov şi încep să facă ordine. Da, în piaţă s-a tras, dragă Kraus. Au fost morţi şi răniţi, domnişoară Melinda. Dar toate acestea se vor întîmpla ceva mai tîrziu, de-a lungul zilei următoare, cînd Barbu îşi va părăsi familia şi va închiria o garsonieră, cînd Gorgan va primi ordine şi dispoziţii, pentru a da mai departe alte ordine şi dispoziţii unora mai mici decît el, cînd pereţii unor clădiri considerate strategice vor fi ciuruite de gloanţe, ca la un concurs de tir lipsit de miză, şi în oraş se va răspîndi zvonul că nu se ştie cine a otrăvit apa, că nu se ştie ce forţe ostile vor să arunce în aer nu ştiu ce pod care trebuie apărat, că teoriştii poartă combinezoane negre şi umblă în tanchete rapide, iuţi ca nişte stafii, că într-o noapte a fost deschisă uşa unui salon de spital şi toţi bolnavii au fost ciuruiţi de gloanţe ca nişte ţinte pe poligonul de tir, că dictatorul a fost împuşcat ca să scăpăm noi cu viaţă.

Roland m-a dus la un prieten al lui şi am văzut filmul pe DVD. Am fost teribil de emoţionat. Prietenul lui umpluse masa cu sticle de vin şi farfurioare cu prăjituri. Am băut şi am încercat să ne cunoaştem cît de cît. Fără prea mare succes, pentru că amicul lui Roland era un taciturn. Aşa că s-a dat drumul la film. Eram sceptic şi încordat, tremuram de îngrijorare, n-aş fi putut suporta un eşec. Nici acum nu-mi dau seama exact ce mi-a plăcut şi ce nu. În *Orele* lui Stephen Daldry, din Nicole n-a mai rămas decît o încordare uscată, nervoasă, de femeie cu mersul grăbit, somnambulic. Ea poartă rochii oarecare, cu flori mici, întunecate, palide, coboară scările într-un fel de plutire gînditoare şi faţa ei cu nas fals e o coajă strălucitoare de voinţă şi nebunie.

De la un punct încolo am rămas singur. Mă aflam într-o casă austriacă mobilată auster, Roland şi prietenul lui, Matheus, nu mai terminau cu sporovăiala şi eu o urmăream pe Nicole neatent, făcînd eforturi să nu mă rătăcesc în cele trei planuri ale filmului, enervat la culme de pometii şi zîmbetul lui Meryl Streep, femeia din cealaltă lume, prietena lui Peter. De aceea mă uitam la Nicole ca la o fiinţă străină de amintirile mele, din cînd în cînd îi regăseam mişcarea buzelor, umerii calzi şi drepţi, formele lungi ale degetelor. Virginia Woolf s-a sărutat de cîteva ori cu sora ei şi de fiecare dată mi-am adus aminte de nasul fals al actriţei. Mi-era teamă ca acel simulacru de carton să nu se desprindă de pe obrazul lui Nicole şi s-o facă de ruşine. Oricum, deghizamentul acesta mă enerva, cum mă enerva şi senzaţia că ea e o femeie neglijentă, nespălată, prea obsedată de scris ca să mai aibă timp şi să-şi facă toaleta matinală, nimic din frumuseţea ei din alte filme, ochii mult prea întunecaţi, picioarele mult prea absente, plus spinarea aia cocoşată, capul plecat în faţă în mers, gîtul retras între umeri, balonzaidul ei cu aripile deschise, părul lînos, nepieptănat, fără nici o culoare. Mai oribil decît orice era pieptul ei plat, de bărbat slab, bolnav de tuberculoză. Ca să nu mai vorbesc de faptul că Nicole dispare cu totul în rol, şi-a pierdut chipul, zîmbetul, mersul, seducţia, eleganţa, pentru a deveni o scriitoare înecată într-un soi de boemă casnică, obsedată de începutul cărţii ei, o scriitoare cu faţă de morfinomană care scrie cu peniţa şi fumează ţigări fără filtru. Ţigări sfrijite, scuturate, scurte.

Tocmai în acest moment al ţigării aprinse şi al primului fum tras în piept am simţit-o cu adevărat pe Nicole. Graba ei nervoasă, buzele ei strînse cu pasiune

în jurul ţigării, privirea ei care aşteaptă un gînd. Celelalte personaje feminine ale filmului, somnambulice şi ele, m-au făcut să-mi aduc aminte de nefericirea femeilor singure cunoscute în viaţa mea reală, precum Viky şi Adriana, Dani şi Manuela (ah, despre ea n-am spus pînă acum nimic!).

Adevărul e că prima frază a romanului, felul în care ea a fost rezolvată cinematografic mi-a plăcut teribil de mult. Virginia cobora sau urca scările, n-are nici o importanţă, o vedea sau nu pe bucătăreasa casei, era întîmpinată sau nu de soţul ei, toate acestea n-au importanţă pentru că ea trăieşte această stare de posesie şi aşteptare, de nemulţumire şi căutare care înseamnă prima frază a cărţii. Dacă n-ai găsit această primă frază, înseamnă că n-ai găsit uşa, că de fapt pentru tine nici nu există peretele în care să se deschidă această uşă, că n-ai în ce casă să intri şi nici cu ce oameni să te întîlneşti. Prima frază e băutura miraculoasă, cheia vrăjită, cartela magnetică de acces în camera de hotel în care o cititoare a romanului *Doamna Dalloway* încearcă să se sinucidă şi nu poate pentru că faţa ei e prea dulce, viaţa ei prea dulceagă, labele picioarelor ei extrase din sandale sînt prea cuminţi, respectul ei faţă de existenţa burgheză e prea pronunţat.

Aşa că Nicole cobora sau urca scările, se plimba sau nu se plimba prin cameră, cert este că nu mai putea suporta fotoliul şi nici planşeta pe care o punea pe genunchi ca să scrie. Îi lipsea ceva, nu mai simţea nevoia nici de ţigară, vîna cuvinte şi încerca să le ordoneze într-o frază, pînă la urmă a reuşit. *Doamna Dalloway trebuia să cumpere singură florile*, sau ceva de genul ăsta, trebuie să mă uit în ediţia englezească originală, poate că din fraza asta face parte şi cuvîntul *dimineaţă*, pentru că imediat apoi am văzut-o pe Meryl Streep, ea era Ms. Dalloway şi intra într-o florărie, cheia fusese găsită, intram împreună cu ea în florărie şi apoi în alte şi alte spaţii, mă reîntorceam în camera în care se auzea foşnetul aspru al peniţei de la capătul tocului ţinut în mînă de Nicole. Ea scria. Virgina scria. Doamna D. cumpăra flori. Peter se sprijinea într-o cîrjă. Apa ucigaşă curgea la vale, acesta era genericul filmului, o apă care curge între maluri acoperite de iarbă, apoi femeia în loden se apleacă şi îşi pune un pietroi în buzunar, are pantofi cu tocul jos, intră în apă şi înaintează spre mijlocul rîului, Peter poetul stă şi el într-un fotoliu, e un om chinuit, pe jumătate nebun, îmbrăcat într-un halat albastru, într-o cameră cu pereţi cenuşii, cu ferestrele închise, în care Doamna D. aduce mai multe buchete de flori. E un eveniment care trebuie sărbătorit. E dimineaţă în continuare. Meryl Streep e fericită. Nicole a găsit fraza şi e şi ea fericită, dar eu încă n-am de unde să ştiu că în filmul acesta ea nu va avea nimic strălucitor, nimic triumfător şi profund, nimic de femeie frumoasă, nimic dintr-o femeie cu ochi irezistibili. Ea va juca rolul

unei femei chinuite, măcinate de o boală pe care poate nimeni n-o înţelege, cu excepţia soţului ei. Iar acum soţul ei coboară în tipografie. Nicole e o fantomă matinală. Apa curge. O femeie cu tocul în mînă e înghiţită încet în burta unui monstru cu degete lichide. Iată o propoziţie care nu-mi place deloc. Cred că am obosit.

Amintiri, analize, exasperări. Sînt din nou în biroul nostru din Bucureşti, la sfîrşitul programului, şi Alain îmi ţine teoria că el e un ins cu o virilitate exacerbată. Cînd stă fără activitate prea mult, i se îngroaşă sîngele şi i se pune o pîclă pe creier. De aceea el n-are stare. De aceea orice femeie e bună. N-a stat prea mult pe gînduri şi-a aranjat-o şi pe Iasmina. I-a dat fetei ce căuta. De ce s-o lase să se chinuie? Dar lui nu-i place scaunul, nu-i place patul. El din picioare, ca misionarul. Tare şi scurt, ca la box. Pentru că toate femeile sînt nişte curve. Şi dacă toate femeile sînt nişte curve, n-ai nici un motiv să le iubeşti. Cu excepţia Adei.

Precizarea mă lasă cu gura căscată. Îl privesc pe patronul casei noastre de avocatură şi descopăr că ochii lui nu mai sînt ochi. Alain nu mai este Alain. Gura lui e o fantă vorbitoare. Nările lui freamătă, sufletul lui nechează. Îmi explică halucinat cît de mult o iubeşte el pe Ada. Iar eu ştiu că n-am voie să nu-l iau în serios. Eu ştiu că invincibilul Alain n-are cu cine vorbi şi că trebuie să se descarce. Îmi spune că e mort după ea. Dar mort ca un cadavru pe picioare. Fireşte că mă mir. Ba chiar simulez că sînt uluit. De fapt, trebuie să arăt că pe mine Ada nu mă interesează nici cît negru sub unghie. Sînt obligat să-l ascult pe Alain şi să-l încurajez, deşi mi s-ar părea mult mai normal să-l trag de mînecă şi să-i spun: uite, îţi curg balele şi nu e frumos.

Pentru că lui Alain încep să-i curgă balele. Zilele trec şi-l văd că şi-a pierdut capul. Ştiu că-l doare ficatul şi nu mai are somn. Descopăr că nu-şi mai calcă pantalonii la dungă. Că nu-şi mai schimbă zilnic cămăşile. Păi da, el o visează pe Ada. O urmăreşte ca un alcoolic intrat în sevraj. Umblă în neştire pe străzi şi coridoare, intră în pivniţe şi-n poduri, în cafenele şi-n cluburi. El nu se lasă, nu poate. O caută. O ocoleşte. O pîndeşte. O devoră. O fură şi-o aruncă pe cal. Zboară cu ea în galop pînă la capătul lumii. Îi construieşte acolo un castel şi trăieşte cu ea pînă la adînci bătrîneţi. Alain şi-a pierdut minţile. De cîte ori sînt obligat să-l ascult, nu pot să-i spun ceea ce n-am curajul să-i spun: chestia asta cu aruncatul pe cal şi fuga la castel e un basm. Cît despre capătul lumii şi alte chestii, astea sînt vorbe. Nu există nici cotloane în care să te ascunzi cu adevărat. Există doar găuri de şoareci.

Cînd o vede pe Ada, prietenul meu îşi pierde orice curaj. Îmi spune că-i e

teamă să-i vorbească. Abia dacă se uită la ea. Abia dacă-i adulmecă parfumul. Abia dacă-i priveşte buzele. Reduce totul la relaţiile de serviciu, e mai simplu. Face pe durul, e autoritar, oficial, important, deştept. Îi dă sarcini şi termene. Îi atrage atenţia şi-şi notează ceva pe hîrtie. Nici lui nu-i vine să creadă că asta face, dar nu poate mai mult. N-are curajul s-o privească în ochi. N-are şi gata.

Alain e un mascul cu timidităţi de copil. Descoperirea asta mă sperie. Alain e căpitanul unei corăbii care ia apă. Mîna cu care el ţine timona e atinsă de Parkinson. Ochii lui de pasăre de pradă încep să confunde stîncile cu trupul argintiu al sirenelor. Virilitatea lui nesăţioasă e obsedată de o singură scoică în care se ascunde perla cea mare. Sigur că nici nu se pune problema să-i sugerezi ceva. El nu primeşte sfaturi. Iar eu n-am nici un chef să i le dau. Sau mi-e teamă.

În cazul Adei, problema lui e simplă. El nu ştie încă dacă ea e doar încăpăţînată sau e şi proastă. „Cu proastele, moşule, n-are rost să-ţi faci de lucru. Toate au în creier o pulă şi le e frică de ea. Pînă la urmă, descoperă că orice baston e bun, numai baston să fie. Uită-te bine pe stradă şi o să vezi, moşule, tot felul de gagici mişto lîngă tot felul de naşparlii. Sînt atît de proaste, că-n loc să fie curve, devin fete cuminţi. Încăpăţînatele sînt şi ele nişte proaste cu moţ. La ele importantă e demnitatea, pricepi tu? Ar fi în stare să-şi transplanteze un creier între picioare, pricepi? Ceva să ştie ele că rămîn ca uleiul deasupra şi n-au fost păcălite. Îţi spun eu că-i aşa. Cea mai mare greşeală a lor e că se cred nişte fiinţe superioare. Îţi explică filozofic că nu vor să li se facă ruşine, că demnitatea, că respectul, că tanda, că manda. Le mănîncă, dragă, în pizdă, dar nu se lasă. Nu se lasă nici picate cu ceară. Fac crize, au dureri de cap, îşi pierd echilibrul pe stradă, leşină, li se încinge carnea, li se scurge foliculina-n pantofi şi ele nimic. Uneori mă întreb dacă merită să-mi pierd timpul cu fata asta. Tu ce zici, moşule, merită? Îmi tot spune că are pe unul şi că i-a rămas credincioasă, că ăla-şi face doctoratu-n Anglia şi că o sună zilnic la telefon. Că vrea să se mărite cu el, moşule, că-l iubeşte şi că iubirea asta a ei e foarte specială, că ce pricep eu, că nu sexul e totul. Bla-bla-bla, înţelegi! Şi-a dracului, îmi face tot felul de fiţe. Ea îmi dă telefon şi-mi spune că are nevoie de mine, că vrea să mă întrebe nu ştiu ce. Zice că sînt un tip cu experienţă şi că poate să-mi vorbească fără jenă. Că ea n-a avut tată, că taică-său le-a părăsit cînd era mică şi maică-sa, săraca, ea a crescut-o, dar maică-sa cu treburi, la serviciu, femeie simplă, aşa că a crescut de capul ei ca o sălbatică, nici nu şi-a dat seama cînd i-au apărut ţîţele şi-a început să umble cu vata în geantă, să simtă-n jurul ei ochii bărbaţilor. Aşa că-mi dă telefon, moşule, are încredere în mine, a văzut că eu nu mă uit la ea ca la un animal bun de prăsilă, ştie ea că nu

sînt un dur, că eu aşa şi pe dincolo, şi uite-aşa, mergem la o cafea, mă cac pe mine de emoţie, poate-poate, şi ea nimic, prostii, îmi debitează prostii, şmechera asta mă anihilează, face din mine ce vrea ea şi mă poartă cu vorbele pe unde vrea ea, e extraordinar de diplomată, eu încerc şi ea se face că nu înţelege, nu pot să am nici cea mai mică iniţiativă, m-ar face scrum cu privirea, aş pierde totul. Dar vezi tu, moşule, chestia e că asta-mi place mie la ea, că nu se lasă, că nici nu vrea să se uite la mine, şi mie îmi place jocul ăsta periculos, îmi place să mă joc cu focul, întotdeauna mi-a plăcut, doar tu mă ştii, şi apoi gîndeşte-te, n-aş suporta să n-o văd, de-aia accept, de-aia îi dau apă la moară şi încerc s-o educ.

Educ o pulă, că ea înţelege din ce-i spun doar ce-i convine, nu se uită la mine ca la un bărbat, dracu' ştie cum se uită la mine, ca la un tată? în orice caz e nebună, zice că-l iubeşte pe ăla, da, îţi spun eu, e nebună, îi mănîncă hormonii creierii şi ea-mi explică altceva, că ar pleca şi ea în Anglia, dar nu ştie dacă se descurcă cu banii, iar eu, îţi dai seama, moşule, ce pot eu să-i spun decît că Anglia e iadul pe pămînt, numai arăbeţi şi indieni, şi că mai bine să aştepte, că abia aşa o să-şi dea ea seama cît de tare-l iubeşte pe ăla, ce să fac, îmi fac şi eu politica mea, încerc s-o dau pe brazdă, îi arăt şi cealaltă faţă a lucrurilor, că în ziua de astăzi fără bani, spune şi tu dacă poţi să faci ceva fără bani! Numai că aici e importantă şi mă-sa şi mă-sa asta o susţine, îşi trage de la gură numai s-o vadă pe ea că se afirmă şi nu duce lipsă de nimic, n-ai văzut, moşule, ce ţoale pe ea, aruncă o groază de bani pe ţoale, mi-a şi explicat că asta e singura ei plăcere, că ei îi place să se respecte, că nu poate altfel. O sclifosită, ce să-ţi mai spun, mi-a tocat creierii, dar şi dacă-mi cade în plasă, atunci să te ţii, o despic, îi mut pizda în ceafă, moşule, că eu nu ştiu multe!“

Aşa e Alain, un borfaş, un dur din cartierul Dămăroaia. El nu-şi alege cuvintele, nu şi le caută. Şi de fapt, de ce-ar face-o? Cînd are în faţă vreun client mai simandicos, vorbeşte puţin, vorbeşte mai mult prin tăceri şi afişează un aer de superioritate teribil de convingător. Borfaşul de Alain le are cu viaţa, ştie să se facă respectat, nu pune mare preţ pe bunul-simţ, n-are greţuri. Ştie să-şi arate muşchii, îşi umflă plămînii şi cu toate acestea, ar fi de ajuns un singur moment de neatenţie pentru ca orice ţîşti-bîşti să-i aplice o lovitură mortală în piept. Dincolo de muşchii lui sînt oasele şi dincolo de oasele lui nu mai e nimic. Nimic în afară de inima lui nesăţioasă, însîngerată, cu pereţi de beton, în care ar vrea s-o închidă pe Ada.

În seara cînd Ondina m-a invitat la Muzeul Cărţii să-mi ia interviul, am stat mai mult de vorbă cu Dani Carada şi am constatat că ne înţelegem de minune. M-a invitat la redacţie. Şi ea voia să-mi ia un interviu, însă pe alte teme, ba chiar să discutăm despre o posibilă colaborare. Am acceptat, m-am dus, eram curios ce-mi propune.

„Uauu, ce faţă de prozator ai!“ m-a întîmpinat noua mea prietenă. „Ştii, scriitorii ăştia din perioada de tranziţie sînt un fel de caricaturi, n-au pic de farmec… Iar pe tine lumea nu te ştie…“

Ştia de *Copilul cu fruntea crestată* şi de *Ecorşeul de tigru*, cele două romane poliţiste publicate sub pseudonim (o joacă a mea fără pretenţii) şi voia să mă încurajeze să mă apuc de lucruri mai serioase. Voia să mă facă să uit o vreme condiţia mea de avocat, de conţopist. Mi-a şi spus-o. Încă puţin şi m-aş fi emoţionat cu totul. Era ora 4 după amiază şi în biroul ei de la etajul I urca rumoarea consumatorilor de bere şi Sprite din curtea interioară a imobilului. Economia de piaţă îşi făcea datoria. Sub arţarii bătrîni, cu trunchiuri negre şi groase, în umbra uscată a coroanelor, apăruse nu cu mult timp în urmă un fel de cafenea-berărie în aer liber, cu mese puţine şi lume multă, pe care Dani o putea oricînd survola prin uşa deschisă a balconului.

„Ştii ce bine îţi stă! Unde te-ai tuns?“ nu înceta Dani să mă admire în lumina stătută a încăperii, voalată de coroanele arţarilor de afară. Dani vînînd de pe balcon bărbaţii de la mesele din curte, studiindu-le cu interes fizionomiile, gesturile, vestimentaţia. Da, aproape normal pentru un om care scrie. Dar mai avea ea timp pentru astfel de incursiuni gratuite? Şi ce să vadă ea acolo, de fapt? Multă „puştime“, cum îmi place mie să zic, băieţi timizi şi fete cu apucături băieţeşti, adolescenţi de bani gata, pe ici pe colo şi cîte un artist abulic, cu privirea opacă. Mă nimerisem şi eu de vreo cîteva ori acolo, în curte, la o masă rotundă de tablă groasă, pe un scaun de fier forjat cu pretenţii de mobilier de epocă. De cîteva ori mă adusese acolo Ondina. Dar venisem şi singur. Berea din faţă mă făcuse să mă simt rătăcit într-o lume pe care n-o prea înţelegeam, dar şi golit de orice senzaţie, de orice impuls volitiv. Asta să fi fost plictiseala pe care o savurau ei, tinerii de la mese? Mai era oare şi altceva? N-avusesem niciodată curiozitatea să intru în librăria de vizavi şi să răsfoiesc la întîmplare cărţi, cum era obiceiul locului. Ca şi băutul berii de unul singur,

ocupaţia asta mă irita.

N-a trecut de atunci nici o jumătate de an. Îmi amintesc toate acestea, chiar şi cele mai mărunte detalii, de parcă s-ar fi petrecut ieri. Era o zi de vară călduroasă şi eu mă aflam în redacţia acelui săptămînal de comentarii politice şi culturale în care trebuia să-mi expun cu aplomb moaca de prozator. Asta îmi cerea Dani. Era şi ea sătulă de gloriile intelectuale ale zilei şi ar fi vrut să dea cu mine o mică lovitură de imagine. Nu-i mai suporta pe filozofii de stînga şi pe filologii de dreapta, se plictisise de ei şi simţea că trebuie să parieze pe oamenii din afară, pe outsiderii literari, iar eu puteam fi unul dintre ei, era dispusă să mă promoveze.

Rumoarea curţii interioare se amesteca cu zumzetul sistemului de aer condiţionat. Mă aşezasem provizoriu pe un colţ de scaun. Încercam să uit gustul de cauciuc al gingiei inflamate. Dani scosese din geanta ei lipsită de orice personalitate, mare cît un sac de bagaje, un aparat minuscul cu flash. Nu mai avea astîmpăr. Părea să nu observe nehotărîrea mea de a ocupa în întregime scaunul. Ţac! prima fotografie. Dani nu pierdea timpul. Ţac! a doua. Ochelarii de pe nas mă incomodau. Respiram şi mai greu decît de obicei, cu gura pe jumătate deschisă. Simţeam în nări tot praful cenuşiu al Bucureştiului şi mă uitam la celebra ziaristă Dani Carada ca un tîmpit care tocmai înghiţise o doctorie amară, o fiolă de vitamina E.

Gesturile femeii erau prea stridente, prezenţa mea acolo, în biroul ei, era marcată de o anume stîngăcie, de un fel de pudoare de neofit. Nu-mi puteam depăşi crisparea, deşi în general îmi place să mă las fotografiat. Îmi plac pozele cu mine, cu condiţia ca ele să fie clare pînă la ultima cută a obrazului. Nimeni nu-mi mai spusese însă pînă atunci că am o faţă de prozator. Nici măcar Ondina, care se îndrăgostise de mine în primul rînd pentru cărţile mele, pe care le găsea deosebit de palpitante. A trebuit apoi să mă aşez la birou, pe scaunul oficial, şi să mă supun mai departe capriciilor ei de fotograf improvizat. Scaunul era moale, comod şi îmbrăcat într-o piele sintetică ce-mi transmitea o neaşteptată senzaţie de răcoare. Îmi sprijinisem spatele de spătarul lui şi-mi trecusem un picior peste celălalt. Îmi îndreptasem gîtul şi-mi ridicasem bărbia. Îmi aranjasem un colţ al gulerului de la tricou. Crisparea iniţială se desăvîrşea.

Sedusă cu totul de operaţia cadrajului şi a apăsării pe buton, Dani nu-şi dădea seama ce se întîmplă cu mine, nu-mi putea simţi încremenirea. Ea descoperise ceva, mă descoperise pe mine, descoperise capul meu tuns băieţeşte şi mergea înainte cu descoperirea ei. Ţac! a treia fotografie. Doi paşi la dreapta – Dani purta pantofi de piele întoarsă, cu talpa subţire –, ţac! a patra. Aparatul

de care se folosea Dani era o chestie elementară, bună pentru turiştii grăbiţi. Decît aşa, mai bine un refuz politicos. Dar catastrofa se produsese deja. Prin urmare, maxilarele mele din ce în ce mai strînse şi limba care pipăia uşor crăpătura protezei. Rizurile limbii plimbate imperceptibil peste liniuţa aceea uşor tăioasă, o mişcare reflexă de care n-am reuşit să mă dezbar nici aici, în Austria, în momentele cînd mă cuprinde neliniştea. Dani era încîntată de ceea ce făcuse. Era sigură că pozele vor fi foarte reuşite, mi-a spus asta. Un nou exces al ei, pe care nu prea ştiam cum să-l interpretez. Îmi făcea oare avansuri?

Înainte de întîlnirea noastră de la muzeu, mă văzusem cu Dani de mai multe ori, pe la tot felul de întîlniri. Odată, mergînd spre Sighişoara, călătorisem în acelaşi tren. La un moment dat trecuse pe la casa noastră de avocatură pentru a-i cere lui Alain o consultaţie. O femeie grasă şi delicată care nu-mi inspira nici un fel de atracţie. Ne ştiam, ne salutam şi totuşi, dacă schimbasem unul cu altul zece cuvinte pînă atunci. Însă Dani nu mai era aceeaşi fiinţă timidă şi fragilă din urmă cu cîţiva ani. Devenise şi ea o femeie aspră, directă şi hotărîtă. Sau poate că ea fusese aşa de la bun început şi eu nu ştiusem s-o văd. N-ar fi fost singurul caz. Ceauşescu fusese împuşcat ca un cîine, noua democraţie începuse în forţă, decisă parcă să schimbe o dictatură cu alta, Bucureştiul fusese invadat de mineri, în sediile ţărăniştilor noua poliţie confunda maşinile de scris cu maşinile de copiat bani, toată lumea simţea cum se pierde într-o atmosferă pîcloasă, nesigură şi ameninţătoare, iar Dani se aruncase cu exaltare în jurnalistică. Scria articole de fond, punea pe hîrtie proteste şi strîngea semnături, lua interviuri şi, iată, ştia să facă şi poze. Mă fotografia acum pe mine, deşi eu nu eram nici Adam Michnik, nici Zinoviev, nici Bukovski, nici Havel, n-aveam o faţă de activist civic, n-aveam o figură de politician de opoziţie, n-aveam o fizionomie de martir al drepturilor cetăţeneşti.

Aveam, în schimb, o meclă de prozator. Dani Carada era o femeie cu fler. Flerul ei mă descoperise. Ceva o făcuse să-şi amintească faptul că în acea lume tulbure şi agresivă, brutală şi falsă, cu care ea era obligată să se confrunte de dimineaţa pînă seara, mai existau şi indivizi care încercau să scrie şi altceva decît articole de ziar, proză, de pildă, romane în maniera lui Georges Simenon. Pînă şi moaca mea de *old boy* încărunţit înainte de vreme şi arborînd o tunsoare de recrut îşi putea găsi locul potrivit în marele panopticum al revistei pe care o conducea. Poate că-n mintea ei obosită de noua limbă de lemn a protestelor şi apelurilor pe care le redacta aproape zilnic, recursul la numele şi imaginea mea era pur şi simplu o încercare de a mai colora peisajul. Dani ştia şi că eu nu-mi luam în serios cărţile, vorbind întotdeauna cu oarecare jenă despre ele. Ştia, dar se prefăcea că nu ştie. Chiar şi în scurta prezentare din revistă mi-a exagerat

importanţa şi valoarea.

În fapt, privite din afară, lucrurile stau exact pe dos. Alain, de pildă, nu scapă nici un prilej să rîdă de mine, văzînd în frecatul peniţei pe hîrtie o îndeletnicire de labagiu (cuvîntul îi aparţine). Teacher, pe de altă parte, îmi spune că e păcat de mintea mea şi de simţul meu al nuanţelor, îndemnîndu-mă să intru în corpul de experţi juridici ai guvernului. Cît despre Ada, căreia am făcut imprudenţa să-i dau să citească o proză scurtă (pentru că de o vreme încoace m-am decis să nu mai scriu romane poliţiste) publicată într-o revistă, ea a devenit extrem de suspicioasă şi de tăcută, speriată probabil de faptul că aş putea oricînd să o transform într-un personaj.

În schimb Ondina e încîntată. În calitatea ei de redactor la revista lui Dani, face impresie bună să fie cuplată cu un tip cu preocupări literare. Îmi spune că ar trebui s-o termin cu cabinetul de avocatură şi cu şmecherul de Alain şi să mă apuc serios de romane adevărate. La cîte situaţii de viaţă am cunoscut eu, am toate şansele să devin celebru! Plus modul meu propriu de a nuanţa lucrurile. Totul e să-ţi iei subiectul în serios şi să nu-l dispreţuieşti pe cititor. Mi-l dă exemplu pe Kundera, pe care toate colegele ei îl citesc în draci. Iar eu o necăjesc, spunîndu-i că marele ceh a fost şi un mare gagicar, că toate subiectele lui sînt rupte din biografia lui, că şi acum, la şaptezeci de ani, moşul a rămas un mare amator de femei şi că tocmai faptul ăsta l-a îmbolnăvit de cinism. Fără cinism, nici stil, iar fără stil nici glorie, nu?

„Ce, vrei să devin şi eu o piesă de muzeu, ca Breban sau Buzura?“ o întreb. „În România nici n-ai alte şanse“, îi explic. „Fără ţărani, fără inşi în pufoaică şi fără tineri plecaţi de la ţară ca să-şi uite originea umilă nu se poate. Fără ceva bizarerie levantină şi fantasmagorie de Bărăgan iarăşi nu merge. Fără sporovăială mioritică n-ai nici o şansă. Dacă scrii despre altceva, pari un scriitor fără subiecte şi nu interesezi cu adevărat. Sau vrei să emigrez la Paris?“ „Da, să emigrăm la Paris“, îmi sare pe genunchi Ondina. „Hai, nu vrei?“ „Şi o luăm şi pe Dani cu noi?“ „Care Dani?“ „Cum care Dani, noua mea admiratoare, tipa de la revistă, prietena şi şefa ta…“ „A, nu, mai bine pe Alain“ – îmi răspunde ea răutăcioasă – „că tot nu stai tu prea bine cu franceza şi ai nevoie de un traducător…“

Cumpăr ţigări de 3 euro pachetul, fumez ca un inconştient, mă doare stomacul, mă usturǎ plămînii, dar merg înainte, în unele nopţi mă plimb cu Roland pe malul Dunării. Bate un vînt tăios şi apa se izbeşte nervoasă de mal.

„Mie-mi place Italia“, îmi spune Roland. „Florenţa mă înnebuneşte. Mie-mi place la soare. Aici e o climă ca dracu’. Dimineaţa mă scol anchilozat. Nu mai ţine. Şi nu mă simt deloc bătrîn. La Florenţa l-am cunoscut de John. Biolog de meserie. Are doctoratul. Umblă ca un boschetar. Nu-i pasă. Dădea lecţii de engleză acolo. S-a plictisit şi a venit aici. Tot cu lecţii de engleză. Cum-necum, dar le sucise minţile. Numai copii de familie bună. Şi le dădea marijuana, mă. Erau proşti, li se mişca greu mintea. El încerca să-i bage în viteză. Fuma împreună cu ei. Avea prieteni prin Olanda, prin Spania, tot felul de inşi. Se drogau pînă se făceau zdrenţe. Şi John, rezistent ca un buhai. Cînd se plictisea, se suia pe bicicletă şi tuleo, nene! Aşa a ajuns şi în România. S-a întors şi a început să scrie un roman. Nu se putea lăsa de droguri. Ăştia puseseră ochii pe el. A vrut să plece în Tibet şi nici n-a ieşit bine din oraş, că l-a călcat maşina, i-a rupt picioarele. Semn de la Dumnezeu, norocu’ lui. Că-l păpau fript chinezii! A stat şase luni în spital. Cînd a ieşit, mai avea 17 şilingi. Li s-a făcut milă de el, că era un intelectual, nu-i aşa?, şi i-au dat casă, bani, i-au adus haine. Însă el n-a mai vrut. E superstiţios. Acum e din nou în Italia. Nu ştiu ce revistă scoate acolo. Proşti sînt peste tot. Şi John îi găseşte tot timpul. De-aia e el atît de liniştit… Ştiu unde stă acum, dar nu-l caut. Îi cunosc obiceiurile şi nu vreau s-o-ncurc. Eu mi-aş deschide o galerie de artă. Dacă mă mut în Italia, îmi deschid o galerie de artă. Cunosc doar atîţia pictori în România. Cunoşti şi tu. Hai să deschidem o galerie! Luăm bani de la bancă şi o deschidem. Eu zic că merită. Ţie nu-ţi place soarele? Auzi întrebare! Sigur că-ţi place. Cui nu-i place? Ăştia pe-aici nu înţeleg nimic. Sînt nişte încuiaţi, mă. Încuiaţi şi zgîrciţi. Toţi sînt bogaţi. Toţi au de toate. Toţi vor să mai aibă. Vezi, asta e civilizaţia. Zici tu de România, dar asta vrei? Că monumente, că străzi vechi, rahat. Nu vezi, la ora 9 nu mai e nimeni pe stradă. Uite-l pe unu’ care face jogging. Fug ca proştii. Acum a apărut şi moda asta, să fugă ca proştii. Ce i-aş mai pune eu pe ăştia la coasă! Un cîmp întreg. N-aveţi ce face? Cosiţi! Luaţi şi cosiţi, că asta-i sănătate curată, he, he!“

Ah, Roland, iubitule, n-ar fi mai bine să nu te mai consumi atîta? Vrei să-ţi

spun eu una tare, dar tare de tot? Îţi mai aduci aminte de Toni şi Lala, prietenii mei? A, nu se poate, ţi-i aduci aminte pentru că am fost împreună pe munte. Făcuseşi o pasiune pentru ei, ţi se păreau perechea ideală. Ei bine, se despart. S-au despărţit de fapt. Tipa a devenit o scorpie. I-a luat tot din casă. Iar el era la a doua căsătorie, închipuie-ţi! Ceva ca-n filme. Şi monologul meu continuă, Dunărea e o suprafaţă neagră de vaselină, pe malul celălalt se văd lumini, merg lîngă el cu mîinile vîrîte în buzunare, capul tras între umeri, ceafa rece, pustiu şi tăcere, în faţă silueta metalică a podului.

Într-o zi am trecut peste pod şi am ajuns în satul în care locuieşte peruvianul Osia, un disident politic aciuat în Austria. M-am suit lîngă Roland în maşină şi am traversat Dunărea, ne-am oprit la o casă ca o cetate. Parcă eram pe o stradă din Rîşnov sau Codlea. „Ştii, Osia e comunist“, m-a anunţat, încîntat ca de o glumă bună, prietenul meu. „Stă aici, studiază şi exportă revoluţie. Bă, Austria asta e o placă turnantă pentru orice, ascultă ce-ţi spun. Însă te rog să nu te pui cu el. E foarte sensibil şi credincios. Are şi mari probleme cu inima, palpitaţii, tahicardie, ceva de genul ăsta. Lasă-l să-ţi spună toate prostiile. Mie-mi face morală tot timpul că n-am priceput nimic din istorie şi că l-am împuşcat pe Ceauşescu în loc să-i facem statuie. Şi are o nevastă aztecă, ce să-ţi spun, o comoară de femeie! Eu mai mult pentru ea îi vizitez. Nevastă-sa asta face nişte mîncăruri grozave. Şi rîde tot timpul. Creşte şapte copii şi rîde. Bagă maşina de spălat în priză şi cîntă. Copiii cirip-cirip. Unul învaţă la trompetă. O fată vrea să devină creator de modă şi umple casa de zdrenţe. Alta e cu pictura. O nebunie! Că aşa zice Biblia, să creşti şi să te-nmulţeşti. Osia e credincios. Şi Alfonsa, nevastă-sa, n-are griji. Cumpără şi găteşte. Toată ziua găteşte. La ei în casă miroase a mîncare de cînd ai deschis uşa. Nu-i înţeleg de ce nu-şi deschid un local. Cred că s-ar umple de bani. Bine'nţeles că n-ai cu cine vorbi. Osia vrea dreptate, nu bani. Vrea arme, nu afaceri. Pe lîngă el Guevara a fost un dulce copil. Şi parcă mi-e tot mai frică să trec pe la ei. Cred că m-a luat şi pe mine poliţia în colimator.“

Apoi l-am cunoscut pe Osia. Un bătrînel cu perciuni cîrlionţaţi şi lavalieră. Cu ochelari şi privirea lăcrimoasă. Cu o chelie impresionantă, strălucitoare, şi semne cicatrizate de lovituri pe obraz. Cu o dantură albă de plastic şi o engleză de baltă. Vorbea şi dădea din mîini. Îşi scotea ochelarii de pe nas să-i şteargă cu batista şi mai spunea o propoziţie. Din cînd în cînd urla la Manuel, mezinul familiei, care cînta de mama focului la trompetă într-o cameră alăturată. Manuel se oprea cîteva clipe şi revenea cu şi mai mare forţă. Iar masa se umplea de bunătăţi. Osia era taciturn. Îmi arătase o carte a lui Che Guevara şi eu nimic, nici măcar o aprobare din cap. Eu eram un străin dintr-o ţară care făcuse prostia

să renunţe la comunism. N-avea chef să-şi piardă vremea cu mine. Îl întreba pe Roland ce mai scriu ziarele. Îi spunea că primise veşti bune de acasă. Prindea din zbor privirea mea întrebătoare şi repeta fără sens, cu un fel de ironie cinică: *„But Mister, you are a Romanian man, isn't it? Tell me, what happened in your country. Why did you shoot Ceauşescu?"*. Subtilitatea lui mă depăşea. Naivitatea lui perversă mă indigna. Tequilla era bună, mîncarea îmi stătea în gît, Manuel începuse să exerseze cîteva acorduri din Louis Amstrong. Roland zîmbea încîntat de situaţie. Osia era trist şi dezgustat. La plecare ne-am strîns mîinile ca două fiinţe din regnuri diferite.

Nu ştiu ce se întîmplă cu mine aici, dar am continua senzaţie că trăiesc un happening. Oraşul ăsta parcă face parte dintr-un film. Mă aflu pe un platou de filmare în care n-au început încă filmările. Trăiesc între decoruri. Oamenii de pe stradă fac figuraţie. Eu însumi mă prefac că păşesc. Merg cu un fel de nonşalanţă îngrijorată, de parcă aş studia un rol. Înghit cu emoţie. Respir conştient. Îmi scot batista din buzunar cu gesturi demonstrative şi-mi suflu nasul cu prudenţă. Maşinile sînt prea noi şi prea curate. Strada e prea stradă, pînă şi noroiul din rigole prea seamănă cu noroiul adevărat. Oamenii sînt de ceară sau de cauciuc pînzat. Hainele lor imită calitatea hainelor adevărate. Chiar şi atunci cînd rîd ei, par să ascundă faptul că rîd. Trec, iată, zilnic pe lîngă Karikatur Museum şi din vitrină îmi zîmbeşte funebru un gras de ghips, cu o cămaşă vişinie de mătase, scoţînd spre cine se nimereşte, din prohabul nădragilor, un corn de elefant.

Totul e cinic, infantil şi elegant. Într-o zi am văzut doi tineri care se uitau la acest derutant simbol al caricaturii şi rîdeau de nu mai puteau. Ea, cel puţin, rîdea ca o actriţă care joacă un rol de oligofrenă în convulsii. Trec zilnic şi pe lîngă puşcăria cu ziduri perfecte. Regele caricaturii îşi bagă instrumentul de fildeş în ideea de puşcărie. Sfidarea e lipsită de urmări. Gardienii stau ascunşi după perdele şi se uită. Puşcăriaşii sînt cuminţi şi cînd ninge, ies afară, se suie în nişte tractoraşe de jucărie şi curăţă cu ele zăpada. Să tot puşcăriezi, cum s-ar zice. Să faci shopping o zi întreagă, pînă ţi-ai găsit perechea potrivită de blugi. Sînt negri şi elastici, proaspeţi şi bine croiţi. În magazinele cu uşi rotitoare e cald şi scump.

În cafeneaua din colţ sînt puse pe la geamuri păpuşi cu capete de porţelan. Ai o astfel de colecţie, ai dat o lecţie. Tu eşti un tip bogat. Ţi se rupe în paişpe. Dar cafeneaua e pustie, părăsită, păguboasă, prăfuită, pedantă, prea puţin profitabilă. Şi ce dacă? Proprietarul ei e un prinţ al păpuşilor preţioase cu priviri parşive de peruzea. Privatul lui pare puţin prielnic potrivelilor prieteneşti ale politicii provinciale. Pisica picoteşte în pridvorul placat cu palisandru. Porcul pufăie placid. Pitpalacul piţigăiază. Piţigoiul planează în prun. Pitulicea pitică prinde purici de plantă. Pomii primesc păsările pofticioase. Porumbeii părăsesc protuberanţele palatului de piatră. Populaţia păşeşte prudent pe pardoseala

podului. Văd pe stradă bătrînici spălăcite, cu sacoşa în mînă, care îşi tîrîe picioarele, dar sînt convins că ele se prefac pentru a mă simţi eu bine şi cu totul depeizat. De peisaj nu duc lipsă. Sticlele verzi şi goale se aruncă în pubelele de plastic portocaliu pentru obiectele de sticlă verde. Sticlele albe şi goale se aruncă în pubelele negre de plastic pentru obiectele de sticlă albă. Alimentele se consumă şi resturile alimentare se aruncă împachetate în pungi albastre. Băutura se bea galbenă dacă e bere şi roşie dacă e vin, ziarul se citeşte negru pe alb, lumina se aprinde, apa se utilizează, detergentul granulat se economiseşte, restaurantul se restaurează. Casele vechi de o mie de ani se recasează şi ele, iarba verde se greblează, zăpada galbenă se curăţă cu mătura, gheaţa se dezgheaţă, e ianuarie şi vine primăvara bleu, ninge şi iese soarele vînăt, vine noaptea şi se văd stelele argintii, se lipesc noi afişe policrome, se fac noi reduceri de preţuri fosforescente, realitatea se aprinde şi se stinge ca un bec de lanternă cu filtre multiple. E ireal de bine.

În Bucureştiul postcomunist al primarilor Crin Halaicu şi Viorel Lis, încercam să nu-mi uit vechii prieteni. Pe unii îi căutam fără motiv, dintr-un fel de nostalgie după vremurile de altădată. Mia şi Barbu mă făceau să mă simt bine de cîte ori îi vizitam. Erau atît de fericiţi, că totul mi se părea ireal. Irealitatea dragostei lor devenise realitatea singurătăţii mele. Pe atunci nu-mi găsisem încă pe cineva. Divorţasem şi atît. Reuşisem să-mi cumpăr o garsonieră şi făceam pe garsonul, eram liber.

Eram atît de liber, că nici nu ştiam ce să fac cu libertatea mea. Părăsisem liceul la care lucram şi mă angajasem la un ziar de scandal. Inventam ştiri. Mergeam pe stradă, vedeam tot soiul de chestii şi le exageram de zece ori, de o sută de ori, potrivit gustului de moment al redactorului-şef. Ca să nu mai vorbesc de comentariile mele juridice prin hăţişul ordonanţelor de urgenţă. Sau de pamfletele mele legate de politica fiscală. Pur şi simplu simţeam că pixul îmi ia foc. Mă aruncam orbeşte în luptă şi mă simţeam bine, ca un reformator asiatic. Intrasem într-o lume de paraşutişti şi paraşute. Paraşutistele îşi desfăceau costumele de protecţie şi aşteptau nerăbdătoare. Paraşutiştii aterizau la punct fix. Un futing continuu, o isterie indescriptibilă. Lumea trăia pe rupte. Inventa realitatea, o transforma în hîrtie de ziar şi se punea pe chefuit.

Bani erau. Nu atît de mulţi cît să-ţi cumperi cu ei un Mercedes de ultimul tip, dar erau. Maşinile au apărut mai tîrziu, ca şi costumele italieneşti, deux-pièces-urile pariziene, genţile de piele cu cifru, pantofii cu talpa subţire ca o coajă de ou. Deocamdată se experimenta libertinajul, se desfăceau căsătorii, se făceau lipituri de o săptămînă, se învăţa subtila artă origami a sexului oral. Zihariştii călăreau ziarizdele. Ele-şi lipeau bucile de muchia biroului şi ei le pompau din picioare. O activitate atît de sportivă, că nu împiedica vorbitul la telefon. Plus votca şi şampania. Abia începuse trecerea la whisky. Lumea încă se obişnuia cu Coca-Cola. Nu toţi se treziseră din somnul cel de moarte, cum cerea noul nostru imn naţional. Dar cei mai mulţi înţeleseseră şi se răzbunau.

Mia şi Barbu se răzbunau şi ei în felul lor. Continuam să le fac vizite. Erau ca doi porumbei. Dar maniera lor părea atît de desuetă. Atît de păguboasă. Şi ce dacă se iubeau! Ce, a lui Barbu era de aur? Sau Mia o avea de diamant? Diamante din astea găseai peste tot. Cît despre aur, toată lumea ştia că România e o ţară bogată în zăcăminte. N-avea dreptate prietenul meu Alain, care reteza

scurt orice pornire sentimentală a oricărui cunoscut de-al lui, spunîndu-i scurt „Bătrîne, tot o pizdă, nu fi prost!“. Galantarele Bucureştiului erau pline. Marfă, nu alta! Să te tot lingi pe bot. Să te sui în avion la Milano şi să cobori la Otopeni. N-aveai nevoie de adrese. Strada era generoasă. Mai ales puştoaicele deveniseră de nerecunoscut. Săreau pe tine fără nici o ruşine şi te întrebau de unde ţi-ai cumpărat cămaşa aia şic, cu prezervativ la buzunar. Într-adevăr, omenirea intrase într-o perioadă grea. Prin unele medii începuse să circule cuvîntul vrăjit *feminism*. Bărbaţii se strîmbau de rîs sau zîmbeau frust. Frustratele, în schimb, începuseră să poarte ochelari cu lentile teoretice şi să ocupe cafenelele de profil. Ţăcăneau cu tocurile lor ascuţite, prin tot soiul de imobile cu gresie pe jos, zeci de depeşe prin care îşi cereau drepturile.

Despre astfel de fenomene vorbeam. Mia şi Barbu aveau şi ei opinii. Erau şi ei nişte eroi ai revoluţiei din decembrie, ce pizda mă-sii! Erau şi ei nişte dezamăgiţi. Numai că ei se iubeau în continuare. Ei nu făcea propagandă. Ei se iubeau pe rupte, luptau cu viaţa, şi-o trăgeau cu discreţie, feriţi de ochii lumii, noaptea înainte să se culce, ca oamenii normali.

Dar vine şi o zi în care Alain e negru la faţă ca un metis. În care faţa lui e rigidă şi îngheţată ca un prapure de înmormîntare. M-a chemat în birou şi a încuiat uşa cu cheia. A scos dintr-un dulap sticla de whisky şi a turnat. S-a uitat la mine şi a băut. El nu ştiuse că Teacher. El nu-şi imaginase că Ada. Şi, ceea ce era mult mai grav, el nu suporta ca imaginaţia lui să fie pusă în stare de inferioritate. „Bătrîne, mi-a tras-o! M-a dărîmat. Nici acum nu-mi pot reveni. Putoarea asta e de nota zece. A fost mai tare ca mine."

Descoperise singur, văzuse şi se frecase la ochi. N-am înţeles prea bine despre ce era vorba. Vorbea incoerent şi dezlînat, nu mai lăsa paharul din mînă şi-n scurtă vreme s-a îmbătat de tot, a adormit cu capul pe birou, ca un personaj de melodramă. Îl priveam şi zîmbeam. O femeie şi doi pretendenţi. Victoria bărbatului cu mai multă experienţă, nu a celui cu mai mulţi bani. O victorie aparentă, înşelătoare şi o rezolvare cinstită a cazului. Sigur, în filmul meu era altfel şi puţin diferit. Juliette Binoche se mărita cu juniorul şi continua să şi-o tragă cu seniorul. Îmi plac maxilarele meditative ale lui Jeremy Irons. Îmi plac dinţii lui nu foarte albi. Dar mai ales îmi place la el freamătul îngheţat al buzelor. Fiul lui afişa o mutră de pămpălău. Măcar pentru asta. A deschis uşa, i-a văzut goi, ea l-a zărit pe el în oglindă şi i-a paralizat faţa. Jeremy era calm şi pregătit să i se întîmple orice, ca orice condamnat pe viaţă. Plus căderea finală de la etaj, cu balustrada ruptă. Plus juniorul cu capul zdrobit. Seniorul în pielea goală care strînge cadavrul la piept. Şi Juliette, cea atît de obişnuită să facă tot felul de victime. În general, în filmele ei, ea face victime şi ciocolată. Prin urmare, ea deschide poarta imobilului şi iese. Iar Jeremy lipeşte pe perete poza ei în mărime naturală şi se apucă să mediteze.

Despre Nicole nu poate fi vorba aici, ea e altfel, ea n-ar putea juca într-un astfel de film. Sau mai ştii? Actorii nu sînt oameni, sînt nişte monştri gata să facă orice. Iar Ada e o femeie problemă. Senzualitatea ei devastatoare acţionează în plină lumină. Privirea ei roade în carnea vie. Ea nu se joacă. Dar nici nu-şi interzice. Ce să facă, să-şi pună cocoaşă? Să-şi lege o mînă de gît? Să-şi extirpe o nară? Să-şi stingă pe obraz o ţigară? Nu vreau deloc să fac versuri. Vreau să mă gîndesc la Alain. Complexitatea lui interioară se distribuie cu intermitenţe. Delicateţea lui funcţionează selectiv. El e vînătorul cu puşcă şi suflet de copil. E feroce şi egoist. Îi place să fie stăpîn. I se pare normal să-şi

piardă cumpătul. Pentru că el o iubeşte pe curva asta (acum nu-i poate spune altfel, mă asigură) şi curva asta e o mică ticăloasă, un munte de minciuni, o putoare versată care o să-l bage pe ăla (Teacher adică) între patru scînduri.

Dar ăla nici nu merită altceva. Nu merită, porcul dracului, nu se mai poate abţine Alain, pentru că într-o seară la un pahar de vin el i-a spus. Şi ăla nimic. Să-i fi zis doar atît: că locul e ocupat, şi el s-ar fi retras. Dar nu aşa, fără pic de bărbăţie, nu aşa, că aia e mică şi proastă şi fandosită. Dar el, un profitor ordinar. Profită ca animalul de faptul că femeile se îndrăgostesc de bărbaţii deştepţi. N-are maniere şi nici caracter. O labă tristă, vai de capul lui. Mai rău ca un corupător de minore. Un ordinar de cea mai joasă speţă. Alain se ambalează, se inflamează, încă puţin şi-o să-i plesnească vreo venă la tîmplă. Alain caută cuvinte, grenade, săgeţi otrăvite, gloanţe dum-dum, acid sulfuric. Şi-a dat drumul pe panta asta şi nu mai poate fi oprit. Nu joacă teatru, e clar. Mă uit la el şi tac. Fac pe mortul în păpuşoi. *Fuck it!*

Sîntem prieteni şi nu putem să nu revenim la trecutul nostru românesc, la obidele noastre patriotice, la eşecurile noastre lamentabile ca nişte piese de teatru bulevardier. Şi pînă la urmă cum s-a terminat? mă întreabă Roland, care în 22 decembrie 1989 era deja în Austria şi lucra la o fabrică de componente pentru automobile. Trecuse ilegal graniţa, a stat în lagăr, şi-a făcut prieteni printre bosnieci şi turci, a mîncat carne din conservele pentru cîini şi pisici, a îndurat mizeria, dar a ajuns unde a vrut. În ziua în care în balconul Comitetului Central secretarul general al partidului ne-a arătat tuturor faţa lui speriată, Roland era de mult un om liber. Îşi pusese ochelarii de soare pe nas şi bea whisky pe o terasă. Iar noi abia pornisem pe aleea din faţa uzinei şi nu ştiam prea bine unde vrem să ajungem.

Grupul iniţial rămăsese acelaşi. Mia şi Barbu erau în faţă. Din spatele nostru veneau camioane încărcate cu oameni agitaţi, furioşi şi plini de încredere. Fluturau steaguri, auzeam strigăte, vedeam figuri neînfricate, famelice, hotărîte să facă totul, de data asta chiar să facă totul, vedeam pumni strînşi, salopete îmbîcsite de murdărie, dinţi strălucitori şi guri ştirbe, auzeam claxoanele nerăbdătoare ale celor care se aruncaseră în Daciile lor hodorogite de pe aleile blocurilor şi încercau în felul acesta să cîştige timpul pierdut, vedeam primul steag găurit.

Camionul lăsa în urmă o dîră groasă de fum şi primul steag găurit era nou, abia scos din dulap. Cineva făcuse o gaură într-un steag, dar era ca şi cum acel cineva decupase o bucată rotundă din viaţa noastră şi o aruncase la gunoi. Apoi am înţeles că gaura steagului era un gol în care trebuia pus un plin. N-aveam încă idee cum va arăta plinul acela. Steagul avea nevoie de o altă ţară. Ţara avea nevoie de noi. Noi nu mai aveam stemă şi mergeam înainte. Era o gaură destul de mare, prin care ar fi trecut cu uşurinţă capul unui om. N-ar fi fost mai util un *poncho* mexican? Şi sub acoperămîntul ăsta nu era mai bună o puşcă? Osia ar fi spus da. Dar noi nu aveam puşti. Puştile au început să fie distribuite oricărui deţinător de buletin abia pe seară. Deocamdată, mergeam înainte pe bulevard fără să ne cunoaştem prea bine, deşi toţi ne băgaserăm gîturile în gaura steagului. Era şi ăsta un act de curaj. Atît ne permiteam pentru moment, o gaură, un gol de sens tăiat în grabă în materialul ros de molii al istoriei.

Mergeam fără grijă înainte, mă pierdusem de grup şi tocmai pentru că mă

pierdusem de grup mă simţeam mult mai solidar cu toată lumea. Sigur că şi în creierul meu se căscase o gaură. Sufletul îmi căzuse într-o gaură fără fund. Privirile-mi alunecau în gol. Devenisem din nou gînditor, superior, curajos. Era un steag nou-nouţ. Cineva îl avusese pînă cu o vreme în urmă pe inventar. Altcineva dăduse dispoziţie ca el să fie scos din dulap şi transformat în stindard. Nu se ştie cine spărsese uşa cabinetului de partid şi furase steagul patriei, scuipase pe steagul partidului, dăduse foc fişierului cu documente, urinase pe covorul persan, izbise cu o rangă în portretul de pe perete, aruncase pe geam de la etaj un sertar cu hîrtii, luase o foarfecă şi tăiase!

Fără stemă, steagul nu mai avea partid, fără partid, steagul nu te mai putea face să te gîndeşti la Ceauşescu. Deşi toată lumea se gîndea la Ceauşescu, toţi îl văzuseră la televizor, toţi îi simţiseră slăbiciunea, toţi se speriaseră. Mia şi Barbu s-au speriat primii şi au simţit pentru prima dată nevoia să se strîngă în braţe în văzul lumii. Colegele mele s-au speriat şi ele, acoperindu-şi gurile cu mîinile, uitîndu-se una la alta fără nici un rezultat, Gorgan se speriase şi pusese mîna pe tablou, lumea din secţii se speriase şi ieşise în curte. Curtea era mare. Muncitorii erau mulţi. Afară era soare. Oamenii aşteptau. Era mai bine în mulţime. Era mai sigur. Nimeni nu se gîndea că va muri. Fiecare dorea să se termine totul. Toţi doreau altceva. Nimeni nu ştia cum va fi. Nimeni nu ştia ce va mai fi. Apoi steagul a început să fluture.

Pe străzi oamenii au început să huiduie. Vorbeau. Vociferau. Murmurau. Strigau. Susurau. Supurau. Scandau cu hotărîre. Bolboroseau fără măsură. Aruncau pietre. Agitau pumnii. Fornăiau. Mîrîiau. Bodogăneau. Se imitau unii pe alţii. Voiau să cînte şi nu ştiau ce. Au rupt crengi de plop şi au pus în ele pere de plastilină. S-au descălţat şi-au atîrnat de ramuri pantofii lor găuriţi. Au scris cu creioanele lor chimice pe cartoane „Jos Dictatorul“. Au muiat pensulele lor de vopsitori cu plămînii mîncaţi de acizi în bidoanele cu vopsea roşie şi au început să deseneze litere. „Ceauşescu – Dracula.“ Alfabetul era acelaşi. Cineva îl dezgropase din istorie pe Dracula ca să-l îngroape în pămînt pe Ceauşescu. Monstrul trebuia băgat în pămînt. Partidul lui trebuia băgat în pămînt. Pămîntul lui trebuia băgat în pămînt. Ei voiau să trăiască pe un nou pămînt. Gura lui trebuia umplută cu pămînt. Stema lui trebuia îngropată în pămînt. Pămîntul era îngheţat. Trebuia făcute găuri în pămîntul îngheţat. Trebuiau săpate morminte în gheaţa cimitirului. El nu putea să moară de unul singur. Unii trebuiau şi ei să moară pentru ca el să devină o amintire urîtă. Ei trebuia să fie împuşcaţi, ele trebuia să fie împuşcate, tu trebuia să fii împuşcat, era o conjugare pe care nimeni n-o mai exersase pînă atunci, pereţii, zidurile, acoperişurile, copacii trebuia să fie împroşcate de gloanţe ca într-un film cu scene de luptă. Era

nevoie de cruci, era nevoie de morminte noi în cimitire vechi, era nevoie de marmură, lopeţi, sicrie, pretexte. Apoi dictatorul a fost în sfîrşit omorît şi toţi au răsuflat uşuraţi. Au pus punct propoziţiei şi şi-au văzut mai departe de treburi. Plutonul de execuţie şi-a continuat instrucţia. Unii au rămas mai departe în piaţă şi au murit. Alţii au plecat acasă şi s-au îmbătat. Cei mai mulţi s-au aruncat cu sălbăticie în pizdele fierbinţi ale nevestelor şi au făcut dragoste. În case era cald şi bine. În magazine apăruseră pachete de unt, pui graşi congelaţi, portocale şi caşcaval. Caloriferele duduiau şi istoria pornise greoaie spre larg, gemînd din încheieturile sale de fier ca un pachebot obosit.

Cu Adriana ştiam de fiecare dată de la bun început că trebuie să trecem mai întîi printr-o lungă perioadă de pregătire a plăcerii şi că în această aventură trebuie să avem mereu grijă unul de altul. Doi parteneri prevenitori şi timizi. Aproape întotdeauna, la sfîrşit, singura întrebare pe care ne-o puneam era asta: „Ţi-a fost bine?“. Simţeam nevoia să ne punem întrebarea, pentru că satisfacţiile noastre nu erau niciodată aceleaşi. Uneori ea se excita enorm de repede, doar după cîteva săruturi pe gură. Limbile noastre se căutau flămînde, luptîndu-se să cucerească teritoriul advers, să se strecoare în cavitatea lui bucală, pe care să o exploreze în zvîcniri disperate, de peşte spadă, sau să-i astupe buzele cu totul, să i le frămînte cu dinţii ca pe un mic animal nesupus, savuros de elastic, nemulţumit de pierderea libertăţii.

Adevărul e că gustul de lapte al buzelor Adrianei mă înnebunea. Mă aruncam cu voluptate în aceste săruturi devoratoare şi o lăsam întotdeauna să mă domine, să mă ocrotească. O mîngîiam mecanic, fără ca degetele să-mi sporească în vreun fel excitaţia, şi descopeream uimit şi mulţumit că nici ea nu pune mare preţ pe această mîngîiere, că trupul ei s-a concentrat întreg în suprafaţa buzelor, în elasticitatea lor fierbinte, fremătătoare. Cu o mişcare bruscă, hotărîtă, îi atingeam sexul şi de fiecare dată eram tulburat să-i simt umezeala de glicerină. Era ca şi cum aş fi atins, curentîndu-mă, miezul dorinţei ei şi asta îmi dădea o stare de bucurie îmbătătoare. Îi era bine şi mă dorea, deşi nu imediat şi nu oricum, pentru că gura ei scăldată de saliva gurii mele voia mai mult.

Se smulgea ca drogată din îmbrăţişarea pe care ea o stăpînise pînă atunci şi se arunca asupra sexului meu în erecţie. Avea în faţă o creatură atît de oribilă, atît de vînătă şi lucioasă, cu vene umflate şi pielea arămie, că simţea nevoia s-o facă să-i dispară cît mai repede de sub ochi. Îşi cobora cu sfială pleoapele şi o cuprindea aproape toată în adîncurile gurii. Nu prea ştia ce să facă, era lipsită de orice ritual, nu ştia să-şi dozeze plăcerea, căuta şi nu ştia ce căuta. Mi-o mîngîia cu vîrful limbii, mi-o învîrtejea cu toată limba deschisă ca o petală, mi-o pipăia cu dinţii şi gingiile, cu partea interioară a obrajilor, începea să-şi mişte ritmic capul pentru a simţi glandul izbit de cerul gurii. Totul ca într-o vrajă. Ca într-o dăruire tribală. Eu îi mîngîiam părul, îi sărutam creştetul, îmi plimbam mîinile peste umeri sau peste sînii ei de ninsoare. Mi-era ruşine, dar îmi plăcea.

Eram un mare porc pentru că eu o învăţasem toate astea. Şi buzele ei fine şi moi mi se plimbau în jos, pînă la rădăcina testiculelor. Ca deodată capul ei să se ridice şi trupul ei să se răşchireze brusc sub mine, cu picioarele desfăcute. Dacă întîrziam puţin, îi simţeam degetele cuprinzîndu-mi cu delicateţe sexul şi îndreptîndu-l spre vaginul ei ca o gură rămasă deschisă. Intram în ea doar din două-trei mişcări, pînă la fund, şi îi vedeam faţa care rîdea încîntată, cu ochii deschişi şi cu dinţii strălucitori de salivă. Începeam imediat să ne iubim cu furie, într-un fel de luptă care pe care, cu zvîrcoliri, atacuri furibunde şi căutarea unor noi şi noi poziţii de tragere.

Dorinţa ei era atît de adîncă şi puterea mea de a i-o satisface atît de nemulţumitoare, încît de multe ori îi simţeam unghiile înfigîndu-mi-se în coapse pentru a mă trage şi mai mult înăuntrul ei, spre zone de plăcere pe care nici măcar nu le bănuiam. Gîngurea, mormăia, ţipa şi ar fi vrut ca mişcările noastre să nu se mai oprească niciodată. În momentul în care jetul de spermă îi împroşca pereţii vaginului, din gîtul ei porneau sunetele guturale, nefireşti ale unui animal care moare. Grohăia, murmura, ciripea, fără să scoată nici un cuvînt, dar sunetele acelea nu erau nişte adevărate grohăieli, murmure, ciripituri, erau altceva, nişte expresii sonore cu care urechea mea nu era obişnuită, nişte sunete mai vechi poate şi decît sunetele nearticulate ale fiinţelor nevorbitoare, sonoritate animală pură, de fiinţă lipsită de orice limbaj, de orice deprindere de a emite semnale de recunoaştere în cadrul speciei din care face parte. Cred că numai atunci, în momentul orgasmului, conştiinţa mea se înnegura şi se rupea definitiv de trup, lăsîndu-mă să-mi savurez plăcerea, pentru ca imediat, percepînd încă felul cum se descărca în mine curentul de bucurie al acuplării, să o văd din nou pe ea, învăluită într-o lumină de o nesfîrşită mulţumire. Nu se mişca, era indiferentă la mîngîierile sau săruturile mele şi era ca şi cum eu fusesem un inamic învins şi ea îmi furase ceva, un bun de a cărui posesie continua să se bucure de una singură.

Aşa am înţeles că în dragoste există întotdeauna un egoism al plăcerii de unul singur, la care orice acces e interzis. Am înţeles de ce obişnuiesc bărbaţii să spună că în realitate nu noi posedăm femeile, ci că ele sînt acelea care ne posedă pe noi. Cu Adriana era însă altceva. Îşi cunoştea bine sexul şi limitele naturii ei sexuale. Egoismul bucuriei ei nu-i aparţinea ei ca individ, ci lumii feminine din care făcea parte. Ştia asta. Şi regreta întotdeauna că uneori i se putea întîmpla să mă uite, să nu mai ţină seama de mine. Nu mi-a spus asta niciodată, dar i-am citit-o de fiecare dată pe chip. Tandreţea mîngîierilor ei de după consumarea acuplărilor noastre mă uluia. Eu devenisem rece şi indiferent, îngîndurat şi dezabuzat, pe cînd dragostea ei era din nou vie şi intactă, supusă şi

admirativă. Eram pur şi simplu bărbatul ei. A fost singura femeie din viaţa mea care m-a făcut să simt aşa ceva, că sînt o fiinţă unică.

Ar trebui poate să mă gîndesc şi la altceva. Adriana era o femeie maternă. Iubirea ei pentru mine a conţinut tot timpul şi un element matern. M-a iubit protejîndu-mă. M-a iubit ştiind prea bine că nevoia ei de a face dragoste depăşea cu mult puterea mea de a-i rezista. M-a iubit ca pe un copil mare care-şi are limitele lui de copil mare şi care degeaba va mai continua să crească. De fapt, cred că aşa iubesc femeile, ca nişte mame înţelegătoare. Sînt mai puternice şi mai nesăţioase decît noi. Îşi controlează mai bine dorinţele şi dacă e nevoie, îşi limitează plăcerile. Dar au şi un mare surplus de iubire. Ele ne fac faţă oricînd şi-şi pot învălui chipul într-un zîmbet indicibil, de Mona Lisa cu mustăţi invizibile.

Nici nu m-am trezit bine din somn şi ochii îmi zboară pe geam. Mă ridic de pe salteaua împrumutată aseară de la Herr Kraus şi mă scarpin în cap. Privesc depărtarea. Dunărea curge placidă şi cenuşie. Pupila mea alunecă peste acoperişurile înzăpezite şi latul pustiu de apă al Dunării pe care uneori, toată ziua, nu se mişcă nici un vaporaş, nici un şlep. Dar acum e o dimineaţă morocănoasă, statică, cu cer de leşie şi păsări rare se scurg în grabă pe deasupra copacilor. În ramurile pleoştite ale mesteacănului dintre case se opreşte acum o mierlă. Altădată am văzut corbi, sticleţi, coţofene. Dar atunci era soare şi aerul avea volum. Acum cerul e atît de închis, că peisajul pare bidimensional. Pe malul celălalt al Dunării, o lizieră de pădure înecată în fum, o limbă de pămînt pietros pe care Roland descoperă din cînd în cînd, în plimbările lui dezabuzate, cîte o mică amuletă neolitică. În patul meu încă doarme Dorin, prietenul meu din Germania. A sosit ieri cu trenul şi mi-a spus că de cîte ori vede Dunărea, îşi simte ochii umezi şi se gîndeşte la escapadele în Deltă din vremea studenţiei. Mă uit şi la el, dar nu-l trezesc. Prefer să rămîn încă o vreme singur. Da, să-mi fac o cafea, să aprind o ţigară, să mă aşez pe scaunul din bucătărie şi să nu mă mai uit la nimic.

Dorin stă în Germania, are doi băieţi şi şi-a cumpărat acolo o casă la ţară. Îşi ţine orele de tenis la un club privat de lîngă Stuttgart şi în rest stă şi bea. Se închide în casă, dă drumul la televizor şi bea whisky scoţian cu gust de fum. Şi-a pus pe casă o antenă parabolică la care prinde aproape o mie de canale. Dar el zapează în căutarea posturilor româneşti şi urmăreşte prostit tot felul de emisiuni stupide, nici nu ştie cînd trece ziua. Soţia lui nu mai pictează, nu mai face tapiserii, nu mai cîntă la flaut, e ambalatoare de produse la o fabrică de conserve de fructe. Face naveta cu maşina 50 de kilometri, străbate sate, pîlcuri de copaci, cîteodată vede căprioare şi vulpi trecînd în goană şoseaua asfaltată de ţară. Într-o zi s-a întors acasă cu o veveriţă rănită. A dus-o la veterinar şi pînă la urmă a adoptat-o. I-a pus numele Lola şi îi cumpără nuci.

Soţia lui Dorin vine acasă şi începe să vorbească cu florile, le udă, le mîngîie, le admiră. Parcă îi creşte sufletul. De multe ori în viaţă e important şi asta, să simţi că un lucru cît de mic te face să-ţi crească sufletul – îmi explica cu simplitate Dorin şi mai desfăcea o sticlă de vin. Soţia lui e o sedentară

resemnată. O cunosc şi eu din România şi ştiu că Dorin are dreptate. El, pe de altă parte, e un nemulţumit care nu-şi găseşte locul. De aceea s-a şi grăbit să vină să mă viziteze aici şi să petrecem împreună două zile. Nu are prieteni. Stă într-un sat. Din cînd în cînd discută cu un profesor prăfuit care predă gramatica română la universitatea din Soblenk. E cunoscut de poliţia locală şi de multe ori e chemat ca interpret atunci cînd sînt interogaţi românii. E vorba de cele mai multe ori de hoţi de buzunare sau de evadaţi. Hoţii se ţin de găinării, încercînd să profite de naivitatea şi încrederea nemţilor. Evadaţii îşi bat joc de sistemele de siguranţă din puşcăriile germane şi declară senini că orice zid poate fi sărit cu condiţia să faci rost de o bancă sau un scaun. Dorin rîde în sinea lui. Îl impresionează nepăsarea şi şiretenia acestor oameni. Roland îi dă dreptate. Adică îi dădea. Era noaptea tîrziu şi noi beam fără oprire. Nici nu mai ştiu cînd s-a spart cheful. La plecare cei doi s-au pupat. S-au luat în braţe şi se legănau pe picioare. Încă puţin şi lacrimile le-ar fi inundat obrajii.

Aşa că mă întorc în atelier şi mă uit la obrazul neras al lui Dorin. N-arată rău. Băutura încă nu l-a distrus. Îi văd pieptul puternic şi gîtul gros. Într-o ureche îi descopăr un cerceluş. Are faţa arsă de soare şi-n colţurile ochilor i-au apărut dungi albe. Sforăie uşor, poate visează, poate se va trezi şi nu va şti unde se află. Lumina de afară nu-l deranjează. Dorin e un tip adaptabil. Ţine sincer la mine. Vizita lui m-a bucurat. Ne-am amintit tot soiul de porcării la care am fost părtaşi. Am rîs ca proştii. „Cum trece timpul!“ a observat la un moment dat Roland. Era ironic doar pe jumătate.

Nu-mi dau seama de ce, dar la începuturile relaţiei noastre Ondina mă iubea cu totul altfel. Ar fi fost şi atunci în stare de umilinţe. Mi-ar fi îngăduit totul, dar ca o femeie care nu suportă să fie anulată. Ea avea viaţa ei, fiinţa ei, tăcerile ei. Oricît ar fi încercat, Ondina nu-mi putea dărui, pe lîngă trupul ei superb şi calineriile ei pline de prospeţime, şi viaţa ei interioară. Mă iubea, dar în acelaşi timp şi încerca să-şi rămînă fidelă. Ar fi vrut să pună totul pe acelaşi plan şi nu reuşea. Viaţa ei interioară era plină de renunţări şi sursa acelor renunţări eram eu. Îmi dădeam seama de asta şi nu eram în stare să fac nimic. Totuşi, o ajutam într-un fel: nu-i făceam scene de gelozie, nu trebuia să-mi maschez suspiciunile pentru că suspiciunile acestea nu existau. Era o chestiune de bun-simţ. Eram un om cinstit.

Uneori îi spuneam mai în glumă, mai în serios că n-am de gînd să-i distrug viitorul, că relaţia noastră nu mai poate dura, că ar trebui să-şi găsească un tip şi să se mărite cu el. Se uita la mine cu o privire mustrătoare, ucigaşă şi cu ochii înlăcrimaţi, ca un copil care şi-a pierdut mama. N-avea pic de umor. Deşi îmi accepta glumele. Uneori, în locul glumelor îmi ieşeau din gură mici răutăţi. Nu le băga în seamă. Dacă mi se întîmpla să mă supăr pe ea, tăcea vinovată. Nu mai voia să scoată o vorbă. Se pedepsea, îi plăcea să mă privească în ochi şi nu mă feream. Era întotdeauna gînditoare, întrebătoare. Zîmbea pierdută, dar nu ca atunci cînd făceam dragoste. Era un zîmbet în care se insinuau tristeţea, resemnarea, frica să nu mă piardă.

Însă de obicei vorbeam cu ea de toate. Îi povesteam despre Viky şi Ada, Cora şi Iasmina, Alain şi Teacher. Ea relativiza totul, observaţiile ei îmi dădeau o foarte acută senzaţie de deriziune a ceea ce mi se întîmpla. Mă simţeam mai destins, mă simţeam mai puţin vinovat. De Ada îi era însă frică. Nu mi-o spunea niciodată, dar o simţeam cum se zburleşte şi devine atentă, încercînd să treacă dincolo de sensul minciunilor mele. Credea în mine, dar se temea de imprevizibil. Oricînd s-ar fi putut întîmpla ceva fără ca eu să fiu vinovat. Era convinsă de natura diabolică a femeii. Nu avea prietene, se limita la amiciţii întîmplătoare. Îi plăcea să se supere brusc şi definitiv. În mintea ei, femeile nu erau în stare de afecţiune durabilă şi dezinteresată. Asta o şi făcea să găsească explicaţii pentru nestatornicia bărbaţilor.

Pe Alain îl dispreţuia. Nu suporta aerele lui de baron, privirile lui uleioase,

rînjite. Lăudăroşeniile lui o făceau să zîmbească ironic. Se purta băieţeşte cu el, îi interzicea accesul la feminitatea ei irezistibilă şi, ca un fel de răzbunare, îşi fîţîia cît mai mult prin faţa lui fundul obraznic îmbrăcat în pantaloni strech. „Asta nu-i pentru tine“, păreau să spună mişcările ei grăbite, distante, de femeie ocupată cu adusul farfuriilor din bucătărie. Dar fundul ei cel atît de apetisant nu era nici pentru mine. Cel puţin nu în astfel de situaţii. Nu-i plăcea să se dea în spectacol şi nu mă mîngîia de faţă cu alţii, nu mi se aşeza pe genunchi şi dacă îmi trecea cîteodată braţul pe după umeri, aşezată lîngă mine, pe canapea, o făcea ca o studentă care fraternizează cu un coleg la o masă plină cu halbe de bere unde se sărbătoreşte trecerea celui mai greu examen.

Formam împreună un cuplu destul de glacial, ceea ce o făcea să pară o femeie mult peste vîrsta ei şi asta îmi convenea. Cînd apăream împreună pe stradă, lumea nu se uita după noi, n-avea de ce. Eram o pereche normală, care ar fi putut foarte bine să se ducă la grădiniţă pentru a-şi lua copiii acasă. Şi dacă în cîteva împrejurări a trebuit să intrăm împreună în holul unui hotel şi să cerem o cameră, totul a fost ok, recepţionera nu ne-a privit cu îngăduinţă şi complicitate. Feţele noastre îi spuseseră deja că nu are motive.

Acum e puţin altfel, mult mai altfel. Dar ne-am obişnuit atît de tare unul cu altul, încît mă uit la Ondina ca la o nevastă înşelată şi nu ştiu ce să fac. Depinde cu totul de mine, a renunţat la sufletul ei, dar a început să se îmbrace cu mai multă grijă. Pierde tot mai mult timp cu alesul hainelor. Cîteodată, dimineaţa, o văd în faţa dulapului deschis şi faţa ei meditativă mă face să zîmbesc. E un domeniu al vieţii ei în care nu mă pot amesteca. Ondina se iubeşte şi ea, ca orice femeie. Viaţa ei a ajuns într-un punct de suferinţă acceptabilă, pe care multe femei l-ar invidia. Ondina merge înainte alături de mine ca şi cum ar muri de fericire. *That is the case.*

Dorin şi Roland nu se cunosc de azi, de ieri. Se ştiu încă din România (eu le-am făcut cunoştinţă), însă aici, în Vest, au devenit prieteni, îşi spun bancuri la telefon, folosind o linie cu preţ redus pe care vorbesc cîte o jumătate de oră. Se văd rar, trenul din Germania în Austria e scump, distanţa e mare. Se tachinează şi-şi fac cadouri. Dorin a făcut opt ore cu trenul şi mi-a adus şi mie o mulţime de daruri: un sacou, o haină de piele, o călimară veche de argint, o pereche de pantaloni de vară care pe el nu-l mai încap, un papion de culoarea vişinei putrede şi o mulţime de pixuri. Lui Roland i-a adus un sac de cravate. Roland i-a umplut lui Dorin un gemantan cu perdele care nu se mai potriveau la geamurile casei lui. Şi uite aşa a început jocul. Dorin i-a făcut cadou un pachet de documente vechi, din vremea lui Napoleon şi Wilhelm al II-lea, găsite la pubela pentru hîrtie. Roland a plusat cu o icoană gotică cumpărată de la Flohmarkt. Apoi neamţul a scos din buzunar un portchei nou-nouţ, iar austriacul a scos din frigider o cutie de sardele ruseşti. Neamţul a admirat o farfurie de argint cu monogramă şi austriacul i-a dat-o. A primit în schimb o tabacheră muzicală. A căutat prin casă şi a găsit o pipă Bruyère. S-a despărţit de ea. Neamţul a primit-o şi şi-a tras peste cap puloverul. Oricum îi era mic, deşi abia îl cumpărase. I l-a făcut cadou.

Apoi am mers cu toţii la magazin. Şosetele din Austria erau mai scumpe decît şosetele din Germania. Încălţămintea din Austria era mai urîtă decît încălţămintea din Germania. În schimb, carnea de porc era mai ieftină. Cafeaua Alvorada costa 50 de centime. Dorin a umplut toată sacoşa cu pungi de cafea. Roland i-a spus că nu prea are gust. Dorin a răspuns că e bună în România. Singurul român dintre ei eram eu. Le-am dat dreptate. În România nu se mai putea trăi. Ne omorau preţurile. Ne scîrbeau scandalurile politice. Ne revoltau fetiţele în fundul gol care făceau pe cîntăreţele la TV. Dar mai mult şi mai mult pe mine mă umpleau de dezgust reclamele la detergenţi şi pastă de dinţi. Nu mai puteam să respir de praf. Nu mai puteam să-mi cumpăr o carte. Mă săturasem de roşiile importate din Turcia, de ceapa olandeză şi de ţelina belgiană. În România nu mai puteai să cumperi din magazin un măr adevărat. Ţara era pe ducă, am tras concluzia şi ei n-au încercat să protesteze.

După care, pe nepregătite, şi Roland, şi Dorin şi-au adus brusc aminte de Adriana. Ce mai făcea Adriana, iubita mea? În urmă cu o jumătate de an, pe

cînd Ondina se afla la Moscova, am plecat cu Adriana la Paris. Am împrumutat o mie de dolari, ne-am suit în maşina ei şi am plecat. Ea tocmai terminase divorţul. Eu încă mai făceam dragoste cu Ada şi ajunsesem la concluzia că frigiditatea ei nu are leac. Ştiam că nu pot renunţa la ea, vedeam că nu-i pasă deloc de aventurile mele cu alte tipe şi asta mă înfuria la culme. Continuam să-i rămîn prizonier. Cît despre Ondina, ea mă iubea ca şi înainte, ca pe un explorator care nu poate să uite drumul spre casă şi simte mereu nevoia să se întoarcă de unde a plecat. Era insuportabil, dar mă simţeam liber. Aşa încît am sunat-o pe Adriana, ne-am urcat în maşină şi am ajuns într-o noapte la Arad. Apoi a început autostrada. Zburam, fumam şi beam sucuri naturale de fructe. Peste zece ore ne-am oprit la Welk şi i-am dat lui Roland un cartuş de ţigări bune, o sticlă de vin de Jidvei, un burduf de brînză şi o pîine de casă. Adriana i s-a părut o fată superbă. Eu eram mîndru. Apoi drumul spre Heilbronn, în Germania. Noaptea ne-am oprit într-o parcare şi am făcut dragoste. Adriana era într-adevăr o femeie de rasă. Cînd Dorin mi-a spus acelaşi lucru, am devenit şi mai mîndru. Am dormit în camera lor de oaspeţi, soţia lui s-a uitat la mine urît pentru că era sătulă de escapadele propriului ei soţ. Asta nu m-a împiedicat s-o satisfac pe Adriana de cîteva ori la rînd şi să adorm împăcat.

Însă în gesturile noastre apăruse disperarea. Ştiam amîndoi că ne vom despărţi şi că nu e nimic serios în acuplările noastre pătimaşe, dar ne prefăceam că totul e ok. La Paris ne-am ascuns în hotelul unui arab. N-am vrut să văd pe nimeni, deşi aveam acolo cîţiva prieteni. Noaptea ieşeam pe străzi şi ne plimbam. Cînd ne întorceam, făceam o vreme patul să scîrţîie din toate încheieturile, apoi o lăsam pe Adriana să plîngă în voie. Nici nu mai ştiu cum am ajuns în România. Ne-am despărţit sărutîndu-ne pe obraz. Ne-am întors la birou şi am redevenit colegi. Nimeni nu ştie nici acum nimic.

Le spun asta prietenilor mei şi ei nu mă cred. Nici eu n-aş crede. Ciudată dimineaţă. Roland încă nu s-a trezit. M-ar fi sunat. Dorin a ajuns aseară acasă. A schimbat trei trenuri şi a băut un sfert de sticlă de whisky. I-a plăcut la mine. S-a simţit bine. Ne-am adus aminte de tot felul de chestii, am vorbit porcării, am evocat tot felul de aventuri comune. Am vorbit despre Dorina cea grasă, cu fundul cît uşa, despre Ozana, profesoara de muzică, cu vocea ei cea frumos curgătoare şi limpede ca cristalul, despre năvalnica Laruela şi tăcuta, dar bine dotata soţie a doctorului Culea, dar mai mult şi mai mult am vorbit despre Gina, care avea o piele alunecoasă şi rece ca spirtul şi obiceiul să mă călărească în galop pînă scrîşneau arcurile somierei. I-am spus asta lui Dorin şi nu m-a crezut, pentru că Gina era pe atunci logodită cu un neamţ din Germania

Federală (motiv pentru care a şi fost dată afară din învăţămînt) şi pioşenia ei de catolică practicantă părea să o fi transformat într-o statuie de marmură nesimţitoare. Uite că n-a fost aşa, i-am spus prietenului meu, care m-a privit lung, meditativ, cu ochii sclipitori, însă deloc convins. Nu mai ştia nimic despre Gina, deşi amîndoi deveniseră cetăţenii aceleiaşi ţări. Mi-a lăsat un ultim cadou, o pereche de şosete noi, pe care le pusese în geanta de voiaj pentru orice eventualitate, şi a plecat.

În urma lui a rămas o saltea care stă sprjinită de peretele despărţitor al camerei în care scriu. Îmi ridic ochii de pe tastatură şi mă uit pe geam. Atmosfera pîcloasă din ultimele zile persistă. Acoperişurile sînt pline de zăpadă. Hornurile de aluminiu nu scot pic de fum. Locatarii sînt la lucru. Dunărea e la fel de placidă şi pustie. Din cînd în cînd zgomotul cîte unei maşini care trece pe stradă. Îl aştept pe Roland. Am terminat cafeaua. Nu mai am ţigări. N-am mîncat nimic azi. Îl aştept pe Roland să ducem salteaua la magazie. Vreme de futut sau de scris, cum ar spune Alain.

Sînt posesorul unei întregi colecţii de femei. Mă întîlnesc cu ele zilnic, le sînt şef. Fiecare în felul ei e un caz. Fiecare în felul ei caută ceva, încearcă să descopere cu exactitate ce ar trebui să caute cu şi mai multă consecvenţă. Toate sînt un fel de preotese ale viitorului lor cel plin de iluzii. Toate ar vrea să rupă gura tîrgului, să-şi imprime surîsul pe un afiş, să facă o gaură cît de mică în cerul nostru de mucava. Ele au sîni şi coapse, buze rujate şi părul vopsit. Ele merg şi se simt forfecate de genele metalice ale masculilor, ţintuite pe ziduri, lipite pe vitrine, îndesate în scaune de privirile lor adezive. Toate sînt bune. Toate ştiu asta şi n-au ce face. Trăiesc într-o lume de bărbaţi şi o feminizează din instinct. N-au altă cale. N-au altă plăcere.

Am vorbit despre Stela şi despre celelalte, dar ar fi trebuit să vorbesc în primul rînd despre Viky. De cînd mă ştiu, am fost convins că numai o fată grasă poate să poarte un astfel de nume. Victoria părea un nume prea lung pentru mişcările ei greoaie şi pentru mersul ei legănat, de raţă în şlapi. Aşa că i-am spus Viky. De fapt venise cu numele ăsta. Îl avea încă din facultate şi se simţea bine aşa, lăfăită în igrecul lui final, ca într-un fotoliu încăpător şi lasciv, de inspiraţie postmodernistă.

Viky avea o faţă de viţeluşă ambetată. Se uita la mine cu ochii umezi. Încerca să mă asculte şi atunci apleca pleoapele. Nu rezista mult. Mă scălda ca o fîntînă arteziană în admiraţia ei. Ascultatul o obosea. Munca o obosea şi mai tare. Dar îi plăcea s-o frec de colo-colo cu tot felul de sarcini, să-i resping lucrările, s-o întreb nemulţumit de ce a greşit, s-o pun să refacă, să-i explic încă o dată, s-o muncesc pînă la epuizare, s-o trimit la cumpărături pentru birou. Îi plăcea să-i cer, să-i pretind, să-i atribui. Îi plăcea s-o strig, s-o muştruluiesc, s-o ameninţ. Nu-şi mai încăpea în piele de fericire. Alte idealuri nici nu avea. Mă descoperise pe mine şi căzuse în limbă de pasiune. Încerca să-mi atragă atenţia. Îmi căuta apropierea fizică. Orice, dar măcar să mă atingă puţin cu ţîţele ei ca doi tumuli cumani. Orice, dar măcar să-mi simtă parfumul şi gustul de adrenalină, să se scurgă pe dîra parfumului meu pînă la umezirea chiloţilor ei cu dantelă, categoria grea.

Ştiam toate astea şi eram rău. Viky era o fată atît de cuminte şi supusă, că mă făcea să fiu rău. Ea m-a împins să descopăr în mine plăcerea de a chinui

femeile. O chinuiam cu bună ştiinţă. Mai mult nu-i puteam oferi. Iar Viky, cît era ea de Viky, părea să înţeleagă foarte bine această neputinţă a mea.

Îmi trimitea SMS-uri. *A început brusc să plouă, apoi s-a lăsat liniştea. Nici un tablou pe peretele alb din camera mea. Ce gînduri sînt acestea? Sender M.*

Cîndva, în copilărie, am găsit într-o carte această propoziţie: Bărbatul cu ochii albaştri mă privea devorîndu-mi buzele. N-am mai uitat-o niciodată. Sender M.

Mesajele ei veneau de obicei noaptea. Voia să-mi dea de înţeles că nu putea să doarmă. A doua zi privirea ei era şi mai intensă. Se îmbrăcase mai frumos decît cu o zi înainte. Ochii ei erau atît de umezi, că îmi venea să-mi scot ochelarii de pe nas şi să mi-i şterg. O alta în locul ei m-ar fi enervat. Cu Viky nu era cazul. Uneori mă uitam gînditor la bucile ei enorme, slăninoase. Mi le închipuiam albe şi calde. Nu puteam face mai mult. Cu toate că şi aceasta ar fi putut fi o plăcere. Scufundat fără rost între coapsele ei uriaşe, aş fi avut poate şansa să regăsesc ceva din ruşinoasele mele plăceri infantile. Coapsele ei cu moliciuni de pernă, fierbinţeala sexului ei înecat în grăsime, picioarele ei dolofane, înfrigurate de aşteptare. Unde mai văzusem aşa ceva? Sau era doar o simplă halucinaţie, o festă jucată de năstruşnicul meu subconştient îmbibat pînă la refuz de libido?

Culmea era că Viky o cunoştea pe Ondina. Mă văzuse cu ea pe stradă. Dar nu era în stare de comparaţii, nici de invidie. Ea mi se oferea. Sau nici măcar nu-şi dădea seama de ce i se întîmpla. De aici curajul de a mă privi drept în ochi. Nu reuşea niciodată să-mi prindă privirea. Ochii mei o puneau la respect ca pe o fiinţă inferioară. Ştia că e o fiinţă inferioară şi nu suferea. În faţa mea suferinţa era exclusă, îşi promisese asta. În faţa mea orice umilinţă era permisă. Acceptase fără crîcnire. Oricum, ea se simţea anulată. Dacă eu existam şi mă putea vedea zilnic, atunci anularea ei nu mai conta. Eu puteam să fiu un tîmpit. Dar asta nu însemna că n-aş mai fi putut rămîne mai departe punctul ei de referinţă absolut. Puteam să fiu un pervers, un gagicar fără scrupule, un fustangiu de doi bani. Poziţia mea în mintea ei nu se clintea nici măcar cu un milimetru. Mă gîndeam la toate acestea şi descopeream că pînă şi Viky, faţă de care n-aveam nici o obligaţie, mă făcea să mă simt vinovat.

Am văzut-o din nou pe Nicole. De data asta avea o pălărie pe cap şi se uita în sus, cu ochii mari. N-am recunoscut-o de prima dată. Avea buzele strînse, amare şi sprîncenele prea stufoase. Părea o femeie bătrînă. Rujul nu-i acoperea în întregime buza de jos şi acea pată albă şi alungită din colţul gurii îi dădea un aer prea grav. Nu ştiu de ce privirea mi s-a oprit imediat acolo şi nici de ce de data aceasta nările ei mi s-au părut prea mari, prea deschise. Îi simţeam neplăcut cartilagiile nasului şi mi s-ar fi părut oribil să i le ating. Mi-am amintit încă o dată de rolul ei din *Orele* şi n-am mai fost la fel de sigur de această senzaţie.

Apoi, sub lata cordeluţă de mătase a pălăriei de pai, i-am descoperit urechea prea mare şi prea frumos desenată. Mi s-a părut disproporţionat de lungă în raport cu restul feţei. Cît despre povîrnişul neted de piele dintre pometele drept şi arcul maxilarului, acolo am simţit cum mă cuprinde leşinul. Privirea mea simţea nevoia să adoarmă în acel loc, însă şi dedesubtul buzei de jos, pe curbura de deasupra bărbiei, în moliciunea dulce a acelei depresiuni. Am văzut-o pe Nicole şi prima dată n-am recunoscut-o. Aveam în faţă un portret de o prea mare severitate, cu o atitudine prea jucată. Nicole se transformase într-o copertă lucioasă. Aveam în mînă programul trimestrial al filmelor din Polt-Sölten şi nu eram deloc sigur că femeia din fotografie, îmbrăcată în rochia aceea gălbuie strînsă pe gît, cu benzi late de mătase de-o parte şi de alta a cheutorilor, era Ada. Nicole părea desprinsă dintr-un alt film. Dar nu asta era problema. Cred că am înţeles deodată, fără urmă de conştientizare, că Nicole e şi ea o femeie care va îmbătrîni. Avea maxilarele încleştate, privirea fixă, gîtul drept, nasul subţire şi mîndru. Era o doamnă, se uita undeva în sus, în gol, pieptul i se bomba sub rochia frumoasă, gălbuie, alburie, aproape roz. O rochie de modă veche, strînsă tare pe bust, care-i presa înăuntru sfîrcurile sînilor mici.

Nicole purta pe cap o pălărie împodobită cu flori de pînză, ducînd în mîinile înmănuşate în mătase albă o tavă cu pahare de whisky şi arătîndu-mi din profil un obraz bucălat, un zîmbet parşiv de păpuşă cu părul curgîndu-i pe ceafă în bucle mari, aurii. În faţa ei se află un bărbat într-o cămaşă albastră în carouri, descheiată pînă în dreptul sternului, cu mînecile suflecate, care lasă la vedere tricoul lui murdar de păzitor de vite şi om bun la toate. Îmi plac bretelele late, de culoare vişinie, ale bărbatului, îmi place părul lui transpirat, strîns deasupra

gulerului ca o coadă de răţoi, îmi place gîtul lui puternic, cu muşchi pronunţaţi. Dar atît. El ţine stîngaci în mînă un pahar cu lichid gălbui-arămiu şi în spatele lui e o scară. Dedesubtul fotografiei stă scris

> UNTERWEGS NACH COLD MOUNTAIN
> şi mai departe urmează o scurtă caracterizare
> *Eine packende Story – mit viel Humor, Herz und Dynamik erzählt.*

Cold Mountain. Sigur că voi vedea filmul în România, deşi neliniştea m-a invadat deja. Mi se pare insuportabil ca Nicole să joace rolul rigid al unei femei lipsite de mister, afişînd pe ecran o fizionomie de statuie de ceară sau de păpuşă cu obrajii de carton lăcuit. De ce strigă Ada în film *Komm zu mir zurück!* (cum scrie dedesubtul unei fotografii) şi cît de adevărată poate fi vocea ei, dacă pe coperta aceasta a programului filmelor din Polt-Sölten totul pare contrafăcut. Dar mai există o Ada. În viaţa mea şi în viaţa lui Teacher şi în viaţa lui Alain sau în viaţa acelui iubit imaginar din Anglia, această Ada de carne îşi păstrează misterul, suferinţa interioară, vraja mereu nesigură a privirii şi ea ar vrea să strige la fel de disperată *Întoarce-te la mine*, dar nu ştie cui. Nimeni nu merită asta şi ea rămîne o tînără femeie care caută şi aşteaptă, fuge şi se întoarce înapoi, cade în deznădejde şi îşi revine, lipsită de orice siguranţă, de orice umilinţă a siguranţei.

Ada din România e o femeie prea puţin trecută prin viaţă pentru a înţelege ce înseamnă cu adevărat întoarcerea, revenirea, regăsirea căldurii din palma unui bărbat care-ţi mîngîie umerii şi obrajii îmbujoraţi de emoţie. Ea a trăit prea puţin, trecutul ei nu are greutate. În sufletul ei s-a adunat prea multă cenuşă, carnea ei tăvălită prin subţirea dulceaţă a posesiunilor întîmplătoare, trupul ei ca o peşteră cu buzele reci care aspiră şi transformă totul în halucinaţie, în arsenic, în iluzie sînt impregnate de sînge. Oricît de des şi-ar schimba toaletele, Ada e o femeie prea vie şi prea complicată pentru a fi o bună actriţă de film.

În clipa cînd Dani Carada m-a sunat la telefon pentru a-mi propune interviul, am avut un lung moment de ezitare. Ce-i venise? De ce tocmai eu? Ce urmărea, de fapt? Revista ei era plină de numele unor personalităţi impuse aproape peste noapte în viaţa publică, al căror prestigiu era într-o continuă ascensiune. Teacher, de pildă, semna acolo o rubrică săptămînală, plină de consideraţii adînci, bine cumpănite, serioase şi importante. Plus nenumărate semnături în vogă, punînd problemele cu o vehemenţă de care opinia publică avea nevoie. Nimeni nu mai sta să se gîndească la ce fuseseră aceşti oameni înainte. E drept că aproape nimeni nu mai avea timp pentru literatură. Numele în discuţie nu mai semnau de mult cărţi de poezie sau proză. Dar ce conta asta? Realitatea le pretindea altceva: să apară la televizor şi să spună NU, să vorbească la adunări sindicale şi intelectuale şi să spună NU; să scrie în ziarele zilei şi să spună acelaşi lucru. Singura lor raţiune de a fi era protestul. Literatura nu mai putea fi o modalitate credibilă de a protesta. Iar eu mă apucasem ca prostul să scriu, începusem să scriu un roman. Ţara arde şi baba se piaptănă – cam asta era situaţia!

Înţelegeam că timpul trecuse cu mare viteză şi mă prinsese pe picior greşit. Poate îmi pierdusem prea mult timp cu femeile. Poate pierdeam deja prea mult timp cu cabinetul de avocatură. Dar nu voiam să uit să mă pieptăn. Din cînd în cînd semnam şi eu apeluri, scrisori deschise, îmi puneam numele pe vreo listă. Atît. Pe cînd ei şi ele băteau în tastatura computerelor ca nişte disperaţi, smulgeau foile calde din gura imprimantei şi trînteau uşa apartamentului. Săreau transpiraţi dintr-un taxi într-altul, alergau prin birourile redacţiilor de la publicaţiile cotidiene, ajungeau în ultima clipă la aeroport, schimbau pe fugă leii în dolari la un *change* şi nu se lăsau. Ţineau *speech*-uri populare, ţineau expuneri docte, strigau dacă era nevoie în megafoane, se aruncau în scaunele pluşate ale conferinţelor de presă şi erau mereu în criză de pixuri. Literele scrisului lor de mînă semănau tot mai mult cu nişte mîzgălituri, dar ei zîmbeau fericiţi, dormeau trei-patru ore pe noapte şi gata, din nou pe cai. Mastan, prietenul meu, directorul de la Free Europe, îşi căra laptopul de la Bucureşti la Timişoara şi de la Timişoara la Berlin, pentru a rămîne în cele din urmă cîteva zile la Bruxelles. Dani era un as al reportofonului. Îşi scria articolele de fond prin viu grai, direct pe banda magnetică. Secretara copia totul, ea făcea o

corectură grăbită şi pac la tipar! Se întorcea din America cu geanta plină de casete cu interviuri, cu zeci de role de film fotografic, cu o nouă pereche de pantofiori moi, fără toc, în care tălpile ei late de fată de la ţară să se simtă bine. Trebuia să lupţi. Important era să te simţi comod, să nu laşi nimic să-ţi obstrucţioneze energia vitală. Important era să ai ceva de respins, de contestat, de refuzat.

Dani vorbea fără întrerupere. Dar cuvintele ei sunau uscat, strident. Nu mai era femeia energică de altădată. O priveam prin lentilele ochelarilor ca printr-un abur. Îmi aminteam de mutra mea văzută dimineaţa prin oglinda aburită a băii. Ce se întîmplase între timp cu faţa mea? De ce devenise faţa mea mai interesantă? Pentru că pur şi simplu îmbătrînisem. Buza de jos îşi pierduse senzualitatea de altădată şi devenise mai palidă, retrasă sub buza de sus. Pomeţii păreau şi mai osoşi, iar ridurile se scurgeau în jos pe piele, mai adînci sau mai superficiale, ca nişte pîrîiaşe. Ochii nici verzi, nici albaştri erau străjuiţi de sprîncenele vizibil îngroşate din care sclipeau ici-colo fire albe. Cînd mă uitam în oglindă prin ochelarii de citit, smocurile mărunte de păr ce-mi tiveau pavilioanele urechilor mă dezgustau. De la un an la altul începusem să mă tund tot mai scurt. De multe ori, vara, intram în frizerie şi ceream o tunsoare elementară, la 2 centimetri, cu maşina electrică. Mă simţeam mai bine aşa. Scăpam o vreme de senzaţia apăsătoare a părului alb. Aveam patruzeci şi patru de ani şi mi se părea că sînt încă nespus de tînăr. Seara îmi scoteam cu grijă proteza şi o periam îndelung, resemnat, fără nici un fel de regret, ca pe un obiect pe care, de nevoie, trebuia să-l ţin ascuns în gură.

Ce ştia Dani despre toate astea? Ce ştiau scumpii ei dinţi de porţelan – pentru că şi ea era o fiinţă cu probleme dentare – despre adevărata mea faţă de prozator? Sau poate că tocmai de aici îmi venea farmecul. Poate că eu nici nu mai trebuia să scriu prin ziare sau să particip la adunări. Era de ajuns să fiu văzut şi să primesc imediat certificatul de bună purtare. Nici eu nu stătusem degeaba. Eram şi eu unul de-ai lor. O rudă mai săracă, e drept, dar de încredere şi, înainte de toate, onestă. Poate că privirea mea spunea totul. La fel şi dinţii mei lipsă, pierduţi unul cîte unul pe frontul nebuniei de a ţine piept vieţii. Faţa mea se asprise. Liniile orizontale ale frunţii formau portativele unui nou limbaj. Bărbia mea voluntară mă deconspira.

Partea a III-a

La întoarcerea în ţară, dezastru! Alain nu mai putuse să reziste şi într-o seară, în birou, sărise pe ea. Ada i-a zgîriat faţa, el îi rupsese bluza neagră de mătase şi reuşise să-i atingă un sîn. Încă mai păstra în vîrful degetelor curentul electric al rotunjimii lui otrăvite. Aşa îmi explica prietenul meu, dar în acel moment ochii lui aveau ceva din deznădejdea nevindecabilă a unui rus. La prima ocazie, îi dăduse profesorului o palmă – „o labă şi un şut în cur“, îmi explicase el cu năduf şi plin de încîntare –, dar asta era deja o chestiune minoră. Întîmplarea făcuse ca exact în acele zile Teacher să primească numirea în delegaţia permanentă a României pe lîngă UE. Acum el era la Bruxelles. N-avea nici timp, nici spaţiu să se ocupe direct de o chestiune atît de măruntă. „Asta o să te coste toată viaţa“, îi spusese el calm, aranjîndu-şi părul căzut în ochi. Apoi îl dăduse pe Alain în judecată şi îşi angajase un avocat. Dar îi lipseau probele. De aceea Alain trata totul cu nepăsare. Ştia că Teacher n-are nici o şansă. Sau cel puţin aşa îmi explica. Dar totul se futuse, asta descoperise Alain, asta era clar şi pentru mine. Dacă voiam să supravieţuim seismului, trebuia să schimbăm regulile. Nu prea ştiam ce să fac. Devenisem dintr-odată temător şi responsabil. O vreme cel puţin, pe Alain nu se putea conta.

Cît despre Ada, ea rămînea pe loc, fără să facă vreo mişcare pentru a clarifica lucrurile. Mă evita şi se purta cu binecunoscuta ei nonşalanţă de la birou. De parcă şi eu aş fi fost vinovat. De parcă între noi doi n-ar fi existat niciodată nimic. Ar fi putut să mă invite la ea acasă să discutăm totul la rece, dar n-o făcea. Ar fi putut să plece de la casa noastră de avocatură, dar nu pleca. Ar fi putut să devină agresivă ca o mangustă faţă de toată lumea pentru că toată lumea ştia de întîmplarea cu Alain, dar ea rămînea impasibilă. Se pregătea o furtună sau nu se pregătea? Aceasta era întrebarea. Sau poate că asociatul meu fantazase, imaginaţia lui o luase razna şi în lipsa mea nu se întîmplase, de fapt, nimic.

Partea proastă a lucrurilor era că Alain începuse să bea şi o făcea cu o furie veselă care nu prevestea nimic bun. Zilnic cîte două-trei sticle de vin alb italienesc. Sau chilian, austriac, portughez. Le încerca pe toate. Nu se mai ferea de nimeni şi făcea eforturi vizibile să intre în pielea unui nabab. Nu-şi dădea seama că pentru asta îţi trebuie stil. Ţinea sticla sub birou, ca un mic traficant de icre negre, şi abia aştepta să apară cineva pe care să-l trateze cu un pahar.

Turna vinul în pahare de whisky, dar ce importanţă mai avea asta? Aştepta ceva, o întîmplare fericită sau un cataclism. Aştepta pur şi simplu şi ne sfida pe toţi.

Mă întorsesem în România, la locul meu de muncă, şi nimerisem în plin existenţialism. Eram conştient că vremurile acelea ale disperării cronice trecuseră odată pentru totdeauna şi cu toate acestea, pieptul mi-era străbătut de fiori în care mirosul de sînge se amesteca indiscernabil cu gustul de sodiu. Cîntăream cu tot mai mult interes limita infrangibilă dintre dulce şi sărat, dintre alcool şi abandon. Cu cîtă generoasă pasiune m-aş fi aruncat şi eu într-o lungă beţie! Să uit, să devin inactiv ca un vierme hrănit cu nămol, să mă las să alunec încetul cu încetul în acea înţeleaptă tăcere a dezabuzării fără leac. Mă trezeam cîteodată noaptea năpădit de cea mai pură nelinişte a existenţei. Mi-era teamă şi nu mai găseam în nimic nici cel mai mărunt motiv de plăcere.

Şi totuşi, la venirea în ţară, am regăsit-o imediat pe Nicole. De data aceasta sub forma unei puştoaice trecute, mult prea zîmbitoare, în blugi şi bluză roz de lînă, expunîndu-şi dinţişorii pe coperta revistei *TVMania* ca orice gîsculiţă naivă dotată cu ceva frumuseţe. Nicole rîdea cu toată gura, bluza ei avea un decolteu decent prin care se putea zări foarte departe, în umbră, adîncitura dintre sîni. N-o mai văzusem niciodată în această postură. Era banală. Era ea-însăşi-aşa-cum-nici-ei-nu-i-plăcea-să-fie. Juca rolul unei femei care face frumos la fotograf. Aşa, ca să vadă lumea că ea poate fi şi altfel, de duzină.

Ondina îmi păstrase special numărul din această revistă de programe TV. Cînd într-o seară am sunat-o din Welk şi i-am spus la telefon că actriţa devenise deja personaj în romanul meu, m-a asigurat că nu voi duce lipsă de informaţii pentru că un coleg de-al ei era căzut în limbă după irezistibila australiancă. Ştia adică tot. O urmărea peste tot. Putea să-ţi povestească filmele ei în amănunt. Îi ştia toate cancanurile şi toţi amanţii. Era înnebunit de rolul ei din filmul *Dogville*, pe care îl văzuse de trei ori şi tot nu i se păruse de ajuns.

Am deschis revista şi am citit articolul. Ca şi în cazul Tinei Turner, adevărul era că despărţirea ei de soţ însemnase o extraordinară ţîşnire pe turnantă. Aici eram de acord cu semnatara articolului. Talentul actriţei era imens, capacitatea ei de muncă era fabuloasă, deşi putea părea mai degrabă un mod numai al ei de a-şi îneca amarul atîtor eşecuri. O femeie frumoasă, sexoasă, celebră şi fără noroc. Cel puţin aşa susţinea ziarista. N-am dat nici o importanţă speculaţiilor privitoare la relaţiile ei pasagere cu Lenny Kravitz şi Robbie Williams. Ştiam că astfel de bărbaţi erau oricum sub nivelul aşteptărilor ei. La numele lui Russell Crowe m-am oprit cîteva secunde, ba chiar am căzut pe gînduri şi pînă la urmă am zis da. Într-adevăr, un tip care şi mie îmi plăcea oarecum. Apoi se intra în tot felul de cancanuri şi de supoziţii. Am vrut să arunc revista, dar am simţit

nevoia să privesc cu atenţie şi poza care însoţea articolul. Altă poză, nu cea de pe copertă. Altă poză şi parcă o altă femeie. Aici părul blondei Nicole pare alcătuit din onduleuri metalice, dure şi foarte subţiri. E un fel de şpan auriu. Şuviţele te fac să te gîndeşti la pielea fierbinte a şerpilor de deşert, la limbile translucide de apă ale fîntînilor arteziene. Ochii sînt ochii ei. Gura, în schimb, e alta. De fapt gura e alta pentru că ochii ei privesc altfel. O faţă gînditor răzbunătoare, cu irişi roşii din cauza bliţului. O privire aruncată departe, într-un fel de depărtare interioară, o privire care atinge un obiect sau o fiinţă şi se întoarce la sine împreună cu toată lumina prin care a trecut. Privirea unei egoiste însingurate. Buzele strînse produc un mic zîmbet şăgalnic. Un mic zîmbet pervers. Un zîmbet ambiguu. O pasageră crispare luminoasă a obrazului. O grimasă promiţătoare. Senzualitatea gurii ei e intactă. Totuşi, nasul e prea bine desenat. Aceeaşi senzaţie de tăietură artificială, de protuberanţă lucrată din mînă, cu o dăltiţă foarte fină de cristal. În sfîrşit, şi o mînă care atinge bărbia cu dosul degetelor. Poate că tocmai această mînă care-i atinge bărbia mă face să văd în Nicole actriţa şi nu femeia.

O femeie care se expune. Exact cazul Adei. După tot ceea ce s-a întîmplat, Ada nu mai poate decît să pozeze. Are şi cîţiva spectatori obligatorii: colegele ei, secretara, femeia de serviciu, eu şi Alain. Îşi poartă hainele cu şi mai multă eleganţă. E mai rece decît înainte. Dar mişcările ei par rezultatul unei transe, al unui somn al simţurilor. A început să-şi strîngă părul la spate într-o codiţă, dezgolindu-şi fruntea şi tîmplele, şi capul ei se desenează şi mai frumos. E o femeie în toată puterea cuvîntului, dar o femeie care ocupă o scenă. Merge, se opreşte, se apleacă, se aşază, face un gest, îşi înalţă gîtul, ridică pleoapele, iar spectatorii din sală o privesc înmărmuriţi din scaunele lor capitonate. Undeva, în culise, se aud scîncetele lui Alain, se aud văicărelile lui de bărbat care se căieşte, plînge, şi-a pierdut controlul, se învîrte bezmetic în cerc precum un popîndău căruia i-a fost extirpată o parte din creier.

Dani vorbeşte în continuare, se plînge de munca epuizantă de la revistă, fără a-şi lua ochii de la mine. Sînt tot acolo, în redacţia ei, sînt tot atunci, în acea după-amiază leşioasă din vara trecută. Dani face o genuflexiune chiar în faţa biroului la care m-a obligat să mă aşez, pentru a-mi prinde moaca profilată deasupra unor munţi de cărţi, manuscrise, teancuri de reviste, desene, afişe făcute sul. Ceafa sprijinită de speteaza îmbrăcată în imitaţie de piele a scaunului. Braţele goale, aproape musculoase, şi două palme mari, cu degete lungi, numai bune să se lipească pe suprafaţa unei mingi de handbal. Din fericire port o bluză nespus de comodă, cu o ţesătură compusă din minuscule ochiuri hexagonale, de care sînt aproape îndrăgostit. În partea stîngă a pieptului inscripţia „Lacoste“, scrisă cu aţă roşie pe trupul alungit al unui crocodil verde. Bluza e neagră, dar a fost spălată de atîtea ori, încît culoarea ei pare tot timpul îmbîcsită de praf. Exact negrul care îmi place. Un fel de negru cernoziom. Un negru fumuriu şi catifelat ca un steag de piraţi. Bluza mea franţuzească, cumpărată în Paris, la Marché aux Puces (eram atunci împreună cu Alain), de la un magrebian cu gesturi alunecoase şi priviri neliniştite care ştia ce marfă de contrabandă vinde.

Am prins momentul în care Dani nu mai mă priveşte, preocupată să-şi găsească un alt unghi pentru un nou cadru, şi am reuşit să-mi scot ochelarii. Îi ţineam încă în mînă. Nu reuşisem să-i depun repede pe suprafaţa biroului. Deşi cred că deja inventez şi trec de la amintire la proză. Ţac, alt macaz, o altă linie. Aşa se întîmplă întotdeauna cu scrisul, simţi nevoia să schimbi macazul. Ţac, altă fotografie. Privirea confuză a celui care încearcă să se acomodeze cu noua distanţă. De cîţiva ani buni încoace mă tot acomodam. Confuzia din mintea mea creştea. Gata, ştiam că se terminase cu vechea mea pereche de ochelari. Trebuie să scriu repede, tot mai repede. Aşa cum face Dani fotografii. Azi în New York, mîine la Cracovia, poimîine în redacţia de pe bulevardul Magheru. Îmi cumpărasem un laptop şi începusem să descopăr viteza. Repede şi tăios. Scurt şi precis. Spuneam din cînd în cînd că tastatura computerului şi loviturile degetelor mele în pătrăţelele de cauciuc îmi dau senzaţia că trag cu mitraliera.

Şi totuşi, nu ştiam încă prea bine în ce să trag. Nu ştiam dacă ţintele mele sînt suficient de bine alese. Devenisem un om viu care descoperea cu stupoare că nu mai are duşmani cu identitate precisă. Duşmanii lui erau acum peste tot,

ascunşi pînă şi în cuvintele care-i ieşeau din gură. Mă întîlneam cu cutare faţă conspirativă şi nu ştiam ce să zic. Descopeream cutare privire încărcată de enorme responsabilităţi colective şi mă blocam. Într-o zi, la Restaurantul Artiştilor, îl descoperisem pe Vasian. Era beat şi radios. Nu-l mai văzusem de multă vreme. Citeam despre el prin ziare. O personalitate a zilei. Cînd am vrut să-l îmbrăţişez, mi-a şoptit la ureche tăios: „Hai, lasă-mă, ne văd ăştia şi nu dă bine. În cîteva luni o să conduc cel mai mare sindicat din România!“. Mi s-a făcut ruşine de gestul meu. Eram mic şi meschin. În timp inhibiţiile mele s-au accentuat. De obicei tăceam şi dădeam din cap. De cele mai multe ori mă bîlbîiam şi nu aveam timp să explic de ce mă bîlbîi. Nimeni nu mai voia să asculte. Se terminase cu ascultatul. Acum trebuia să ţipăm. Toţi trebuia să ţipăm cît mai tare. Ţara se ducea de rîpă oricum. Anatomia noastră precară, frica noastră de viitor, suspiciunile noastre că alţii fac jocurile trebuiau cît mai bine ascunse. Frustrările nu puteau fi vindecate cu whisky. Cît despre literatură, aici lucrurile erau foarte clare: totul trebuia luat de la zero. Şi nimeni nu avea curajul ăsta.

Simţeam în mine o dorinţă furibundă de a transfera viaţa în ficţiune, de a renunţa la vechile filtre. Mă săturasem şi într-un fel mi-era frică. Mă simţeam din ce în ce mai ameninţat de propria mea lentoare, nu mai voiam să stau pe loc şi să îmbătrînesc înainte de vreme. Aşa că într-o zi i-am spus. Mie unuia începuse să-mi pese din ce în ce mai puţin de afacerea noastră. Alain s-a uitat strîmb, iar eu am plecat în Austria. Dacă n-aş fi plecat în Austria, aş fi explodat ca o mămăligă cu trotil. Prea multă rutină. Prea multă zbatere inutilă. Mă dobora oboseala. Sau, cum spusese Ada într-o zi, simţeam că *mi s-a luat*. Simţeam că mi se luase. Mi se rupea în paişpe. A se scuti. Contradicţiile lui Alain mă oripilau, isteriile lui verbale mi se înfigeau în ficat ca nişte alice. Nu mai suportam privirea lui de procuror, pupilele lui scăldate tot mai abundent în alcool, faptul că el îşi băga ceva în orice, faptul că totul exista doar pentru băgatul lui. Erotismele lui ieftine, machismele lui ridicole, libidoul lui de catîr nu mi se mai păreau de suportat nici în filme. Aşa că m-am cărat. Eram departe. Trebuia să mă scol dimineaţa, să-mi fac cafeaua, să mă las scăldat de lumina soarelui care transforma suprafaţa Dunării într-o oglindă orbitoare şi să scriu. Să deschid calculatorul şi să scriu fără nici o pregătire, la întîmplare, în funcţie de prima propoziţie care-mi vine în minte.

Dar ce se întîmpla cu admiratoarea mea, a obosit, s-a plictisit? Poate că i s-a terminat filmul. Tace şi mă priveşte. S-a aşezat pe un scaun şi şi-a aprins o ţigară. „Vrei să fumezi?“ Şi îmi întinde o scrumieră de plastic cu inscripţia „Camel“. Totuşi, nu vreau să fumez. Îmi dau seama că de cîteva ori, aşteptînd

cu inima chircită să fiu împuşcat de lumina flash-ului, am încercat să zîmbesc. Crăpată cum este, proteza mea cu premolari de plastic lasă să se vadă între dinţii din faţă un fel de strungăreaţă. Ştiu asta, m-am văzut dimineaţă în oglindă. Obişnuitul meu zîmbet ironic, cu pielea încreţită în colţurile ochilor, mi s-a părut atunci hidos. Mă simţeam prea bătrîn pentru un astfel de stigmat dentar.

Peste nici două săptămîni am văzut pe prima pagină a revistei o fotografie alb-negru, înfăţişînd o mutră prăfuită, abstrasă. Dracu' ştie unde priveam. În nici un caz direct în obiectivul minuscul al aparatului argintiu de care se folosise Dani Carada. Ochelarii cu braţe şi rame metalice prinseseră ici-colo cîte ceva din sclipirile anemice ale flash-ului. Ochii abia dacă mi se ghiceau înapoia lentilelor învăluite într-un gri fotografic de proastă calitate. Poate că senzaţia aceea pe care o avusesem la un moment dat că privesc ca prin abur fusese reală. Sporovăisem cu Dani verzi şi uscate. Părea să fi uitat cu totul de reportofon şi de obiectivul vizitei mele. Timpul trecea şi mă simţeam din ce în ce mai uşurat. Mă pregătisem pentru tirul întrebărilor ei şi constatam surprins că îmi făcusem griji degeaba. În încăpere se lăsa întunericul. Ea îşi lepădase pantofii de piele întoarsă şi-şi trăsese picioarele sus, pe fotoliu, ascunzîndu-le sub fusta largă de pînză înflorată. Era un fotoliu masiv, îmbrăcat într-un pluş maroniu pe care parcă nici nu-l văzusem pînă atunci.

Stăteam departe unul de altul şi descopeream surprins cum totul se muiase în ea. Nu-i mai simţeam privirea curioasă, excitată de dorinţa de a face ceva. Pielea ei părea acum şi mai măslinie, şi mai uscată. Nespălat probabil de cîteva zile, părul îi strălucea unsuros, ca de ţigancă. Încordările ei nu semănau deloc cu încordările mele. Asta era de fapt. Uauu, ce faţă de prozator aveam! Eu nu aveam probleme exterioare la care să fiu obligat să răspund. Nu mă simţeam obligat să-mi apăr de posibile atacuri suburbane faţa mea publică. Nu mă uitam neliniştit la ceas pentru a nu scăpa nu ştiu ce întîlnire conspirativă importantă. Eram un om ca oricare altul. Crispat de proasta funcţionare a propriei sale fiinţe, obosit de momentele de sterilitate ale vieţii, gata oricînd să abandoneze totul şi să devină un umil secretar de primărie de ţară. Iar Dani ştia asta şi mă invidia.

Am intrat în România prin vama Curtici şi am găsit. N-am găsit ceea ce căutam. Am găsit ceea ce nu puteam să ocolesc. La urma urmelor, nimic nu se uită. Totul se acumulează şi se repetă. Pielea se tăbăceşte. Carnea devine mai indolentă. Sufletul se ascunde. Vameşul s-a uitat la valiza mea mult prea voluminoasă pentru exigenţele lui şi mi-a cerut s-o deschid. N-aveam nimic de declarat, dar mi-a cerut s-o deschid. Dimineaţa însoţitorul vagonului de dormit m-a întrebat dacă vreau cafea şi eu am vrut şi rău am făcut. Am băut-o cu noduri pe coridor, privind terasamentul, pietrele cenuşii, cerul cenuşiu, casele cenuşii, răsăritul cenuşiu, fără soare. Pe peron m-au întîmpinat oamenii cenuşii, taximetriştii cenuşii, lucrătorii cenuşii în salopete portocalii. Starea mea interioară era portocalie. Părul Ondinei, care m-a întîmpinat cu lacrimi de bucurie în ochi, era şi el portocaliu.

Ne-am suit într-un taxi portocaliu şi am vorbit cu şoferul despre viaţa noastră cenuşie. Politic situaţia era destul de portocalie. Ar fi putut să fie şi mai albastră, dar încă nu era. Mai era mult pîna la iarba verde. Zăpada ar fi trebuit să fie albă, dar asfaltul era negru, mocirla era roşiatică. Blocurile erau galbene şi spălăcite. Străzile erau gălbui şi pline de găuri. Vitrinele erau opace, albastre, înceţoşate, verzui, sărace, îngheţate, albe şi roz. Pielea mea era cenuşie şi obosită, oraşul se sculase din somn. Oamenii purtau haine negre. Luminile semaforului erau şi verzi, şi roşii. Reclamele erau acoperite de o chiciură translucidă. Fumul ţevilor de eşapament alcătuia un mediu prielnic pentru zgomotele de afară. Recunoşteam vechea muzică. Nu apăruseră melodii noi. Feţele erau la fel de încruntate ca şi înainte de plecarea mea. Maşinile mergeau pe bulevard bară la bară. Încă se mai putea circula. Încă mai erau bani pentru a lua un taxi. Paşaportul meu vişiniu se odihnea în buzunarul de la piept. O strîngeam la piept şi pe Ondina. Şoferul ne privea prin oglindă şi nouă nu ne păsa. Părul ei nu era de fapt portocaliu, ci roşcat, îşi schimbase însă rujul de buze. Nu-i stătea bine. Mi-au trebuit două-trei zile ca să i-o spun. Ea însă nu era cu totul convinsă că mă cucerise din nou. Îşi schimbase *look*-ul pentru a mă surprinde încă o dată. Voia să fie proaspătă şi tînără. Eu însă eram liniştit, resemnat, aproape fericit că mă întorsesem acasă şi că nici n-aş fi putut să fac altceva decît să mă întorc acasă. Printre blocurile mele galbene, printre copacii mei scheletici, printre prietenii mei pietonii şi cîinii mei jigăriţi, printre

balcoanele mele cu rufe întinse la uscat.

În România mea oamenii scuipau la fel ca şi înainte pe unde se nimerea, mergeau la fel ca şi înainte pe asfaltul degradat al trotuarelor, înjurau la fel. Îşi spălau rufele şi le întindeau în balcon, în aerul de silicon al cartierului. Strîngeau oasele de la prînz într-o pungă de plastic pentru a le arunca de la etajul IX în peluza populată de cîini vagabonzi. Spărgeau pereţii să-şi facă living, reparau maşini, mîncau seminţe, cumpărau fasole, vin vărsat, napolitane şi biscuiţi. Intrau în supermarketurile capitalismului nostru postcomunist şi hălăduiau ca prin junglă de la un raion la altul, de la o ofertă specială la alta. Între ei şi prietenul meu Roland nu era o prea mare diferenţă. Şi ei sperau într-un chilipir, şi ei erau fericiţi să facă o economie cît de mică din care putea rezulta o sticlă de vin în plus. Iar faptul că fostul cetăţean român Roland Albu trăia la 1.000 de kilometri distanţă de ei nu schimba prea tare esenţa lucrurilor.

Într-o zi, dimineaţa, chiar la intrarea în lift, Ada mi-a dat de înţeles că mă doreşte din nou. De fapt, mi-a spus că vrea să vorbească cu mine între patru ochi. N-am putut rezista şi în aceeaşi seară am regăsit-o în pat aşa cum o ştiam. Toate vechile noastre obişnuinţe erau intacte. Ada devenise şi mai provocatoare. Simţeam nevoia s-o mîngîi cu şi mai multă solemnitate. Îi încurajam pornirile confesive. Nu mă mai săturam s-o privesc. Îmi spunea că ar vrea să înţeleagă ce se întîmplă cu ea şi nu poate. Tot ceea ce trăia i se părea atît de straniu, încît, de frică să nu greşească, se lăsa pradă unui antivirus interior care aseptiza totul în jur, inclusiv aerul respirat de Alain.

Dar să revin chiar la prezentul acelor zile. Ne ducem viaţa de birou în aceeaşi meschinărie, într-un aer electrizat, împînzit de nisipul insidios şi mizerabil de excitant al dorinţelor. Pe lîngă dorinţe, şi stări. Pe lîngă dorinţa irepresibilă a lui Alain de a profita imediat de Ada, ca un marinar abia coborît pe chei, şi ura Iasminei. Ea o urăşte pe Ada cu toţi porii. Alain tînjeşte după ea ca după un elixir otrăvitor. Eu stau şi privesc. Spre deosebire de Alain, eu sînt un tip de modă nouă. Eu reduc totul la ce se poate atinge. Alain e mai complicat decît mine, pentru că el nu se poate mulţumi doar cu ceea ce se lasă efectiv atins. El ar vrea să-şi lipească pielea şi de partea imposibil de atins a ceea ce poate fi atins. Dar Iasmina îl pîndeşte la colţ. Aşa e cînd îţi faci de lucru cu cine nu trebuie. Situaţia devine pe zi ce trece tot mai jenantă. De cînd Alain i-a făcut bucuria, ochii Iasminei au devenit două sfredele cu cap vidia. Tot ceea ce cade sub ochii ei se umple de găuri. Trupurile colegelor ei sînt găurite din cap pînă-n picioare. Trupul Adei e ca o ţintă mobilă ciuruită de gloanţe. „Ascultă, Maica Domnului“, i-a spus într-o zi această fată blondă şi palidă ca moartea, „ştiu că şefu' ţi-ar trage-o. Şi încă cum! Te mănîncă din ochi. Dacă faci vreo mişcare, uită-te bine la mine, îţi tai pielea cu lama, da' ştii cum, fîşii-fîşiuţe. Te fac pachet, te leg cu ea şi te arunc în Dîmboviţa, fir-ai a dracului să fii de bozgoroaică!“ Şi a tăcut. S-a uitat o vreme la ea şi a adăugat: „Fată dragă, io am copilărit în Obor, te fac rişcă de nu-ţi mai recunoşti faţa! Scîrbă fandosită ce eşti!“. Iasmina e pregătită să sară şi-şi mîngîie ghearele. Ada îi studiază potenţialul agresiv, îi cîntăreşte pe îndelete urîţenia şi îi întoarce fundul.

E unul dintre modurile ei obişnuite de a reacţiona. De obicei nu răspunde la

provocări şi nu contează cine eşti, îţi întoarce fundul la propriu. Nu poţi să concurezi cu ea, eşti prea puţin dotată (mesaj pentru Iasmina), nu poţi să lupţi cu ea, n-ai atîta putere (mesaj pentru Alain). Deşi, dacă stau bine să mă gîndesc, Ada e o fiinţă cu mult mai consecventă decît Alain. Metafizica lui Alain intră tot timpul în conflict cu realitatea. A Adei nu. Dacă Ada nu se poate înţelege cu sine, ea ştie să nu cedeze în faţa propriei isterii. N-are două chipuri, ci unul singur. Are două vieţi, dar asta e cu totul altceva. Asta e latura privată a existenţei. Ada e îndrăgostită de Teacher. E fascinată topită înnebunită îmbătată hipnotizată îmbălsămată de fiinţa lui. E numai bună de legat în propria ei piele făcută fîşiuţe.

Iar Teacher e acum la Bruxelles. El face lobby, semnează acte şi comunicate, dinează cu tot soiul de figuri impozante, behăie franţuzeşte sau englezeşte, el a intrat în Europa, a uitat de deal şi vale, de ţăranul Ion şi de dîmboviţeanul Mitică, de mici şi bere, de praf şi gunoaie, de ordonanţe de urgenţă şi tunuri bancare. El îi trimite Adei e-mailuri în care se extaziază de picturile lui Delvaux. Procesul lui cu Alain tergiversează, salutările pe care mi le transmite mie prin intermediul Adei sînt pur formale. Totuşi îmi aduce la cunoştinţă că ar avea nevoie de un om de încredere în biroul lui belgian şi mă întreabă dacă nu m-am răzgîndit. Mersi de asemenea întrebare prin interpuşi.

De fapt, subtextul comportamentului său e mai mult decît evident. Îi scrie Adei pentru a arăta că nu-i pasă de ce s-a întîmplat, că el e stăpînul, că mie îmi mai acordă totuşi o şansă şi că femeia care îl iubeşte e mult deasupra noastră. De celelalte fete nu aminteşte niciodată nimic. Nu uită să se lanseze în teorii şi să vorbească despre raportul rizomatic de forţe, globalizarea inteligenţei tehnologice, agricultura integrată, e-cultură, eurotaxe, legalitatea consensului pragmatic, salvgardarea multinaţionalităţii umanului şi alte fantasmagorii comunitare. De unde se vede că el lucrează, iubeşte de moare relativismul condiţiei de observator observat şi a făcut pasul de la logocentrism la loyercentrism. A rămas la fel de băţos cum îl ştiam. Personal, nu mă aşteptam la altceva. Alain, în schimb, îşi făcea nu ştiu ce iluzii, aştepta poate să-şi ceară scuze. De aceea îi cenzura Adei corespondenţa şi din cînd în cînd îmi punea şi mie în braţe cîte un teanc de e-mailuri. Ei, ce zici? mă întreba el, asta şi pentru a-mi arăta că dracul nu e chiar atît de negru şi că Teacher nu-şi permite totuşi să-i facă Adei declaraţii de dragoste în orice circumstanţe. Dar dacă n-o mai iubeşte, moşule? Dacă a pus laba pe el vreo mulatră din Martinica? Vreo pipiţă malaieziană? Ce, ţi se pare imposibil? N-ai mai văzut din astea? Să ştii că n-am cedat, io am resurse, nu glumă, şi o aştept pe fata asta pînă în pînzele albe.

Cert este că prietenul şi şeful meu avea şi motive să vorbească aşa. Ada nu-l

mai privea cu aceeaşi ochi fioroşi, obosise sau poate trecea printr-o perioadă de mai scăzută pasionalitate. De vină putea fi şi un sentiment de resemnare faţă de prea marea distanţă dintre Bucureşti şi Bruxelles. Pînă într-o zi, cînd ne-a anunţat că şi-a cumpărat bilet de avion şi că va lipsi o săptămînă. Alain a fost gata să facă infarct. S-a îmbătat ca un porc şi trei zile n-a mai fost bun de nimic. Albastrul devenise indigo. Ada nu era o gîsculiţă. Războiul îşi deschidea noi fronturi, săpa alte tranşee, inventa alte arme.

Bărbatul e un bec. Femeia e o maşină de călcat. Bărbatul se aprinde şi se stinge. Femeia se încinge încet şi durabil. Iată de ce, după ce totul s-a consumat, bărbatul nu trebuie să pună cornul în pernă ca un animal. Nu-i păcat de femeia de lîngă el? Bec şi maşină de călcat. Ce aud îmi place. E o constatare banală, dar comparaţiile subînţelese din cele două propoziţii nu sînt deloc rău găsite. Ascult o emisiune la radio. De fapt, ascultăm amîndoi. Ascultătorii pun întrebări. Corin Teodorescu, sexologul de serviciu al României, le răspunde. L-am văzut şi la televizor. Are o chelie impresionantă, dar asta îl face parcă şi mai tînăr. Un bărbat între două vîrste, frivol şi manierat. Mustaţă, zîmbet larg, dinţi perfecţi, adevăraţi. Asta dă bine. Vocea lui dă şi ea bine. E o voce caldă, învăluitoare, convinsă, complice, difuză ca o culoare de apă absorbită de sugativă, o voce de succes. Ondina e de acord cu mine. Mi-o spune. Îi place tipul. Îmi cuprinde gîtul cu braţele. E mişto, pe cuvînt, nu-l auzi ce dezinvolt e! Pielea ei e fierbinte, catifelată, umezită uşor de acizii sudorifici ai plăcerii. Eu m-am aprins şi m-am stins. Ea încă dogorăşte de dragoste. Ea încă îşi savurează voluptatea. Mă priveşte cu ochii mici, strălucitori. Şi nu spune prostii, nu-i aşa. E un tip de bun-simţ. Ştie să vorbească şi cu o puştoaică de şaişpe, şi cu o tăntiţă de cinzeci. Apoi îmi sărută tîmpla şi îmi spune încă o dată că mă iubeşte. Ea mă iubeşte mă iubeşte mă iubeşte şi nu mai poate fără mine pentru că mă iubeşte şi ar strînge-o pe Ada de gît pentru că mă iubeşte şi l-ar strînge de gît şi pe Alain care mă chinuie îmi face viaţa amară mă răvăşeşte cu stările lui care înseamnă inconsecvenţă capriciu beţie vulgaritate grobianism suficienţă isterie.

Ondina are oroare de isterie. Ondina are oroare de vulgaritate. Şi eu am oroare de vulgaritate, dar eu tac. Asta e diferenţa dintre mine şi ea. Ea înjură şi eu strîng din dinţi. Ea îmi spune să plec şi să las dracului şandramaua. Eu ştiu că depind de banii lui Alain. Îi cîştigăm împreună, dar el e bosul. Eu sînt ochiul care ţinteşte şi el e degetul care apasă pe trăgaci. Eu sînt sîngele, el e cordul. Între noi, o prăpastie franjurată. Viaţa e complicată fără bani. În viaţă orice calcul meschin e un calcul meschin şi atît. Eşti zgîrcit sau eşti sărac. Din două una. Numai că mie nu-mi place să-mi sufle vîntul prin buzunare. Fenomenul în sine mă descumpăneşte. Nu mai sînt bun de nimic. Trebuie să mă gîndesc la bani şi nu sînt în stare. Trebuie să fac planuri victorioase şi nu am puterea să

introduc în calculele mele riscul. Nu ştiu să fac bani şi gata. Iată de ce în străfundurile ei fiinţa mea suferă şi ea de un fel de metafizică a neputinţei. Asta mă scoate din funcţie şi mă face să fiu mai bun decît ar fi normal. Nu şi mai înţelept. Nu şi mai detaşat.

Stau şi tac. Privesc şi-mi muşc buzele. Tac tacticos, cum ar veni. Tac degeaba. Sînt singurul care vede că eu tac. Toţi ceilalţi cred că eu tac pentru că sînt posesorul unei naturi tăcute. Ondina are aceeaşi impresie, dar ea mă iubeşte. Ea încă n-a înţeles cît de vinovate sînt tăcerile mele. Ea n-a descoperit pînă acum că eu sînt o fiinţă handicapată. Sau poate că tocmai pentru asta mă iubeşte, pentru handicapurile mele strigătoare la cer.

M-am întors în România, ştiind că nu va trebui să aştept prea mult timp pînă să văd *Cold Mountain*. Între timp aş fi putut să mă duc la *Dogville*, care încă mai rula prin cîte o sală insalubră de cinematograf periferic. Ondina trăgea de mine să mergem şi eu găseam mereu pretexte să nu. Ceva mă ţinea în loc. Poate faptul că n-aş fi dorit ca Nicole să ocupe în această confesiune mai mult spaţiu decît ar fi fost nevoie. De cele mai multe ori eram ocupat pînă peste cap cu munca de la birou şi asta mă liniştea.

Ondina urmărea săptămînă de săptămînă programul filmelor din 7 *seri*, deschidea *Ghidul Bucureştiului* ca să localizeze cinematograful ţintă, se interesa de liniile troleibuzelor şi ale tramvaielor, iar eu trebuia să menţin pe linia de plutire o corabie ce risca să se scufunde. Singură loialitatea mea faţă de convingerile mele morale mai putea să motiveze această nebunie. Nu-mi puteam pune mîna în fund şi să plec.

Uluitor era şi faptul că nici nu aveam pe cine să mă răzbun. Alain abandonase aproape totul. Păstrase pe listă cinci-şase clienţi de calibru şi în rarele perioade cînd era treaz, încerca să se ocupe de ei. Eu făceam ordine prin hîrtii, scoteam apa din cală, puneam în mişcare dosare acoperite de praf, aruncam peste bord hoiturile şobolanilor morţi, mă gîndeam la tot soiul de improvizaţii pentru a astupa găurile, fisurile late de o palmă, golurile dintre scînduri. Le dădeam fetelor de lucru, le făceam să tragă cu seriozitate la pompe şi mi-era milă de ele, încercam să repar din mers ba prova spartă de ţărmurile ascuţite ale insulei Ada, ba catargul cu pînza ruptă pe care toată lumea îl numea Alain, ba relaţia cu o firmă de îmbuteliat butan aflată în proces de evaziune fiscală.

Una peste alta, apa în care ne bălăceam în fiecare zi picioarele nici nu creştea, nici nu scădea, doar că devenea tot mai tulbure. Seara tîrziu eşuam ca o brută insensibilă în patul Ondinei. Eram rupt de oboseală de parcă toată ziua aş fi tăiat lemne. Uitam de mine plin de o încîntare fără seamăn că pot uita de mine. Descopeream uluit că Ada mi-era alături şi că şi ea face aceleaşi eforturi să ne salvăm. Nu mai comunicam, nu mi se mai confesa, dar iată că rămăseserăm fără să vrem complici. Dacă l-am fi abandonat pe Alain, ne-am fi abandonat pe noi. Şi apoi unde să ne ducem, din ce să trăim?

Deşi poate că astea erau nişte întrebări prea banale. Nu mai aveam timp să

mă ocup şi de fiinţa mea secretă. Nici timp şi nici putere. Îmi părea rău pentru Nicole, dar aş fi preferat ca reîntîlnirea mea cu identitatea ei de celuloid să se amîne cît mai mult posibil. Mi-era frică şi de ea, şi de mine. Ea mai avea totuşi o şansă. Mă gîndeam tot mai mult la filmul ei făcut după un roman al Virginiei Woolf. O actriţă genială, răvăşitoare, otrăvitoare, totală, insuportabilă. Nicole nu şi-ar fi putut găsi o mai bună întrebuinţare pentru sistemul ei neuro-somatic decît într-un astfel de rol.

Îmi plac filmele cu personaje interiorizate, autoscopice, obsedate de negura din propriul lor inconştient. Îmi plac pentru că sînt cinstite. Îmi plac pentru că numai astfel de teme sînt cu adevărat reale. Un om şi o cuşcă. Un animal într-un om. Un şarpe în burta unei pisici. Un cîine sălbatic în creierul unui funcţionar cu cravată. O femeie frumoasă şi delicată cu viscere de dihor. Un sex cu dinţi deschis în decolteul unei rochii de gală. Faţa şi reversul. Gorgan, secretarul nostru de partid, cel care trîntise de duşumea fotografia înrămată a lui Ceauşescu, avea dreptate, ştia el ce ştia. Realitatea unui chip devine un strat de gelatină care se topeşte. Oglinda unui lac se preschimbă într-o întindere încîlcită de ghimpi. Betonul se transformă în praf de ciment. Puterea e înlocuită de o piele rigidă, lividă, fetidă. Îmi plac filmele în care poţi vedea cum sîngele fuge din obrajii eroului, cum pulsul unui gît sculptural scade pînă la pîlpîitul letargic al pleoapelor, cum dinţii unei fizionomii serafice devin atît de ascuţiţi, încît ar fi în stare să sfîşie blana unui animal viu. Lumea nu poate fi citită decît pe faţa cuiva. Lumea ta e lipită de faţa ta şi dedesubtul feţei tale sînt alte straturi de materie, din ce în ce mai urîte, mai oribile, mai paleolitice. În peşterile acestei lumi de nervi şi sînge, tehnologia cinematografică devine cu totul neputincioasă. În acest spaţiu de umbră şi muzică, de pietre lovite ritmic una de alta şi de maţe uscate întinse peste craniul găurit al unui lup, eşti sau nu eşti. Şi ca regizor, şi ca actor. Şi ca femeie, şi ca bărbat.

Ştiam că în comparaţie cu *Orele*, *Cold Mountain* putea fi un film de duzină. Oricum, din cele două-trei fotografii văzute prin ziare şi reviste mi-era clar că acolo Nicole face un rol şi atît. Cu o faţă de împrumut, cu o privire de împrumut, ca un fel de fiinţă fără trup. Toată această tensiune sterilă ascundea probabil o chestie îngrozitoare. Ştiam că vreau să fug de ceva şi oricît aş fi încercat să conştientizez despre ce e vorba, cuvintele-mi zburau prin creier ca o criblură de scoici.

Iată de ce în această dimineaţă de martie m-am aşezat pe scaun în faţa calculatorului Ondinei şi am scris o singură propoziţie. N-aveam curajul să merg mai departe, pentru că ar fi trebuit să ajung la monstruoasele mele

înclinaţii infantile, la apucăturile mele de copil care duce totul la gură şi suge, muşcă, smulge, sfîşie, rupe, la natura mea făcută să maculeze totul, să pîrjolească, să ardă, să distrugă şi să triumfe. Dacă îmi place Nicole, asta se întîmplă pentru că ea e o femeie copil, care vrea totul pentru că se vrea pe sine. Dacă îmi place Nicole Kidman, e pentru că mie îmi plac femeile care vor totul, dincolo de orice instinct de conservare, dincolo de orice raţiune a vieţii lor de fiinţe supuse unui determinism genetic implacabil. Îmi plac frumuseţea ei imatură, imaturitatea ei sălbatică, sălbăticia privirii ei de înger pedepsitor, tristeţea ei agresivă, melancolia ei cu gust de oxid de fier, îmi place corpul ei de puştoaică nebună care-şi urăşte de moarte părinţii şi care pentru a le face în ciudă, s-ar arunca fără nici un fel de regret în cea mai cumplită orgie. Stau în faţa calculatorului Ondinei şi scriu toate acestea cu sufletul liniştit şi îngheţat. Ondina doarme. Dacă mi-aş întoarce capul peste umărul stîng, aş putea să o văd, i-aş putea contempla capul răstignit pe pernă, pleoapele grele peste ochii mici, buzele pline şi uşor crispate, părul răvăşit, roşcat, dormind şi el. Dar nu pot să întorc capul. Pur şi simplu nu pot.

Prietenul Roland s-a născut la Rîşnov, dar iată că şi Nicole Kidman a fost acolo. Acolo s-au făcut o parte din filmările la *Cold Mountain*. Aflu asta din gura lui Anthony Minghella, regizorul filmului, pe care îl văd într-o seară pe un canal TV la un talk-show. Şi ce spune el? Că la Rîşnov a fost o vreme mizerabilă, cu temperaturi neaşteptat de scăzute. Şi că Nicole era vînătă, abia îşi mai mişca mîinile. Şi toaletele acelea de epocă destul de subţiri. La Rîşnov, în Transilvania contelui Dracula, ploaie şi frig, vînt şi umezeală, inconfort, condiţii proaste, noroi, zăpadă, aşteptare, nervi şi rateuri, scene repetate, cadre proaste, duble şi triple, soarele care refuză să iasă dintre nori, peisaj de Vest sălbatic cu lanuri galbene de porumb şi case din secolul al XIX-lea, apă minerală, ţigări, cafea şi ceai, din cînd în cînd cîte o gură de whisky. Viaţă de actor, viaţă de personaj, mizeria trăită la propriu.

În schimb, în casa săsească în care locuia Roland era cald. Clanţele de alamă ale uşilor străluceau. În soba din bucătărie duduia focul. Mirosea a vanilie şi a vin fiert. Mirosea a piele de copil care s-a întors de la joacă. A carne scoasă din borcanul cu untură şi a cartofi la cuptor. Mirosea a lemn de fag şi a cenuşă fierbinte. Plus o senzaţie de bine, de ordine, de rînduială, de bună înţelegere, de fericire şi de timp încremenit. Copilul acela era Roland. Nu putea fi altul decît prietenul meu austriac. După care au început să se audă avioanele, oamenii se ascundeau în adăposturi, povesteau, nu înţelegeau ce legătură aveau ei cu războiul, ieşeau la lumină şi se întorceau pe la casele lor, apoi alte alarme, alimente scumpite, sărăcie, murdărie şi într-o dimineaţă o formaţie de tancuri care trece pe strada principală, cîţiva oameni cu flori, drapele roşii, soldaţi flămînzi şi blonzi, Stalin. O viaţă tot mai îngustă, tot mai ascunsă, tot mai tulbure şi Roland e abia un copil. Merge la şcoală şi învaţă poezii, cîntă în corul şcolii, e făcut pionier. Roland e un copil greu de cap care nu înţelege nimic, creşte odată cu nedumerirea care i se adună în minte ca o băltoacă umflată de ploaie. E foarte tînăr şi nu mai are răbdare. Nu mai poate. Aşa că Roland, care nu e sas decît pe jumătate, a lăsat România în urmă şi a ales Austria, a ales un orăşel care să semene cu Rîşnovul lui de pe vremuri.

Deşi aceasta nu poate fi povestea lui Roland, care e un bărbat de vîrsta mea. E probabil povestea tatălui său. Sau povestea unchiului său. Pentru că după război toată lumea a vrut să plece. Toată lumea a vrut să fugă. Unii au reuşit

repede. Alţii au reuşit cînd erau deja bătrîni. Bătrîni şi în sfîrşit liberi, ce poate fi mai frumos decît asta? Iar aici, în Austria, adevăratul Roland doarme cu o carte de poezie sub pernă. Cîteodată, seara, pune cartea în geantă, vine la mine, o deschide şi-mi citeşte. Roland o cunoaşte pe autoarea cărţii, au copilărit împreună, au mers împreună la grădiniţă, au fost colegi de şcoală primară. A găsit cartea într-un anticariat din Viena. Cum se potrivesc cîteodată lucrurile! Dumnezeu nu doarme. Cartea asta îl face să înţeleagă mai bine de ce a plecat. Pentru că oamenii din acel orăşel cu parfum teutonic aveau dinţii stricaţi, priviri de fiinţe hăituite, părul năclăit şi netuns. Pentru că oamenii aceia erau nişte fiinţe chinuite, îndîrjite, fără speranţă, roase de boli şi necazuri.

El nu ştie probabil că tocmai această precaritate umană i-a adus pe americani acolo să filmeze înfruntări armate cu figuranţi români flămînzi şi costelivi ca nişte americani din secolul al XIX-lea slabi şi cu feţele sumbre ca nişte imigranţi germani epuizaţi de fantasmele Vestului sălbatic el nu ştie şi nici nu vreau să-i spun că eu ştiu pentru că producătorii filmului şi Anthony Minghella n-au căutat în spaţiul nostru mioritic doar peisajul ci şi produsele umane ale acestui peisaj spiritualizat filozofic de un mare poet despre care Roland a învăţat în liceu fără să tragă din asta nici un fel de învăţătură pozitivă şi patriotică fără să se fi gîndit vreodată că România poate semăna cu America şi că peisajul american poate fi substituit de peisajul rîşnovean nu însă şi de casele localităţii construite de saşi şi locuite de saşi pînă în clipa cînd Ceaşcă a început să-i vîndă pe bani şi ei au început să plece în Germania fără să se gîndească la faptul că acolo vor fi priviţi ca nişte ţigani prost îmbrăcaţi prost hrăniţi cu apucături de oameni flămînzi şi curioşi intrînd sfioşi în supermarketuri ca nişte infractori speriaţi de preţurile astronomice ale produselor de hainele prea frumoase şi prea elegante de maşini şi de tramvaie de căldura din casă şi de filmele sexy de la televizor.

În *Cold Mountain* Ada e o tînără blondă şi superficială. O scenă de gust îndoielnic e aceea în care ea cîntă la pian într-o căruţă, în timp ce tînărul Inman curăţă de buruieni o grădină. Căruţa trece prin faţa bărbatului şi cei doi se văd pentru prima oară. Tatăl Adei e preot şi el moare sub un copac, la o masă pe care rămîne nebăută o ceaşcă de cafea. Ada se ridică din faţa pianului, iese afară, în ploaie şi nu are curajul să-l atingă. Ada poartă rochia ei albastră, dar culoarea aceasta n-are nimic special, e un *bleu-gendarme* de duzină. Mai tîrziu va începe războiul, un adevărat carnagiu, chiar dacă soldaţii sudişti vor fi atît de înfometaţi, încît vor alerga înnebuniţi după un iepure rătăcit în tranşee. De aceea exploziile îi vor lua pe nepregătite. Şi atunci de unde elucubraţia mea cu albastrul de genţiană? Probabil că o idealizez prea mult pe Nicole. Mi-a părut rău că am văzut acest film în care ea se luptă în zadar să intre cît mai bine în pielea Adei. Nici numele nu i se potriveşte. Poate dacă ar fi jucat rolul unei tinere nemţoaice.

Iar Ada mea de la birou nu are nimic de-a face cu Ada din film. Ea n-ar fi în stare de atîta poezie ieftină în scrisorile pe care i le trimite lui Teacher la Bruxelles. N-ar fi în stare să pună mîna pe armă şi să tragă într-un curcan sălbatic. N-ar fi în stare nici măcar să ţină în mîini o tavă cu pahare de cidru şi să-şi ridice privirea spre scheletul unui acoperiş în construcţie. Adei Comenschi i-ar sta bine într-un balansoar, n-ar simţi nevoia să privească mereu fotografia lui, deşi i-ar plăcea să călărească. I-ar plăcea să audă în jurul ei ploaia, să aştepte şi să se gîndească la viitor, la iarba crudă, subţire, crescută pe tranşeea inutilă a infanteristului. I-ar plăcea să culeagă mere, să facă cidru, să spintece cu pana şi toporul cîţiva buşteni de fag. Să pună mîna pe seceră sau pe coasă şi să cureţe un petec de grădină de buruieni şi tufişuri. Să aprindă un foc, să se aşeze pe un bolovan şi să se arunce cu toată privirea în acea strălucire mişcătoare, letală, care transformă totul în puritate şi scrum.

Dar acum eu mă gîndesc la Ada Comenschi şi la hainele ei albastre. La ciorapii ei de culoarea fumului de ţigară, dimineaţa, într-o verandă întunecată în care soarele abia răsărit se albăstreşte de frig. O văd îmbrăcată în paltonul ei cel scurt, pînă deasupra genunchilor, de un albastru intens şi lăptos. Ştiu că îl poartă rar, dar mie-mi place. Aici, la Bucureşti, iernile sînt destul de blînde, fularul ei de lînă pufoasă e inutil. Un şarpe cald încolăcit în jurul gîtului, un vălătuc violet

ce face să sticlească aerul, capul ei de păpuşă creolă, ochii ei de cafea, părul ei de castană coaptă, obrazul ei machiat. E intangibilă. O văd în paltonul albastru, înfofolită în fularul indigo de mohair, o aud spunîndu-mi ceva, deschide uşa şi pleacă. Subţire şi evanescentă, un amestec de cald şi rece. Dar mai ales rece, ar trebui să-i dai jos paltonul, să-i scoţi puloverul bej, bluza de culoarea cojii învechite de lămîie, să-i atingi pielea. Platitudinea misterului ei. De fapt doar o iluzie, iluzia mea. Platitudinea senzuală a oricărui mister feminin. Biocurenţii ei instituie distanţe incomensurabile, degetele ei sînt banale, un fel de mici mecanisme agile, inexpresive, de şcolăriţă. Ada nu ştie să mîngîie. Ada nu ascunde nimic, pielea ei e un sac în care a fost turnată materia unui organism oarecare. Ada e o frigidă însingurată, picioarele ei goale în sandale, primăvara pe o căldură incertă încă. Cînd am văzut-o prima dată aşa, mi s-a făcut milă. Şi brusc pornirea sălbatică de a o poseda chiar acolo, lîngă un stîlp, pe trotuarul însorit din faţa coloanelor de la Piaţa Romană. Explozie şi fum. Fulger şi carne carbonizată. Totul pînă la momentul atingerii. Lenjeria ei neagră, un fel de provocare-interdicţie. Cu ea nu poţi să faci dragoste, frumuseţea ei e un veşmînt de paradă ca şi costumul de blugi al profesorului. N-avea culoarea specifică a costumului clasic de blugi, buzunarele pantalonilor erau altfel rotunjite şi mîinile intrau altfel în cuprinsul lor, pe sarafanul albastru întunecat al Adei, două buzunăraşe aplicate, pur şi simplu decorative, ce ţinea ea acolo? nici măcar o batistă, nici măcar două vîrfuri de degete cu miros de plastilină.

Dar simt că devin idiot. Ieri, de pildă, n-am mai putut, eram cu nervii zdrenţe şi am introdus numele lui Nicole pe Google. Fără să-mi dau prea bine seama ce fac, am ajuns direct la fotografiile ei în blugi. Ghemuită, meditativă, blondă şi cu picioarele goale. Provocatoare, cu torsul împins înainte, melancolică, umerii uşor coborîţi, mîini înfipte în şolduri. Tors de viespe. Brens, scurta mea vacanţă din acea iarnă. Un orăşel austriac în care nu-mi găsesc locul. Prea clar, prea luminos, prea curat, prea neobişnuit şi inconfortabil. Şi ce lipsă de cuvinte şi zgomote, ce absenţă de semnificaţie zilnică. O aşezare atît de liniştită, că ea riscă să pună în pericol viziunea mea despre viaţă. Fără Ada, Alain, Ondina, fără senzaţia de presiune, fără sentimentul de refuz. Fotografie cu o scenă de film. Într-un ziar pe care-l ţin în mîini în camera mea de la Institut. Cu aparatul de radio deschis, cu o limbă străină şi dulce impregnată încet în pîsla timpanelor. Eu pe un scaun. Rochia albastră, hîrtia lucioasă, dorinţa de a vedea mai mult, de a mări imaginea pînă la insuportabil. Filamentele de la capătul degetelor. Abia acum pot să verific un adevăr pe care-l am de multă vreme în minte. Sensul e peste tot. Dar în linişte e alt sens. Obstacolele au dispărut. De fapt eu nu vreau niciodată să înţeleg

lumea, eu vreau să înţeleg lumea din capul meu. Lumea ascunsă în degetele ochilor mei şi lumea ascunsă în unghiile pumnului strîns în buzunar. Ada în faţa mea, în camera de observaţie din mintea mea, care stă împreună cu mine pe pat în camera de la Institut. Charles Sanders Pierce, împuşcătura asurzitoare a unei arme de vînătoare, pasărea care cade şi tăcerea egală de după. Senzaţia că am intrat fără să vreau într-o stare de convalescenţă. Starea albastră, ochi, haine, unghii, şuviţe de păr, celofan, geam gofrat, pantofi noi, sutien cu dantelă, eşarfă, buze şi pleoape, genţiana sălbatică, seara peste colinele oraşului, seara peste zidurile vechi ale oraşului, culoarea pusă pe pînză direct cu cuţitul, Dunărea cu brazdele ei lichide, apa de sticlă rece, apa străvezie a cerului, televizorul deschis, lampionul cu filtru violet, benzinăria, ţigările şi pachetul de biscuiţi, femeia cu buze groase, coapsele ei opulente, cafeaua fierbinte, urme de bocanci peste stratul nisipos de zăpadă, *secondness*. Ada Comenschi, hainele ei albastre, soldaţii prăbuşiţi în noroi, fotografia voalată a bărbatului de pe front, vocea ei care scrie în aer, grunjoasă ca o sare de catifea. Întîi senzaţia violentă că s-a întîmplat ceva, apoi senzaţia la fel de violentă că nu se mai întîmplă nimic. Tocmai nimicul acesta bolboroseşte în mine.

În dimineaţa în care am părăsit Institutul era o zi geroasă şi Roland m-a dus la gară cu maşina. Ţin minte şi acum scîrţîitul rece şi înfundat al portierelor trîntite în grabă. Dar şi grija cu care am tras după mine trolerul enorm în care îmi purtam bagajele, de la cărţi la cămăşi. Sigur că fusesem neinspirat. La plecarea din România îmi cumpărasem un ditamai geamantanul de provenienţă chinezească. Cînd îl ridicam pe verticală, îmi ajungea mai sus de talie. Însă Roland e de felul lui un forţos. Îi place să-şi încerce puterile. Cînd a venit dimineaţa să mă ajute, a văzut geamantanul tronînd în mijlocul camerei şi imediat s-a repezit la el pentru a-i aprecia greutatea. Dezastrul s-a petrecut instantaneu. Mînerul a cedat din şuruburi, bucăţile de metal au sărit pe parchet, camera goală a primit micile lor zgomote ca pe nişte împuşcături de armă cu alice.

Maşina ne-a primit ca un sicriu. Era prima dată în Austria cînd respiraţia mi se transforma într-un abur gros, vătuit. Şi atunci m-am gîndit la Ondina şi la oroarea ei de frig. Mi-era dor de Ondina şi parcă mi-era frică să o revăd pe Ada. Însă totul era învăluit în prea multe straturi de depărtare. Încercam mai degrabă regretul plecării decît emoţia revenirii. Am străbătut un peisaj albastru, cu păduri înecate în griuri mătăsoase de chiciură şi case încă nedesprinse din geometria neguroasă a aerului de la 5 dimineaţa. Vedeam plantaţiile ordonate de viţă-de-vie, cu liniile lor de ghidaj ca nişte frînghii de bumbac scămos, le bănuiam pierdute în întunericul din ce în ce mai diluat. Aşezat pe scaunul şoferului, Roland părea o mogîldeaţă cu mănuşi. Se simţea vinovat pentru întîmplarea cu valiza, iar în momentul în care a văzut crucea Sfîntului Anton care anunţa trecerea peste calea ferată, a frînat brusc şi trupul meu prins în chinga rigidă a centurii s-a repezit în faţă, de parcă ar fi fost vorba de o reacţie voluntară de spaimă. „Pisici!“ a şoptit Roland. „Scuză-mă, bătrîne, mă gîndeam la altceva.“

Am ajuns în Polt-Sölten, mi-am cumpărat bilet, am aşteptat amîndoi pe peron, fumînd cu aspiraţii dese şi scurte, mişcîndu-ne ca doi oameni nervoşi care abia aşteaptă să se despartă. La urcare, am tras geamantanul după mine pe scările trenului ca pe o sanie. „Dă-l, mă, dracului de geamantan“, a strigat Roland cînd trenul s-a pus în mişcare. „Lasă că-ţi aduc eu unul nou cînd vin în

România. Şi să-mi scrii, bă, să-mi scrii!“ În compartiment era cald, cele două persoane împreună cu care am călătorit pînă la Budapesta păreau două figuri vii de ceară. Două prezenţe umane, cu gesturi şi feţe normale, atît. Frigul de pe peron mă înviorase teribil, vîrîse în venele mele otrava irezistibilă a acţiunii. Întoarcerea aceasta mă excita. Gata, s-a terminat, îmi spuneam. Voi fi un dur, voi fi un pur, vreau o viaţă curată ca sticla. Şi cît mai puţină implicare. Cît mai puţin efort. Celulele nervoase nu se mai recuperează în veci. De ce să i le fac cadou lui Alain? Ce, eu n-am nevoie de ele? În buzunarul de la piept ţineam discheta şederii mele la Melk şi mă gîndeam cu lehamite la semnele diacritice pe care va trebui să le pun cu mîna, cuvînt cu cuvînt. Gata, mă întorceam în ţara mea cu ă-uri şi ţ-uri, cu ţurţuri care-ţi cad în cap chiar pe Calea Victoriei, în Bucureşti, într-o dimineaţă de iarnă cu soare, cu ţipete de oameni beţi în cutiile de chibrituri ale blocurilor, cu tundre păstoreşti de Maramureş oferite la colţ de stradă şi ţac-ţacul vagoanelor de tramvai pe Calea Moşilor, cu şalău la tavă şi şaluri turceşti de duzină, cu şpicheri agramaţi şi şmecheri de cartier, dar mai ales cu şanţuri şi gropi, garaje de beton şi behăit de manele, cu mititei la grătar şi grădini boiereşti căzute în paragină, pardoseli cariate şi carpete de bîlci, bătrîni livizi şi limuzine de ultimul tip, tipărituri lucioase cu pipiţe obscene şi traficanţi de copii.

Duceam cu mine şi aceste imagini. Duceam cu mine şi acest complex, o suferinţă fără obiect, o răzvrătire abstractă. Hoţii din România se răspîndeau ca pecinginea prin toată Austria. Ştiam asta. Puşcăriile erau pline. Paharul dădea peste margine. Ziarele erau pline de ştiri. Aflasem. Roland era român şi Roland nu mai suporta să fie român. Roland, micuţul Roland, spaima geamantanelor chinezeşti, cunoscătorul tuturor promoţiilor şi reducerilor de preţ la produsele de strictă necesitate, şomerul cu maşină de ocazie cu portiere scîrţîitoare, soţul abandonat, tatăl strivit de griji, visătorul de şapte stele, prietenul meu Roland nu mai putea. Nici nu mai accepta, nu mai dorea, se revolta, se înroşea, îşi umplea repede paharul de vin şi se înroşea cu un rac. „Cioran, mă, Cioran, neantul valah…“, dar atunci trebuia să fie deosebit de disperat, să se simtă deosebit de părăsit. Ca în unele seri din camera mea de la Institut. Trenul se pusese în mişcare. Roland nu se mişca de pe peron, ţinea o mînă ridicată, rigidă, cu degetele lipite, cu palma albă. Palma lui albă ieşea din hanoracul lui roşu şi Roland era tot mai mic. Viteza crescătoare a trenului îl micşora, îl transforma într-un punct. Un punct eram şi eu.

Uneori, mai ales sîmbăta dimineaţa, mă trezesc în garsoniera Ondinei cu o poftă nebună de lucru. De obicei, nu e nici 7. Dar ce ştiţi voi ce înseamnă sublimul cotidianului! Voi nu prea aveţi timp să savuraţi extraordinara linişte a fenomenelor care nu au încă nici o semnificaţie. E 7, dar pentru mine asta nu contează, sînt în afara presiunilor timpului. Prin transperantele închise ale geamurilor ce dau spre balcon străbate o lumină fumegoasă, inofensivă. Toate obiectele tac, ochii mei deschişi tac. Ondina doarme aşa cum o ştiu: nici n-o auzi cum respiră. Masa delicată de carne a trupului ei obosit e vîrîtă cu totul în căldura plăpumii. Foşnetele mele n-o ating. A uitat că sînt lîngă ea. Sau poate că n-a uitat, dar în temperatura placentară a alveolei de sub plapumă e mai bine decît în braţele mele. Nu poate niciodată să-mi povestească ce visează. Cînd simte că n-a dormit de ajuns, îmi spune că a avut coşmaruri. Cred că şi eu sînt la fel. Urăsc somnul. E doar un intermezzo enervant al organismului meu epuizat de tensiunile zilei.

De multe ori, dimineaţa, cînd trebuie s-o iau din nou de la capăt, sîmbătă dimineaţa, cînd acest capăt nu prevede la cealaltă extremitate a lui scopuri şi datorii, în mine încep să urce, ca o duhoare dintr-o fîntînă otrăvită, feromonii dezastrului. Sînt iarăşi singur şi sălbatic cum eram în anii liceului. Vreau iarăşi totul şi, dacă se poate, încă ceva pe deasupra. Dar trebuie mai întîi să-mi pansez rănile, să-mi pun genuncherele şi casca de protecţie, să caut ciocanul şi cuiele, cleştele şi foarfeca de tăiat tablă, pentru a repara în fugă pereţii, gardurile şi acoperişul fiinţei mele. Dar ce naiba fac? Scriu şi alunec într-un fel de spaţiu paralel. Asta îndulceşte situaţia. Pentru ca totul să fie mai suportabil, ar trebui oare să mă ironizez? Nu mi-au plăcut niciodată analogiile, punctele de fugă, substituirile.

Aşa că am deschis calculatorul şi scriu. Pofta mea de lucru e în realitatea ascunsă a creierului meu mai degrabă o poftă de răzbunare. Dar e depozitată în ea şi o dorinţă de ordine. Am făcut un duş, m-am bărbierit, m-am spălat pe dinţi, dar asta nu înseamnă că am scăpat de murdărie. Sînt la cheremul aceloraşi pulsiuni de sîmbătă dimineaţa. Aş vrea să fac dragoste cu Ondina, dar ştiu că n-am atîta putere. Aproape întotdeauna e aşa. Cîteodată am mai multă energie şi o trezesc din somn. Nu-mi mai pasă cum trece timpul, şi aşa nu am nimic de făcut. Mă-ntorc cu faţa spre spatele ei şi-o iau în braţe. Nu mă simte sau e mult

prea docilă. Nu-mi dau seama. Încep cu mîngîieri uşoare, moi, insensibile şi pentru unul, şi pentru altul. Îmi spun că o las să doarmă, că o ajut să se cuibărească şi mai mult în tunelul somnului ei răvăşitor, dar mîinile mele încep să gîndească singure, să se mişte singure. Îmi las toată palma deschisă pe laterala unei coapse, vîrfurile degetelor par fascinate de subţierea muşchiului în jos, spre genunchi. Cobor mult, pînă îi ating glezna, mă liniştesc o clipă pe rotunjimea acelei sfere ca un ou de porumbel şi dacă îmi retrag palma înapoi, simt că pielea ei e uşor ţepoasă şi mă gîndesc că toate metodele de epilare de care uzează femeile sînt doar rezolvări provizorii. Pielea ei emană o căldură provocatoare, dar Ondina rămîne mai departe nemişcată, adormită. Nu-i place să doarmă în fundul gol. Poate atunci mi-ar fi mai uşor. Nu-i place nici pijamaua. Îşi ascunde torsul în tricouri strîmte, mulate. Plus chiloţeii ei de păpuşă, albi şi subţiri ca o batistă. O inutilă cochetărie. Sau poate nu. Toată situaţia asta mă enervează. Ştiu că-i place să o dezbrac şi că ea nu mă ajută niciodată cu nimic ca şi cum n-ar şti ce i se întîmplă. Ştiu că-i place să mă vadă învins, îndîrjit. De aceea am preferat să deschid calculatorul. Scriu, dar nu-mi pot scoate trupul Ondinei din cap. E mult prea devreme ca ea să se trezească, să mă privească mirată, să dea plapuma la o parte şi să vină în spatele meu, cuprinzîndu-mi gîtul cu braţele, obligîndu-mă să-mi ridic degetele de pe tastatură.

Dar de ce să nu-mi ridic degetele de pe tastatură chiar şi fără prezenţa ei? În baie, sub stropii de apă, mă gîndeam la Nicole. Nu m-am apropiat încă destul de ea, am văzut-o în prea puţine filme, toate părerile mele de pînă acum sînt exagerate, pentru că eu vreau ca Nicole, care este o actriţă de film, să nu se poarte ca o actriţă de film. Tot aşa, dacă eu sînt treaz, Ondina n-ar mai trebui nici ea să doarmă. Dacă eu o vreau de la început, ea n-ar trebui să ajungă să mă vrea abia la sfîrşit, după nesfîrşite mîngîieri şi săruturi. Cred că fascinaţia mea faţă de Nicole Kidman e un semn clar de masochism. O vreau şi nu o vreau pentru că ea nu poate să fie aşa cum cred eu că ar trebui să fie. Îmi place doar pentru că-mi dau seama ce nu-mi place în identitatea ei de celuloid. Stau acum în faţa monitorului şi nu în pat, cu buzele lipite de gîtul Ondinei, pentru că masochismul meu e un mijloc de a-mi conserva energia. Cine ştie să-şi amîne plăcerile are mai multă putere să îndure viaţa. Aici ar trebui să pun punct. Dar nu-l pun. Cred că Ondina nu doarme, ci mă aşteaptă. Cred că pielea ei e deja înfrigurată de gîndul la curentul electric al mîngîierilor mele. Cred că ea doar se preface. De fapt şi ea e o mică actriţă, toate femeile sînt nişte actriţe. Unele sînt actriţe din carne, altele sînt actriţe din celuloid. Nu există celuloid fără carne. Nu există aşteptare fără reverie, închipuire fără păcat, fum fără foc, femeie fără

piele.

N-am avut curiozitatea s-o întreb pe Ada dacă a văzut *Cold Mountain*. Ei nu-i plac siropurile, mi-ar spune. Ei nu-i plac întîmplările neverosimile. Neverosimilul e în suflet sau nu e deloc. Numai sensibilitatea interioară are curajul să rupă graniţele şi să sfideze obişnuitul. Ada din film e o fiinţă exterioară şi decorativă. E o fiinţă atît de exterioară, că în obscuritatea bordeiului în care ea şi Inman fac dragoste pentru prima dată, am văzut deasupra veşmintelor femeieşti răvăşite de sălbăticia dragostei sînul mic şi rotund, cu vîrf palid de jar, al sălbaticei Nicole Kidman. Am văzut în semiîntunericul acela cald coapsele ei înguste, prelungi, fesele ei netede, alburii, înfiorător de exacte. Minghella a avut grijă să ni le arate. E un regizor care cunoaşte valoarea vizuală a intermitenţelor corporale.

Pe acest simpatic regizor american l-am auzit într-o seară vorbind la televizor la *mariustucăshow* şi mi-am dat seama că e un tip deştept. Şi el ştie că cele mai frumoase poveşti sînt poveştile vieţii şi că aparatul de filmat e un hoţ care fură imagini şi le îndeasă în traista scenariului, amestecînd peisaje şi fizionomii, hainele acoperite de noroi ale soldaţilor morţi şi buruienile unei grădini parăginite, irizaţiile de petromax ale unei ferestre în care bate ploaia şi transpiraţia unei frunţi pămîntii, cai şi arme, ceşti de cafea şi pete de zăpadă, fotografii sepia şi împrejmuiri de buşteni. Şi el ştie că în spatele vieţii se află istoria şi că oamenii obişnuiţi nu-şi dau întotdeauna seama de asta. Nici Mia şi Barbu, prietenii mei, nu şi-au dat seama, deşi tocmai istoria recentă a României începută în ziua de 21 decembrie 1989 i-a făcut să se strîngă în braţe şi să confunde libertatea cu moartea. Pentru că ziua aceea i-a transfigurat, aşa cum n-a reuşit s-o transfigureze pe Nicole Războiul de Secesiune. Dar ei deveniseră deodată mai vii. Pe cînd ea pur şi simplu nu-şi mai găsea faţa. Fizionomia ei îşi căuta scenă după scenă identitatea şi aluneca de fiecare dată în materialul rigid al unei măşti pe care se grăbea să-l părăsească. M-a obosit teribil. N-am putut s-o privesc. Cu toate că spre sfîrşitul filmului ecranul s-a umplut de chipul ei şi de chipul lui Inman şi atunci am putut să-i văd venele încordate de deasupra tîmplei. Era vie şi liniştită ca o femeie care n-are nevoie de deliciile sexului, ci doar de o nesfîrşită strîngere în braţe.

Ceea ce nu mi-a plăcut la Nicole în *Cold Mountain* a fost faptul că ea a intrat în scenă ca o femeie slabă, superficială, predispusă la flirturi nevinovate,

elegantă ca o păpuşă Barbie de epocă, îmbrăcată aproape turistic, ruptă cu totul, prin gesturi, zîmbete, priviri, de lumea brutală a muntelui. O lume rece, fără doar şi poate. Nu-i vorbă, dulgherii de pe acoperişul casei în construcţie păreau şi ei scoşi dintr-o operetă ieftină, de prost gust, ca în montajele comuniste cu muncitori pe schele, chiar dacă ştiau să lovească bine cu ciocanul. Ada era menită să marcheze diferenţa dintre sat şi oraş, ea ştia să cînte la pian, să întindă o faţă de masă albă ca zăpada, să cadă în melancolia unei vesele dezrădăcinări, să pună mîna pe un toc şi să scrie. Îşi iubea tatăl bătrîn, era fiică de pastor, prin urmare, voia să ne spună nouă Anthony Minghella, era o fată lipsită de griji, inocentă şi dispusă unei mari pasiuni în premieră. Apoi, după scena de sub copac, în care tatăl ei pare un mort care doarme, Nicole se trezeşte în rolul unei femei singure şi neapărate. Or, Dumnezeule mare, nu era cazul! Nicole Kidman nu e făcută pentru rolul unei femei singure şi neajutorate, dezabuzarea nu i se potriveşte deloc, paragina casnică nu e mediul ei, Nicole nu poate fi o femeie de care să ţi se facă milă, ea nu poate mînca hulpavă din farfuria unor vecini, ca o fiinţă flămîndă, doborîtă de epuizare. Cealaltă da, actriţa care a cîştigat Oscarul pentru rol feminin secundar (uite că nici nu i-am reţinut numele!), ea şi-a găsit natura, are şi faţă pentru aşa ceva, nici frumoasă, nici urîtă, arţăgoasă, dar cu un suflet de aur, dură şi pricepută, curajoasă, îndemînatică, aspră, prea puţin delicată, băieţoasă, bărbătoasă, masculină, încrezătoare, sfidătoare cu bărbaţii, aparent absentă, înţelegătoare, bună la apăsatul pe trăgaci, milităroasă, independentă, îndîrjită ca un copil orfan. Lîngă ea, blonda Nicole face o figură palidă, dispare, se efasează, îşi pierde strălucirea ochilor, devine o anexă, o prezenţă decorativă, pe care rolul o poartă la întîmplare înainte.

Cum aş putea s-o pun pe Ada mea de la birou lîngă Iasmina? Sau lîngă Viky? Ada nu poate să stea lîngă nimeni, e singură, dar e puternică, iubeşte, dar nu scrie epistole leşinate, are răbdare, dar n-o arată, ea e un concentrat de tensiune psihică, o fiinţă care nu se gîndeşte la dezastre, deşi e în stare să le înfrunte.

„Am fost la Rîşnov să duc fetele“, îmi scrie Roland, „şi să reparăm cîte ceva la casa lu’ mama, că arăta îngrozitor.“ Roland are trei fete pe care le iubeşte enorm, nici nu mai ştie ce să facă pentru ele, vara fetele vor în România, aşa că el îmi scrie mai departe, se disculpă, „am renovat bucătăria, baia, holul şi antreul, eu am vrut să stau doar cîteva zile, dar totul s-a prelungit cu muncă de ocnaş, cu muncitori beţivi şi cu căutarea a tot felul de materiale necesare, nu am căutat pe nimeni şi nu am vizitat pe nimeni. Nu am avut timp“, îmi scrie Roland, iritat de reproşurile mele că a fost în România şi n-a catadicsit să mă caute. Nu mai ţin minte dacă pînă acum am apucat să vă spun cîte ceva despre cele trei fete ale lui, Arabela, Octavia şi Hanelore (singura născută în Austria, şi asta după ce Roland divorţase deja de nevastă-sa), care iubesc localitatea natală a tatălui lor mai mult decît el, care continuă să-mi dea explicaţii, „doar ce m-am întîlnit pe stradă, aşa am întîlnit-o şi pe verişoara ta, care mi-a spus că eşti în Ungaria la o întîlnire cu scriitorii, aşa că nu am avut unde să te anunţ ca să ne vedem“.

Iar fetele lui Roland au talente artistice multiple, una dintre ele cîntă la pian, alta e studentă la Arte, mica Hanelore e încă în perioada ierbarelor şi a esteticii empirice, dar toate trei iubesc natura, vor la bunica Teofana de la Rîşnov, cu care Roland nu se mai înţelege deloc, cum pot şi să citesc mai departe în e-mailul lui. „Acasă am dus-o cu mama numai într-o ceartă, că nu vrea să facă nimic la casă, că nu vrea să renunţe la nimic din lucrurile ei, care erau nişte gunoaie. Am reuşit să reamenajăm totul şi am cheltuit mai mulţi bani decît aveam, aşa că datoria de la tine nu am putut-o lăsa la verişoară-ta. Scuze.“ Chestia asta cu datoria mă lasă perplex, ce memorie are prietenul meu Roland şi cît de frumos ştie el să întoarcă pe dos lucrurile! La Brens, în urmă cu cîteva luni, cînd mă întorceam împreună cu editorul meu de la Tîrgul de Carte de la Frankfurt, îi lăsasem 100 de euro pentru înregistrarea unei asociaţii culturale, de care el n-a mai avut chef să se ocupe, aşa încît îmi scrie fără nici o ezitare: „Despre răceala relaţiilor noastre, DA!, este. Dacă tu nu răspunzi la e-mailuri la timp, dacă nu suni, eu de ce să o fac? Eu am început acţiunea de care am vorbit la Brens, dar singur nu merge şi fără comunicare nici atît. Şi apoi aici nu prea există interes încă ptr. aşa ceva, ei îi vor numai pe ai lor. Dna Megara Tronenfeld mi-a spus să o fac doar ca o mască. Aşa ceva nu vreau, dacă nu

funcţionează, nu are rost, iar dacă nu am bani, este foarte, foarte greu". De parcă eu n-aş fi ştiut toate lucrurile astea, de parcă nu le-am fi discutat de zeci de ori în camera mea de la Institutul de Cercetare Juridică, de parcă n-am fi pus la punct un plan, cu paşi mici din aproape în aproape! Roland e însă un tip comod şi orgolios, care adoră să fie împins de la spate, rugat de o mie de ori. „Eu sînt un tip independent, ce nu-mi place să mă milogesc la autorităţi, iar banii ptr. cultură sînt tot mai puţini", îmi scrie el imperturbabil. „Am încercat să caut de lucru la cîteva fundaţii culturale din Austria, unde am prezentat programul, care le-a convenit, a fost o selecţie şi m-au anunţat că mă ţin în evidenţă. Atît. Dl Bellu Krieger, pictorul şi saxofonistul, nu a mai dat nici un fel de semn de viaţă, în plus i-a promis Octaviei că-i va trimite 50 eur. pentru traducerile la care a muncit o săptămînă şi nici pînă acum nu a făcut-o. Să ştii că muncă fără bani nu se mai poate. Eu sînt tot în şomaj, o duc greu cu banii, mai ales că trebuie să le mai dau şi fetelor, singure cu maică-sa nu se descurcă, iar la întoarcere spre graniţă, am avut un fel de accident foarte neplăcut. Între Deva şi Arad, unde sînt foarte multe curve, un microbuz a intrat în depăşirea unei coloane de maşini mici şi mi-a ieşit în faţă, nu am avut ce face, am tras mult pe dreapta şi am derapat în şanţul de beton de aproape un metru adîncime, că altfel se întîmpla o catastrofă. Idiotul a trecut, lumea a oprit, că am salvat situaţia, primii au fost nişte unguri, care au anunţat şi poliţia din loc. următoare, apoi un austriac din Linz, apoi nişte nemţi care mi-au dat nr. de circ. şi marca microbuzului şi apoi nişte italieni, care au văzut totul şi s-au întors să mă ajute. Idiotul nu s-a întors deloc", completează Roland cu năduf şi nu ştiu de ce, cu toate că întîmplarea e cît se poate de urîtă, mie îmi vine să rîd, pentru că Roland e realmente un personaj, un om care-ţi poate stîrni compasiunea şi simpatia, mai ales prin generozitatea lui dusă la extrem, dar niciodată compensată de fapte bune care să i se întîmple lui. Iar prietenul meu e un duşman neîmpăcat al instituţiilor statului, cu care intră frecvent în război, întotdeauna fără nici o şansă. „Poliţia mi-a spus că dacă nu am nici o zgîrietură de la autovehiculul din sens opus nu beneficiez de reparaţii din partea asigurării româneşti, s-a făcut că-l caută pe cel vinovat, nu a făcut nici un fel de constatare ca să pot să-mi repar direcţia la maşină pe asigurarea austriacă şi mi-a dat o singură adeverinţă, să pot repara maşina la Arad. Noroc cu Automobil Clubul Austriac unde sînt membru şi care au contactat ACR de la Bucureşti, iar ăia mi-au trimis o maşină de m-au depanat. Maşina am scos-o din şanţ cu mîinile, m-au ajutat italieni şi femei, era şi un şofer de camion din Arad, care mi-a spus că nu voi mai putea merge aşa, că toată direcţia e distrusă şi roata din dreapta. Am aşteptat depanarea şase ore şi am ajuns în Arad la 3 noaptea. A doua zi am reparat

maşina cu bani de la Bancomat, am plătit două zile la hotel că eram distrus şi nu puteam aşa obosit să conduc şi am plecat numai pe data de 10 aug. din România, maşina arată jalnic, dar nu am bani să fac nimic la ea. Fetele sînt acum la Rîşnov la maică-mea, care mi-a mîncat sufletul cu reparaţiile la casă, cum ţi-am spus, cică vor să facă un fel de reportaj cu *Cold Montain*, filmul ăla cu iubita ta, acum le-a apucat şi pe ele, cred că s-au luat după tine, după care vor să meargă la Făgăraş, că acolo e o cetate care nu ştiu ce cu Dracula, şi la Bucureşti, o expoziţie sau cam aşa ceva, şi voiau să te sune, că nu au unde sta, este nu ştiu ce festival acolo. Iar dacă-l mai ţii minte pe Viciu Năftănăilă, fiul vecinului meu, a lu' mama de fapt, află că ăsta i-a făcut poze lu' Nicole Kidman, cînd a filmat acolo la filmul ăla, n-avea voie să-i facă, dar el i-a făcut, ştiu că te interesează subiectul, poate-l cauţi, poate-i dai un sfat, pozele sînt inedite, sau poate le cumperi chiar tu. Asta mi-au transmis fetele. Astea sînt evenimentele. Eu nu ştiu exact cînd voi veni să iau fetele, dar sigur după data de 8 sept., că văru-meu Costi cu Mariluna (fica lu' fosta mea şefă) sînt în România cu un Wohnmobil, acum sînt la mare. Tipei îi place mult ţara, e înnebunită după peisaj şi după oameni, cum au primit-o. Costi va fi student la BOKU în Viena, asta e un fel de univ. ptr. agricultură, va fi student ca să poată să stea cu ea. Caută-le pe fete, telefonul de la Rîşnov este 0268/222425. Te salut, Roland. Şi mai scrie şi tu.“

Lucrurile au început s-o ia razna, fără nici un fel de avertisment, exact la începutul acestei toamne. Într-o zi am citit într-un ziar că Nicole Kidman e suspectă de osteoporoză. A doua zi Alain a fost implicat într-un accident de maşină şi s-a ales cu un picior pus în ghips, Ada şi-a pierdut cheile garsonierei şi a trebuit să cheme un lăcătuş care i-a spart uşa, Ondina n-a reuşit să cîştige o bursă de documentare în ţările foste comuniste şi a pierdut o diurnă destul de consistentă, cu care ar fi vrut să dea o primă rată pentru Matizul de mult visat. Apoi Ada şi-a revenit şi a fost atît de fericită că era din nou stăpînă peste intimitatea garsonierei în care făcuse cu mine dragoste din pur altruism, încît a hotărît să aibă şi mai multă încredere în mine şi mi-a dat să-i citesc jurnalul.

Dar lucrul cel mai grav dintre toate a fost că Teacher a dispărut. Într-o bună dimineaţă, oraşul Bruxelles s-a trezit cu un locuitor mai puţin şi au început să sune telefoanele. Autorităţile româneşti au declanşat o anchetă discretă, poliţia belgiană s-a implicat şi ea în aceste cercetări fără nici un rezultat, au început să urle ziarele, era doar vorba de un diplomat român, dar tot degeaba. O parte din lumea bucureşteană a fost zguduită de curiozitate şi nelinişte, cabinetul nostru nu mai puţin. Ada plîngea, Alain nu-şi dădea încă seama care ar fi cea mai bună atitudine, iar eu mă trezisem cu Roland pe cap. Muream de curiozitate să-mi bag nasul în jurnalul Adei, dar l-am pus într-un sertar, hotărît să aştept zile mai bune. Roland venise în România să-şi ia acasă fetele, plus cu treburi la Bucureşti, avea probleme cu dubla cetăţenie, primise o moştenire pe care trebuia s-o împartă cu verii lui şi nu prea avea unde să doarmă. L-am găzduit în garsoniera mea de burlac, m-am mutat pentru a nu ştiu cîta oară la Ondina şi am început să abordez împreună cu ea subiectul Teacher.

Acum, în circumstanţele atît de misterioase ale dispariţiei, costumul lui albastru de blugi nu-mi mai ieşea din minte şi simţeam tot mai des nevoia să deschid un album Van Gogh, deşi Ondina considera reacţia mea exagerată, mă agitam inutil şi n-ar fi trebuit, mi-a explicat încă o dată că potrivit unui vechi dicţionar francez al culorilor la care ea ţinea ca la ochii din cap, albastrul e o culoare liniştitoare, calmă, echilibrată, omogenă, profundă, imaterială. Că albastrul e o acumulare de vid de apă şi de vid de aer, un rezultat al transparenţei cristalului, o culoare rece şi pură care despovărează formele, le

desfoliază şi le desface din chingi. Ondina îmi spunea că albastrul dematerializează tot ceea ce pătrunde în el, deschizînd calea reveriei şi a visului, iar eu mă gîndeam la rochia în care o văzusem pe Nicole în ziarul acela german în care Roland împachetase o sticlă de ulei, simţeam în ochi răceala rochiei în care o văzusem pe Ada Comenschi în ziua aia în care am înţeles brusc că ea e o femeie fierbinte, cu picioare insuficient de şlefuite de mama natură, şi mă uitam în acelaşi timp şi la inelul cu piatră albastră al Ondinei, la pleoapele ei vineţii, la părul ei care se albăstrea în lumina televizorului. Peste cîteva zile Ondina trebuia să plece în Polonia pentru cîteva transmisiuni şi reportaje, iar mie faptul ăsta îmi ieşise din minte şi situaţia mi se părea fără ieşire, pentru că mă gîndeam la Nicole şi la oasele ei subţiri de pasăre, la ţesuturile ei osoase atinse de osteoporoză, mă gîndeam la ea ca la un copil bolnav de anorexie, ca la o femeie fără fese de femeie şi cu sînii ca doi pumni strînşi la piept de o păpuşă cu pielea roz, prea rigidă, prea rece.

Plec la Bruxelles, ce să fac? Plecarea asta e opera Adei. Se aventurase singură acolo, în acea metropolă cosmopolită, din proprie iniţiativă şi pe proprie cheltuială, dar eşuase lamentabil. După două săptămîni, se întorsese la Bucureşti cu o mică recoltă detectivistică de cărţi de vizită, numere de telefon, pliante care făceau propagandă vieţii de noapte a capitalei establishment-ului european, hărţi, nume de portari de hoteluri şi cameriste, cîteva liste de meniuri culese de pe la bistrourile din centrul oraşului. Ridicol, cum i-am şi spus. Timp pierdut degeaba. Ca să vezi cum se treziseră în ea instincte de Vitoria Lipan!

Aşa că Ada nu m-a iertat. A vrut să-mi dea o lecţie sau continua să aibă cu adevărat încredere în mine? Se întorsese din Belgia, îmi ascultase tăcută reproşurile şi observaţiile şi se pusese pe treabă. Pe ea n-o interesa ancheta oficială declanşată de Ministerul Justiţiei, nici iniţiativele neputincioase ale familiei lui. N-avea cum să creadă în astfel de întreprinderi formale. Ea îl iubise pe acest bărbat, se lăsase fascinată de vocea şi de mîinile lui, parfumul lui îi intrase în piele. Nu-l putea abandona în memorie şi să meargă liniştită mai departe. A înfiinţat o fundaţie, i-a făcut un statut, a deschis un cont şi a început tot felul de demersuri. În scurtă vreme a strîns o sumă frumuşică, aşa încît proiectul „Persoane dispărute. Modalităţi de cercetare juridică“ putea fi pornit. Pînă şi nu ştiu ce departament al UE găsise că ar fi interesant să se implice în aşa ceva şi oferise nu doar bani, ci şi facilităţi de călătorie şi documentare. Iată de ce plec la Bruxelles împreună cu Ada. Iată de ce va trebui să mă obişnuiesc cu noua mea condiţie, semiclandestină, de detectiv. Cred că vom forma un cuplu destul de interesant, dacă nu chiar suspect. Diferenţa de vîrstă dintre noi nu poate fi ignorată chiar atît de uşor. Cine vom fi noi, în fond? O jumătate de fiică împreună cu o jumătate de tată, gata oricînd să depăşească această situaţie prin relaţiile lor incestuoase? Dar cum aş fi putut să refuz această postură de însoţitor al Adei, cînd eu sînt vicepreşedintele fundaţiei? Şi nu doar un vicepreşedinte cu statut oficial, ci şi unul dintre apropiaţii Adei, unul dintre curtezanii ei… Exagerez, fireşte, în relaţiile mele cu această angajată a firmei de avocatură a lui Alain n-a fost deloc vorba de aşa ceva. Spre deosebire de şeful şi prietenul meu, eu n-am fost căzut în limbă după ea. Din momentul în care m-am despărţit de prima şi singura mea nevastă, am fost sigur că nu voi mai putea vreodată să mă îndrăgostesc. Am rămas cu acest handicap. Ondina

ştie asta şi s-a obişnuit cu mine. Mi-e dragă ca ochii din cap, dar nu cred că o iubesc. Nu mai ştiu ce înseamnă asta. Privesc femeile cu mai multă detaşare şi nu mai sînt în stare decît de aventuri. E bine, e rău? Nici eu nu ştiu.

De Ada mi-a plăcut de la bun început, i-am simţit atracţia otrăvitoare, într-o noapte din primele ei luni de activitate, cînd a trebuit să rămînem cu toată echipa la birou pentru a pune la punct nişte dosare ale unui mare proces. Îmi amintesc că era o noapte de vară fierbinte, în care abia căderea întunericului părea să aducă puţină răcoare, Ada purta o fustă muştar şi o bluză albastră, i-am simţit mirosul de carne tînără obosită, în care secreţiile diurne ale corpului se amestecau cu vaporii unui parfum aproape epuizat, distanţa dintre noi nu era mare, dar încăperea mai conţinea şi alte două-trei trupuri tinere, Codruţa, Viky şi nu mai ştiu cine, deşi mirosurile lor erau atît de corecte, încît nici nu puteau fi percepute, ele erau mai degrabă nişte păpuşi de cîrpe îmbrăcate, iar pieptul meu se umplea de mirosul de femeie irezistibilă pe care îl degaja Ada şi respiraţia mea devenise atît de dureroasă, încît la un moment dat am intrat în toaleta biroului, am deschis robinetul pentru un minim zgomot de fond şi m-am masturbat ca un nebun, cu o viteză furibundă, împrăştiindu-mi sperma fierbinte în palma deschisă a celeilalte mîini. Ştiu că mi-a străfulgerat atunci prin gînd că dacă Ada ar fi ştiut ce făcusem, ar fi năvălit peste mine în baie să-mi lingă palma ca o pisică flămîndă.

Nu ştiu ce mă făcea s-o văd în stare de aşa ceva. Mai tîrziu însă, cînd am început s-o cunosc mai bine şi cînd au început să se deruleze relaţiile noastre secrete, mi-am dat seama că nu e aşa şi că Ada e o femeie uscată, prăfoasă, netedă, aridă, electrică, urînd secreţiile corporale de orice natură. Ea nu e o femeie cu pielea albă, ar vrea să fie şi faptul că nu poate fi o face să sufere. Ea n-are genunchii aceia subţiri şi pulpele acelea prelungi ale lui Nicole Kidman şi asta o face să sufere, pielea ei de creolă o împinge irezistibil într-un fel de întuneric al simţurilor cu dominante aseptice. Dar e atît de orgolioasă şi se iubeşte atît de mult şi ar vrea atît de mult să nu greşească, încît uneori mi se pare că ea începe să semene cu o altă Ada dintr-un alt film, cu Holly Hunter din *Pianul* lui Campion. Am revăzut azi-noapte acest film. Deşi ar fi trebuit să încep să-mi pun la punct un plan de bătaie pentru plecarea la Bruxelles, am deschis televizorul şi brusc am auzit valurile oceanului. Ceva enorm de viu şi de captivant. I-am văzut pe bărbaţii maori, am văzut barca, fetiţa, femeia în rochie neagră cu acoperămîntul ei de cap ca o pîlnie, pianul împachetat în scînduri, valurile lingînd nisipul, ceaţa, muntele din depărtare. Şi oare ochii Adei noastre nu seamănă mai mult cu ochii acelei femei scoţiene obligată de căsătorie să vină în Noua Zeelandă decît cu ochii lui Nicole? Sigur că da. Ochii

Adei Comenschi sînt şi ei rotunzi şi negri şi plini de ambiţie şi aparent lipsiţi de căldură. Şi ochii ei par făcuţi să servească o voinţă imensă pusă în slujba unei plăceri secrete. Holly Hunter cîntă la pian şi se transpune, trupul ei cel rigid, rigidizat şi mai tare de veşmintele bine încopciate şi prinse în şnururi, înnebuneşte, se chirceşte, respiră lipsit de curaj, ar vrea să zboare. Trupul Adei Comenschi se consumă şi el ca o sursă de lumină misterioasă, lăsată aprinsă nu se ştie prea bine pentru cine. Nici ea nu ştie. Cred că nici Teacher nu ştia. Dacă ar fi căsătorită, şi soţul ei ar fi în stare să-i taie un deget. Şi soţul ei ar simţi nevoia s-o pedepsească, ştiind că orice gest al lui e inutil şi că în sîngele femeii lui clocoteşte o pasiune demonică.

Plec cu Ada la Bruxelles, ştiu că între noi totul e mort, pietrificat, îngropat, părem doi buni prieteni, dar nu sîntem, ne vom pîndi unul pe altul ajutîndu-ne, vom coopera pentru a trece şi prin scene de tensiune, vom forma un cuplu ciudat compus dintr-o tînără care ar trebui să fie ceva mai bătrînă şi dintr-un bărbat nu foarte bătrîn, pentru a nu încerca să fie ceva mai tînăr decît îl arată actul de naştere.

„Bătrîne“ – îmi scrie Roland într-un e-mail –, „convorbirea de aseară cu tine (el mă sunase, de fapt) mi-a făcut plăcere, scopul de a vorbi cu tine a fost relaţia ta cu dl Dumitru Petroneac şi articolul lui despre Avangarda românească la Paris de care avea nevoie fiică-mea la facultate, că pînă la urmă săraca s-a gîndit să-şi facă dizertaţia cu moda de la începutul secolului, ceva cu Art Deco şi suprarealismul, arta neagră şi nu mai ştiu ce, dacă am înţeles bine. Dar s-a rezolvat şi sînt mulţumit că am ajutat-o. Bă, mi-a plăcut de tine, că eşti un optimist dur. Aşa şi trebuie în împuţita asta de lume. Am aflat atîtea şi ţi-am spus atîtea, că m-am eliberat pentru o jumătate de secol. Păi nu ştiu cum dracu, dar am început să devin un tip important. Ăştia de la ambasadă mă caută în mod neobişnuit de insistent. Nu ştiu ce vor acum că s-a schimbat politica şi a venit opoziţia la putere, dar mă lasă rece totul. Vor probabil să mă implic, că pe la Centrul Cultural nu se întîmplă nimic. N-are nimeni încredere în ei. Ambasadorul e un moşulică de pe vremea lui Ceaşcă, iar directoarea o fufă cu bocanci şi pantaloni verzi, aşa apare ea pe la recepţii, zice să fie în ton cu moda. Mă umflă rîsul, pe cuvînt. Bă, sînt tăbăcit, iar interesele mele sînt modeste şi neinteresante. La mine, un pahar de vin, o ţigară, o cafea bună, o carte, un tablou pe perete, o femeie pasageră… Că de securişti m-am săturat. Mişună ca şobolanii peste tot, doar că şi-au schimbat costumele. Acum cu Gucci, cu Armani, cu dracu’ să-i ia. Eu caut lucruri noi, vreau să văd cum e lumea asta. Nu mă angajez în nimic. N-am bani, e adevărat, şi ce dacă?

Despre petrecerea cu homosexuali şi transvertiţi este mai mult de scris şi nu ştiu cum să fac să înţelegi că este o lume de artişti. Şi ei sînt oameni. M-au făcut bădăran şi primitiv că o luasem un pic la măsea şi ca să mă conving ce sunt, femei sau bărbaţi, i-am controlat la sex ca-n filmul ăla american cu Dandy Crocodilul, la care m-au pălmuit fără să mă doară şi au ţipat ca nişte cocote, dînd din mîini disperate. C-am atît pentru azi. Suspans…

Răspunde-mi şi mă voi concentra să-ţi scriu pe îndelete totul, fără să jignesc pe cineva. Dar îţi spun drept, a fost f. interesant totul, ideile, atmosfera, muzica, costumele, conversaţia şi asta toată noaptea pînă la 6 în zori. Nu m-am dat cu ei, cum ai spus tu, dar să poţi să-i înţelegi fără să-i jigneşti şi fără să faci un compromis este o adevărată artă. Îţi dau idei despre care să scrii într-o viitoare carte, că la Welk am văzut eu bine că nu ai făcut nimic. Te cred şi eu, pe aici e

plictiseală, nu ca în România, şi dacă n-ar fi românii, sîrbii şi polonezii să mai fure cîte ceva, să mai dea cîte o spargere, totul ar fi ca o ciorbă sleită. Ăştia n-au pic de viaţă în ei, uite de ce încerc eu să-i înţeleg pe homo, e forma lor de protest, înţelegi? Caută şi ei altceva. Nu-i vorbă, că sînt plini de bani, nu ştiu de unde dracu' îi au. I-am tras cu vinul şi whisky pînă m-am făcut pleasnă, că aşa era toată lumea, dar nu m-a agresat unul, eu am fost porc, m-am purtat urît, ei însă nu s-au supărat, ştiau de unde vin. Confundau Bucureştiul cu Budapesta şi asta m-a jignit puţin, apoi le-am dat dreptate. Ce, parcă tu ştii capitalele tuturor statelor din Africa? Păi vezi?

Mi-ai spus aseară că pleci la Bruxelles. Bun, şi eu ce să fac? Să mă sui în rabla asta a mea şi să bat atîta drum ca să te văd? Cine mai sînt şi belgienii ăştia? Nişte francezi rataţi, că olandezii nu pun mare preţ pe ei. Plus că am devenit comod, bătrîne, maşina mea e un hîrb, e şi frig, am început să am probleme cu frigul, scîrţîi din toate încheieturile, poate pe altă dată. Da' cum a dispărut ăla, domnule? Pe aici n-am văzut nimic prin ziare. Poate că nici nu era un tip aşa de important ca să scrie despre el. Şi poliţia ce face, se cacă pe ea, ca peste tot? Bă, îmi pare rău că trebuie să-ţi spun asta, dar pentru străini pe aici ăştia nu mişcă un deget. Au fost nenumărate cazuri de români bătuţi de skinhezi şi s-a muşamalizat totul. Poliţia îi lasă să-şi facă de cap. Unii nu l-au uitat nici acum pe Hitler, că ăsta de pe aici se trage, chiar din zona pe unde stau eu. Nu ştiu ce ai să faci tu pe acolo, dar dacă zici că pleci împreună cu o gagică, poate că ai să faci. Profită, mă, cît poţi, că viaţa-i scurtă!“

Mă sună din Varşovia de la hotelul Marriot. Ondina habar n-are de plecarea mea la Bruxelles. Nici n-am curajul să-i spun că-mi fac bagajele. Are o voce moale, caldă, somnoroasă, voalată, trenantă. Îmi spune că e încă sub plapumă, nu vede cum e afară, jaluzele şi geamuri blocate, să nu se arunce de la etaj ăia care pierd la ruletă, îmi explică, abia şi-a deschis mobilul, voia să mă audă. A dormit bine, va avea o zi grea cu întîlniri şi interviuri oficiale, nici nu ştie cum să se îmbrace, şi eu care adorm în fiecare noapte cu mîna în chiloţi, gîndindu-mă la fesele ei dolofane, un pic prea pline, mai ales pe părţile laterale, ceea ce nu prea dă bine în pantalonii ei stretch cu inserţii de piele, pentru că ea nu e o femeie cu fundul mare, nu se poate spune aşa ceva, însă ce i-aş mai mîngîia acum fesele încălzite de somn, ce i-aş mai despica picioarele lipite, cu cîtă brutalitate calculată, aşa cum ştiu că-i place, m-aş arunca apoi în galop, texte, prostii, îi e bine acum, nu se mai simte ca o cîrtiţă, i-a revenit moralul, şi-a recîştigat tonusul, de altfel are şi ecouri foarte bune din ţară, transmisiunile şi interviurile ei sînt urmărite, a fost felicitată, şi îi e dor de mine, nu mai poate, mă visează, ştie că mai e puţin, asta mă face poate să mă simt ca o veveriţă, îmi spune, tu cum rezişti? Nu faci prostii? Da, e şi asta o tactică, să ataci tu primul şi să-l pui pe adversar în stare de apărare, aşa ne tachinăm noi, Varşovia e un oraş imens, se construieşte în draci, şi ce bulevarde aerisite, ce curăţenie, ce lume spilcuită, la Gdansk nu mi-a plăcut, şi nici prietenul ăla al tău, Sobieski sau Sobolewski, Markus şi nu mai ştiu cum, îşi dădea aere, abia răspundea, se uita la mine cu superioritate, ce mi-ar mai fi tras-o, porcu' dracului, o chestie ratată, spune Ondina, dar asta nu i-a stricat deloc buna dispoziţie, se gîndeşte la mine, mă visează jucînd tenis sau trăgînd cu puşca, fugind prin pădure, aruncîndu-mă într-un lac, numai prostii, de aceea mă ţine în braţe, mă strînge tare chiar dacă ştie că e doar în somn, abia aşteaptă să se întoarcă şi să-mi toarcă la piept ca o pisică, ceea ce mă iluminează brusc, pentru că îmi dau seama că pe lîngă cele două faze pomenite deja, Ondina mai are şi o fază pisicoasă, care e numai a mea, şi că dacă ea se simte veveriţă cîteodată, e pentru că-i place lumea din jur, se simte bine în lichidul ei placentar, dar asta doar pentru o perioadă, şi eu care acum ar trebui să-i explic faptul că se va întoarce la Bucureşti şi n-o să mă găsească în garsoniera ei, pentru că plec cu Ada la Bruxelles în căutarea Profesorului, îmi pare rău, e aiurea, dar asta e, am promis,

a dispărut un om, ce Dumnezeu, şi nimeni nu face nimic! dar am să las totul în ordine, bucătăria curată, vasele spălate, florile udate în fiecare zi, ba pînă şi ordine pe balcon, obligaţie care nu era inclusă în plan, aspiratorul reparat, întreţinerea plătită. Ea continuă să viseze la apropiata noastră revedere, iar eu mă întreb dacă să-i spun acum, cînd vorbim la telefon, de această plecare sau să-i scriu un e-mail pe yahoo şi să o rog să meargă să-l citească la vreun internet cafe.

Ea vorbeşte şi eu n-am curajul să-i mărturisesc cît de irepresibilă e în mine această dorinţă de a pleca, mai ales acum, după ce am revăzut *Pianul* şi m-am bucurat enorm să constat că regizorul Jane Campion e o femeie care ştie să asculte zgomotul vîntului şi fluieratul păsărilor într-o pădure din Noua Zeelandă aflată nu departe de malul oceanului. Dacă i-aş spune că tocmai femeia aceea mută din film a stîrnit în mine această stare nomadă, Ondina n-ar mai putea rezista şi mi-ar declara că le urăşte şi pe Nicole Kidman, şi pe colega mea Ada Comenschi. Pisica din ea şi-ar scoate ghearele şi eu n-aş avea nici un motiv s-o aduc în starea asta, ce să fac, ce să fac, cînd deodată aud voci în camera ei, cred că a deschis televizorul, da, a deschis televizorul, e pe euronews, da, ar trebui să-l deschid şi eu pe al meu, ea chiar îmi spune asta, să-l deschid, scoate o interjecţie, pare mirată, stupefiată, ce naiba s-o fi întîmplat, hai repede-repede, merită să vezi, Bush şi Kerry, lui Bush i-au descoperit sub haină un aparat, da, uite, se vede, e ceva plat ca o tabacheră, hai că asta nu se poate, era la confruntarea electorală şi primea răspunsurile, nu ştiu cine din stafful lui îi transmitea răspunsurile, nimic nu te mai miră pe lumea asta, hai pa, vorbim diseară!

Pasiunea mea pentru Nicole e stupidă. În fiecare om cu capul pe umeri există o oarecare doză de stupiditate şi kitsch. Lumea e cenuşie. Noi sîntem nişte fiinţe cenuşii, prizoniere ale instinctului de conservare. Stau cu Ada într-o cafenea din Bruxelles. Am ajuns ieri aici şi am tras la un hotel modest, de mare trafic, cu televizor, aer condiţionat, sală de baie, frigider şi halate flauşate atinse de un grad destul de avansat de uzură. Am ajuns la Bruxelles ca s-o revăd din nou pe Nicole. Am deschis televizorul într-o doară, noaptea la ora 2, cînd m-am trezit brusc dintr-un coşmar în care vecina mea de cameră (eu la 432, ea, Ada Comenschi, la 433) se afla deasupra mea goală, neagră, cu sînii tari ca piatra, inumani, avînd o rigiditate de materie geologică îngheţată ce s-ar fi putut fărîmiţa la cea mai mică atingere, despletită ca o valkirie (deşi fosta amantă a Profesorului nu poartă plete) şi ţinînd în mînă o seringă cu un ac enorm. Apropia acul de gîtul meu, ochii ei erau cînd verzi, cînd căprui, pentru că şi lumina încăperii se schimba mereu, după horcăiturile lichide ale oceanului cu valuri uriaşe izbite de geam. Am împins-o cu groază pe spate, abia am reuşit să mă smulg de sub pilota umedă şi m-am repezit la frigider să deschid o sticlă de apă plată Evian. Era furtună afară şi luminile stroboscopice ale discotecii de la parter vălureau aerul cu inserţii tăioase şi moi de indigo, albastru şi roşu sîngeriu.

Atunci am aprins televizorul şi am văzut-o pe Nicole mergînd. Nu înţelegeam nimic din acţiunea filmului şi de fapt nici nu-mi păsa. Am tăiat sonorul şi am căutat încă o dată senzaţia de *secondness*. Îi urmăream mişcările, ea se afla pe o stradă cu case vechi, de burg medieval hughenot, păstrînd încă pe ziduri urme uscate de sînge, şi se îndrepta grăbită spre o ţintă necunoscută. Îi urmăream silueta, privirea mea se confunda cu mersul ei energic, cu pletele blonde care-i jucau sacadat pe umeri. Avea pe umăr o geantă, în geantă ar fi trebuit să ţină ascuns un pistolet cu ţeava scurtă, buzele ei strînse, rujate cu un roşu foarte pal, aproape roz, o îndepărtau de mine, parcă aveam în faţă o altă femeie care purta un costum deux-pièces, de culoarea piersicii ofilite, iar picioarele ei călcau ferm, se auzea ţăcănitul pantofilor cu tocuri joase, un zgomot uşor de paşi mici atingînd pietrele. Sigur că n-ar fi trebuit să-i aud paşii, pentru că televizorul mergea fără sonor, însă în mintea mea paşii ei existau şi atunci am înţeles brusc că pentru mine Nicole înseamnă şi un tip de greutate

feminină, o proporţie anume de carne şi oase adunate în formula unui trup năprasnic de viu, agil şi nervos, de femeie ninja. Asta îi spun acum Adei în timp ce privesc afară în stradă pe uşa deschisă a cafenelei şi-mi torn pliculeţul de zahăr în cafea, că sînt mirat de faptul că încă n-am văzut-o pe Nicole într-un rol de femeie ninja care mînuieşte cu dexteritate o bîtă de bambus sau o sabie cu tăiş sclipitor. Mă opresc o clipă şi adaug că aş fi în stare de nu ştiu ce sacrificiu numai s-o văd într-o zi pe stradă, să-i simt o clipă respiraţia pe obraz. Ştiu că dorinţa mea este penibilă, iar Ada zîmbeşte şi mă priveşte curioasă sau amuzată. Eu sorb prima gură de cafea şi adaug amănuntul că filmul ne-a distrus definitiv sistemul ontologic de aşteptări şi a făcut din noi nişte indivizi teribil de distorsionaţi, cu un psihic de maimuţă crescută la zoo, teatrul şi filmul sînt în realitate, îi spun, un fel de puşcării ale libertăţii, nişte enorme lagăre de concentrare cu sute de mii de încăperi în care putem experimenta frica de moarte şi credinţa în iubirea absolută. Altceva nici n-avem de experimentat, mai adaug. Irealitatea lor este o garanţie a realităţii noastre, precizez şi această idee, ceea ce o face pe Ada să mă privească mirată de-a dreptul, pentru că de data asta chiar am depăşit competenţele mele de filozof matinal care are în faţă o cafea cu piper şi scorţişoară şi ţine între degete o ţigară Sovereign extrasă din pachetul auriu *produced by Gallaher Ltd Weybridge UK.*

Fumez şi tac, mă uit la această femeie cu care m-am iubit cîndva din pură ambiţie, într-o mecanică sexuală mai degrabă mondenă decît pulsională, îmi aduc aminte de Nicole şi de secvenţa de film văzută peste noapte, plătesc şi ieşim afară într-un aer ceţos, adipos, de o consistenţă nordică, în galbenul aseptic al unei zile bruxelleze de octombrie. Intrăm de fapt într-un film cu finalul incert ca doi actori care nu ştiu nimic despre rolurile pe care le vor interpreta, scenariul în care urmează să ne topim priveşte viaţa sau moartea Profesorului, străzile sînt gălăgioase, oameni, cîini, comisionari pe scutere şi maşini de toate culorile, decorurile de carton ale filmului sînt case de beton şi cărămidă, cerul este închis, parcurile goale şi curate, machiajul nostru lipseşte cu totul, n-am mai avut timp pentru aşa ceva, doar pleoapele obosite ale Adei îmi spun o frumoasă istorioară despre praful auriu scuturat de pe aripile unui fluture ucis de o trombă de vînt.

[Dispariţia lui Teacher. Naratorul şi Ada găsesc hotelul în care a stat el, discută cu un lift-boy şi află că la cîteva zile după dispariţie a fost căutat de poliţie. Se pare că era implicat într-o delapidare de fonduri europene. Cei doi se sperie şi se întorc acasă fără nici un rezultat. Poliţia română la biroul de avocatură pentru investigaţii. E groasă! Naratorul e stupefiat pentru că el avea o altă părere despre Profesor. Pune şi plecarea lui Alain în legătură cu acest caz[1].]

Nu voi înceta niciodată să mă minunez de caracterul imprevizibil al vieţii. La întoarcerea în Bucureşti mă aştepta o adevărată lovitură de măciucă. Alain se căsătorise în mare pripă cu Adriana şi plecase cu ea în luna de miere în insula Capri. Întîmplarea depăşea orice imaginaţie.

[În timp ce naratorul e la Bruxelles, Alain se căsătoreşte cu Adriana, îşi cumpără o casă în insula Capri şi pleacă în Italia. Acte prin care îi cedează naratorului 49% din acţiuni. Îl numeşte administrator al firmei. Lasă totul unui avocat. Îi lasă naratorului o scrisoare în care îi explică de ce a procedat aşa. Ştie de relaţia lui cu Adriana. A obosit, s-a săturat. Nu simte nevoia să-l mai vadă pe narator, nici a unor explicaţii.]

1. S-au marcat cu croşete paragrafele în care autorul schiţează posibila evoluţie a romanului, aflate, în majoritate, la finalul manuscrisului (n.ed.).

Mi se făcea din ce în ce mai ruşine de Ondina, dar nu mai puteam să renunţ. Eram vrăjit, mă fermecase vreo ţigancă, naiba ştie. Ochii de cafea ai Adei nu-mi mai ieşeau din minte, pleoapele ei crispate peste orbitele rotunde în timp ce făceam dragoste pe canapeaua îngustă a garsonierei ei pulsau în creierul meu, ameţindu-mă. Mă întrebam cît mai are Ondina putere să mă suporte. Ne vedeam tot mai rar. Îi bălmăjisem ceva în legătură cu greutăţile de la serviciu. Nu-i spusesem nimic despre căsătoria lui Alain şi plecarea lui în Italia. Voiam să salvez situaţia firmei şi munceam pe brînci, asta era varianta pe care i-o serveam. Ondina nu găsea de cuviinţă să comenteze nimic. Îi spuneam că voi ajunge devreme, dar, nu ştiu cum, făceam ce făceam şi ajungeam în garsoniera ei noaptea tîrziu, cînd o găseam dormind. Dimineaţa plecam înainte ca ea să se trezească. Îi lăsam vreun bilet prins de geamul cuptorului cu microunde. Probleme, nesfîrşite probleme de serviciu. Mă simţeam uşurat pentru că nu trebuia să dau explicaţii. Nici ea nu le cerea. Deşi nu mai aveam nici o îndoială că ea ştie.

Să ştie ce? Dacă ar fi aflat adevărul, probabil că ar fi rîs. Ar fi analizat situaţia cu detaşare, ar fi constatat cît e totul de caraghios (să nu uităm că Ada avea o fetiţă, iar eu eram genul de bărbat care nu prea suportă copiii) şi ar fi zîmbit cu superioritate. Criza unui mascul care începe puţin cîte puţin să îmbătrînească. O luasem razna cu totul, dar nu pentru mult timp…

Ei bine, nu era chiar aşa. Aproape că nu exista întîlnire privată între mine şi Ada care să nu se încheie cu un act sexual. O întrebuinţare reciproc mecanică, uneori în absenţa oricărei pulsiuni. De cele mai multe ori rămîneam stupefiat că asta se întîmplase încă o dată. În realitate nu ne doream. Şi nici nu existau motive ca Ada să-mi fie în vreun fel recunoscătoare. Faptul că se culca cu mine nu era pentru ea o modalitate de plată a unor obligaţii morale. Iar felul în care noi ne încleştam în actul acuplării era impropriu. N-aş fi putut numi ceea ce se întîmpla între noi dragoste fizică. Mişcările noastre nu erau însoţite de mîngîieri, iar dacă uneori îi strîngeam sînii în palme sau îi mîngîiam coapsele, asta nu venea dintr-un surplus de excitaţie. Faptul mă făcea să mă simt întrucîtva mai uman. Nici nu ne sărutam. Ne atingeam buzele, limbile, ne sugeam unul altuia respiraţiile ca doi vampiri.

De multe ori, cînd dinţii mei îi încleştau gura şi nările noastre îşi zdrobeau cartilagiile în respiraţii horcăitoare, fără suficient aer, asta era şi pentru a găsi un punct solid de sprijin în efortul de a o penetra. Îmi înfundam nasul în obrazul ei, îi strîngeam buzele între dinţi ca într-o menghină şi-mi concentram puterea în coapse şi omoplaţi. Era un efort care-mi dădea un uşor sentiment de măreţie. Stăteam deasupra ei cu palmele lipite de saltea, strîngînd între degete marginile cearceafului, iar braţele ei îmi încolăceau spatele. Călcîiele Adei mi se înfigeau în fese ca nişte pinteni. Păream probabil un animal monstruos cu o femeie lipită de pîntec. Ea se depărta şi se apropia de mine. Intra şi ieşea, îşi legăna coapsele pentru a face cît mai pregnante atingerile cu membrul meu insuficient erectat. Îi respectam această dorinţă de a săvîrşi ea ceea ce ar fi trebuit să împlinesc eu. Dar mă simţeam ca un bărbat de cauciuc. Pielea uşor asprită a călcîielor Adei alunecînd în sus şi în jos pe rotunjimea muşchilor mei fesieri deschidea uşa necunoscută a unei plăceri pe care n-o puteam ghici pînă la capăt. Senzaţia asta mă ţinea în priză şi mă făcea să mă gîndesc la nebănuitele surprize ale zonelor erogene.

Ştiam că femeile sînt antrenate să sufere, dar nu-mi puteam imagina în ce măsură această suferinţă e condiţionată de respectul de sine. Vorba prietenului meu Roland, „unele sînt nişte vaci, bătrîne, care nu pricep nimic şi ajung să confunde plăcerea cu simpla descoperire în fofoloanca lor a unui corp străin. Bun şi ăla! Poate că asta e totul şi ele sînt mulţumite“. Sarcasmul prietenului meu mă amuza. Îmi plăcea să-i urmăresc analizele: „Dar ăsta e genul de femeie care nu ştie ce-i aia suferinţă neîmplinită, astea n-au nici un pic de respect faţă de viaţă, bagă toată ziua în ele tot felul de porcării pe post de mîncare şi se umflă ca nişte dulapuri. Pentru ele orgasmul e ca o prăjitură bine însiropată, ca un borcan de castraveţi muraţi. Ce vreau să spun e că tipele astea n-au pic de educaţie, se fut degeaba, se trezesc că au copii de crescut şi mor cu conştiinţa împăcată. Mă, eu la viaţa mea am cunoscut destule frigide, dar toate erau *zeiss*, intelectuale sadea, femei cu probleme. Pentru că şi aici e chestie de aptitudine, nu toate pot, să ajungă în punctul acela, vreau să zic, şi să-l caute singure. Unele vor, dar nu reuşesc. Iar curvele fac o singură greşeală, în loc să se culce cu un singur bărbat, se culcă cu toţi. N-au răbdare să caute şi să înveţe. De-asta, vezi tu, cu cît o lume e mai grăbită, cu atît ea produce mai multe putane. E logic, nu?“.

După întoarcerea mea de la Welk, mi-l amintisem de nenumărate ori pe Roland. Era singurul care ştia ceva despre relaţia mea cu Ada. Bruneta mea colegă era şi ea, într-adevăr, o femeie grăbită, o femeie aparent disponibilă, care

făcuse fără să vrea un copil, o femeie care căuta cu disperare plăcerea, dar nu o curvă. Nici măcar o curvă de lux. O fiinţă fisurată, asta da. Dar cum să-i explic eu aşa ceva lui Roland?

Nu ne pierdeam niciodată cu firea. Mai ales Ada rămînea lucidă, mişcîndu-se sub trupul meu în explorări matematice, de parcă ar fi încercat să ducă la bun sfîrşit, prin calcule prudente, un proiect de cercetare de care nu părea prea convinsă. Coapsele ei aveau mişcări de şurub, unghiile ei mi se înfigeau în carnea spatelui cu exactitate, păstrînd această priză sigură oricît de lente sau de rapide ne-ar fi fost gesturile de posesiune. Cine poseda pe cine, de fapt? Unde voiam să ajungem? Respiraţiile noastre agitate nu reuşeau să ascundă luciditatea minţii. Ochii ei închişi arătau pur şi simplu dorinţa de a nu mă vedea. Nu ne priveam niciodată în ochi. Ar fi fost insuportabil. Ada îşi strîngea pleoapele, sprîncenele i se arcuiau, pe frunte îi apăreau mici dungi orizontale. În plăcerea ei se afla ascuns un refuz. Dar ce căutam atunci unul la altul? Ce doream să ne demonstrăm? Cîteodată, cînd ea simţea nevoia să-şi grăbească mişcările, îi descopeream osul uşor curbat de dedesubtul pubisului ca pe un prag dureros acoperit iluzoriu de carnea moale a sexului. Poate că atunci mă gîndeam la moarte şi la deşertăciunea tuturor actelor noastre care, privite aşa, în mecanica lor instinctuală, duc la suspendarea oricărei morale şi la pierderea celui mai mic sentiment de vinovăţie. Cert este că marginea de jos a osului ei pubian de care falusul meu întărit devenea din cînd în cînd conştient se transforma în catalizatorul tuturor pornirilor mele nihiliste. Era prea simplu şi prea stereotip. Toţi bărbaţii din lume simţiseră probabil asta şi li se păruse neimportant. Or, mie mi se părea important. Pe mine marginea dură a osului ei pubian mă îndemna la dezerţiune, la mizantropie şi iresponsabilitate. Trapele unei sexualităţi sadice se puteau deschide în mine oricînd. Poate că plăcerea e un simplu moft. Poate că egoistul Schopenhauer avea dreptate. Poate că totul ar fi trebuit căutat dincolo de senzaţiile comune.

Mai era însă ceva. Simplul fapt că o lăsam pe Ada să-mi cuprindă placidă între degete sexul întărit şi că eram obligat să mă întind peste ea ca să şi-l înfigă în vulvă îmi umplea muşchii de crispare. Ştiam că femeia asta nu poate fi a mea. Şi mă înscriam în carnea ei cu această conştiinţă irefutabilă. Era mai puţin decît o mîngîiere adevărată. Nici un frison de frig. Nici cea mai mică dorinţă de decuplare de la tabloul de comandă al creierului. Pură mecanică. Pur consum de energie, un fel de gimnastică, o încercare eşuată de a scăpa de dorinţă. Faptul a continuat să se petreacă şi după dispariţia lui Teacher. Nu-l găsisem, nu

reuşisem să facem nici măcar un pas înainte. Nu reuşisem s-o ajut cu nimic pe fosta amantă a Profesorului. Poate că ea se şi aşteptase la eşecul acesta. Ada nu mă dispreţuia, dar îi devenisem indiferent. Nu mai eram pentru ea un confesor. Şi cu toate acestea, acuplările noastre puteau să continue zilnic ca nişte acte somnambulice de o dezarmantă precizie. Apoi, într-o noapte, în timp ce ea dormea ca o drogată, cu faţa îngropată în pernă şi abia respirînd, am avut revelaţia. Da, în afară de mine nu mai era nimeni. Nici un alt bărbat. Teacher nu ajunsese pînă în punctul în care mă aflam eu. Cu mine Ada era în stare să facă orice, fără nici o ruşine. Se obişnuise cu mine. Eram un adjuvant de care nu se mai putea lipsi. Am fi putut să ne căsătorim şi să trăim toată viaţa aşa. Ce oroare! Dar, în acelaşi timp, şi cîtă compasiune! Cîtă speranţă! Singurul care ar fi putut să facă din Ada o femeie adevărată, completă şi sexual, eram eu. Dar merita acest efort?

Nu vreau să fiu îngăduitor cu orice preţ, dar ceea ce-mi place mie la Nicole e faptul că se văd în ea o energie şi o hotărîre pe care viaţa în general le interzice. Nu poţi să fii cum e ea decît în film. Descoperirea asta mă face să-i trec totul cu vederea. Toate aşa numitele ei sclifoseli, faptul de pildă că nu-i plac ziariştii, faptul că face totul pentru a fi cît mai puţin văzută în viaţa ei din afara filmului. Ţine la intimitatea ei, dispreţuieşte gloria, îşi bagă picioarele în curiozitatea publicului. E o femeie profund nefericită, dar nu se lasă. Aşa îmi explic rolurile ei geniale. Aşa îmi explic mersul ei resemnat, avîntat, gesturile ei care trădează o mărinimie secretă, fragilă de femeie cu sînge albastru.

Ada nu are nimic din toate acestea. Mersul ei e o ţopăială de vrăbiuţă. Toaletele ei superbe schimbate zilnic fac parte dintr-un fel de recuzită actoricească. Asta se vede de la distanţă. Dar actoria ei ezitantă, cu toate că îndelung şlefuită, îmi place. Mă atrage chipul Adei de dincolo de rolul pe care şi l-a luat. Cînd îmi place foarte tare o femeie, vreau să fac dragoste cu ea în plină lumină. Aşa s-a întîmplat şi cu colega mea de birou. Nu credeam că vom ajunge vreodată acolo, să facem dragoste. Evoluţia înceată şi sinuoasă a evenimentelor ne transformase însă în doi complici. Ajunsesem cu ea la o camaraderie dezgustătoare. Acuplările noastre se transformau în exerciţii de antrenament sexual. Mi-era jenă de acel libertinaj al ei fără miză. Mă simţeam umilit. Mă simţeam un profitor ordinar. Nu meritam acele cadouri. De fapt, mi se făcea teamă că nu voi mai fi în stare să cred în profunzimea fiinţei ei. Pentru că Ada e într-adevăr o fiinţă profundă şi felul în care se vor sfîrşi evenimentele încă în curs depinde de ea. La fel ca în film.

De aceea, de o vreme încoace am început să caut asemănarea esenţială dintre Nicole şi Ada. Ce au cele două în comun? Există cîteva amănunte mai degrabă temperamentale la care m-am gîndit pînă acum. O anume sălbăticie psihică, un anume voluntarism, zvîcniri interioare imprevizibile şi, înainte de toate răceala, ţinuta trupului. Cînd am văzut-o pe Nicole în *Dogville*, am fost frapat de silueta ei giacomettiană profilată pe scena străzii. O femeie neajutorată, dar rece, de o bunătate fără margini, cu un cap de regină în exil, gata să îndure orice. Aparenţe, pentru că în finalul filmului eroina va pune mîna pe armă. Şi Ada e o femeie care n-ar ezita. Însă rezerva ei de îngăduinţă este

enormă. Oriunde s-ar afla, chipul ei de fiinţă pierdută în ocean iese deasupra valurilor, respiră calm, ochii ei sînt luminoşi sau întunecaţi, privirea ei e împăcată. Aparenţă şi de data aceasta. Ada Comenschi nu are nevoie de pantofi cu tocul înalt. Păşeşte sigură de sine, dreaptă, tălpile ei abia ating pămîntul, o senzaţie de plutire uşor mecanică. Nu are picioarele lungi. Membrele ei inferioare sînt normale. Pulpele ei puţin cam prea groase se rotunjesc provocator prin pelicula de cafea diluată a ciorapilor. Genunchii ei sînt mici, coapsele pline şi înguste. Cupa pelviană a sexului ei n-are nimic aţîţător. Arcuirea urcătoare a feselor pare în schimb imposibil de definit. E o femeie cu fundul obraznic. Asta o face să semene cu Nicole. Cînd zic obraznic, n-am în minte conotaţii sexuale. În cazul divei blonde mă gîndesc la mersul ei înţepat, calin, cu tălpile care-şi repartizează greutatea în vîrful degetelor, ridicate mai mult decît ar fi normal. Mă gîndesc la vîrfurile arcuite ale picioarelor ei şi mă apucă un fel de ameţeală. E o femeie cu fundul sus şi cred că această trăsătură explică ţinuta ei aeriană, rece şi atrăgătoare în acelaşi timp, superioară. Corpul ei e o linie verticală orientată spre cer. Îşi ţine capul drept nu din mîndrie, ci ca un efect al conformaţiei trupului. Nu se luptă cu gravitaţia, nu se zbate să iasă deasupra. Sînt femei mai frumoase ca ea, dar trupurile lor sînt prea legate de pămînt. Nici privirea lor nu poate fi altfel. Asta mă fascinează la Nicole. Nu pot uita privirea ei rece, nepăsătoare, plină de speranţă din lada camionetei încărcate cu lăzi de mere. Singura secvenţă cu adevărat memorabilă a filmului. În rest, cinism cu carul, Lars von Trier mi se pare un tip care încearcă să-şi bată joc de singurele lucruri pe care nu le poţi spune pentru că ele fac parte din carnea, din pielea şi conştiinţa noastră. Nu mi-a plăcut deloc *Dogville*. Nu sînt un cinic. N-am putut să privesc faţa lui Nicole, n-am fost în stare să urmăresc pas cu pas un lung şi inutil proces de siluire la care e supusă o fiinţă lipsită de protecţie şi adăpost. Am fost tot timpul intrigat de ce vedeam şi doar silueta ieşită din lumea lui Giacometti a fetei rătăcite printre desene de case mă făcea să răsuflu din cînd în cînd uşurat. Nicole a acceptat acest rol şi n-am înţeles de ce. Am fost scandalizat şi apoi mi-am dat seama că ea e o actriţă croită să accepte orice, croită să înveţe, să arate şi să învingă. Aici o altă asemănare cu Ada. Nu mă gîndesc la histrionism, nu mă gîndesc la talent. Mă gîndesc la ideea de înfruntare. Viaţa e dată pentru a fi înfruntată. Nici Ada nu e o actriţă, o femeie care să fi învăţat cum poate fi păcălită viaţa. Nu e în stare de aşa ceva. Mă gîndesc la sutele de ipostaze ale naturii feminine ascunse straturi-straturi în orice femeie adevărată. Iată de ce după scandalul Teacher Ada a continuat să rămînă alături de noi la fel de impasibilă, la fel de străină. Biroul nostru de avocatură a devenit un Dogville în miniatură.

[Într-o noapte Alain iese beat dintr-un bar. Este bătut şi jefuit. Îşi cumpără pistol.

Dosarul Nicole. Povestea tăieturilor din ziare. Ada le descoperă într-o zi pe biroul naratorului. Discuţie, tachinări, legături.

Despre bunicul Adei, armatorul grec.

Despre străbunicul francez al lui Alain.

Fetele lui Roland. Pasiunea pentru arhitectură şi fotografie.

Josef belgianul şi familia lui.

Despre doctorul Darvari, prietenul lui Alain, şi fiica lui Berta.

Teroriştii, minerii, primele alegeri, candidaţii la preşedenţie. Revista *22* cu relatarea administratorului clădirii despre ce s-a întîmplat în piaţă.

Sighişoara. Iubirea naratorului pentru Corina, în comparaţie cu cea pentru Ada.

Prietenul lui Roland. Ochelarii de şmecher. Trăieşte din trafic de ţigări, zugrăvit, transport, golirea caselor scoase la vînzare. Casa de zugrăvit în care am fost şi eu.

Naratorul devine şeful casei de avocatură. Îşi pune pe perete un tablou de Van Gogh. Din cînd în cînd se pierde în acel peisaj. Pe fondul ăsta se termină cartea. Ce va urma?

Glonţul de la revoluţie. Porneşte din puşca unui soldat, se izbeşte de ziduri, străbate cîteva sute de metri din oraş şi se înfige în capul unui om care stă la birou şi citeşte o carte. Descrierea traseului – viziune despre ce fac oamenii în noaptea de 22-23 decembrie.

După întoarcerea de la Bruxelles, criză de anxietate. Naratorul intră într-o farmacie Sensiblu să cumpere aspacardin şi calciu. Revista *Blu* pe care o răsfoieşte. O tipă care seamănă în acelaşi timp cu Ada şi Nicole. Consideraţii despre femeile sensiblu. Cuvîntul prezentat ca logo.

Naratorul se hotărăşte brusc să se însoare cu Ada. E singura lui salvare. O părăseşte pe Ondina pentru că nu vrea să-şi bată joc de ea. Ada e o mică ticăloasă. Şi el se simte un ticălos, pot face împreună un cuplu suportabil.]